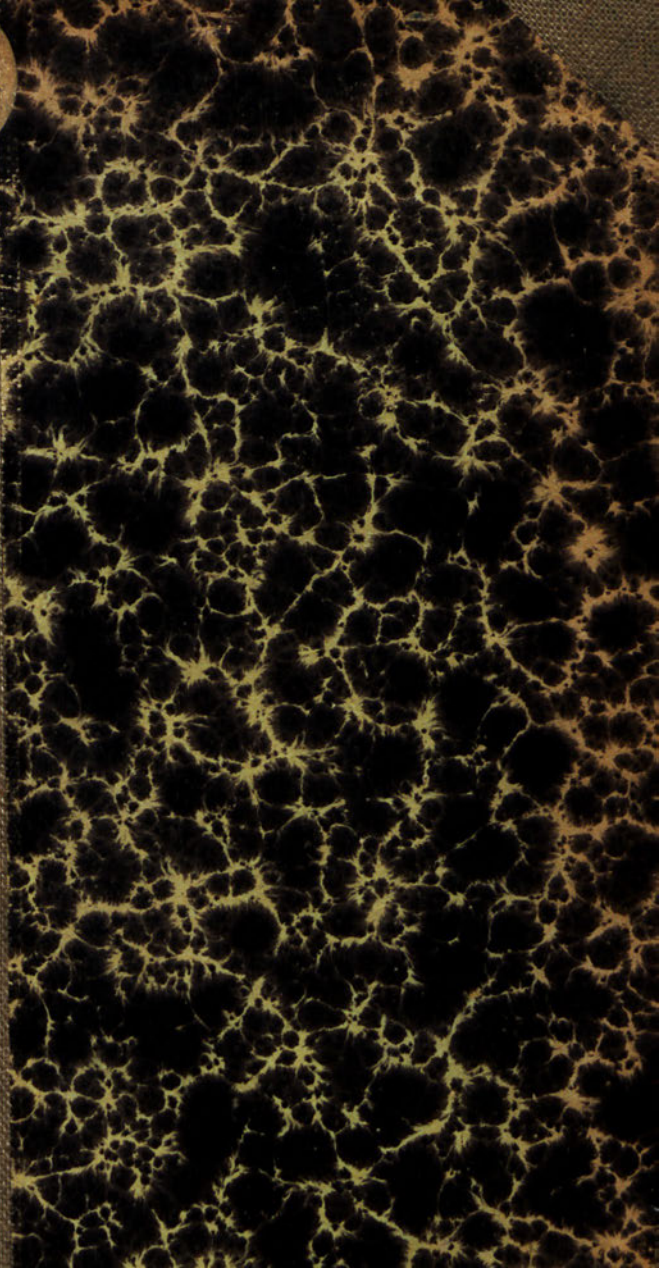

VII
3780
c

Henry Oakes

Blaž Tomazič

Ljudska knjižnica. 18. zvezek. Izhaja četrletno.

Roža sveta

Povest iz dobe tretje križarske
vojske.

Angleški spisal

H. R. Haggard.

: Prevel J. M. : *carick*

V Ljubljani 1913.

Založila Katoliška bukvarna.

Tiskala Katoliška tiskarna.

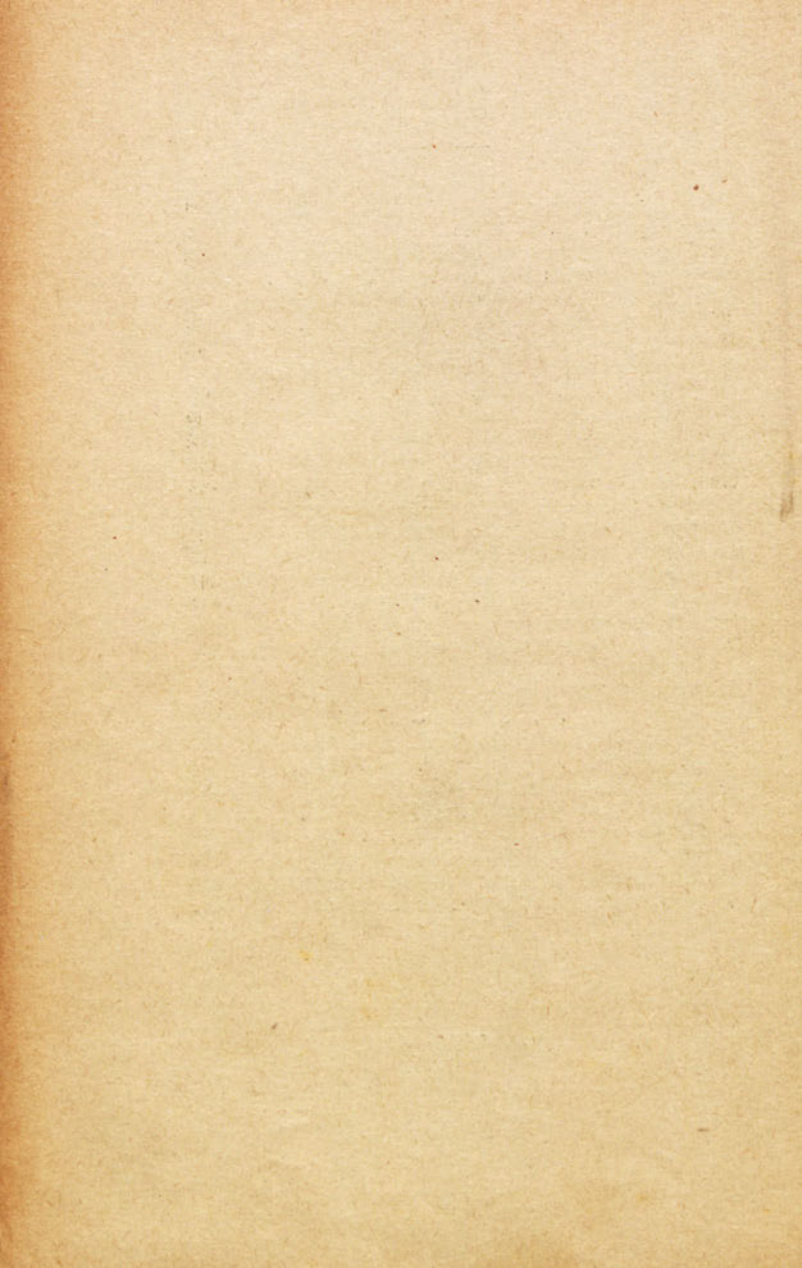
VIII, 6, 37807, c

Vse pravice pridržane.

KAZALO.

	Stran
Pisateljevo sporočilo	1
Predgovor	3
Prvo poglavje: Ob vodah Mrtvaškega zaliva	8
Drugo poglavje: Sir Andrej D'Arcy	26
Tretje poglavje: Godvin in Wulf — viteza	42
Četrto poglavje: Saladinovo pismo	59
Peto poglavje: Trgovec z vinom	77
Šesto poglavje: Božičnica v steeplskem gradu	99
Sedmo poglavje: Saladinov prapor	118
Osmo poglavje: Vdova Masuda	135
Deveto poglavje: Konja Plam in Dim	155
Deseto poglavje: Na Galeji	177
Enajsto poglavje: V Al Džebalovem mestu	201
Dvanajsto poglavje: Gospod smrti	214
Trinajsto poglavje: Poslanstvo	231
Štirinajsto poglavje: Boj na mostu	254
Petnajsto poglavje: Beg v Emezo	273
Šestnajsto poglavje: Sultan Saladin	294
Sedemnajsto poglavje: Odhod bratov iz Damaska	311
Osemnajsto poglavje: Wulf poplača otro- vano vino	328
Devetnajsto poglavje: Pred askalonskim zidovjem	353
Dvajseto poglavje: Sreča Hasanove zvezde	373
Enaindvajseto poglavje: Kaj se je Godvinu zgodilo	372
Dvaindvajseto poglavje: V Jeruzalemu . . .	414
Triindvajseto poglavje: Blažena Rozamunda	430
Štiriindvajseto poglavje: Dokončano	447

Pisateljevo sporočilo.

Stal sem nedavno na rožnati ravnini nad Tiberijo ob galilejskem jezeru in gledal na goro Hatin in njena dva vrhova. Tukaj na tej gori je govoril Kristus svoj govor — oni popolni nauk o krotkosti in ljubezni. In tukaj je skoro dvanajst stoletij pozneje Jusuf Salah-ed-din, ki nam je znan kot sultan Saladin, strl v prah krščansko vojno silo v Palestini v morda najbolj strahoviti bitki, kar jih pozna ta dežela krvi. Tako je gora osmero blagrov postala gora krvavega klanja.

Ko sem razmišljal o teh čudno si nasprotujočih prizorih, ki so se vršili na enem in istem kraju, vzbudila se je v moji duši želja, spisati po najboljših močeh zgodbo, v kateri bi mogli vsi oni, ki jih zanima romantičnost tiste važne in tajnostne dobe, ko so bili ljudje na tisoče veseli, da so mogli dati svoje življenje za vero, najti četudi slabotno in temotno sliko dolgotrajne vojske med križem in polumesecem, ki je divjala po sirijskih planjavah in puščavah; sliko krščanskih vitezov in tudi žensk, sliko njih ljubezni in njih trpljenja na Angleškem in na Jutrovem;

sliko strašnega gospoda Morivcev, ki so ga Franki nazivali Starca z gore, in njegovega utrjenega mesta Masyaf; sliko velikosrčnega, četudi včasih krvooločnega Saladina in njegovih silnih Saracenov; sliko poraza pri Hatinu, kjer je bil na njegovi skalnati višavi postavljen Sveti Križ kot prapor in zajet, da ga nikdar več niso videle krščanske oči, in sliko zadnje predaje, s katero so križarji izgubili Jeruzalem za vedno.

Te želje sad je pričujoča zgodba.

Predgovor.

Salah-ed-din, poveljnik pravovernih, kralj, vladar Jutrovega, je sedel ponoči v svoji palači v Damasku in razmišljal o čudovitih potih, po katerih ga je njegov Bog že povzdignil do nezmerne časti. Spomnil se je, kako ga je v onih časih, ko je bil še majhen v očeh ljudi, Nur-ed-din, kralj Sirije, prisilil, da je spremljal njegovega strica Skirkua v Egipt, kamor je šel smrti nasproti, in kako se je povzpел, dasi niti sam ni nameraval, do velike moči. Spomnil se je svojega očeta, modrega Ajuba, in bratov, s katerimi je bil vzgojen in ki so razun enega že vsi pomrli, ter sester, ki jih je podpiral. Največ je mislil na sestro Zobeido, ki jo je bil ukradel vitez, ki ga je ljubila, četudi pri tem pogubila svojo dušo. Ta vitez je bil angleški prijatelj izza njegovih mladih dni, vjetnik njegovega očeta, sir Andrej D'Arcy, ki je zapeljan od strasti, zadal njemu in njegovi hiši to skelečo rano. Prisegel je — dobro se je spominjal — da jo privede nazaj tam daleč iz Angleške, in je že izdelal načrt, da bi usmrtil njenega moža, njo pa vjel; v tem času pa je izvedel, da je umrla. Zapustila je hčerko, kakor so

mu sporočili njegovi ogleduhi, ki je morala biti sedaj, ako je bila še živa, doraščena ženska — njegova nečakinja, četudi napol plemenite angleške krvi.

Zatem je v njegovem duhu hipno otemnela stara napol pozabljena zgodba, zamislil se pa tem živeje v gorje zadnjih časov, ki ga je rodila prelita kri; pred očmi mu je žarel oni veliki boj med učenci Jezusovimi in Mohamedovimi, oni džihad,*) na kateri se je pripravljaj . . . Globoko je vzdihnil. Bil je namreč sočuten človek, ki ni ljubil klanja, čeravno ga je njegova silna vera tirala od vojske do vojske.

Salah-ed-din je zaspal in sanjalo se mu je o miru. V sanjah je stopila predenj devica. Takoj ko je dvignila svoj pajčolan, je opazil, da je bila lepa, nje-mu podobnega obraza, pa bolj belega, in takoj je hčer svoje sestre v njem spoznal, ki je pobegnila z angleškim vite-zom. Začudil se je, čemu se mu je prikazala, in prosil je v sanjah Alaha, da bi mu pojasnil to skrivnost. Nato je hipoma ugledal ono žensko, ki stoji pred njim na sirijski ravnini, na obeh straneh nje pa brezštevilni vojski Saracenov in Frankov, od katerih je tisoče in deset-tisoče čakala neizbežna smrt. Glej: on sam, Salah-ed-din je vodil, svoj scimitar držeč visoko v zraku, svoje roje, da napade sovraga; ona pa je vzdignila svojo roko ter ga ustavila.

*) Džihad: sveta vojska.

»Čemu si prišla semkaj, vnukinja moja?« jo vpraša.

»Prišla sem, da rešim po tebi življenje ljudi,« je odgovorila, »radi tega sem tvoje krvi in raditega sem poslana k tebi. Vtakni meč v nožnico, kralj, in prizanesi jim.«

»Čuj, devica, kakšno ceno prinašaš, da odkupiš to množico od njene usode? Kakšno odkupnino in kakšen dar?«

»Prostovoljno odkupnino svoje lastne krvi in nebeški dar miru za tvojo grešno dušo, o kralj.« In z isto iztegnjeno roko je oprijela njegov ostri scimitar in ga povabila, da se je dotaknil njenih prsi.

Salah-ed-din se je prebudil, ostrmel je nad svojimi sanjami, vendar ni omenil nikomur ničesar o tem. V naslednji noči je imel iste sanje in prihodnjega dne so se pečale njegove misli cel dan ž njimi; on pa še vedno ni rekel ničesar.

Ko pa je imel tretjo noč vnovič iste sanje, celo bolj žive, tedaj je videl, da so mu bile poslana od Boga; poklical je svoje svete imane in svoje razlagavce sanj, da jih vpraša, kaj da pomenijo. Prišli so, poslušali njegovo zgodbo, molili in se posvetovali ter izjavili:

»O sultan! Alah te je opomnil s temi sanjami, da bo ta ženska, tvoja vnukinja, ki biva daleč tam v angleški deželi, s svojo plemenito žrtvo nekoč obvarovala tebe, da ne boš pretočil čelga morja krvi in prinesla bo mir tvoji deželi. Radi tega ti svetujemo, da pri-

pelješ to vnukinjo na svoj dvor in jo imaš vedno ob svoji strani, kajti ako ti pobegne, pojde ž njo tudi mir in sreča!»

Salah-ed-din je dejal, da je to razlaganje modro, kajti tudi on je tako tolmačil svoje sanje. Nato je pozval predse nekega verolomnega viteza, ki je nosil križ na svojih prsih, skrivaj pa sprejel polmesec kot znamenje svoje vere, enega svojih frankovskih vohunov, ki je bil doma iz iste dežele, v kateri je bivala ta devica, njegova vnukinja, in od njega je izvedel o njej, o njenem očetu in njenem domu. Ž njim in še enim vohunom, ki je hodil okoli kot krščanski romar in s pomočjo princa Hasana, enega največjih in najzanesljivejših svojih emirjev, je zasnoval premeten načrt, da vjamejo to devico in jo pripeljejo v Sirijo.

Več še — da bi bilo v očeh vseh podanikov njeno dostojanstvo vredno njenega visokega rodu in stanu — je naredil njo, svojo vnukinjo, ki je nikoli ni videl, princezinjo baalbeško ter ji podaril velika posestva, ki so bila nekdanj last njenega deda Ajuba in njenega strica Izzedina. Nakupil je tudi močno vojno galejo, jo opremil z izkušenimi pomorščaki in izbranimi vojščaki pod poveljstvom princa Hasana, napisal pismo angleškemu lordu siru Andreju, svoji vnukinji, njegovi hčeri, D'Arcyju pripravil kraljevsko darilo samih draguljev ter poslal vse to svoji vnukinji v daljno angleško de-

želo, obenem z listino o njenem dostojanstvu. Tej družbi je naročil, da jo pridobe ali izlepa ali s silo ali z zvijačo, kakor bi bilo pač mogoče, da se mu pa brez nje nikdo ne sme prikazati pred oči. In ž njimi je poslal tudi obadva frankovska ogleduha, ki sta poznala tiste kraje, kjer je bivala vnukinja in od katerih eden, namreč verolomni vitez, je bil izveden mornar in kapitan ladje.

Potem ko je Jusuf Salah-ed-din vse to storil, je čakal potrpežljivo, dokler ne bi Gospodu dopadlo izpolniti prikazen, s katero mu je v spanju napolnil dušo.

Prvo poglavje.

Ob vodah Mrtvaškega zaliva.

Z obmorske stene eseškega obrežja je zrla Rozamunda po morju proti vzhodu. Na levi in desni, samo malo za njo, sta stala, kakor osebna straža svoje vladarice, njuna bratranca, bratadvojčka, Godvin in Wulf, vitka, postavna mladeniča. Godvin je stal nepremično kot kip in sklepal roke nad držajem dolgega meča v nožnici, ki ga je zasadil s špico v tla pred seboj; njegov brat Wulf pa se je gibal nemirno semintja in naposled glasno zazeval. Veselje je bilo gledati vse tri, ko so stali na bregu v sijaju mladosti in zdravja: kraljevska Rozamunda, s temnimi lasmi in očmi, kožo kot slonova kost, sloke, vitke postave, s šopkom močvirnih cvetlic v roki; blede postavni Godvin s sanjavim obrazom in drznočeli, modrooki bojevnik Wulf, Saksonec skoziinskozi, navzlic normanski krvi svojega očeta.

Ob glasu tega neudušenega zevanja se je ozrla Rozamunda počasi, a z ono milino, ki je značila vsako njeno gibanje.

»Spal bi že rad, Wulf, pa solnce še ni zašlo?« je vprašala s svojim zvonkim, mehkim glasom, ki se je zdel, morda vsled tujega naglasa, povsem različen od glasu vsake druge ženske.

»Menim, da, Rozamunda,« je odgovoril. »Hitreje bi minul čas; sedaj pa, ko si nehala trgati one rumene cvetlice, po katere smo jezdili tako daleč, je čas — nekam dolg čas.«

»Da te ni sram, Wulf,« je rekla in se nasmehljala. »Poglej tja na morje in nebo, na ono ravnino, posuto s cvetjem samega zlata in škrlata . . .«

»Cele dolge ure sem gledal tja, sestrična Rozamunda; tudi na tvoj hrbet in Godvinovo levo roko in obraz od strani, tako da se mi je naposled zazdelo v resnici, da klečim v samostanu Stangatu, zrem očetovo podobo na njegovem nagrobnem spomeniku, prijor Ivan pa bere mašo. Vesta, ako bi jo postavila pokonci, bi imela pred seboj Godvina, iste roke, prekrižane na meču, isti hladni, tihi obraz, strmeč v nebo.«

»Godvina, takega, kot bo Godvin nekega dne, ali vsaj tako upa — to se pravi, ako mu svetniki izprosijo milost, da bo izvršil taka dela kakor naš pokojni oče,« mu je segel brat v besedo.

Wulf ga je pogledal in čudno so se mu zabliskale oči.

»Ne, menim, da ne,« je odgovoril; »nekaj utegneš že izvršiti, pa naposled boš gotovo ležal, hoteč po bližnici v ne-

besa, tam ne v oklepu, marveč v meniški halji — razun seveda ako ti jo kaka ženska oropa. Povejta mi pa zdaj, o čem vendar premišlujeta? — Ves čas sem ugibal, pa bi rad izvedel, kako daleč sem od resnice. Rozamunda, ti govori prva. Ne, ne čisto vso resnico — dekliške misli so prav njena last — marveč le smetano tega, ki se nabere na vrhu in se jo mora posneti.«

Rozamunda je vzdihnila.

»Jaz? Mislila sem o Jutrovem, kjer solnce vzhaja, kjer je morje sinje modro kot dragi kameni na mojem pasu in kjer so ljudje polni čudne učenosti — —«

»In kjer so ženske sužnje moških!« jo je prekinil Wulf. »Sicer pa je naravno, da premišljuješ o jutrovih deželah, ker se pretaka v tvojih žilah njihova kri, in sicer visokorodna kri, ako so vse tiste pravljice resnične. Ti, princezinja,« — in pripognil je koleno porogljivo, kar pa ni moglo prikriti njegovega resnega spoštovanja — »ti princezinja, sestrična moja, vnukinja Ajuba in nečakinja mogočnega vladarja Jusufa Salah-ed-dina, mar želiš zapustiti to deželo bledih ljudi in obiskati svoje dežele v Egiptu in Siriji?«

Mirno ga je poslušala in vzpričo teh njegovih besedi je bilo videti, kakor da so ji zažarele oči, da se je vzravnala pokonci, da so ji vzvalovale prsi, da so se ji širile drobne nosnice, kakor da bi vonjala nek sladek, poznan vonj. Zares v tem trenutku, ko je stala na

predgorju nad morjem, je bila Rozamunda videti kot prava kraljica.

Odgovorila mu je z drugim vprašanjem:

»Kako bi me pa pozdravili tam, Wulf, ko sem Normanka D' Arcy in krščansko dekle?«

»Prvo bi ti odpustili, kajti kri ni voda; kar se pa tiče druge stvari, — no, vero je mogoče izpremeniti.«

Tedaj se prvič oglasi Godvin.

»Wulf, Wulf,« je dejal resnobno, »pazi na svoj jezik, kajti so stvari na svetu, ki se jih niti v nedolžni šali ne bi smelo izgovoriti. Vedi, da ljubim svojo sestrično bolj kot vse drugo na zemlji — —«

»Vsaj v tem sva si enaka,« mu Wulf seže v besedo.

»Bolj kot vse drugo na tem svetu,« je ponavljal Godvin, »ali, pri Sveti Krvi in Svetem Petru, pred kojega kapelo stojimo, usmrtil bi jo s svojo lastno roko, predno bi njene ustnice poljubile knjigo krivega preroka.«

»Ali katerega njegovih privrženecv,« je zamrmral Wulf sam pri sebi, pa morda na srečo pretiho, da bi ga čula njegova spremljevalca. Na glas pa je rekel: »Veš, Rozamunda, glej, da se paziš, kajti Godvin drži vedno svojo besedo; boren konec bi bil to za tak plemenit rod, za tako lepoto in modrost.«

»Oj, nehaj s svojim roganjem, Wulf,« je odgovorila položivši roko na tuniko, ki je pokrivala njen oklep. »Ne-

haj s svojim roganjem, pa prosi sv. Čada, zgraditelja te cerkve, da o tem izbirati nikoli ne bova siljena ne ti, ne jaz, ne tvoj dragi brat, ki bi storil čisto prav, da bi me usmrtil, ako bi kaj takega storila.«

»No, ako bi kedaj vendar le do tega prišlo,« je odvrnil Wulf in obraz mu je zardel, »upam, da bi že vedela, kako se ti je vesti. Sploh pa, ali je tako zelo težko izbrati med smrtjo in dolžnostjo?«

»Ne vem,« je odgovorila; »pa pogosto je videti žrtev lahka, ako se jo gleda od daleč; vendar se pa včasih z življenjem izgube stvari, ki so večje vrednosti nego življenje.«

»Kakšne stvari? Ali meniš slavno ime ali bogastvo ali — ljubezen?«

»Povej mi,« je rekla Rozamunda in izpremenila svoj glas, »kakšna ladja pa je to, ki vozi ob izlivu reke? Malo poprej je stala mirno, kakor da bi nas ljudje v njej opazovali?«

»Ribiči,« je odgovoril Wulf malomarno; »videl sem njihove mreže.«

»Da, ali pod mrežami se je nekaj zabliskalo, kakor meči.«

»Ribe,« je dejal Wulf, »tu v Eseksu imamo mirne čase.« Dasi Rozamunda ni bila videti prepričana, je nadaljeval: »Kaj pa Godvinove misli — kje pa so te?«

»Brat, ako bi rad vedel, tudi na Jutrovem — in pri borbah, ki so tam bile.«

»Ki nam pa niso donesle velike sreče,« reče Wulf, »saj veš, da je tam padel naš oče — samo njegovo srce so rešili, ki počiva zdaj tam v Stangatu.«

»Kako bi bil mogel umreti bolj srečno?« je vprašal Godvin, »nego v boju za Kristusov križ? Ali ne pripovedujejo o tej njegovi smrti pri Harencu še dandanes? Pri naši Gospej, jaz prosim samo za pol tako slavno smrt!«

»Res, slavno je umrl — slavno je umrl,« je rekel Wulf in oči so se mu zabliskale in roka mu je segla po meču. »Pa, brat, v Jeruzalemu vladajo mirni časi prav kakor tukaj v Eseksu.«

»Mirni časi? Da, ali kmalu bo zopet vojska. Menih Peter — oni, ki smo ga videli zadnjo nedeljo v Stangatu in ki je šele pred šestimi meseci zapustil Sirijo — mi je pravil, da se vojska hitro bliža. Celo sedaj zbira sultan Saladin, ki ima svoj sedež v Damasku, svoje čete od blizu in daleč, njegovi svečeniki pa oznanjajo vojsko med rodovi in plemenitaši na Jutrovem. In kadar vojska napoči, brat, ali ne bova tam, da se je udeleživa, kakor so bili naš ded, naš oče, naš stric in toliko naših sorodnikov? Ali naj gnijeva v tej dolgočasni deželi, kakor zadnja leta po želji našega strica, da, prav odkar sva se vrnila iz škotske vojske, pa štejeva krave in orjeva polje, kakor kmetje, naši tovariši se pa bojujejo s pogani, zastave vihrajo in kri teče v potokih po sveti palestinski zemlji?«

»Pri naši Gospej v nebesih in naši lady tukaj,« vzklikne Wulf in pogleda Rozamundo, ki je opazovala z mirnimi, zamišljenimi očmi prerekajoča se brata, »pojdi, ako želiš, in jaz pojdem s teboj, in ker sva bila obenem rojena, naj tudi obenem in skupno umrjeva, ako je to najina usoda.«

In naenkrat je roka, ki se je igrala dozdej z mečevim ročajem, oprijela meč, potegnila dolgo, ostro ostrino iz nožnice in ga zalučala visoko v zrak, da se je zabliskal v solnčnem svitu, ter ga zopet vjela, ko je padel nizdoli; obenem pa je Wulf vzdignil stari bojni krik, ki je donel na tolikih bojiščih, s takim glasom, da so divje ptice prestrašene vzletele s skalovja spodaj: »D'Arcy! D'Arcy! Srečaj D'Arcyja, srečaj smrt!« Zatim je zopet vtaknil meč v nožnico ter pristavil s posmehljivim glasom: »Mar smo otroci, da se bojujemo, kjer ni sovražnika? Sicer pa, brat, da bi ga le kmalu ugledali!«

Godvin se je trpko nasmejal, vendar ni odgovoril ničesar; samo Rozamunda je rekla:

»Vidva torej, bratranca, sta odločena, da gresta ako treba odtod, da se nikdar več ne vrneti; da ostanemo vedno ločeni. Pa« — in glas se ji je malo tresel — »taka je pač usoda ženske, kajti možje vajine vrste ljubijo vedno meč najbolj med vsemi stvarmi, in jaz bi tudi ne imela dobrega mnenja o vaju, ako bi drugače mislila. Ali, bratranca, sama ne vem zakaj« — in stre-

sla se je nekoliko — »srce mi pravi, da nebo rado usliši take prošnje. O, Wulf, tvoj meč je bil ravnokar videti zelo rdeč v solnčnem svitu. Strah me je — sama ne vem česa. Slišita, sedaj pa moramo domov, kajti jezdit nam je še devet milj in noč ni tako daleč. Poprej pa stopimo še v to kapelico, da prosimo sv. Petra in sv. Čada, da nas varujeta na naši poti domov.«

»Na naši poti?« je dejal Wulf skrbno. »Kaj pa se ti je bati na devet milj dolgi poti ob Črni Vodi?«

»Dejala sem na naši poti proti domu, Wulf; naš dom pa ni tam na gradu Steeple, marveč tam gori,« in pokazala je proti mirnemu nebu.

»Moder odgovor,« je rekel Godvin, »na tem starodavnem mestu, odkjer jih je odpotovalo toliko proti domu; koliko je Rimljanov zdaj mrtvih, ki so tukaj taborili in koliko Saksoncev, ki so prišli za njimi, in drugih brez števila.«

Nato so se obrnili in stopili v staro cerkev — eno prvih, kar jih je bilo zgrajenih na Britanskem, preprosto zgrajeno iz rimskega kamena z rokami saksonskega svetnika Čada, pred več nego petsto leti. Tu so pokleknili pred preprostim oltarjem in molili; zatem so se prekrižali, vstali ter se podali k svojim konjem, ki so jih privezali zunaj pred lopo.

Do steepleskega gradu sta držali dve cesti ali pravzaprav dva kolovoza — prva je vodila skozi vas Bradwell, druga, krajša pa ob obrežnem robu do

ozke ožine znane pod imenom Mrtvaški zaliv; ob njegovi najvišji točki se je moral obrniti vsak, ki je bil namenjen v Steeple od morja v notranjo deželo, in pustiti samostan Stangate na svoji desni. Naša družba je izbrala drugo pot, ker je bila ob morskem odtoku pot za konje zložnejša in ker so tudi želeli biti doma do večerje, da bi ne bil stari vitez sir Andrej D' Arcy, oče Rozamundin in stric osirotelih bratov, preveč v skrbeh zanje.

Dobre pol ure so jezdili ob morskem bregu, večinoma molče; samo tupa tam je pretrgal tišino glas puščinske sloke in pljuskanje vračajočega se pritoka. Nikjer ni bilo videti žive duše; ta kraj je bil zares samotni, in le ribiči so ga obiskali semintja. Približali so se obrežju Mrtvaškega zaliva, ravno ko je solnce zahajalo; ta zaliv je segal dobro miljo daleč v deželo in se vedno bolj zoževal. Imeli so dobre konje. Rozamundin konj, bil je visok sivec, slovel je v tistih krajih po svoji hitrosti in krotkosti, da bi ga mogel vsak otrok jezditi; konja bratov pa sta bila krepka, dobro izvežbana bojna konja, vajena stati, stopiti ali skočiti, kamor jima je ukazal gospodar, tudi če je bilo še toliko trušča okrog nju.

Kakih sedemdeset korakov od obrežja Mrtvaškega zaliva in vzporedno z njim je segal v morje pomol, na katerem je rastlo grmovje in nekaj hrastov. Med tem pomolom in obrežjem se jim je obrnila pot v notranjo

deželo. Bila je starodavna pot. Stoletno izmivanje je precej razdejalo ta pomol, tako da je ležal deloma pod vodo, ob bregu pa je bil skoro nepokvarjen in raven.

Dospevši do malo vzvišenega sveta ob vznožju poraščenega pomola, je Wulf, ki je jezdil prvi po tej ozki poti, s svojimi bistrimi očmi ugledal velik, prazen čoln, ki je bil privezan k železnemu obroču v pomolovem zidu.

»Tvoji ribiči so stopili na suho, Rozamunda,« je rekel »in šli brez dvoma gor v Bradwell.«

»To je čudno,« je odgovorila plašno, »semkaj nikoli ne prihajajo ribiči.« In ustavila je svojega konja, kakor da bi se hotela obrniti.

»Naj prihajajo ali ne, gotovo je, da so odšli,« je rekel Godvin in se nagnil naprej, da bi se ogledal naokoli, »in ker se nam od praznega čolna ničesar ni bati, pojdemo svojo pot dalje.«

In jezdili so dalje in dospeli do vznožja kamenitega pomola; tu jih prestraši glas, ki so ga čuli za seboj. Ko se ozrejo nazaj, zapazijo, da je za njimi skočilo na ozko stezo kakih šest do osem oboroženih mož z golimi meči v rokah, kojim so platnene krinke zakrivale obraze.

»Zaseda! Zaseda!« je zavpil Wulf in potegnil svoj meč. »Hitro! Za menoj po poti proti Bradwellu!« In vzpodbodel je svojega konja. Konj je skočil dalje, ali takoj ga je moč mogočne roke

vrgla skoro na kolena. »Usmiljeni Bog!« je vzkliknil, »tu jih je še več!«

In res jih je bilo še več, kajti druga tolpa podobno oboroženih in zakrinkanih mož je skočila dol na bradwellsko pot; med njimi je bil krepak človek, ki je bil videti neoborožen, nosil je samo zakrivljen nož za pasom in obročkasti oklep, ki se je bliščal pod razgaljenim plaščem.

»Proti čolnu!« je zaklical Godvin in oni krepki človek se je zasmel tako glasno, da so ga vsi trije slišali.

Odjezdili so ob pomolu, kajti drugam niso mogli, ker jim je bila pot na obe strani zaprta; na eni strani so imeli močvirje in vodo, na drugi pa strmi, poraščeni breg. Dospevši do čolna, so spoznali, zakaj da se je oni človek smejal; čoln je bil namreč privezan z močno verigo, ki je ni bilo mogoče prerezati, in vrhu tega ni bilo niti jader niti vesel.

»Le stopite vanj,« se je rogal nek glas, »ali saj gospica naj stopi vanj; to nas reši truda, da je nam samim ne bo treba spraviti v čoln.«

Rozamunda se je močno prestrašila, Wulfov obraz pa je obledel, a zopet zarudel; Wulf je zagrabil za meč. Vedno mirni Godvin pa je jezdil nekaj korakov dalje in rekel:

»Povejte nam, česa želite od nas? Ako denarja, vedite, da ga nimamo — družega nimamo kot svoje orožje in konje, ki pa vas utegnejo mnogo veljati.«

Mož z zakrivljenim nožem stopi nekoliko naprej; spremljal ga je nek drug človek, visok človek lizunske zunanjosti, ki mu je prvi zašepetal nekaj na uho.

»Moj gospod veli,« je odgovoril visoki človek, »da imate seboj tisto stvar, ki je večje vrednosti nego vse kraljevo zlato — jako lepo gospico, ki jo nekdo nujno potrebuje. Izročita nam jo, pa pojta s svojim orožjem in svojima konjema svojo pot; hrabra mladeniča sta vidva, in ne želimo prelivati vajine krvi.«

Zdaj je bila na bratih vrsta, da sta se zasmejala.

»Vam naj jo dava,« je odgovoril Godvin, »ter greva dalje brez časti? Da, z najinim življenjem, prej ne. Kdo pa želi tako nujno našo gospico Rozamundo?«

»Moj gospod pravi,« se je glasil odgovor, »da jo po njegovih mislih potrebujejo vsi, ki jo vidijo, saj taka ljubkost je redka. Ako pa bi radi slišali kako ime, no, eno mi prihaja na misel; ime mu je vitez Lozelle.«

»Vitez Lozelle!« je zamrmrala Rozamunda in še bolj prebledela. Ta Lozelle je bil mogočen človek in doma iz Esekse. Imel je več ladij in o njegovih činih na morju in na jutrovem so pripovedovali slabe stvari; svoje dni je snubil Rozamundo; ker ga je pa zavrnila, je izustil take grožnje, da se je Godvin kot starejši obeh bratov boril

z njim in ga ranil. Za tem pa je izginil — nikdo ni vedel kam.

»Torej je sir Hugh (Hugon) Lozelle tukaj?« je vprašal Godvin, »s krinko podobno vam, prostaškimi strahopetcem? Ako je, potem bi ga rad srečal, da končam delo, ki sem ga pričel v snegu eno leto pred Božičem.«

»Poizvedite, ako morete,« je odgovoril veliki človek. Wulf pa je rekel tiho med stisnjenimi zobmi:

»Brat, samo eno rešitev vidim. Vzeti morava Rozamundo v sredo in jih napasti.«

Glavar tolpe je očitvidno uganil njihove misli; zopet je zašepetal svojemu tovarišu na uho, ki je nato zaklical:

»Moj gospod veli, da bi bila bedaka, ako bi nas poskusila napasti; zabodli bomo vaše konje, jim porezali žile in vaju pri tem čisto lahko zajeli. Udajte se nam; brez sramote lahko to storita, saj vidita, da ni nobene rešitve in da se dva moža ne moreta ustavljati celi četi. Eno minuto časa vam damo, da se premislita in podasta.«

Zdaj se je prvič oglasila Rozamunda.

»Bratranca,« je rekla, »prosim vaju, ne pustita me pasti v roke sir Hughu Lozella ali onih mož tam, da me odvedo v neznano mi usodo. Godvin me naj usmrti, da reši mojo čast; saj je šele ravnokar dejal, da želi rešiti mojo dušo; vidva pa se poskusita presekati skozi, da ostaneta živa in da me maščujeta.«

Brata nista odgovorila ničesar; ozrla sta se na vodo, se spogledala ter prikimala. Godvin se je zopet oglasil, Wulf pa, kojega jezik se je sicer oglašal tako rad, je bil čudno tih in srditega obraza.

»Poslušaj, Rozamunda, in ne zmigni z očesi,« je rekel Godvin. »Samo ena rešitev je zate; čeravno je bolj borna, moraš vseeno voliti med njo in jetništvom, kajti midva te ne moreva usmrtiti. Sivec, na katerem jezdiš, je močan in udan. Obrni ga, spodbodi ga proti Mrtvaškemu zalivu ter zaliv preplavaj s konjem. Širok je res, pa vračajoči se pritok ti bo pomagal in morda ne uto-neš.«

Rozamunda je poslušala in se ozrla nazaj na čoln. Zatem je izpregovoril Wulf na kratko in s povdarkom:

»Naprej, dekle! Midva straživa čoln!«

Slišala je te besede, njene črne oči so se zalile s solzami in njena lepa glava se ji je povescila skoro do grive njenega konja.

»Oj, viteza, viteza moja! Hvala vama! Pripravljena sta umreti zame. Pri-segam pa, ako umrjeta, noben mož ne bo imel do mene kake pravice, saj imam spomin na vaju; ako pa ostaneta živa — — —«

In zmedeno jih je pogledala, nato pa je umolknila.

»Blagoslovi naju, pa dalje!« je rekel Godvin.

In blagoslovila jih je s tihim glasom in svetimi besedami, nato pa je kar iznenada zasukala svojega sivca, mu zadrila ostroge v strani ter ga pognala naravnost proti globoki vodi. Za trenutek je konj obstal, potem pa je skočil z nizkega pomola v vodovje. Globoko se je pogreznil, a ne za dolgo, kajti hitro se je prikazala glava njegove jezdarice iznad vode, in ko je Rozamunda zopet zasedla svoje sedlo, raz katero je zdrknila, je vodila konja z močno roko proti daljnemu bregu. Napadalci so zagnali glasno začudeno vpitje; saj je bilo to dejanje, ki se ga niso nadejali od ženske. Brata pa sta se nasmejala, ko sta opazila, da sivec dobro plava, skočila raz sedel in planila nekaj korakov do tja, kjer je bil pomol najožji; med potom sta si trgala plašč z rame in si ga ovijala okoli leve, da jima služi kot ščit, ker nista imela ščita seboj.

Tolpa je preklinjala mrko, samo poglavar je dal neko povelje svojemu govorniku, ki je glasno zavpil:

»Pobijte ju, pa k čolnu! Zajeli jo bomo, predno pride do brega ali utone!«

Za trenutek so omahovali, kajti viteza, ki sta jim zapirala pot, sta imela oči, ki so oznanjale rane in smrt. Nato pa so planili naprej ter prodirali preko kamenja. A bila je pot tako ozka, da jim njih število ni nič pomagalo, da sta bila dva njih prav tako močna kot dvajset. Tako so si stali med pečino in

morjem samo dva pa dva nasproti, in brata sta bila močnejša. Njuna dolga meča sta se zabliskala in udarila, in ko se je Wulfov zopet zabliskal v zraku, se je svetil rdeč, kot malo poprej v solnčnem žaru, ko ga je vrgel visoko v zrak, sovražnik pa se je z glasnim pljuskom zvrnil v vodo, kjer se je valjal, a kmalu potopil. Tudi Godvinov nasprotnik je ležal na tleh, kakor je bilo videti, tudi uničen.

Nato sta skočila brata naprej, ne da bi čakala, da bi jih oni napadli. Prerivajoča se tolpa se je pred njima umikala, a kmalu sta jih dosegla meča raztogotenih bratov. Preklinjali so v neznanem jeziku, se izpodtikali med kamenjem in padali po tleh. V veliki zmedi so bili trije potisnjeni v vodo, kjer sta se dva pogreznila v blatu in utonila; samo tretji se je zvlekel na suho, ostalim pa se je posrečilo uteči z ozkega pota.

»Nazaj,« je dejal Godvin, »kajti tukaj je pot široka, tako da nam pridejo lahko za hrbet.«

In proti sovražniku obrnjena sta se umaknila nazaj ter se ustavila pri prvem možu, ki ga je Godvin očitvidno pobil in ki je ležal z navzgor obrnjenim obrazom in orožjem v roki.

»Dotlej sva dobro delala,« je rekel Wulf in se nasmejal. »Ali si ranjen?«

»Ne,« mu odgovori brat, »ali ne ponašaj se, dokler ni konec boja, kajti veliko jih je še živih. Prosi Boga, da ne bi imeli sulic ali lokov.«

Zatem se je obrnil in ozrl nazaj in tam daleč od obrežja je vztrajno plaval sivec, na njegovem hrbtu pa je sedela Rozamunda. Da, i ona ju je videla; konj je moral namreč plavati vsled pritoka malo postrani, vzela je ruto z vratu in mahala ž njo proti obrežju. Tedaj sta brata vedela, da je bila ponosna na njuno veliko dejanje, in zahvalila sta se svetnikom, da sta mogla vsaj toliko storiti zanjo.

Godvin je imel prav. Glavar sovražnikov je dajal povelja z resnim, strogim glasom, tolpa se je vedno bolj umikala in začela iskati kamenja, da bi ga metala nanju. Pa tam je bilo več blata nego kamenja, skale pa, iz katerih je bil zgrajen pomol, so jim bile pretežke; zbok tega so jih našli le malo, in kar so jih vrgli, bratov ali niso zadeli ali pa jima niso prizadevali posebne škode. Zopet je poglavar dal po svojem pobočniku drugo povelje; nekaj izmed tolpe jih je izginilo med trnjevim grmovjem, odkoder so se kmalu zopet prikazali, noseč seboj dolga vesla od čolna.

»Njihov namen je, pobiti naju z vesli. Kaj nama je sedaj storiti, brat?« vpraša Godvin.

»Kar je nama mogoče,« odgovori Wulf. »Sedaj je malo na tem, ako yoda Rozamundi prizanese, kajti sedaj je ne bodo mogli več vjeti, četudi po najini smrti odvežejo čoln in ga opremijo z moštvom.«

Pri teh besedah Wulf začuje za seboj nek glas in vidi, kako je Godvin naenkrat iztegnil roke in se zgrudil na kolena. Wulf plane nazaj in tam je stal tisti človek, o katerem sta menila, da je mrtev, in držal krvav meč v roki. Nadenj je skočil Wulf in tako silni so bili njegovi udarci, da mu je odsekal s prvim roko, z drugim pa prodril plašč in oklep in globoko v prsi; to pot se je zvrnil, ne da bi zmignil. Nato se Wulf obrne k bratu in opazi, da mu teče kri po obrazu.

»Reši se, Wulf, jaz se žal več ne morem,« je zamrmral Godvin.

»Ni res, sicer ne bi mogel govoriti.« In objel ga je, dvignil ga kot otroka ter hitel ž njim tja, kjer sta stala konja ter ga posadil v sedlo.

»Drži se dobro!« je zavpil, »za grivo. Pogum, pa drži se dobro in rešil te bom.«

Wulf je vrgel brzdo okoli levice in skočil na svojega konja, ki ga je obrnil. Še malo trenutkov, in pomorski razbojniki, ki so se zbirali z vesli na najožjem kraju pota, so naenkrat videli dirjati velika konja naravnost nadnje. Na enem je jahal močno ranjeni, njegovi svitli lasje okrvavljeni, njegove roke pa ob grivi in sedlu, na drugem bojevnik Wulf, s silnimi očmi, z obrazom kot od plamena, vihtel svoj krvavi meč in drugič tistega dne kričal kot bojni krik: »D'Arcy! D'Arcy! Srečaj D'Arcyja! Srečaj smrt!«

Videli so ju, vpili so, gnetli se skupaj in dvigali vesla, da se jima ustavijo. Pa Wulf je srdito vzpodbodel konja, ki sta se, vajena turnirjev, spustila v največji dir, četudi je bila pot le kratka. Vesla so odletela v stran kot dračje; okoli in okoli so se zabliskali meči in Wulf je začutil, da je bil ranjen, a ni vedel kje. Pa njegov meč se je tudi zabliskal — en udarec — za več ni bilo časa — in en sovražnik se je zvrnil pod njim kot prazen žakelj.

Pri svetem Petru! Prodrla sta skozi in Godvin je še vedno omahoval na sedlu, in tam, vedno bliže nasprotnemu bregu, se je sivec s svojim bremenom še vedno boril s pritokom. Prodrli so skozi, prodrli! Ali Wulfu je prihajalo temno-žareče pred očmi, zemlja se mu je zdela, kakor da se vzdiguje proti njemu in vsepovsodi je žarel ogenj.

Pa vpitje je utihnilo za njima in edini glas, ki ga je bilo slišati, je bil glas kopit njih dirjajočih konj; toda tudi to peketanje je naposled utihnilo in tišina in tema je objela Wulfa.

Drugo poglavje.

Sir Andrej D'Arcy.

Godvinu se je sanjalo, da je bil mrtev in da je pred njim plaval svet v podobi žareče oble, on pa se je na postelji iz ebenovine dvigal po temi. Ob njem sta stala dva strežnika, in spo-

znal ju je kot svoja angelja varuha, dana mu pri rojstvu. Tupatam so se prikazovali še drugi in povpraševali strežnika, ki sta stala ob vzglavju in vznožju njegovega ležišča. Eden je vprašal:

»Je-li grešila ta duša?« In angelj ob vznožju je odgovoril:

»Grešila je.«

Zopet je vprašal glas: »Ali se je očistila svojih grehov?«

Angelj je odgovoril: »Umrla je neočiščena, s krvavim mečem v roki, v boju za dobro stvar.«

»V boju za križ Kristusov?«

»Ne, v boju za žensko.«

»O, nebesa! Uboga duša, grešna in neočiščena, ki je umrla v boju za ljubezen ženske. Kako naj taka duša najde usmiljenje?« je tožil vprašajoči glas, ki se je pa vedno slabejši izgubljal v daljavi.

Prišel je drug obiskovavec. Bil je njegov oče — oni bojevnik, ki ga nikoli ni bil videl, ki je padel v Siriji. Godvin ga je takoj spoznal; kajti ta obraz je bil prav tisti, ki je bil uklesan na nagrobnem spomeniku v stangatski cerkvi, na oklepu je imel krvavo-rudeči križ, na ščitu D'Arcyjevo mrtvaško glavo, v roki pa se mu je bliskal gol meč.

»Je-li to duša mojega sina?« je vprašal strežnika v beli halji. »Ako je, kako je umrl?«

Tedaj je odgovoril angelj ob vznožju: »Umrli je, s krvavim mečem v roki, v boju za dobro stvar.«

»V boju za križ Kristusov?«

»Ne, v boju za žensko.«

»V boju za ljubezen ženske, ko bi bil moral pasti v Sveti vojski? O, nebesa! Ubogi sin! O, nebesa! Ubogi sin! O Bog, da se morava zopet ločiti za vedno!« In tudi njegov glas je utihnil.

Glej! Svetlo-žareč oblak se je bližal skozi temo in angelja ob vzglavju in vznožju sta vstala in pozdravila s svojima gorečima mečema.

»Kako je umrl ta otrok božji?« je vprašal nek glas iz oblaka, govoreč z zamolklim, svečanim glasom.

»Umrl je vsled meča,« je odgovoril angelj.

»Od meča otrok satanovih, v boju vojske nebes?«

Angelja sta umolknila.

»Kaj imajo nebesa ž njim, ako se ni bojeval za nebesa?« je zopet vprašal glas.

»Milost, milost!« sta prosila angelja, »saj je bil mlad in hraber, in storil je le svojo dolžnost. Pošljite ga nazaj na zemljo, da se očisti svojih grehov in postane vnovič naš varovanec.«

»Bodi toraj,« je dejal glas. »Vitez, živi, pa živi kot vitez nebes, ako hočeš, da bodo nebesa tvoj delež.«

»Ali se mora potem odpovedati ženski?« sta vprašala angelja.

»To ni bilo rečeno«, je odgovoril glas, govoreč iz žarečega oblaka.

In vsa ta prikazen je izginila.

Temu so sledili trenutki pozabljenja in ko se je Godvin prebudil, je začul okoli sebe glasove, človeške, dobro

znane, drage mu glasove in uzrl nad seboj obraz, nad vse prijazen, nad vse drag in nad vse znan obraz — obraz svoje sestrične Rozamunde. Mrmral je nekaj vprašanj, oni pa so mu prinesli jedil, in ker so mu veleli spati, je zaspal. Tako je napol bedel napol spal; naposled se je vendarle prebudil v mali sobici na gradu Steeple, kjer sta bivala z Wulfom, odkar ju je vzel stric kot siroti na svoj dom. Na postelji nasproti njemu je sedel Wulf z obvezano roko in nogo in palico poleg sebe, sicer malo bolj bled in drobnejši kot prejšnje čase, a isti veseli, brezskrbni, pa včasih vseeno silni Wulf.

»Ali se mi še vedno sanja, brat, ali si v resnici ti?«

Wulf se je ob tem vprašanju vesel zasmel, saj je zdaj vedel, da je prišel Godvin zopet k zavesti.

»Da, jaz, prav gotovo,« je odgovoril. »Ljudje v sanjah navadno niso hromi, kakor mene vidiš; take noge dobi človek od mečev in ljudi.«

»Pa Rozamunda? Kaj je z Rozamundo? Ali je sivec preplaval zaliv? Ali se je rešila? Povej mi hitro, koprnim izvedeti!«

»Ona ti pove sama.«

In šepal je Wulf do z zavesami zastrtih vrat ter zaklical:

»Rozamunda, moja — ne, naša Rozamunda, Godvin se je zopet zavedel. Čuješ, Godvin se je zopet zavedel in bi rad govoril s teboj.«

Začulo se je hitro šumenje obleke in glas urnih stopinj med ločjem, s katerimi so bila tla potresena, nato pa se je prikazala Rozamunda, ljubeznjiva kot vedno, a pozabivši v svojem veselju na vso svojo dostojanstvenost. Ugledala ga je, njega, upadlega Godvina, sedečega na postelji; njegove sive oči so se mu iskriale na bledem in upadlem obrazu. Godvin je namreč imel sive oči, Wulf pa modre, edina razlika med njima na prvi pogled; kdor bi ju bil pa natančneje opazoval, vedel bi bil, da so bile Wulfove ustnice polnejše od Godvinovih, da je bila njegova brada bolj izrazita; bil je tudi Wulf nekaj večji po postavi. Rozamunda ga je pogledala in z radostnim krikom zletela naprej, ga objela z rokama krog vratu in ga poljubila na čelo.

»Pazi se,« je rekel Wulf robato in obrnil glavo v stran, »sicer, Rozamunda, mu lahko razdereš obveze in mu zopet nakoplješ bolezen. Krvi je že dovolj izgubil.«

»Potem ga poljubim na roko, ono roko, ki me je rešila,« je rekla in storila tako.

»Moja je imela tudi nekaj opraviti, ko sva te rešila, a ne spominjam se, da bi jo bila poljubila, Rozamunda. Pa tudi jaz ga bom poljubil in, o Bogu bodi slava in sveti Devici in svetemu Petru in svetemu Čadu in vsem drugim svetnikom, kojih imen se ne morem zmisлити, ki so nam dali s pomočjo Roza-

munde tukaj in s pomočjo molitev pri-
jorja Ivana in stangatskih bratov in
vaškega duhovnika Matevža nazaj te-
be, brat moj, moj predragi brat.«

In šepal je k njegovi postelji, vrgel
svoje dolge, mišičaste roke Godvinu
okoli vratu in ga začel objemati.

»Pazi se,« je rekla Rozamunda
hladno, »sicer, Wulf, mu lahko zrah-
ljaš obveze; krvi je že dovolj izgubil.«

Predno pa je Wulf mogel dati od-
govor, ki mu je bil očitvidno prišel na
misel, začuli so glas počasnih korakov,
zavese pri vratih so se razgrnile in vi-
sok, plemenit vitez je stopil v malo so-
bico. Mož je bil že v letih, vendar je bil
videti starejši, nego je bil v resnici;
žalost in bolezen sta ga postarali. Sne-
ženobeli lasje so se mu valili po rame-
nih, obraz mu je bil bled, njegove po-
teze stroge, resne, pa fine in navzlic
razliki po letih čudovito podobne po-
tezam njegove hčere Rozamunde. To je
bil namreč njen oče, sloviti lord, sir
Andrej D'Arcy. Rozamunda se je obr-
nila, pripognila proti očetu koleno na
čuden, jutrovska način; Wulf se je pri-
klonil z glavo, Godvin pa je vzdignil
svojo roko v pozdrav, kajti njegov vrat
je bil še preveč trd, da bi se mogel gi-
bati. Starec se je ozrl nanj in ponos
mu je sijal iz oči.

»Kakor vse kaže, boš torej živel,
vnuk moj,« je rekel, »in zato dajem
hvalo Delivcu življenja in smrti, kajti,
pri Bogu, hraber junak si, vreden otrok

krvi Normana D'Arcyja in Saksonke Ulnine. Da, eden najboljših izmed njih.«

»Ne govorite tako, stric,« odvrne Godvin, »saj tukaj stoji eden, ki je hvale še bolj vreden,« in potrkal je s svojimi suhimi prsti Wulfa po roki. »Wulf je bil, ki me je rešil skozi vrste sovražnikov. Spominjam se, kako me je dvignil na konja ter mi velel oprijeti se grive in sedla. Spominjam se naskoka, s katerim je prodiral med sovražniki in njegovega bojnega klica: Srečaj D'Arcyja, srečaj smrt!, spomnim se še, kako so se zabliskali meči okoli naju, zatem pa se mi je stemnilo in vladala je zame črna noč.«

»Dal Bog, da bi bil mogel biti zraven, da bi bil vama pomagal v boju,« je rekel sir Andrej D'Arcy in stresel s svojimi sivimi lasmi. »Otroka moja, hudo je biti bolan in star. Hlod sem, nič drugega kakor trohlen hlod. Pa vseeno, ako bi bil vedel — —«

»Oče, oče,« je rekla Rozamunda ter ga objela s svojo belo roko okoli vratu. »Ne smeš tako govoriti. Svoj del si pošteno dovršil.«

»Da, svoj delež, ali rad bi storil več. Oj, sv. Andrej, prosi zame, da bi mogel umreti z mečem v roki in bojnim klicem naših pradedov. Da, da, tako, ne kot postaran bojni konj v svojem hlevu. Pa, oprostite mi, ali zares vaju zavidam, otroka. Da, ko sem vaju našel ranjena, bi se bil kar zjokal od jeze, ko sem pomislil, da se je mogel

vršiti tak boj komaj par ur daleč od mojih vrat, ne da bi bil jaz zraven.«

»Jaz ne vem ničesar o vsem tem,« je rekel Godvin.

»Ne, ne; saj si ležal v nezavesti skoraj cel mesec! Rozamunda pa ve in ona ti pove vse. Govori, Rozamunda. Ti, Godvin, pa lezi in poslušaj.«

»Zgodba je vajina, bratranca moja,« je rekla Rozamunda. »Vidva sta mi velela skočiti v vodo, in vanjo sem vzpodbodla sivca; globoko sva se pogreznila, tako da so se mi valovi zgrnili nad glavo. A hitro sva se rešila iz valov, plavala sva urno zopet na drugo stran. Plaval je konj malo postrani vsled pritoka, tako da sem videla vse, kar se je godilo na pomolu. Videla sem sovražnike, ki so hiteli nad vaju, a padali pod vajinim mečem, videla sem, kako sta jih napadla in se zopet umaknila. Zdelo se mi je tudi, bila sem že precej oddaljena, da je Wulf dvignil Godvina v sedlo — vedela sem, da mora biti Godvin, kajti posadil ga je na vranca — in zdirjala sta po pomolu ter izginila.

Tedaj sem bila že blizu druge, varne strani, sivec je začel omagovati in se potapljati globoko v vodo. Pa vzpodbujala sem ga, tapljala ga po grivnatem vratu in po kratkem oddihu se je zagnal dalje skozi blato in tako konečno srečno dospel na suho. Bil je utrujen, da je glasno dihal, a ko sem opazila, da so sovražniki z namenom, da bi hiteli za menoj, odvezovali čoln, po-

gnala sem konja z vso silo in prišla domov ravno z nočjo; tu sem srečala očeta pri vratih. Sedaj, oče, pa pripovedujte vi naprej.«

»Le malo mi preostaja povedati,« je dejal sir Andrej. »Gotovo se spominjata, da sem bil proti temu, da bi Rozamunda jezdila od doma iskat cvetic ali kaj že h kapelici sv. Petra, celih devet milj daleč; ker pa je bilo to dekletu tako pri srcu in ker je tukaj le malo zabave, sem ji dovolil pod vajinim varstvom. Spominjata se tudi, da sta se podala na pot brez svojih oklepov in kako otročje se vama je zdelo, ko sem vaju poklical nazaj, da sta ju vzela seboj. Da, moji svetniki-varuhi — ali vaši — so mi dali to misel v glavo; saj če ne bi bila imela onih oklepov, bi bila danes obadva zdavnaj mrtva. Pa onega jutra sem bil mislil na viteza Hugh'a Lozella — ako je tacega verolomnega, razbojniškega lupežnika mogoče imenovati viteza, naj si je tudi hraber in pogumen — in na njegove pretnje, s katerimi mi je grozil, ko je nekoliko okreval od ran, ki si mu jih ti zadal, Godvin; zaklel se je, da pride nazaj in ugrabi Rozamundo navzlic vsi vajini pozornosti in moči. Res da, slišali smo, da je odrinil na Jutrovo na vojsko proti Saladinu — ali z njim, saj je bil vedno izdajavec — pa čeravno je to res, je vendar tudi lahko res, da ni šel; sploh se pa ljudje vračajo tudi z Jutrovega. Radi tega sem vama velel oborožiti se, ker sem imel nekake slut-

nje; brez dvoma je ta napad on zasnoval.«

»Kedo pa drug,« je rekel Wulf, »saj tudi Rozamunda ve, da nam je oni lopov, ki je bil tolmač svojega gospodarja, imenoval ime viteza Lozella kot onega človeka, ki je hotel odpeljati Rozamundo.«

»Ali je bil ta gospod Saracen?« je vprašal sir Andrej skrbno.

»Ne vem, stric. Njegov obraz je bil zakrinkan kot pri ostalih in je govoril po tolmaču Prosim vas pa, nadaljujte svojo zgodbo, ki je Godvin še ni slišal.«

»Le kratka je. Rozamunda mi je povedala, kolikor je to mogla ostrašena in vsa zmedena, da so vas na starem pomolu napadli in da se je ona rešila s tem, da je preplavala Mrtvaški zaliv, kar se mi je zdelo naravnost neverjetno. Takoj sem zbral ljudi, kolikor sem jih mogel v naglici dobiti. Rozamundi sem velel ostati z nekaj stražniki doma, da si opomore, sam se pa napotil z oboroženimi možmi, da najdem vaju ali vajini trupli. Tema je bila, pa mi smo jezdili hitro, ker smo imeli svetilke seboj, in med potjo v vsakem kraju zbudili ljudi, in tako dospeli do Moatsa, kjer se združujejo ceste. Tam smo našli vranca — tvojega konja, Godvin — tako močno ranjenega, da ni mogel nikamor; in zajčal sem misleč, da si mrtev. Jezdili pa smo še dalje, in kmalu smo čuli rezgatanje konja, tudi brez jezdeca, stal je ob potu s povešeno glavo.

»Nek človek na tleh ga drži!« zavpije eden naših, in skočil sem raz sedlo, da bi videl, kdo da je; takoj sem vaju spoznal, v objemu sta ležala v nezavesti, bal sem se, da sta mrtva. Velel sem ljudem da vaju dvignejo in nesejo domov, drugim pa, da naj pohite v Stangate ter naprosijo prijorja Ivana in meniha Štefana, ki je zdravnik, da prideta nemudoma na pomoč; mi drugi pa smo odrinili po potu naprej, da se maščujemo, ako mogoče. Dospeli smo do pomola ob zalivu, a nismo našli drugega nego sledove krvi in — čudno je to — tvoj meč, Godvin, stoječ navpik na ročaju med dvema kamenoma, na špici pa nabodeno pisanje.«

»Kakšno pisanje je bilo to?« je vprašal Godvin.

»Evo ga,« je odgovoril stric ter izvlekel kos koženine izpod suknje. »Naj ga prečita eden izmed vas, saj ste vsi učeni, moje oči so pa slabe.«

Rozamunda je vzela pismo in ga prečitala; pisano je bilo v naglici, a z veščo roko in v francoskem jeziku. Glasilo se je pa: »Meč vrlega moža. Zakopljite ga ž njim, ako je mrtev; če je pa živ, kakor upam, mu ga dajte nazaj. Moj gospod želi, da izkažem to čast pogumnemu sovražniku, ki ga morda v življenju, ako je ostal živ, še kdaj sreča. (Podpisan): Hugh Lozelle ali kdo drugi.«

»Kdo drugi torej, ne Hugh Lozelle,« je dejal Godvin, »kajti on ne zna

pisati, pa tudi če bi znal, ne bi nikoli izrazil svojih besedi tako viteško.«

»Besede utegnejo biti morda viteške, ali kar je storil, je jako podlo,« je odvrnil sir Andrej, »sicer pa tega pisanja prav zares ne razumem.«

»Tolmač je govoril o onem majhnem možu kot svojem gospodu,« je pripomnil Wulf.

»Da, vnuk, pa tega si videl. To pisanje pa govori o gospodu, s katerim se utegne Godvin sniti in ki je po piscu izrazil željo, da bi mu izkazal neko gotovo čast.«

»Morda je pisal, da bi nas prekanil.«

»Mogoče. Stvar mi dela preglavico. Nikakor nisem mogel dognati, odkod so bili ti ljudje. Nek čoln so videli ljudje, da je plaval proti Bradwellu — da, zdi se, da si ga videl i ti, in ono noč so videli zopet čoln, ki je jadral od sipin Sv. Petra južno proti neki ladji, ki je bila zasidrana pri predgorju Foulness. Kakošna ladja da je to bila, odkod in kam je bila namenjena, ni izvedel niko, dasi je glas o tem napadu povzročil veliko razburjenja in govorjenja.«

Resnoben je bil videti sir Andrej, ko je nadaljeval:

»Vsa stvar se mi zdi jako čudna in sumljiva. Kako so mogli ti ljudje izvedeti, da sta vidva z Rozamundo tisti dan bila namenjena k Sv. Petru na Bregu? Gotovo jih je moral obvestiti kak ogleduh. Stvar je bolj zapletena, kakor je videti na prvi pogled. Gotovo

je, da to niso bili navadni morski roparji, kajti govorili so o Lozelli in rekli vama, da lahko odideta, ne da bi vama bili hoteli storiti kaj žalega; samo Rozamundo so hoteli imeti. Sumljivo je tudi to, da meča, ki je padel Godvinu iz roke, ko je bil ranjen, niso seboj vzeli, ampak da so ga med kame-njem pustili in nanj pritrčili pismo. O takih viteških činih sem slišal govoriti na Jutrovem, da so jih izvršili neverniki — —«

»No, Rozamunda je napol Jutrovka,« je pripomnil Wulf malomarno, »in morda je to v kaki zvezi z vso to stvarjo.«

Sir Andrej se je zganil in rudečica je zalila njegov blede obraz. Nato pa je rekel z glasom, ki je pričal, da ne želi več govoriti o tej stvari:

»Dovolj, dovolj. Godvin je zelo slab in se kmalu utruji; predno odidem, pa vama imam sporočiti veselo vest. Vidva sta moje krvi, meni najbližja, ako izvzamem Rozamundo — sinova plemenitega viteza, mojega brata. Vedno sem vaju ljubil in bil ponosen na vaju; koliko bolj vaju čislam sedaj, ko sta izkazala tako veliko uslugo moji hiši. To delo je bilo veliko in plemenito; mnogo let že niso čuli v Eseksu o bolj viteškem činu, in ona, ki sta ga izvršila, zaslužita, da nista viteza samo po svojih delih, marveč tudi po svojem stanu prava viteza. To odliko vama morem jaz dati po starodavnem običaju vsled posebne milosti, katero sem si med

vajino boleznijo izprosil od kralja samega v Londonu. Povedal sem mu celo zgodbo, prosil sem ga dovoljenja, da vaju smem povitežiti.«

»Vnuka moja, kralj mi je prošnjo uslišal in tukaj imam pismo, zapečateneno s kraljevim pečatom, ki vaju imenuje viteza. Določa dalje, da naj se slovesnost vrši v cerkvi stangatskega samostana, in sicer ob takem času, kakor bo primeren. Požuri se radi tega, Godvin, da okrevaš, da postaneš vitez sir Godvin. Kar se tebe tiče, Wulf, si dovolj zdrav, da bi vkljub rani na nogi lahko prišel v samostansko cerkev.«

Godvinov blede obraz je zardel od ponosa, Wulf pa je povесil svoje drzne oči.

»Govori ti,« je dejal svojemu bratu, »kajti moj jezik je okoren in neroden.«

»Sir,« je dejal Godvin s slabotnim glasom, »midva ne veva, kako bi vas zadostno zahvalila za tako veliko čast, ki si je nisva še zaslužila, za katero sva pa pripravljena truditi se celo življenje, da bova vredna imena in stanu vitezev in našega plemenitega imena.«

»Dobro si govoril,« je dejal stric ter pristavil kakor sam pri sebi: »Vidva nista le pogumna, vidva sta tudi uljudna in dostojna.«

Wulf se je ozrl kviško, veselje mu je igralo na odkritem obrazu.

»Stric, jaz ki nimam tako ug'ajenih besedi, vas enako zahvaljujem. Pris'avim naj še, da bi morali tudi našo gospico sestrično poviteziti, ako bi bilo

za žensko mogoče, kajti na konju preplavati Mrtvaški zaliv je bilo pogumnejše delo nego biti se z nekaj lopovi ob nabrežju.«

»Rozamundo?« je odgovoril stari vitez z istim sanjavim glasom. »Njena stopinja je visoka dovolj — previsoka, mnogo previsoka za njeno varnost.« In obrnil se je in odšel iz sobice.

»Veš, sestričina,« je rekel Wulf, »ako ne moreš postati vitez, pa vseeno lahko znižaš svojo nevarno stopinjo s tem, da postaneš žena kakega viteza.« Rozamunda ga je pogledala z nejevoljo, ki se je borila z nasmehljajem v njenih črnih očeh; zamrmrala je, da mora poskrbeti Godvinu goveje juhe in odšla je za očetom.

»Bolj prijazno bi bilo, ako bi nama rekla, da se veseli najine odlike,« je rekel Wulf po njenem odhodu.

»Morda bi bila, ako bi ne bilo tvojih neumestnih šal, Wulf!«

»Ne, jaz nisem imel namena šale zbijati. Zakaj bi se pa ne mogla poročiti s kakim vitezom?«

»Da, toda s katerim? Ali bi bilo nama všeč, brat, ako bi bil to kak tujec?«

Wulf je na te besede zarudel.

»Oj,« je rekel Godvin; »ti ne pomisliš, predno izpregovoriš, in vendar bi ti nikoli ne škodovalo.«

»Tam na pomolu je ona prisegla —« je segel Wulf v besedo.

»Pozabi, kar je prisegla. V taki uri izrečenih besedi se ne sme spominjati v škodo kakega dekleta.«

»Gola resnica, brat, prav imaš kot vedno! Jezik mi vedno uteče, a navzlic temu si ne morem pregnati onih besedi iz glave, pa kdo izmed naju — —«

»Wulf!«

»Hotel sem reči, da je nama danes sreča mila. Oj, srečna ježa je bila to! Tak boj, kakor ga ne bi mogel sanjati. In midva sva zmagala! In sedaj sva obadva živa in viteštvo naju čaka!«

»Da, obadva živa, za kar gre tebi hvala, Wulf. Kar se pa tiče sreče, moram reči, da je taka, da se pogosto izpreminja in morda naju ukani, predno bo vse gotovo.«

»Ti govoriš kot duhovnik, ne kot oproda, ki postane vitez radi male brazgotine na glavi. Kar se tiče mene, bom poljubljal srečo, kadar bom mogel, ako se mi pa pozneje izneveri — —«

»Wulf,« je zaklicala Rozamunda izza zavese, »nehaj vendar že govoriti na ves glas o poljubljanju, prosim te lepo, pa pusti Godvina spati, ko je tolikanj potreben počitka.« In stopila je v sobico s skodelico goveje juhe v roki.

Nato je Wulf sam zase mrmral, naj gospice ne poslušajo, kar jih ne briga, zgrabil svoje berglje in odšepal iz sobe.

Tretje poglavje.

Godvin in Wulf — viteza.

Zopet je minul mesec dni. Godvin je bil še vedno slaboten, vendar se je lahko reklo, da sta brata do dobra okrevala. Zadnjega dne meseca novembra okoli dveh popoldne je zavil slovesen sprevod iz starega gradu Steeple. Spredaj je jezdilo mnogo popolnoma oboroženih vitezov, pred njimi so nosili služabniki njih prapore. Za tem je prijezdil stari sir Andrej D'Arcy, prav tako oborožen, v spremstvu oprod in služabnikov. Spremljala ga je njegova ljubka hči gospica Rozamunda, oblečena v krasno obleko pod kožuhovinastim plaščem; jezdila je ob njegovi desnici in sicer na istem konju, na katerem je preplavala Mrtvaški zaliv. Za stricem sta se prikazala brata Godvin in Wulf, skromno opravljena kot prostaka, za njima pa nju oprodi, sinova iz plemiških hiš Salcote in Dongie. Na koncu sprevoda pa je jezdilo še več vitezov, oprod, najemnikov različnih vrst in služabnikov, ki so stopali in tekali s svojimi ženami in otroci za jezdec.

Prišedši skozi vas se je sprevod obrnil na levo pri velikem oboku, kjer je bil mejnik samostanskega ozemlja, ter se obrnil proti kake dve miljii oddaljeni stangatski opatiji, in sicer po poti, ki je vodila med obdelano zemljo in močvirjem, ki je bilo vselej ob visokem pritoku morja preplavljeno. Do-

speli so do kamenitih samostanskih vrat, ki so dale kraju ime Stangate. Tukaj so jih vsprejeli menihi in priyor Ivan Fic Brien. Bil je častitljiv, sivolas mož, oblečen v široko rokavasto, črno haljo; pred njim pa je stal duhovnik s srebrnim križem v roki. Tukaj se je sprevod razdelil; Godvina in Wulfa so peljali skupaj z nekaterimi drugimi vitezi in njihovimi oprodami v samostan, glavni sprevod pa se je podal v cerkev ali pa ostal pred vrati.

Prišedši v samostan so peljali oba viteza v sobo, kjer ju je čakajoči brivec ostrigel in obril; odtod so ju povedli pod vodstvom dveh starih vitezov, sir Antona de Mandeville in sir Rogerja de Merci, v dragoceno kopelj. Ko so ju oprode slekli, sta se kopala; sir Anton in sir Roger pa sta jima govorila skozi zavese o važnih dolžnostih njunega poklica ter končala s tem, da sta ju oblila z vodo ter njima zaznamenovala telesi z znamenjem križa. Oblečena so nato slovesno peljali v cerkev, kjer so njima in njunim oprodom dali pred vhodom vina.

Tukaj so ju najprej oblekli v belo oblačilo v znamenje čistosti njunih src; nato v rudečo haljo, ki ju je opominjala na kri, ki treba, da jo prelijeta za Kristusa, ako bi bila poklicana, in naposled v dolg, črn plašč, znak smrti, ki se naj je vsi spominjajo. Tako oblečenima so prinesli oklepa ter ju položili pred nju na oltarjeve stopnice, za tem pa se je napotila cela

družba proti domu, le Godvin in Wulf z oprodami in duhovnikom sta ostala vso dolgo zimsko noč, zatopljena v molitvah, v cerkvi.

Godvin se je opiral s komolcem na nagrobni spomenik, ki je kril srce njegovega očeta, molil je in razmišljal resno o nalogah svojega življenja. Razne podobe iz svojega življenja je videl pred seboj. Videl je žive sanje o svoji bolezni, ko se je gledal mrtvega, in o tem, kaj utegne biti prava dolžnost človekova. Biti vrl in pošten? Gotovo. Boriti se za Kristusov križ proti Saracenom? Gotovo, ako usoda naneše tako. Kaj še več? Odpovedati se svetu in preživeti svoje življenje v molitvah kot oni duhovniki v temi za njim?

- Ali ne bo smel več misliti na Rozamundo?

In vzpričo te misli je njegov duh omahoval celo na onem svečanem kraju in ob uri posvetitve, kajti tedaj se je prvič zavedel, da mu je Rozamunda več nego ves svet, več nego življenje. Ljubil jo je s svojim čistim srcem in pred Bogom je tukaj njej v službo posvetil dušo in telo. Pa kakšno vrednost bi ona polagala na tak dar? Kaj, če bi kak drug mož — — —

Poleg njega je klečal njegov brat Wulf; opiral se je s kolomcem na oltarno ograjo, upiral svoje oči na svitli oklep, ki ga bo nosil v boju — mogočen človek, vitez vitezov, neustrašen, plemenit, odkritosrčen, skratka tak, kot bi

ga vsakdo moral ljubiti ali se ga bati. In on je tudi ljubil Rozamundo. Godvin je bil o tem prepričan. In ali ni Rozamunda morda ljubila Wulfa? Bridka ljubosumnost se ga je polotila. Da, celo tam in ob tisti uri se je lotila Godvina črna zavist in ga razjedala tako hudo, da mu je pot tekel po čelu.

Ali naj se odpove upanju? Ali naj beži pred bojem iz strahu, da ne bi bil morda poražen? Ne, boriti se je hotel dalje z vso častjo in poštenostjo, pa če bi bil premagan, vzpreje'i svojo usodo kot pristoja vrlemu vitezu — brez bridkosti, pa brez sramote. Bil je v rokah usode; iztegnil je svojo roko, jo položil svojemu bratu okoli vratu, ki je klečal poleg njega in kmalu se je glava utrujenega Wulfa nagnila zaspana na njegovo ramo, podobno kakor se povesi glava otrokova na materino srce.

»O, Jezus,« je Godvin ječal v svojem srcu, »daj mi moč, da premagam to strast, ki bi me mogla navdati s sovraštvom do svojega brata, ki ga ljubim. O Jezus, daj mi moč, da bom mogel prenašati, ako dobi on prednost pred menoj. Naredi me popolnega viteza — močnega za trpljenje in potrpljenje, takega, da se bom celo radoval, ako bodo drugi izvoljeni pred menoj.«

Naposled se je začelo daniti in solnčni žarki so se vlili kakor zlate suvice skozi okno ter prodirali skozi mrak po dolgi cerkvi, ki je bila sezidana v obliki križa. Začulo se je glasno petje in skozi vrata je stopil prijor v polni

opravi, spremljan od menihov strežnikov, ki so vihteli kadilnice. Sredi ladje se je ustavil, se podal proti spovednici in pozval Godvina, da mu sledi.

In šel je tja ter pokleknil pred svetim možem in mu odkril svoje srce. Spovedal se je svojih grehov. Obtožil se je svojih dušnih bojev, v katerih je omahoval. Prijor ga je osrčil, dal mu je poguma za življenje in njegove borbe. »Pojdi, čisti vitez Kristusov, ne boj se ničesar, nadejaj se plačila ter vzemi seboj blagoslov Kristusa in njegove svete cerkve.«

Olajšana srca se je vrnil Godvin k oltarjevi ograji. Za njim je tudi Wulf opravil spoved. Lahko mu je bilo po spovedi. Razgovoril se je s spovednikom, kako se mu je vesti glede Rozamunde, ki jo je tudi on ljubil, in glede brata Godvina. Sklenil je tudi on, da se zaradi ljubezni do Rozamunde neče nikoli pregrešiti proti ljubezni do svojega brata, ki mu je bil vedno vzor, dasi ga ni tako posnemal, kakor bi bilo prav. Tudi on je kočljivo zadevo z Rozamundo prepustil slepemu naključju, ki naj odločuje med njim in med bratom. Poznani je svojo slabotno vihravost, zato je po spovedi posebno zato molil, da bo v svojih sklepih vztrajal tudi ob skušnjavah.

Med sveto mašo sta novinca prejela sveto obhajilo in storila obljube po določenem redu. Odtod so ju peljali nazaj v samostan, da se nekoliko okrepcata; bila sta tega po dolgem po-

nočnem bdenju v mrzli cerkvi zelo potrebna; tukaj sta ostala nekaj časa, sedela sama v priyorjevi celiči in se pečala s svojimi lastnimi mislimi. Nena doma pa je Wulf, ki mu očitvidno ni bilo dobro, vstal ter položil svojo roko bratu na ramo rekoč:

»Ne morem molčati; vedno je bilo tako, da mora vse na dan, kar mi je na duši. Imam ti nekaj povedati.«

»Govori, Wulf,« reče Godvin.

Wulf je sedel na svoj stol in nekaj časa strmo upiral svoje oči tjavendan; vse je kazalo, da gre beseda le težko iz ust.

Godvin je poznal misli svojega brata, bral je v njegovi duši kakor v odprti knjigi.

»O Rozamundi, kajneda?« je dejal Godvin čez nekaj časa.

»Da. O kom drugem?«

»In ti bi mi rad povedal, da jo imaš rad, da bi jo sedaj, ko boš vitez, in skoraj petindvajset let star, rad vprašal, ali hoče postati tvoja nevesta in žena?«

»Da, Godvin, to sem začutil v svojem srcu, ko je zajezdila na sivcu v vodo, tam na pomolu, in sem menil, da je ne vidim nikdar več. Povem ti, da sem začutil v svojem srcu, da brez nje življenje ni vredno, da bi se živelo, in smrt ni vredna, da bi jo pretrpel.«

»Tedaj, Wulf,« je odgovoril počasi, »ni treba o tem še nadalje govoriti. Vprašaj jo in bodi srečen. Čemu ne? Nekaj posestva imamo, čeravno ne

mного, in Rozamunda tudi ne bo brez njega. Po mojih mislih se stric ne bo upiral temu, ako je njena želja, ko vidi, da si ti zanjo najprimernejši mož in najvrlejši daleč na okoli.«

»Če izvzamem svojega brata Godvina, ki je vse to, kar sem jaz, in povrh še dober in učen, kar jaz nisem,« odvrne Wulf zamišljen.

»Godvin, najina nesreča je, da imaš tudi ti Rozamundo rad in da si imel iste misli tam ob pomolu kot jaz.«

Godvin je malo zarudel in prsti so se mu tesneje oprijeli kolen.

»Tako je,« je rekel mirno. »Britko je to, a tako je. Ali Rozamunda ne ve ničesar o tem in nikoli ne izve, ako boš ti brzdal svoj jezik. In dalje ti ni treba biti ljubosumnemu name, niti pred poroko niti pozneje.«

»Kaj pa želiš, da naj storim?« vpraša Wulf vneto. »Ali naj jo snubim in jo morda pridobim — akoravno to dvomim — ko bi ona menila, da tebi ni ničesar do nje?«

»Lahko,« je dejal Godvin in vzdihnil; »to bi ji morda prihranilo nekaj britkosti in tebi nekaj dvomov, meni pa razbistrilo mojo pot. Ženitev je tebi več nego meni, Wulf, ko včasih mislim, da bodi sablja edina moja zaročenka in dolžnost edini moj cilj.«

»Ti si zlatega srca: tudi v tej zate najbolj kočljivi zadevi nečeš delati nobenih ovir svojemu bratu, ki ga ljubiš. Ne, Godvin, kakor sem grešen člo-

vek in kakor si želim nje nad vse na svetu, tako nelepo pa ne bom ravnal in ne bom premagal onega, ki noče dvigniti svojega meča, da bi me ne ranil. Preje se poslovim od vas vseh in se podam iskat sreče ali smrti v vojsko, ne da bi zinil besedico.«

»Pa pustil, da bi Rozamunda mor-da skoprnela. Oj, da bi mogla zagotovo vedeti, da Rozamunda ne misli na nobenega izmed naju, to bi bilo najbolje — da bi odšla skupaj v svet. Pa midva ne moreva vedeti za gotovo, ker jaz Godvin, sem bil prepričan, da ljubi le tebe.«

»In včasih, da govorim pošteno, pošteno, Godvin, sem bil jaz prepričan, da ljubi tebe.«

»Kaj pa torej nameravaš storiti, Wulf?«

»Moj načrt je ta, da govoriva oba z njo, ako nama stric dovoli — ti ji kot starejši prvi razložiš svojo stvar, kakor pač najbolje znaš in moreš, ter jo zaprosiš, da si premisli in da svoj odgovor po preteku enega dneva. Takoj nato stopim tudi jaz pred njo z isto željo.«

»To je zelo pošteno,« odvrne Godvin. »Vseeno pa me nekaj teži. Glej, Wulf, ali sta se kedaj dva brata tako ljubila kot se midva? In zakaj mora sedaj pasti senca ženske na to ljubezen in jo grozi če ne uničiti, gotovo pa ohladiti.«

»Čemu pak?« vpraša Wulf. »Daj, Godvin, skleniva pogodbo, da se tako

ne zgodi, in drživa jo z božjo pomočjo. Pokaživa svetu, da moreta dva moža ljubiti eno žensko in vendar ljubiti tudi drug drugega, ne vede še, koga da izbere — ako sploh izvoli koga. Saj midva, Godvin, nisva morda edina, ki se zanimava za Rozamundo, morda je Rozamunda že komu drugemu dala besedo. Toda zato bova docela mirna.«

Godvin je malo pomislil, nato pa stopi k vratom in naroči svojemu oprodi, ki je stražil zunaj, naj naprosi prijorja Ivana, da bi prišel k njima. Kmalu je prišel in Godvin mu je s povešeno glavo povedal vso stvar; ker je prijor že vedel nekaj o zadevi, ga je hitro razumel in spoznal njuno namero. Na prijorjevo vprašanje mu je Wulf odgovoril, da je bilo vse prav in resnično povedano. Nato stá ga vprašala, ako je dopustno, da naredita tako prisego, in on jima je odgovoril, da je po njegovi sodbi ne samo dopustna, temuč tudi jako potrebna.

Tako sta naposled pokleknila z roko v roki pred križ, ki je stal v sobici ter ponavljala skupno za prijorjem sledečo prisego:

»Midva brata Godvin in Wulf d'Arcy, prisegava pri svetem Kristusovem križu, pri svetnici varuhinji tega kraja, sv. Mariji Magdaleni in pri sv. Petru in Čadu, vpričo Boga, najin角度 angeljev varuhov in vas, oče Ivan, da bova, ker obadva ljubiva Rozamundo D'Arcy, snubila njo za ženo na način, o katerem sva se dogovorila in ne

drugače; da se bova ravnala po njeni odločitvi, da ne bova izkušala izpremeniti njenega sklepa; da bo oni, ki ga zavrne, odtlej do nje edino sorodnik, najsi satan kakorkoli izkuša njegovo srce; da se med nama zaradi tega ne razpase ne sovraštvo ne ljubosumnost in da ostaneva v vojski in v miru vedno zvesta tovariša in brata. To prisegava s poštenim srcem in poštenim namenom in v zavesti, da bo oni, ki prelomi to prisego, brezčasten vitez in človek vreden jeze božje, in v znak tega poljubiva ta križ.«

Po tej prisegi sta brata lahkega srca in radostnega obraza sprejela blagoslov priyorjev ter se podala k zbrani družbi, ki je prijezdila ponje, da ju popelje nazaj na Steeple, kjer se je nadaljevala slavnost.

Tu so okrasili dvorano za veliko slovesnost, in med mizami in estrado so pripravili prostor, kamor so povedli brata.

Vstopila sta v dvorano sir Anton de Mandeville in sir Roger de Merci v polni vitežki opravi ter sta izročila sir Andreju D'Arcyju meča in ostroge za nova viteza; ostroge jima je sir Andrej vrnil s prošnjo, da jih pritrđita kandidatoma na desni peti. Priyor Ivan pa je blagoslovil meča, ki ju je sir Andrej opasal svojima nečakoma, rekoč:

»Vzemita nazaj svoja meča, ki sta jih sukala tako vrlo!«

Zatem je izdrl svoj lastni meč s srebrnim držajem, ki je bil last njegovega očeta in starega očeta; in klečeča pred seboj je udaril vsakega trikrat po levi rami in zaklical: »Naredim vaju viteza v imenu Boga, sv. Mihaela in sv. Jurija. Bodita plemenita viteza!«

Rozamunda jima je v družbi drugih gospic oblekla oklep, jima dala čelado iz jekla na glavo ter v roke ščit, ki je imel obliko zmaja z vtisnjeno lobanjo. Po dovršeni opravi podali so se vsi z godbo na čelu v steeplesko cerkev — kakih dvesto korakov od gradu, kjer sta nova viteza položila svoja meča na oltar, jih zopet vzela ter prisegla, da bodeta dobra služabnika Kristusova in branivca Cerkve.

Po končanih obredih je bila velika gostija; pri veliki mizi so bili pogoščeni mnogobrojni vitezi in gospe, spodaj v dvorani njihovi oprode in drugi gentlemani, zunaj pa svobodniki in vaščani, otroci pa in stari ljudje so dobili jedil in pijače v ladiji cerkve. Ob močni in obilni pijači so se povabljenim kmalu razvezali jeziki. Med drugim so se ljudje prerekali, kdo izmed obeh teh bratov — sir Godvin ali sir Wulf — je bolj pogumen, bolj zal in bolj učen in vljuden.

Ko je nek vitez — bil je to sir Surin de Salcote — spoznal, da je razgovor postal razvnet in bi utegnilo priti do hudih prepиров, je vstal in izjavil, da naj razsodi to vprašanje gospodična,

ki sta jo brata rešila iz rok roparjev doli pri Mrtvaškem zalivu. Vsi so zavpili: »Da, ona naj razsodi!« in dogovorili so se, da naj dá dragocen robec najbolj pogumnemu, kozarec vina najbolj zalemu in knjigo Ur najbolj učnemu.

Videč, da ni pomoči, ker so razun njenega očeta, obch bratov, večine gospa in gospic vsi drugi pili vino, se pri tem razvneli in postali nasilni, je Rozamunda vzela svilnati robec s svojega vratu. Nato je s'opila na rob estrade, kjer sta sedela bratranca, da so ju mogli vsi zbrani videti, in se ustavila pred njima, ne vedoč, komu izmed njiju naj ga prisodi. Kar je Godvin nekaj zašepetal Wulfu; naenkrat sta obadva iztegnila desnico, zgrabi'a robec, ki ga je držala proti njima, vsak za drug konec, ga pretrgala na dvoje in ovila vsak polovico okoli držaja svojega meča. Družba se je smejala njuni šaljivi spretnosti in vpila:

»Vina zaljšemu! Ž njim ne bosta mogla tako narediti.«

Rozamunda je pomislila za trenutek; zatem je vzdigni'a veliko srebrno kupo, največjo na mizi, nalila vanjo vina in stopila zopet naprej držeč jo pred seboj, kot da bi razmišljala. Pri tem sta se brata oba naenkrat nagnila naprej in se dotaknila čaše s svojima ustnicama. Zopet je nastal glasen smeh in celo Rozamunda se je nasmehljala.

»Knjigo! Knjigo!« so vpili gostje. »Svete knjige se ne bosta upala raztrgati.«

In tretjič se je približala Rozamunda z ono mašno knjigo v roki.

»Viteza,« je rekla, »pretrgala sta mi robec na dvoje, in pila obenem moje vino. Sedaj dajem to sveto knjigo — njemu, ki jo zna čitati najbolj.«

»Daj jo Godvinu,« je rekel Wulf.

»Jaz sem mečeborec, ne pisar.«

»Dobro govoril! Dobro povedal!« je vpila zbrana družba. »Nam meč — ne pero!«

Rozamunda pa se je obrnila proti njima in odgovorila:

»Oni, ki suče meč, je hraber, in oni, ki suče pero je moder; boljši pa je oni, ki zna rabiti oboje, meč in pero — kot moj hrabri in učeni bratranec Godvin.«

»Čujte! Čujte!« so vpili pirovavci, ter trkali s svojimi kozarci ob mizo.

Zjutraj je večina gostov odšla, mnogi bolj s težkimi glavami, Godvin in Wulf pa sta poiskala svojega strica sir Andreja, ki je sedel v dvorani sam; opazila sta namreč, da je Rozamunda odšla z dvema služkinjama v cerkev. Prišedši do njegovega hrastovega stola sta pokleknila predenj.

»Kaj pa zdaj, nečaka moja?« vpraša stari vitez in se nasmeje, »mar želite, da vaju dvignem še enkrat za viteza?«

»Ne, gospod,« je odgovoril Godvin; »midva prosiva večje milosti.«

»Potem prosita zaman, kajti večje ni.«

»Neko drugo milost,« je segel Wulf v besedo.

Sir Andrej si je pogladil brado ter ju pogledal. Morda je bil prior Ivan govoril ž njim, tako da je zdaj ugañil, kaj nameravata.

»Gospod,« je rekel Godvin,« prosiva vas dovoljenja, da zasnobiva vašo hčer.«

»Kaj! Vidva oba?«

»Da, gospod, obadva.«

Tedaj se je sir Andrej, dasi to ni bila njegova navada, nasmejal na glas:

»Vesta kaj,« je rekel, »izmed vseh stvari, kar sem jih doživljal, je to najbolj čudna — da bi dva viteza dogorjelo snubila isto dekle.«

»Čudno je videti, gospod; ko pa spoznate razloge, boste razumeli.«

In poslušal je, onadva pa sta mu pravila o vsem, kar se je dogodilo med njima in o svečani prisegi, ki sta jo prisegla.

»Plemenito sta ravnala kakor vedno in povsod,« je dejal sir Andrej, ko sta končala; »bojim se, da bo eden vaju prišel do spoznanja, da je težko držati tako obljubo. Pri vseh svetnikih, nečaka, prav sta dejala, ko sta rekla, da me prosita velike milosti. Dasi vama še nisem omenil tega, naj povem zdaj; vedita namreč, da sta že dva največjih mož v tej deželi zasnobila Rozamundo, da ne govorim o lopovu Lozelli.«

»Kaj lahko je to,« je rekel Wulf.

»Tako je; sedaj vama pa povem, zakaj eden ali drugi teh dveh ni njen mož, kar bi v nekaterih ozirih rad videl. Vzrok je kaj navaden. Vprašal sem jo, ali njej ni bil všeč nobeden, in ker se je njena mati poročila po želji svojega srca, sem prisegel, da naj tudi hči enako stori ali se pa sloh ne omoži; kajti bolj je je, da ostane sama, nego nevesta, ki ne ljubi.«

»Žlahtne krvi sta — po svoji materi od Ulnine, in moje, ki je na eni strani tudi njena. Kot oprodi svojih včerajšnjih kumov vitezov sir Antona de Mandeville in sir Rogerja de Merci sta se vrlo ponašala v škotski vojski. Da, vajin fevdni kralj Henrik se dobro spominja tega in prav zbok tega je rad ustregel moji prošnji. Junaštvo, ki sta je pokazala pred dvema mesecema, vama daje neko pravico do Rozamunde.«

»Ker pa je bil vajin oče mlajši sin, je vajino posestvo majhno in drugega premoženja nimata. Izven mej tega okraja sta nepoznana. Ona pa, ki jo snubita je ena najlepših, najplemenitejših in najbolj razumnih gospic cele dežele, kajti jaz sam, ki sem nekoliko strokovnjak, sem jo podučeval izza prvih njenih let; ker nimam drugih dedičev, bo tudi premožna. Povejta, kaj imata še pokazati z ozirom na te njene prednosti?«

»Sama sebe,« je odgovoril Wulf drzno. »Viteza sva, o katerih veste vse

najboljše in najslabše, in njo ljubiva. Doznala sva to obenem tam na obrežju Mrtvaškega zaliva.«

»Da,« pristavi Godvin, »ko se je ona nama zapriseгла ter naju blagoslovila, tedaj se je obema posvetilo v srce.«

»Vstanita.« je rekel sir Andrej, »da vaju vidim bolje.«

In vstala sta v polnem svitu plapolajočega ognja.

»Dostojna moža, dostojna.« je rekel stari vitez; »in tako močno podobna drug drugemu kot pšenični zrni iste njive. Šest čevljev visoka obadva, širokih prsi, čeravno je Wulf čvrstejše rasti in močnejši. Oba imata rujave, valujoče la^{ce}e. Godvin, ti imaš sive oči, ki sanjajo. Wulf, ti pa modre, ki se svetijo kot dva meča. Oj, tvoj stari oče je imel tebi podobne oči. Wulf, in pripovedovali so mi, da Saraceni niso ljubili tistega ognja, ki je žarel iz njih, ko je skočil pri osvojitvi Jeruzalema s stolpa do'li na zidovje — in tudi jaz ga nisem ljubil, njegov sin, kadar je bil raziezen. Primerna moža, obadva; pa sir Wulf je videti bolj vojščak, in Godvin bolj dvorjanik. No, kaj mislita, kdo bi holi ugajal Rozamundi?«

»To, gospod, naj ona odloči,« je odgovoril Godvin.

»To, gospod, bi rada izvedela, predno mine dan, ako nama dovolite.« je pristavil Wulf. »čeravno, ako bi radi vedeli, menim, da imam jaz le malo upanja.«

»Da, da; zagonetka je prav čedna. Pa jaz ne zavidam nje, ki mora dati odgovor, kajti utegne jo vznemirjati. In dalje tudi ni gotovo, da bo v korist svojega miru najbolje volila. Ali ne bi bilo pametnejše, če bi jima prepovedal, da je ne smeta prositi razrešitve te uganke?« je pristavil kakor sam pri sebi ter se zamislil; brata sta pa vztrepetala videč, da jima hoče zavriniti prošnjo.

Napos'ed reče sir Andrej: »Ne, zgodi se volja božja, kajti v njegovih rokah je prihodnost. Nečaka, ker sta dobra in vrla viteza, ki bi jo vsak čuval dobro — in ona utegne potrebovati varstva — ker sta sinova mojega edinega brata, ki sem mu obljubil skrbeti za vaju, zlasti pa, ker vaju ljubim obadva enako, zgodi se vajina želja in poskusi'ta svojo srečo pri' moji hčeri Rozamundi tako, kakor sta se dogovorila. Godvin, starejši, prvi, kakor gre; potem Wulf. Požurita se, kajti jaz, ki so mi ure že štete, bi rad slišal odgovor na to uganko.«

In priklonila sta se ter odš'a. Pri vratih dvorane se je Wulf ustavil ter rekel:

»Rozamunda je v cerkvi Poišči jo tamkaj Bojim se, da je to rob one sence ženske ljubezni, o k'eri si govoril, da hladno pade na moje srce.«

»Nobene sence ni luč je, sodaj in vedno, kakor mora biti po najini pri-segi,« je odgovoril Godvin.

Četrto poglavje.

Saladinovo pismo.

Bilo je ob treh popoldne in sneženi oblaki so že zakrivali zadnje solnčne žarke decemberskega dneva, ko je stopal Godvin proti steepleski cerkvi z željo v svojem srcu, da bi bila danes ta pot daljša. Pri cerkvenih vratih je srečal služabnici, ki ste prišli iz cerkve z metlo v roki in nesli velik jerbas poln preostalih jedi. Vprašal ju je, ako je gospica Rozamunda še v cerkvi, in s priklonom sta odgovorili:

»Še, sir Godvin, in ona nama je naročila vam sporočiti, da bi vi prišli ponjo ter jo po opravljeni molitvi spremili nazaj v grad.«

»Rad bi vedel,« je premišljal Godvin. »ali jo kdaj popeljem od oltarja v grad, ali bom sam stal pred oltarjem.«

Vendar je imel za dobro znamenje, da ga je pozvala, čeravno bi si kdo drugi lahko drugače tolmačil.

Godvin je stopil v cerkev in pri luči svetilke, ki je vedno gorela pred oltarjem, je uzrl Rozamundo, ki je klečala pred oltarjem, opirala svojo lepo glavo na roke in iskreno molila. V kak namen, bi rad vedel, v kak namen?

Vendar ga ni slišala, in tako se je prišedši do oltarja, vs'opil za njo in potrpežljivo čakal. Naposled je Rozamunda vstala z globokim vzdihom ter se ozrla, on pa je ob žarkih večne luči opazil, da so bili madeži solz na nje-

nem obličju. Morda je tudi ona govorila s prijorjem Ivanom, ki je bil tudi njen izpovednik. Kdo ve? Saj ko je zagledala Godvina, ki je stal pred njo liki kip, se je zdrznila in preko ustnic so ji ušle besede:

»Oj, kako nagel odziv!«

Ko se je zaved'a, je pristavila: »Na moje naročilo, menim, lepo je to od tebe.«

»Srečal sem dekli pri vratih,« je odgovoril.

»Prav, da si prišel,« je nadaljevala Rozamunda. »ker od onega dne ob Mrtvaškem zalivu me je res strah iti streljaj daleč sama ali v družbi samih žensk. V tvoji družbi pa se čutim varno.«

»Kaj pa v Wulfovi?«

»Da, tudi v Wulfovi,« je ponavljala, »to ste pravi, kadar ne misli na daljne vojske in boje.«

Dospela sta pod cerkveno lopo in opazila sta, da je zelo snežilo.

»Daj, počakajva nekoliko pod lopo, saj ta piš gotovo kmalu utihne.«

»Rozamunda, dovoli, da porabim to ugodno priliko in te nekaj vprašam; predvsem pa te prosim iz vzroka, ki ga pozneje izveš, da mi na moje vprašanje odgovoriš šele jutri ob tem času.«

»Kako se pa g'asi to čudno vprašanje na katero ne smem danes odgovoriti?«

»Kratko in preprosto. Ali bi bila voljna biti kdaj moja žena, Rozamunda?«

Naslonila se je na cerkveni zid.

»Moj oče — —« je začela.

»Rozamunda, njegovo dovoljenje imam.«

»Za danes mi je dovolj, da sem ti stavil to vprašanje. Prosim te pa, da me poslušáš. Domača sva si, vzgojena sva skupaj — in če izvzamem oni čas, ko sem bil v škotski vojski, se nisva nikoli ločila. Raditega pozna dobro drug drugega. Zato si tudi lahko spoznala, da sem te vedno ljubil, rad imel, vedno kot brat svojo sestro, zdaj pa kot ženin svojo nevesto. Zdiš se mi kakor angel varuh za moje življenje.«

»Godvin, drzen si v svojih besedah,« odgovori Rozamunda. »Ne pozabi: jaz sem napol jutrovka; kri zapolje včasih vroče po mojih žilah. Zdi se mi, da ljubim moč in veselje življenja — drugačnega življenja, kakor je tukaj. Ali si prepričan, Godvin, da bo ta borni obraz vedno angejski?«

»Rad bi, da bi bil i o drugih rečeh tako prepričan. Vendar pa ti odločuj.«

»Res, častivreden vitez si in ponosna sem, da me ljubiš, čeravno bi bilo nemara drugače bolje.«

»Karkoli se prigodi, Rozamunda, v življenju in smrti me bodo delale te besede srečnega.«

Naenkrat ga je prijela za roko. »Karkoli se prigodi? O, kaj pa se zgodi? Da, da! Vedi, da mi otroci z jutrovega čutimo že nekako naprej senco prihodnosti, zato ti ne smem prikrivati, da se čudne slutnje vzbujajo v mojem srcu.

Bojim se jih, Godvin — povem ti, da se jih bojim.«

»Ne boj se, Rozamunda. V božjih rokah je knjiga našega življenja in njegovih namenov; besede, ki jih vidimo, in besede, ki jih uganemo, so lahko strašne, ali oni, ki jih je napisal, pozna tudi zadnji list te knjige in to je za nas dobro. Ne boj se radi tega, marveč čitaj knjigo z mirnim srcem, brez strahu, kaj nam prinese jutrišnji dan.«

»Začudeno ga je pogledala in vprašala: »Ali tako govori z menoj snubec ali svetnik v snubčevi obleki? Ti mi praviš, da me ljubiš in da bi me rad vzel za ženo, in jaz ti to verujem; in verujem tudi, da bo dekle, ki jo Godvin poroči, srečno, saj taki ženini so redki. Ali meni je prepovedano odgovoriti pred jutrajšnjim dnevom, za to moraš potrpeti na moj odgovor, kakor si to sam določil. Glej, zvedrilo se je, spremi me domov, dragi Godvin.«

In odšla sta proti domu, ne da bi izpregovorila besedico; stopila sta v dvorano, kjer je gorel v sredi velik ogenj in prijetno ogreval dvorano.

Ob ognjišču je sedel Wulf; videti je bil vesel in prijazen, dasi nekam zamišljen. Kakor hitro ga je Godvin zagledal, se je vrnil skoz velika vrata, se ustavil mej njimi za trenutek, nato pa zopet izginil v temo. Rozamunda pa se je približala ognju.

»Videti je, da te zebe,« reče Wulf in jo motri v obraz. »Godvin te je pustil moliti v cerkvi. No, pa to je njegova na-

vada, radi ktere sem tudi jaz trpel. Sedi semkaj in pogrej se.«

Ubogala je brez besedice, odgrnila svoj plašč in iztegnila svoje roke proti plamenu, ki je odseval na njenem temenu in ljubkem obrazu. Wulf se je ozrl okoli sebe. Dvorana je bila prazna.

»Veseli me,« je dejal, »da najdem to ugodno priliko in lahko s teboj samo govorim. Rad bi te nekaj vprašal; toda prositi te moram, da mi ne daš prej odgovora, dokler ne mine štirindvajset ur.«

»Velja,« je rekla. »Tako ob'jubo sem danes že dala. Naj velja za oba. Kaj torej bi rad vprašal?«

»Oj« je odgovoril Wulf radostno, »vesel sem, da je bil Godvin prvi, ki te je vprašal, da ti je stvar sedaj znana, in da meni ni treba izgubljati veliko besedi. Sploh se tukaj ne gre za besede.«

»Za kaj pa se gre, Wulf?«

»Za srca. Tvoje srce in moje srce — in, menim, Godvinovo srce, ako ga ima — za ta srca se gre. Sploh pa ne vem, če ima Godvin kaj srca.«

»Kako da Godvin ne bi imel srca?«

»Godvinovo srce je podobno srcu starega svetnika tam v relikvijski skrinjici v Stangatu — stvar, ki je morda utripala nekdanj in bo morda zopet utripala v nebesih, ki pa je zdaj nekako mrtva — za ta svet.«

Rozamunda se je nasmejala, ko se je spomnila, da je to mrtvo srce še nedavno pokazalo prav žive znake življenja. Na glas pa je rekla:

»Ako mi nimaš o Godvinovem srcu drugega povedati, potem grem, da čitam očetu, ki me že čaka.«

»Ne, pač pa imam več povedati o svojem.« Tedaj je postal Wulf iznenada zelo resen — tako resen, da se je tresla cela njegova velika postava, in ko je izkušal izpregovoriti, je mogel samo jecljati. Naenkrat je buhnilo vse iz njega v potoku gorečih besedi.

»Ljubim te, Rozamunda, in menda sem te vedno nekako rad videl, dasi se tega nisem prav zavedal do dne — dne boja, in ljubil te bom vedno — in te snubim. Dobro vem, da sem robot vojščak, poln napak, in ne svet, ne učen, kakor je Godvin. Prisegam ti pa, da bom napram tebi zvest vitez celo svoje življenje in bom izvrševal slavna dela v tvojo čast, ako mi svetniki dodelijo milost in moč.«

»Ker ne želiš, da bi ti dala odgovor takoj,« reče Rozamunda, »te zahvaljujem — da, iz srca, akoravno me zares boli, da ne moreva odslej biti več tako domača, kot sva si bila toliko let — sedaj pa pojdi.«

»Ne, Rozamunda, ne še. Četudi mi ne daš odgovora, vseeno pa mi lahko daš kako znamenje, da se vsaj nekoliko pomirim. Lahko mi n. pr. dovoliš, da ti poljubim roko — v pogodbi ni o tem ničesar prepovedanega.«

»Meni ni nič znanega o tej pogodbi, Wulf,« je odgovorila Rozamunda na pol resno, na pol šaljivo, »vem pa, da ti

ne smem dovoliti, da bi se dotaknil moje roke.«

»Potem se dotaknem tvojega prsta,« in prijel jo je za prst in ga pritisnil na svoje ustnice.

»Ti si močan — jaz sem šibka, Wulf, in jaz ne morem izviti prsta iz tvoje roke, povem ti pa, da ti ta igra mičesar ne koristi.«

»Odpusti. Pomisliti bi bil moral, da bi se Godvin nikoli ne upal kaj takega.«

»Godvin,« je rekla in udarila z noge ob tla, »ako on da obljubo, jo drži po duhu kakor po črki.«

»Gotovo. Sedaj vidiš, v kako zadrego pride zmotljiv človek, če ima svetnika za brata in tekmeča! Ne, ne srdi se name, Rozamunda, če ne morem hoditi po poti svetnikov.«

»Tudi ti verujem, Wulf, nikakor pa ni potreba norčevati se iz onih, ki hodijo po takih potih.«

»Jaz se ne norčujem iz njega. Ljubim ga prav tako — kot ti.« In motril je njen obraz.

Ali obraz se ji ni izpremenil, kajti v Rozamundinem srcu se je skrivala moč in molčečnost orientalk, ki zna položiti preko svojega obraza in njegovih potez neprodarno krinko.

»Veseli me, da ga ljubiš, Wulf. Glej, da ne pozabiš nikdar svoje ljubezni in dolžnosti.«

»Hočem; da — celo ako me zavržeš in njega izbereš.«

»Poštene besede to, takih sem želela od tebe,« odvrne z milim glasom. »Sedaj pa, dragi Wulf, z Bogom, kajti utrujena sem — —«

»Jutri — —« ji je segel v besedo.

»Da,« je odgovorila z resnobnim glasom. »Jutri moram govoriti, — ti pa poslušati.«

* * *

Dolga je bila noč, daljši še dan, vendar tudi ta dan je končno ura kazala štir; popoldne. Brata sta stala pri velikem ognju v dvorani in pogledovala dvomljivo drug drugega.

»Čas je,« je rekel Wulf in Godvin je prikimal. V tem se jima je približala dekla.

»Sir Andrej mi naroča povedati vama, da bi rad govoril z vama,« je rekla ženska in odšla.

»Kaj to pomeni? Mislím, da ni nobeden!« vzklikne Wulf in se nasmeja.

»Morda res,« reče Godvin, »in morebiti bi bilo tako najbolje.«

»Jaz pa mislim, da ne,« mu odgovori Wulf, in stopa za njim.

Odšla sta po hodniku, in vstopila v stričevo sobo; pred njima je sedel na svojem stolu pri ognju sir Andrej; poleg njega pa je stala Rozamunda ter držala svojo roko na njegovi rami. Opazila sta, da je bila oblečena v svoja najdragocenejša oblačila. Stopivši naprej, sta se priklonila najprej njej in nato svojemu stricu; ona pa je vzdignila svoje povešene oči in se nasmehljala v pozdrav.

»Govori, Rozamunda,« je rekel oče.
»Ta dva viteza mučijo dvomi.«

»Zdaj pade smrtni udarec,« je zamrmral Wulf.

»Glede zadeve, v kateri sta se večeraj obrnila name,« je pričela Rozamunda, »sem se posvetovala s svojim očetom. Veliko čast sta mi izkazala, ko sta me zaprosila, da bi postala žena tako vrednih vitezov, s katerima sem bila vzgojena in ki sem ju ljubila od otroških let, kakor sestra ljubi svoje brate. Žalibog pa, da ne morem dati nobenemu odgovora, kakor si ga želita.«

»Smrtni udarec, zares,« je zašeptal Wulf, »skozi oklep naravnost v srce.«

Godvin pa je prebledel in ni rekel ničesar.

Nekoliko časa je vladala tišina, stari vitez je motril izpod obrvi njuna obraza, ki jih je razsvitljevala luč baklje. Zatem je Godvin izpregovoril:

»Zahvaliva te, sestričina. Pojdi, Wulf, odgovor sva dobila; pojdiva.«

»Še ne celega«, mu hitro seže Rozamunda v besedo, in videlo se je, da sta se oddahnila.

»Foslušajta,« je rekla, »ako je namreč vama všeč, hočem storiti oblubo, ki jo je že oče odobril. Pridita k meni čez dve leti, in ako bomo vsi trije živi in zdravi, in ako me bosta obadva še vedno želela za ženo, tedaj naredim konec nadaljnemu čakanju ter imenujem onega, ki ga bom izbrala in se takoj ž njim poročila.«

»In če je eden izmed naju mrtev?« je vprašal Godvin.

»Potem,« je odvrnila Rozamunda, »potem se poročim z drugim, ako je njegovo ime neomadeževano in ni storil nobenega dejanja, ki ni vitežko.«

»Oprosti — —« je segel Wulf v besedo.

Ona pa je dvignila roko ter ga ustavila, rekoč:

»Ti meniš, da so te besede skrivnostne in jaz ne tajim, da so; pa tudi vsa stvar je skrivnostna in zame je ta slučaj zelo mučen. Pomnita, da se gre za srečo mojega življenja in vajinega in da si utegnemo vsi želeti več časa, da se dobro premislimo, kako se bomo odločili. Vsi trije smo še mladi; zato bo še dovolj časa, ako bo Bog čuval naše življenje. V dveh letih morda tudi spoznam, kdo izmed vaju je v resnici bolj vreden vitez, ko sta danes videti obadva enako vredna.«

»Torej ti ni nobeden izmed naju več nego drugi?« je vprašal Wulf naravnost.

Rozamunda je zarudela in prsi so se ji dvigale, ko je odgovorila:

»Na to vprašanje, Wulf, je danes odgovarjati prezgodaj.«

»Pustiva to vprašanje po želji Rozamunde za sedaj nerešeno; jaz zase pritrdim tej modri in pravični razsodbi in sem zadovoljen, da se stvar odloži za dve leti. Da, celo vesel sem tega, ker se nama daje čas in priložnost, da pokaževa svetu, kaj da zmoreva, da tek-

mujeva med seboj v izvrševanju velikih del, ki jih po pravici pričakujejo od naju.«

»Dobro govoril,« je rekel sir Andrej; »in ti, Wulf?«

»Nebo mi je priča — je dejal — tudi jaz sem zadovoljen, tembolj, ker saj ti dve leti ne more nastati med nama nobeno nesoglasje. Stric, jaz vas prosim dovoljenja, da služim kot vazal v Normandiji.«

»In jaz prav tako,« je rekel Godvin.

»Spomladi, spomladi,« je odvrnil sir Andrej, »ko kralj Henrik dvigne svojo vojsko. Medtem pa živita tukaj v dobrem prijateljstvu, in vedno pripravljena za vse, kajti morda bomo vajinih krepkih rok prav tako kmalu zopet potrebovali, kakor smo jih nedavno. Še več; pričakujem od vas vseh treh, da se ne spregovori nobena beseda več o vsej tej stvari, ki je tako zelo vznemirila mene in mojo hišo. Za sedaj je zadeva urejena za dve leti, tačas pa bom najbrže jaz že v grobu, prost vseh sitnostij in sami boste stvar uredili, kakor boste najboljše vedeli in znali. Sedaj smo s to zadevo pri kraju. Rozamunda, odpusti svoja viteza!«

Rozamunda je stopila nato naprej, podala brez vsake besedice svojo desnico Godvinu, levico pa Wulfu, ki sta ji z vsem spoštovanjem poljubila.

Tako se je začasno končala zgodovina te čudne snubitve.

Brata sta odšla iz dvorane skupaj kakor sta prišla; dan jima je bil cilj življenja; spoznala sta, da vitezu treba srečo in slavo zaslužiti. Vračala sta se v zavesti, da sta enakovredna in zato jima je bilo milo pri srcu; pot v življenje jima je bila dana, upanje ju je krepilo in slavna bodočnost se jima je odpirala pred očmi.

Ko sta stopala po stopnicah, opazila sta visokega tujega človeka v romarski halji, kapuci in klobuku s širokimi okrajci, ki so bili spredaj zavihani navzgor in pritrjeni z vrvico; mož je držal v roki romarsko palico, okoli pasa pa je imel torbo in steklenico.

»Kaj želiš, sveti romar?« vpraša ga Godvin ter stopi k njemu. »Ali bi rad prenočeval v hiši mojega strica?«

Mož se je priklonil; nato je uprl vanj dvoje drobnih oči, ki so spominjale Godvina na oči, ki jih je že videl, sam ni vedel, kdaj in kje, in odgovoril s ponižnim glasom, ki so ga kazali romarji:

»Prav tako je, plemeniti vitez. Strehe zase in za mulo, ki stoji pred hišo. Tudi bi rad govoril z gospodom, sir Andrejem D'Arcyjem, ker imam zanj neko sporočilo.«

»Mulo?« je dejal Wulf. »Mislil sem, da hodijo romarji vedno peš.«

»Res, gospod vitez; ali naključilo se je, da imam seboj tovor, namreč skrinjico, v kateri je sam ne vem kaj, in ki mi jo je naročeno izročiti sir Andreju D'Arcyju, lastniku tega grada.

ali pa njegovi hčeri Rozamundi, ako bi bil on mrtev.«

»Naročeno? Od koga?« je vprašal Wulf.

»To, gospod, je rekel romar in se priklonil, »povem sir Andreju, ki še živi, kakor čujem. Ali mi dovolita, da prinesem skrinjico v hišo in ali sta toliko prijazna, da pokličeta kakega služabnika, da mi pri tem pomaga, ker tovor je precej težak.«

»To lahko storiva sama,« je rekel Godvin. In šla sta ž njim na dvorišče, kjer sta uzrla v medli luči zvezd lepo mulo v varstvu enega služabnikov, na njenem hrbtu pa podolgovat zaboj, prešit z ovoji debelega platna. Romar ga je odvezal, prijel za en konec, Wulf pa za drugi konec, naročivši služabniku peljati mulo v hlev; tako sta nesla zaboj v grad, Godvin pa je šel naprej, da pokliče strica. Kmalu je prišel in romar se mu je priklonil:

»Kako ti je ime, romar, in odkod je ta zaboj?« je vprašal stari vitez ter ga pozorno motril.

»Moje ime, sir Andrej, je Nikolaj Salisbury; kdo me je poslal, ti zašepčem s tvojim dovoljenjem na uho.« In sklonil se je k njemu in mu povedal.

Ko je sir Andrej to slišal, je omahnil nazaj, kakor da bi ga podrla puščica.

»Kaj?« je rekel. »In ti, sveti romar, sel od — —« in nenadoma je prenehal.

»Njegov ujetnik sem bil,« je odgovoril tujec, »in on — ki drži vedno svojo besedo — mi je vrnil življenje — obsojen sem bil namreč na smrt — proti temu, da prinesem to-le tebi in vzamem seboj tvoj odgovor ali njen; tako sem bil prisegel.«

»Odgovor? Na kaj?«

»Ne, jaz ne vem ničesar kakor to, da je v skrinjici neko pisanje. Kaj da je notri pisanega, mi niso povedali, jaz sem le sel, vezan po prisegi, da izvršim, kar sem obljubil. Odpri skrinjico, gospod, meni pa prosim daj kaj jesti, kajti potoval sem hitro in od daleč.«

Sir Andrej je stopil k vratom in poklical nekaj hlapcev z naročilom, da dajo romarju jedi in pijače, drugim pa je ukazal, da ostanejo medtem pri njem. Godvinu in Wulfu pa naroči, da prineseta skrinjico v dvorano ter klaidivo in dleto za slučaj, da bi ju potrebovali. Storila sta tako in postavila skrinjico na hrastovo mizo.

»Odprita,« je rekel sir Andrej. Razparali so platneni ovoj in zagledali so skrinjico iz črnega, neznanega lesa, obito z železnimi vezmi; dolgo sta se trudila, da sta te vezi z dletom in klaidivom odstranila. V gornjem zaboju je bila skrinjica, krasno izdelana iz polirane ebenovine ter skrivnostno zapečatenjena spredaj in ob krajih. Ta skrinjica je imela srebrno ključavnico, ob njo pa je bil privezan srebrn ključ.

»Nikdo je še ni odpiral,« reče Wulf

pregledujoč nezlomljene pečate, sir Andrej pa je samo ponavljal:

»Odpri hitro. Tukaj, Godvin, vzemi ključ, meni se roke tresejo od mraza.«

Ko so odstranili pečat in dvignili pokrov, zadišale so dragocene dišave po dvorani. Pod pokrovom je ležal na vrhu podolgovat kos svile z vezenjem, na njem pa pergamen.

Sir Andrej je zlomil pečat, raztrgal vrvico ter razvil koženico. Popisana je bila s čudnimi, neznanimi črkami. V njem je bil nezapečaten zvitek, pisan z večšo roko v normanski francoščini z naslovom: »Prevod tega pisma za slučaj, da je vitez sir Andrej d'Arcy pozabil arabski jezik ali da se ga njegova hči, gospica Rozamunda še ni priučila.«

»Ne, nisem še pozabil arabščine,« je dejal sir Andrej, »saj sem govoril z ženo, ko je še živela, skoro vedno po arabsko in tega jezika sem naučil tudi svojo hčer. Ali luč je slaba in Godvin, ti si učen; čitaj mi francosko pismo. Kasneje ju lahko primerjamo.«

Tedaj je vstopila Rozamunda v dvorano, in opazivši vse tri pri tako čudnem opravilu, je rekla:

»Ali želiš morda, da grem, oče?«

»Ne, hči. Ker si tukaj, ostani. Menim, da stvar zadeva mene prav kakor tebe. Beri, Godvin.«

In Godvin je začel čitati:

»V imenu Boga, milostnega in pravičnega! Jaz, Salah-ed-din, Jusuf ibn

Ajub, vladar vseh pravovernih, pošiljam to pismo, ki sem ga zapečatil s svojo lastno roko, frankovskemu gospodu sir Andreju d'Arcyju, možu moje sestre od druge matere, krasne in neverne, Site Zobeide, nad katero se je Alah maščeval radi njenega greha. Ako pa je on že mrtev, njegovih in njeni hčeri, moji vnukinji in po krvi princezinji Sirije in Egipta, ki jo kličejo Angleži Rožo sveta.

»Sir Andrej, gotovo se dobro spominjaš, kako si se pred mnogimi leti, ko sva si bila prijatelja, seznanil po nesrečnem naključju z mojo sestro Zobeido, ko si bil ujetnik in si bolan ležal v hiši mojega očeta. Kako ji je satan nagnil srce, da je poslušala tvoje besede ljubezni, tako da je postala častilka križa in se je poročila s teboj po frankovski šegi ter zbežala s teboj na Angleško. Gotovo se tudi spominjaš, da nismo mogli vjeti ladje, da sem zato poslal sela k tebi s sporočilom, da ti jo preje ali pozneje gotovo iztrgam iz rok in da bom ravnal ž njo, kot pri nas ravnamo z nevernimi ženskami. Pa čez šest let sem dobil verodostojno sporočilo, da jo je Alah poklical k sebi; žaloval sem za svojo sestro in njeno usodo, potem pa pozabil nanjo in na tebe.

»Vedi, da mi je povedal neki vitez po imenu Lozelle, ki je bival v onem delu Angleške, kjer imaš svoj grad, da je Zobeida zapustila hčerko, ki je jako krasna. Moje srce, ki je ljubilo njeno

mater, se nagiba sedaj v ljubezni k tej vnukinji, ki je nikoli nisem videl. Ljubezen te je oslepila, vendar si sicer plemenit vitez kakor je bil tudi tvoj brat, ki je padel v bitki pri Harencu.

»Vedi toraj, da sem prišel po Alahovi volji do velike moči tu v Damasku in po vsem Jutrovem, in želim, da bodi tvoja hči princezinja moje hiše. Radi tega jo povabim, da pride k meni v Damask in ti ž njo, ako še živiš. Dalje ti zagotavljam, da se ti ne bo treba bati kake pasti od mene, mojih naslednikov in svetovavcev; obetam ti tudi v imenu Boga in pri besedi Salah-ed-dina, ki besede še nikoli ni prelo mil, da je ne bom nikoli silil, da bi vzprejela pravo vero, čeravno se nadejam, da ji bo usmiljeni Bog ganil srce, da bo to storila iz svoje proste volje; da je ne bom nikdar silil stopiti v zakon, ki ga sama ne poželi. Prav tako se ne bom maščeval nad teboj, sir Andrej, niti pripustil, da bi to storili drugi; pač pa te oblagodarim z bogastvom in častmi.

»Ako se pa moj sel povrne in mi pove, da moja vnukinja zavrača to ljubeznivo ponudbo, potem jo opozarjam, da je moja roka dolga in da se je gotovo polastim, kakor bom mogel.

»Radi tega pridejo čez leto in dan potem, ko prejmem jaz odgovor gospice svoje vnukinje, ki ji je ime Roža sveta, moji odposlanci k njej, kjer koli se bo nahajala, omožena ali samska, da jo povedejo k meni s častmi,

ako pojde prostovoljno, in s silo, ako ne bi hotela iti. Za ta čas pošiljam v znamenju svoje ljubezni nekaj dragocenih darov in ž njimi listino, s katero jo imenujem princezinjo in gospodaričo mesta Balbek, z naslovom, z njegovimi dohodki in predpraviciami, ki so zaznamovane v arhivih mojega cesarstva v korist nje in njenih postavnih dedičev s pripombo, da so obvezne zame in za moje naslednike za vedno.

»Sel tega pisma in mojih darov je kristjan z imenom Nikolaj; njemu izročite svoj odgovor, da ga prinese meni. To delo je pod prisego zavezan izvršiti in je bo izvršil, saj dobro ve, da mora umreti, ako se mu to ne posreči.

»Podpisano po Salah-ed-dinu, vladarju pravovernih v Damasku in zapečateno z njegovim pečatom spomladi leta 581 po Hedžri.

»Pomni tudi, da mi je to pismo prečital tajnik, preden sem ga podpisal in zapečatil; da sem si svest, da se bo Tebi, sir Andrej, ali Tebi, gospica Roža sveta, morda zdelo čudno, da mi je toliko do device, ki ni moje vere in ki je nikoli nisem videl, in da utegneta radi tega dvomiti nad poštenostjo cele zadeve. Vedita torej pravi vzrok. Kar sem čul, da živiš Ti, Roža sveta, sem trikrat imel sanje, ki mi jih je poslal Bog glede Tebe in v njih sem videl Tvoj obraz.

»Sanjalo se mi je — da velja prisega, ki sem jo prisegel glede Tvoje matere, tudi glede Tebe. Dalje, da me

boš Ti, ako boš pri meni tukaj, obvarovala — kako, mi ni bilo razodeto — prelivanja krvi in prihranila svetu mnogo bede. Raditega je določeno, da moraš priti in bivati v moji hiši. Da je vse tako, kličem na pričo Alaha in Njegovega preroka!»

Peto poglavje.

Trgovec z vinom.

Godvin je odložil pismo in vsi so se spogledovali.

»Gotovo,« je dejal Wulf, »je to kaka neumna šala, ki se hočejo z njo poigrati z našim stricem.«

Mesto odgovora mu je sir Andrej velel, naj vzdigne svilo in pogleda, kaj je v zaboju.

»Oj, krasno!« vzklikne Wulf, »poglej, Rozamunda!«

»Da,« je zamrmral Godvin, »dovolj krasno, da premami žensko, ki ne ve razločevati pravo od nepravega.«

Wulf je jemal dragocenosti drugo za drugo iz skrinjice — plemiško krono, ovratnico iz biserov, naprsni nakit iz rubinov, pas iz safirov, zapone z dragulji, in ž njimi pajčolani, sandale, halje in druga oblačila iz zlato prevezene, škrlataste svile. Med njimi je bila, zapečatenena s pečatom Salah-ed-dina, njegovih vezirjev, ministrov in tajnikov ona listina, ki jo je omenjalo

pismo, navajajoč polne naslove princezinje balbeške, obseg in meje njenih velikih posestev, znesek njenih letnih dohodkov, vsota, ki se jim je zdela nezmerljivo visoka.

»Nisem imel prav,« reče Wulf, »celo sultan z Jutrovega si ne more dovoliti tako dragocene šale.«

»Šale?« mu je segel sir Andrej v besedo, »to ni šala, o tem sem bil prepričan pri prvi vrstici tega pisma. Iz vsega diha pristni duh Sa'adinov, ki je navzlic temu, da je Saracen, eden največjih mož na svetu; dobro vem to, ker sem bil v mladih letih njegov prijatelj. Da, in prav ima. Po njegovem mnenju sem se res pregrešil proti njemu kot njegova sestra, ali ljubezen je naju prisilila v to. Šala? Ne, nikaka šala; njegovo silno dušo je globoko vznemirila kaka nočna prikazen, v kateri vidi voljo Božjo, ali pa kako prerokovanje modrih, to ga je dovedlo do tega čudnega sklepa.«

Prenehal je za nekaj časa, nato pa je nadaljeval: »Dekle, ali veš, kaj je Saladin naredil iz tebe? V Evropi so kraljice, ki bi bile vesele, da bi imele to dostojanstvo in ta posestva v bogati pokrajini nad Damaskom. Dobro poznam mesto in grad, ki ga omenja. Mogočno mesto je to ob bregovih Litanija in Oronta in za njegovim vojaškim poveljnikom — tega dostojanstva namreč ne bi dal nobenemu kristjanu — boš ti prva za njim. Zato je porok pečat Saladinov — najbolj zanesljiva listina

na svetu. Povej, ali hočeš iti in kraljevati tam?»

Rozamunda je zrla na bleščeče se dragulje, na pismo, ki jo je dvignilo v vrsto princezinj, in oči so se ji žarele, kakor tam pri cerkvi sv. Petra na eseškem obrežju. Trikrat se je ozrla nanje, ko so jo opazovali, nato pa je obrnila svojo glavo kakor od kake velike izkušnje in odgovorila samo besedico: »Ne.«

»Dobro si odgovorila,« je rekel oče, ki je poznal njeno kri in njene želje. »Ako bi bila rekla ‚da‘, bi bila morala iti sama. Daj mi črnilo in koženico, Godvin.«

In napisal je to-le pismo:

»Sultanu Saladinu Andrej D'Arcy in njegova hči Rozamunda.

»Prejela sva Tvoje pismo in Ti sporočava, da hočeva živeti v deželi, ki jo nama je Bog odločil, v svoji dragi domovini. Navzlic temu Te zahvaljujeva za Tvojo častno ponudbo, ker sva prepričana, da si pošten, in Ti želiva vse dobro, razun v vojskah proti zastavi križa. Glede Tvojih groženj bova storila po svojih najboljših močeh, da jih preprečiva. Poznavajoč jutrovske šege in običaje Ti ne pošljeva poslanih darov nazaj, ker s tem bi razžalila enega največjih mož na svetu; ako bi se Ti zljubilo vprašati po njih, Tvoji so — ne naši. O Tvojih sanjah Ti povem, da so bile le prazne in prikazen je slepilo, ki naj je moder človek pozabi. — Tvoj služabnik in Tvoja vnukinja.«

Nato je podpisal pismo in za njim Rozamunda, je zvil, zavil v svilo in zapечатil.

»Sedaj pa,« je rekel sir Andrej, »skrijte ta zaklad; kajti ako bi se izvedelo, da imamo pri nas take zaklade, bi imeli tatove za vsakdanje goste.

Spravili so z zlatom prevezena oblačila in dragocene dragulje v skrinjico nazaj, jo zaklenili ter jo skrili v veliki z železom okovani skrinji, ki je stala v sir Andrejevi spalnici.

»Sedaj pa poslušaj, Rozamunda,« reče sir Andrej, »in tudi vidva, nečaka moja. Še nikdar vam nisem povedal, kako je postala Saladinova sestra, ki je bila znana pod imenom Zobeida, hči Ajubova, in ki je pozneje pri krstu dobila ime Marija, moja žena. Slavni Nar-ed-din je obvladal Damask in je Ajuba imenoval za svojega namestnika; pred kakimi triindvajsetimi leti si je osvojil Harenc, v bitki, kjer je padel moj brat. Takrat sem bil jaz ranjen in vjet. Odvedli so me v Damask, kjer sem bival v Ajubovi palači in kjer so lepo ravnali z menoj. Tu sem v svoji bolezni sklenil prijateljstvo z mladim Saladinom in z njegovo sestro Zobeido, s katero sem se shajal na vrtovih palače. Rada sva se imela in radi mene je sklenila sprejeti krščansko vero in zbežati z menoj na Angleško.

»Slučajno pa sem imel še drugega prijatelja, nekega Džebal-a, mladega šejka strašnega ljudstva, živečega v utrdbah pri Masiafu na Libanonu. Ta

človek je bil zaveznik Frankov in nekoč sem mu v bitki s Saraceni rešil življenje; nato mi je on prisegel, da mi pride v slučaju sile na pomoč, najsi ga pokličem od kateregakoli konca sveta. Dalje mi je dal v znamenje svoje hvaležnosti ta-le pečatni prstan in ž njim, tako mi je dejal, moč na njegovem ozemlju, ki je enaka njegovi; seveda nisem nikoli prišel v to deželo.

»Dobro ga poznate,« je rekel sir Andrej, vzdignil svojo roko ter jim pokazal težak zlat prstan, v katerem je bil vdelan črn kamen z rdečimi žilami, ki so tvorile podobo bodala, pod bodalom pa je bilo vrezanih nekaj besedi z neznanimi črkami.

»In v svoji sili sem se spomnil na tega Džebala in sem mu poslal pismo, zapečateno z njegovim prstanom. Ni bil pozabil na svojo obljubo, kajti tekom dvanajstih dni sva z Zobeido dirjala proti Bejrutu na dveh tako hitrih konjih, da jih cela Ajubova konjica ni mogla dohiteti. Dospela sva v mesto in tam sva se poročila. Tam se je tudi dala žena krstiti. Ker za naju ni bilo varno ostati na Jutrovem, sva najela ladijo in dospela srečno v domovino; seboj sem vzel tudi Džebalov prstan. Predno pa je naša ladija odjadrala, mi je prinesel nek kot ribič preoblečen človek sporočilo od Ajuba in njegovega sina Saladina s prisego, da si prej ali slej osvojita Zobeido.

»To je kos zgodovine iz mojega življenja, in zdaj vidite, da niso pozabili

na svojo prisego, čeravno so pustili pozneje celo stvar pri miru, ko so izvedeli o smrti moje žene. Od tedaj pa je postal Saladin najmogočnejši sultan, kar so jih poznali na Jutrovem; in ko mu je izdajalski Lozelle povedal o tebi, Rozamunda, izkuša sedaj dobiti tebe mesto matere; in, povem vam, da se ga prav resno bojim.«

»Najmanj eno leto časa imamo, ali pa še dalj, in medtem se lahko pripravimo ali pa poskrijemo,« je rekla Rozamunda »Ta romar mora odpotovati nazaj na Jutrovo, predno more moj stric Saladin dobiti naš odgovor.«

»Res,« je rekel sir Andrej, »morda imamo še leto dni časa.«

»Kaj pa z onim napadom tam na obrežju?« je vprašal Godvin, ki je razmišljal. »Tam so imenovali ime viteza Lozella. Ako je Saladin imel svojo roko vmes, je vseeno čudno videti, da je prišel udarec pred sporočilom.«

Sir Andrej se je zamislil, nato pa je rekel:

»Pripe'ljite mi tega romarja. Izprašati ga hočem.«

In tako je Wulf pripeljal v sobo Nikolaja, ki ga je poiskal v obednici. Do tal se je priklonil pred starim vitezom in Rozamundo in ju opazoval s svojim bistrim očesom. Videti je bilo, da tem očem nič ne uide.

»Prinesel si mi pismo iz daljnih krajev, romar, ki ti je ime Nikolaj,« je rekel sir Andrej.

»Prinesel sem k vam skrinjico iz Damaska, gospod vitez, a o njeni vsebini ne vem ničesar.«

»Meni se čudno vidi,« je dejal stari vitez, »da so izbrali človeka v tvoji svetli halji kot sela Saladinovega, ki imajo ž njim kristjani kaj malo opravila.«

»Pa Saladin ima mnogo opravila s kristjani, sir Andrej. On ima mnogo vjetnikov kristjanov celo v mirnem času; med 213 drugimi sem tudi jaz njegov jetnik.«

»Ali je vjel tudi viteza Lozella?«

»Viteza Lozella?« je ponavljal romar. »Ali ni to velik človek z rdečim obrazom, brazgotino na čelu, ki je vedno nosil črn plašč preko svojega oklepa?«

»Utegnil bi biti.«

»Ta ni bil vjet, prišel je samo obiskat sultana v Damask, ko sem bil jaz tam jetnik; videl sem ga dvakrat, trikrat, dasi mi seveda ni bilo znano, kakšno opravilo ima. Kasneje je odpotoval in v Jafi sem izvedel, da je odjadral v Evropo tri mesece pred menoj.«

Pri teh besedah sta se brata spogledala. Lozelle je torej v resnici bil na Angleškem. Sir Andrej pa ni opomnil ničesar, samo rekel je:

»Kaj je prav za prav s teboj, razodeni nam, a i pazi se, da govoriš resnico.«

»Čemu bi ne govoril resnice, saj nimam ničesar prikrivati?« odgovori

Nikolaj. »Nekaj Arabcev me je vjelo, ko sem romal ob Jordanu; in ũmorili bi me bili, ko bi jih ne bili pregnali Saladinovi vojaki, ki pa so me sami vzeli jetnika seboj v Damask. Tam so me vrgli v ječo, in tedaj sem videl Lozella, a li prav za prav nekega kristjana, ki mu je bilo tako ime; in ker se mi je zdelo, da je v milosti pri Saraceni, sem ga zaprosil, da se potegne zame. Pozneje so me pripeljali pred Saladina in po raznih vprašanjih mi je sam sultan povedal, da moram častiti krivega preroka ali pa umreti; moj odgovor na to lahko uganete. Tedaj so me odpeljali, kot sem mislil, v smrt, a nikdo mi ni prizadejal nič žallega.«

»Čez tri dni je Saladin zopet poslal pome ter izjavil, da mi prizanese življenje, ako prisežem, da ponesem neko skrinjico do vas ali do vaše hčere po imenu Rozamunda, v steeplski grad v Eseksu in mu prinesem odgovor nazaj v Damask. Ker nisem želel umreti, sem dejal, da sem voljan to storiti, ako mi sultan zastavi svojo besedo — ki je nikoli ne prelomi — da bom pozneje prost.«

»In imaš sedaj, ko si na varnem tu na Angleškem, namen vrniti se v Damask z odgovorom?«

»Da, to storim, sir Andrej. Prvič ker sem prisegel, in jaz ne prelomim svoje besede, kakor je tudi Saladin ne. Drugič pa, ker želim še živeti in mi je sultan obljubil, ako ne izpolnim svoje ob-

ljube, da poskrbi za mojo smrt, naj bom kjerkoli; in jaz sem prepričan, da on svojo besedo gotovo izpolni. No, ostali del moje zgodbe je kratek. Izročili so mi skrinjico, kakor vidite, in z njo denarja, kolikor bi ga potreboval za svojo pot semkaj in nazaj. Zatem so me peljali v Jafo, kjer sem stopil na ladijo, ki je bila namenjena v Italijo; tukaj sem dobil drugo ladjo »Sv. Marija«, ki je odjadrala proti Calaisu, kamor smo srečno dospeli po nevarni vožnji. Odtod sem se prepeljal z ribiškim čolnom v Dover, kjer sem ravno pred osmimi dnevi stopil na suho; tukaj sem si kupil mulo, se pridružil nekim popotnikom, ki so šli v London in odtod do semkaj.«

»In kako se povrneš nazaj?«

Romar je zmajal z ramami.

»Kakor bom pač najbolje in najhitreje mogel. Je-li vaš odgovor pripravljen, sir Andrej?«

»Da, tukaj ga imam,« in izročil mu je zvitek, ki ga je Nikolaj skrnil v gubah svojega velikega plašča. Zatem je sir Andrej pristavil: »Pravite, da ne veste ničesar o celi zadevi?«

»Ničesar; ali pravzaprav zgolj tole: častnik, ki me je spremljal do Jafe, mi je pravil, da je nastalo neko gibanje med učenjaki in modrimi na dvoru, in sicer radi nekih sanj, ki so se sultanu trikrat prikazale. Šlo se je za neko gospico, ki je bi'a napol Ajubove, napol angleške krvi, in dejali so mi, da je moja naloga s tem v zvezi. In tukaj vidim,

da ima plemenita gospica, ki stoji pred menoj, oči, ki so čudno podobne očem sultana Saladina.« In iztegnil je svoje roke in umolknil.

»Kakor kaže, vidite dobro, prijatelj Nikolaj.«

»Sir Andrej, ubog romar, ki si želi imeti svoj vrat neprerezan, mora imeti svoje oči vedno odprte. Sedaj sem se dobro okrepčal in sem truden. Ali imate kak prostor, kjer bi lahko spal? Odit moram ob dnevnem svitu; kajti oni, ki izvršujejo Saladinovo naročilo, ne smejo biti počasni; vaše pismo itak imam.«

»Da, imamo prostor zate,« je odgovoril sir Andrej. »Wulf, popelji ga tja in jutri pred odhodom se vidimo zopet Dotle pa z Bogom, romar Nikolaj.«

Romar ga je še enkrat pozorno pogledal, se priklonil in odšel. Ko so se vrata zaprla za njim, je sir Andrej pomignil Godvinu, naj pride k njemu, in zašepetal:

»Jutri, Godvin, moraš vzeti nekaj mož in slediti temu Nikolaju, da vidimo, kam pojde in kaj ukrene; jaz mu namreč ne zaupam! Tako prenašanje poslanic od Saracenov k nam in zopet nazaj je malo čudno opravilo za krščanskega človeka. Četudi trdi, da je njegovo življenje odvisno od tega, menim, da bi lahko ostal tukaj na Angleškem, ako bi bil poštenjak, saj bi ga prvi duhovnik odvezal od prisege, ki so mu jo usilili neverniki.«

»Da bi bil nepošten, ali ne bi ukradel te dragulje?« je vprašal Godvin.

»Vredni so, da bi bil poskusil. Kaj pa ti misliš, Rozamunda?«

»Jaz?« je odgovorila. »O, jaz mislim, da je na tej stvari več, nego mislimo. Jaz mislim,« je pristavila s preplašenim glasom in nehote sklenila roke, »da se zbirajo črni oblaki nad to hišo in nad njimi, ki bivajo v njej. Kako čudna je usoda, ki nas zagrinja vseokoli! In zdaj pride Saladinov meč do tega, da ji da obliko, in roka Saladinova, da me iztrga iz mojega pokojnega življenja ter me povzdigne do dostojanstva, ki ga ne iščem; in sanje Saladinove, ki sem ž njim v rodu, da prepletejo moje življenje s krvavo igro v Siriji in brezkončno vojsko med križem in polumesecem, ki sta obadva moja dedščina.« In z bolestno gesto se je Rozamunda obrnila in jih zapustila.

Oče je zrl za njo in rekel:

»Dekle ima prav. Veliki dogodki so blizu, v katerih mora nositi vsakdo izmed nas svoj delež. Za malenkost bi se Saladin nikoli ne zganil tako — on, ki se pripravlja, kakor mi je znano, za pos'ednji boj, v katerem mora pasti ali Kristus ali Mohamed. Rozamunda ima prav. Na njenem čelu se blesti polumesčeva krona Ajubove hiše, njenega srca se ok'epa črni križ kristijanov, okoli nje se bojujejo vere in narodi. Kaj, Wulf, ali romar že spi?«

»Kakor ubit; videti je močno utrujen od po'ovanja.«

»Kakor ubit, a ima eno oko morda odprto. Ne bi rad, da bi nam pobegnil

ponoči, ker bi zjutraj rad malo več govoril z njim o teh in drugih stvareh, ki sem jih že omenil Godvinu.«

»Ne bojte se zato, stric. Zaklenil sem hlevska vrata in pobožni romar nam težkoda pusti tako mulo v dar.«

»Prav tako,« je odgovoril sir Andrej. »Zdaj pa k večerji, pozneje pa se posvetujemo; zdi se, da bo treba velike previdnosti, predno bo vse storjeno.«

Naslednje jutro sta bila Godvin in Wulf že uro pred dnevom pokonci, in z njima nekaj zanesljivih mož, ki so jih bili poklicali z naročilom, da bodo potrebovali njihove pomoči. Kmalu zatem je prišel Wulf s svetilnico v roki k bratu, ki je stal v dvorani pri ognju.

»Kje pa si bil?« je vprašal Godvin. »Si-li šel romarja buditi?«

»Ne. Poslal sem enega moža na staro cesto, ki drži proti Steeple Hillu, drugega pa na pot, ki drži proti zalivu; dalje sem šel nakrmit njegovo mulo, ki je kaj krasna žival — predobra za romarja. Brez dvoma bo kmalu pokonci, saj je rekel, da mora vstati zarana.«

Godvin je prikimal; in sedla sta na klop poleg ognja — vreme je bilo namreč mrzlo — in dremala sta, dokler se ni začelo daniti. Tedaj je Wulf vstal in rekel:

»Menim, da nisva nevljudna, če ga zdaj zbudiva,« in odšel je na drugi konec dvorane, odgrnil zaveso in zaklical: »Vstani, Nikolaj, vstani! Čas je iti molit in zajutrek bo kmalu pripravljen.«

A Nikolaj se ni oglasil.

»Zares,« je godrnjal Wulf, ko se je vrnil po svojo svetilko, »ta romar spi, kakor da bi mu bil Saladin že prerezal vrat.« Nato je prižgal svetilko in se vrnil k sobi za goste.

»Godvin,« je zaklical takoj nato, »pridi sem. Ta človek je izginil!«

»Izginil?« je dejal Godvin, ko je tekel k zastoru. »Izginil? Kam pa?«

»Nazaj k svojemu prijatelju Saladinu, mislim,« je odgovoril Wulf. »Poglej, tako-le pa jo je pobrisal.« In pokazal je na oknice spalnice, ki so bile na stežaj odprte, pod njimi pa hrastov stol, ki je z njegovo pomočjo pobožni Nikolaj splezal na okno.

»Zunaj mora biti, kjer krmi svojo mulo, ki bi jo težkoda popustil,« je rekel Godvin.

»Pošteni gostje se ne poslavljajo na tak način od svojih gostiteljev,« je odgovoril Wulf. »A pojdiva pogledat!«

Hitela sta k hlevu in ga našla zaklenjenega, v njem pa mulo. Pa četudi sta se ozirala naokoli, nikjer nista mogla najti najmanjšega sledu za romarjem — niti ene stopinje, ker so bila tla zmrznjena. Samo ko so pregledovali hlevska vrata, so odkrili, da je nekdo poskušal z nekim ostrim orodjem privzdigniti ključavnico.

»Videti je, da je bil odločen oditi ali z živaljo ali pa tudi brez nje,« je rekel Wulf. »No, morda ga še vjamemo,« in pozval je svoje možake, da naj urno

osedlajo konje in odjezdijo preiskovat ž njim okolico.

Tri ure so iskali na dolgo in široko, vendar niso našli nobenega sledu za Nikolajem.

»Ta malopridnež jo je potegnil kakor ponočni jastreb, ne da bi pustil kak sled za seboj,« je poročal Wulf. »Stric, kaj naj to pomeni?«

»Nič dobrega; zdi se mi, da je to le začetek raznih spletk,« je odgovoril stari vitez v skrbeh. »Vrednost živali ne pride tukaj v poštev, to je jasno. Važno pa se je zdelo temu človeku, da je mogel oditi na tak način, da mu nikdo ne bi mogel slediti, niti izvedeti, kam je šel. Mreža se zgrinja okoli nas, nečaka moja, in jaz mislim, da je Saladin, ki jo vleče za vrvico.«

Še manj pa bi bilo sir Andreju všeč, ko bi bil videl romarja Nikolaja, ko se je plazil okoli gradu, ko so vsi spali, predno si je izpodrecal dolgo haljo in stekel kakor zajec proti Londonu. Vse to je bil storil pri luči zvezd, si ogledal vsako okno, zlasti ono v glavni dvorani, nadalje tudi načrt zunanjih poslopij in pot, ki je držala proti steeplskemu potoku kakih petsto korakov daleč.

Izza tega dne se je naselil v gradu strah pred usodnim udarcem, ki ga nikdo ne more prej videti, ki se proti njemu ne morejo zavarovati. Sir Andrej je začel celo misliti, da bi zapustili steeplski grad in se naselili v Londonu, kjer je upal, da bo bolj varen; na-

stalo pa je tako slabo vreme, da ni bilo mogoče potovati po cestah, še manj jadрати po morju. In tako so se dogovorili, ako se sploh preselijo — in bilo je mnogo razlogov proti temu, in ne najmanjši sir Andrejevo zdravje, bodo to storili ob novem letu.

Tako je čas tekel dalje in nič se ni prigodilo, kar bi jih vznemirjalo. Prijatelji, h katerim se je stari vitez zatekel po svet, so se smejali njegovim bojaznim. Dejali so mu, da se ni bati novega napada, dokler bodo hodili oboroženi okoli, ako pa bi se napad slučajno izvršil, bi mogli s pomočjo mož, ki so jim na razpolago, držati grad proti celi četi sovražnikov, dokler ne bi prišla pomoč. Nikdo ni pričakoval, da se bodo Saladin ali njegovi odposlanci lotili iznova te zadeve pred pomladjo, ali še bolj verjetno, predno bi minulo leto dni. Navzlic temu pa so ponoči razpostavili straže in nastanili v gradu dvajset oboroženih mož, ki so čuvali vsako noč. Domenili so se tudi, da pridejo sosedje takoj na pomoč, kakor hitro bi ugleдали majhen ogenj na zvoniku steepl-ske cerkve.

Tako se je čas nagibal proti božiču; malo pred prazniki pa se je izpremenilo vreme in postalo je suho, pa občutno mrzlo.

Bilo je najkrajšega dne, ko je prior Janez prijezdil na grad ter grajskim sporočil, da je namenjen v Southminster, da kupi vina za božične praznike. Sir Andrej ga je vprašal, kako vino se

dobi v Southminstru. In prior mu je povedal, da je slišal, da je dospela neka ladja, ki je vozila med drugimi tovari tudi izvrstno ciprsko vino, z zlomljenim krmilom v reko Crouch. Povedal je tudi, ker ni dobiti ladjedelcev, da bi jo popravili do praznikov, da prodaja lastnik, nek Ciprčan, vino po Southminstru, kolikor ga le more, po nizki ceni, ter ga dovaža po čolnu, ki ga je bil najel.

Sir Andrej je odvrnil, da je vsekakor prilika ugodna preskrbeti se z dobro kapljico, kakor jo je bilo v onih časih v Esseksu težko dobiti. In konec vsega je bil, da je naročil Wulfu, ki je imel dober okus za močna vina, da jezdi s priorjem v Southminster in ako mu bi bilo vino všeč, da nakupi nekaj sodcev, čeprav je pil on sam radi svoje bolezní golj vodo.

Tako je Wulf odšel, prav rade volje v tem neprijaznem letnem času, ko ni bilo mogoče loviti rib, je postalo zelo dolgočasno pohajati okoli gradu, in ker ni mnogo bral kakor Godvin, je posedal zvečer cele ure ob ognju, opazoval Rozamundo, ki je hodila za svojimi opravki semintja, a vendar ni preveč govoril ž njo. Kajti navzlic temu, da so se delali, kot dá se ničesar ne bi bilo zgodilo, je padla neka koprena med brata in Rozamundo, in njihovo občevanje ni bilo več tako odkrito in domače kakor prejšnje čase. Vedno ji je prihajalo na misel, da ji nista več samo sorodnika, marveč tudi njena čestilca,

in da mora paziti nase, da se ne bi pokazala enemu bolj naklonjena nego drugemu. Brata pa sta morala vedno pomniti, da sta se zavezala, ne kazati svoje ljubezni, in da njuna sestrična Rozamunda ni bila več samo preprosta angleška lady, marveč tudi po Saladinovem povišanju kakor po krvi princezinja z Jutrovega, ki jo utegne usoda tako visoko povzdigniti, da je nobeden izmed njiju ne bo mogel doseči.

Dejali smo že, da se je strah nase-lil v gradu, kateremu se niso mogli odtegniti. Daleč na Jutrovem je obrnil mogočen vladar svoje misli na ta angleški mirni dom in dekle svoje kraljevske krvi, ki je bivala v njem in se vmešava'la v njegove vizije o bojih in zmagi njegove vere. Ni ga gnala samo prisega ali zgolj muhavost ali želja po vladi, marveč neka duševna nada ali potreba, da je sklenil pripeljati Rozamundo k sebi na lep način, ako bi bilo mogoče; ako ne, pa s silo. Doslej sta se že izjalovila obadva poizkusa; saj zdaj niso mogli več dvomiti, da je bil napad pri Mrtvaškem zalivu v ozki zvezi s to zadevo. In gotovo je bilo, da se bodo izvršili zopet in zopet drugi poizkusi, dokler sultan ne doseže svojega namena.

Grajski so bili zbog tega žalostni, najbolj žalosten izmed vseh pa je bil videti obraz starega viteza Andreja, ki so ga tlačile bolezni, spomini in bojazni. Z ozirom na to je bil Wulf vesel tega pota v Southminster, da nakupi vina.

Odjezdil je s priorjem in se smejal, kakor takrat, ko je spremljal Rozamundo proti cerkvi sv. Petra na Bregu, kamor je šla trgat cvetlice.

Na vprašanje, kje biva tuji trgovec, ki prodaja vino, so jim pokazali hišo blizu cerkve. Tukaj so našli v zadnji sobi majhnega, krepkega moža z rdečo čepico na glavi, ki je sedel na blazini med dvema sodčkoma. Pred njim je stala množica ljudi, plemičev in drugih, ki so se dogovarjali ž njim za vino, svilo in vezenje, ki ga je prodajal. Prodajalec je hitro opazil nova gosta in kmalu poizvedel, kdo da sta.

»Čiste čaše,« je rekel v slabi francoščini sodarju, ki je stal poleg njega. »Čiste čaše, kajti tu prihajata svet mož in hraber vitez pokušat mojo pijačo, Ne, človek, do vrha jih napolni, kajti na vrhu gore Trosidos ni niti sredi zime tako mrzlo kot tukaj, da ne omenim te vlažne megle, ki je taka kot v kakem brlogu,« in mrzlo ga je izpreletelo, tako da je še tesneje ovil svoj dragoceni šal okoli sebe.

»Gospod opat, katerega pokusite najprej, rdečega ali rumenega? Rdeče je močnejše, rumeno pa je bolj drago in je pijača, kakršna se redko dobi. To vino je iz Kirenije. Pravijo, da je bilo to najljubše vino moje patrone sv. Helene, ko je obiskala otok Ciper ter prinesla seboj Dismov križ.«

»Torej si ti kristjan?« ga vpraša prior. »Mislil sem, da si nevernik.«

»Da bi ne bil kristjan, ali bi obiskal to megleno vašo deželo, da trgujem z vinom, pijačo, ki je prepovedana muslimanom,« je dejal tujec, razgrnil svoj šal in razkril srebrno razpelo na svojih širokih prsih. »Trgovec sem iz Famaguste na Cipru; ime mi je Georgios in pripadam grški cerkvi. Kaj pa pravite k temu vinu, sveti opat?«

Prijor pokusi vino.

»Priatelj Georgios, to je v istini dobra pijača.«

»To je namreč prav tista kapljica, ki jo je pila egiptovska kraljica Kleopatra z rimskim ljubimcem Antonijem, ki si o njem gotovo že slišal, ker si učen človek. Vi pa, gospod vitez, kaj pa pravite o črnem vinu — Mavro mu mi pravimo — ne o onem navadnem, marveč o tem-le, ki je že dvajset let v sodu?«

»Pokušal sem še slabše,« je odgovoril Wulf ter mu pomolil svoj kozarec, da ga iznova napolni.

»Da, a nikoli ne pokusite boljšega, čeprav bi živeli tako dolgo kot blodeči žid. No, gospoda, ali bosta kaj naročila? Ako sta modra, naročita veliko, kajti tako ugodna priloznost se vama težko da še kdaj nameri, to vino pa, bodisi rdeče ali črno, se bo držalo sto let.«

Zatem se je začel dogovor za ceno na dolgo in široko. Da, enkrat sta skoraj že odšla, ne da bi kaj nakupila; ali trgovec Giorgios ju je poklical nazaj in

izjavil, da sprejme ponujeno ceno, ako vzameta še enkrat toliko množino vina, kakor sta ga hotela; tedaj se zaveže pripeljati jima vino na dom do božiča. Naposled sta vdarila v kupčijo ter se napotila proti domu, vsa srečna vsled darov, s katerimi je trgovec po jutrovski šegi združil svojo kupčijo. Prijorju je dal zvitek svile, da si jo vporabi v obrobljenje oltarskega prta ali zastave; Wulfu pa ročaj za bodalo, lično izrezljan iz oljkinnega lesa v podobi vspenjajočega se leva. Wulf ga je zahvalil in ga zatem nekoliko sramežljivega obraza vprašal, ako ima še kaj vezenja na prodaj; prijor se mu je nasmejal. Bistrooki Ciperian je opazil nasmeh in hitro vprašal, če ga potrebuje za oblačilo kake lady; vzpričo tega so se nekateri v sobi navzoči sosedje zasmejali na ves glas.

»Ne smejite se, gospodje,« je dejal Jutrovec; »kako morem jaz, tujec, poznati razmere tega mladega viteza, in ali ima mater ali sestre ali ženo ali drago? No, tukaj imam vezenja za vse.« Naročil je služabniku prinesti mu balo, ki jo je razvezal in začel razkazovati svoje blago, ki je bilo zares krasno. Konečno je Wulf kupil pajčo!an iz koprenaste svile z zlatimi zvezdami, kot božično darilo za Rozamundo. Ko se je malo kasneje spomnil, da ne sme prekositi svojega brata v tem pogledu, je kupil še jopič, prevezen z zlatimi in srebrnimi cveticami, kakor jih še nikoli ni videl — bili so namreč tuli-

in vetrnice z Jutrovega — da bi tudi Godvin dal kako darilo, ako bi želel.

Te svilnate stvari so bile dragocene in Wulf se je obrnil do priyorja, da mu posodi nekaj denarja; ali priyor ga ni imel pri sebi. Giorgios pa je dejal, da nima to nič pomena, ker namerava najeti v mestu vodnika in itak sam pripelje vino; tedaj tudi lahko prejme plačilo za blago, ki ga upa še več prodati ženskam v gradu.

Ponudil se je tudi podati se s priyorjem in Wulfom tja, kjer je ležala ladija zasidrana v reki, da jima razkaže še razno drugo blago, ki je bilo last — kakor je pravil — večje družbe ciprskih trgovcev, ki so skupaj z njim naložili to ladijo. Te ponudbe pa nista vsprejela, ker se je že nočilo; a Wulf je obljubil, da si pride po božiču ogledat z bratom ladijo, ki je naredila tako dolgo pot. Georgios je odvrnil, da bosta brata jako dobrodošla; pristavil pa je, ako se mu posreči kmalu popraviti krmilo, da namerava odjadrati v London, dokler je vreme mirno, kajti tam je upal, da lahko proda svoje blago. Povedal je tudi, da je nameraval prebiti božične praznike v onem mestu; ker pa se jim je v viharju zlomilo krmilo, jih je vihar gnal mimo ustja reke Temze, in da se jim ni posrečilo dospeti v ustje reke Crouch, bi se bili gotovo potopili. Nato se je poslovil za trenutek, poprej pa je še zaprosil priyorja za blagoslov in ga prejel.

Tako so se ločili, onadva, zadovoljna z nakupom, in Ciperian Georgios, ki sta v njem našla zelo prijaznega trgovca. Prijor se je onega večera ustavil v gradu, kjer je skupno z Wulfom pripovedoval o njunem kupčevanju s tem človekom. Sir Andrej se je smejal celi zgodbi ter jima dokazoval, kako ju je Jutrovec pregovoril, da sta kupila dokaj več vina nego sta ga potrebovala, da je toraj on naredil najboljšo kupčijo in ne onadva. Nato pa je začel pripovedovati razne stvari o bogatem otoku Cipru, kjer je pred mnogo leti stopil na suho in nekaj časa tam bival, o sijajnem dvoru ončotnega kralja in njegovih prebivalcih. Ti so bili, je pravil, najbolj premeteni trgovci celega sveta — tako premeteni, da jih noben žid ni mogel prekositi; dalje drzni mornarji, kojih predniki so bili Feničani in Grki, ter je še pristavil, da se vse dobro vjema z značajem tega ljudstva, kar sta mu doslej povedala o tem Georgiosu.

Tako se je zgodilo, da se ni pojavila nobena sumnja glede Georgiosa in njegove ladije niti pri enem izmed njih; saj ni bilo nič čudnega na celi stvari, ko so videli, kako se je zlagala cela njegova povest in kako enostavni so bili vzroki njegovega ondotnega bivanja in namen njegove kupčije z vinom in sviлено robo.

Šesto poglavje.

Božičnica v steeplskem gradu.

Četrty dan po Wulfovem obisku v Southminstru je bil božični dan; ker je bilo vreme slabo, sir Andrej in njegovi domači niso jezdili v Stangate, temveč so se udeležili maše v steeplski cerkvi. Po cerkvenem opraviu je sir Andrej razdelil med svoje najemnike in kmete razna darila, kot je bilo običajno tega dne, jim izrekel svoje čestitke ter jih opozoril, da naj se ne opijanijo pri gostovanju, kot je bilo tiste čase splošna navada.

»To nam ne bo mogoče,« je rekel Wulf na potu v grad, »kajti trgovec Georgios še ni pripeljal vina, ki sem si ga upal drevi privoščiti malo kupico.«

»Morda ga je prodal o boljši ceni komu drugemu; to je bilo prav cipersko,« je odgovoril sir Andrej.

Nato so cdšli v grad, kjer sta brata po medsebojnem dogovoru izročila Rozamundi svoja božična darila. Prijazno se jima je zahvalila zanje in zelo občudovala lepoto dela. Ko sta ji povedala, da še ni plačano, se je nasmejala in rekla, da bo nosila zvečer pri božičnici oboje, jopič in pajčolan, četudi sta še — na dolgu.

Okolu dveh popoldne je stopil v sobo služabnik s sporočilom, da prihaja po cesti od steeplske vasi sem voz s tremi konji in v spremstvu dveh mož, kojih eden je vodil konje.

»Naš trgovec — in ravno ob pravem času.« je dejal Wulf in mu šel z drugimi vred naproti.

Bil je v resnici Georgios, zavit v velik plašč iz ovčjih kož, kot jih Ciperčani nosijo pozimi; sedel je pred enim izmed sodov.

»Odpustite, vitezi,« je rekel, ko je zlezel ponižno na zemljo. »Ceste so v tej deželi take, da sem potreboval cele štiri dolge ure od samostana do tukaj, čeprav sem pustil skoro polovico svojega tovora v Stangatu; in večino tega časa smo prebili po blatnih luknjah, tako da so konji močno utrujeni in kolesa tega voza zlomljena, kakor se bojim. Vseeno pa smo dospeli semkaj, in plemeniti gospod,« je pristavil ter se poklonil sir Andreju, »tukaj je tudi vino, ki ga je bil kupil vaš sin od mene.«

»Moj nečak,« mu je segel sir Andrej v besedo.

»Vnovič prosim odpuščanja. Ker sta vam ta dva viteza tako močno podobna, sem mislil, da sta vaša sinova.«

»Ali je kupil vso to robo?« je vprašal sir Andrej — na vozu je bilo namreč pet bečnjev, eden in dva manjša sodčeka in nekaj zavojev, zavutih v ovčjo kožo.

»Ne, žalibog!« je odgovoril Ciperčan klavrno in zmajal z ramami. »Samo dva soda mavra. Ostalo sem peljal v samostan, kajti zdelo se mi je, da je opat rekel, da kupi šest sodčekov; kakor vse kaže, pa je potreboval le tri.«

»On je rekel tri,« je pristavil Wulf.

»Ali res, gospod? Potem takem je bila pomota brezdvomno na moji strani, ker le slabo govorim vaš jezik. Moral bom pač vleči ostale sode nazaj po teh preklicanih cestah. Prosim vas pa, gospod,« je pristavil proti sir Andreju, »da mi malo olajšate breme s tem, da vzprejmete ta mali sodček stare, sladke kapljice, ki raste na obronkih gore Trooidas.«

»Dobro se je spominjam,« je rekel sir Andrej z nasmehom; »ali, prijatelj, jaz ne maram tvojega vina zastonj.«

Pri teh besedah se je Georgiosu razjasnil obraz.

»Kaj, plemeniti gospod,« je vzkliknil, »vi poznate mojo cipersko domovino? Oj, potem vam poljubljam roko, in gotovo me ne boste užalili s tem, da zavrnete to malo darilce. Da sem odkritosrčen, prav lahko pogrešam njegovo ceno, saj sem naredil dobro kupčijo, celo tu v Esseksu.«

»Kakor je Tvoja volja,« je rekel sir Andrej. »Hvala ti; morda imaš še drugih reči na prodaj.«

»Svedea, imam jih. Nekaj vezenja, ako ta milostiva lady želi videti. Tudi nekaj preprog, kakor imajo moslimi navado moliti na njih v imenu njihovega krivega preroka Mohameda,« in obrnil se je ter pljunil na tla.

»Vidim, da si kristjan,« je rekel sir Andrej. »Čeravno pa sem se bojeval proti njim, moram reči, da sem poznal marsikakega dobrega človeka med Muslimani. Tudi se mi ne zdi potrebno

pljuvati pri Mohamedovem imenu, ki je bil po moji sodbi velik mož, samo prevaran po satanovi zvijači.«

»Meni tudi ne,« je rekel Godvin zamišljeno. »Pravi kristjani bi se morali bojevati proti sovražnikom Križa in moliti za njihove duše, a ne pljuvati nanje.«

Trgovec se je s čudnim pogledom ozrl po njih in se igral s srebrnim razpelom, ki mu je viselo okolo vratu. »Zajetniki svetega mesta so bili drugih misli,« je dejal, »ko so jezdili v mošejo El Aksa in gazili notri do kolen svojih konj po krvi, in mene so drugače učili. Ali časi postajajo boljši in naposled, kakšno pravico ima ubog trgovec, ki mu gre bolj po glavi dobiček nego trpljenje blaženega Sinu Marijinega,« in križal se je, »ustvariti si sodbo o takih visokih stvareh? Odpustite mi, vzprejemem vašo grajo, ker je moja vera morda slepa«.

Ako bi pa kaj več vedeli, bi ta »graja« tisto noč rešila življenje marsikakega možaka.

»Ali vas smem prositi, da se sami potrudite s temi zavoji,« je nadaljeval, »kajti jaz jih ne morem odpreti tukaj, in da vzamete sode? Ne, mali sodček bom nesel sam, ker se nadejam, da ga malo pokusite pri svoji božičnici. Narahlo se mora ravnati ž njim, akoravno se bojim, da te vaše ceste ne bodo zboljšale njegove dobrote.« Nato je naložil koncem voza bedenj tako na svoje rame, da je bil kvišku obrnjen, in

odšel lahkih korakov proti odprtim grajskim vratom.

»Z ozirom na njegovo velikost, je ta človek čudno močan,« si je mislil Wulf, ki je šel z balo preprog za njim.

Zatem so zvalili še ostale sode v klet spodaj.

Georgios je pustil svojega služabnika, tihega, abotno izgledajočega, črnookega človeka z imenom Patros — da krmi konje, sam pa je odšel v grad, kjer je začel razlagati svoje preproge in vezenje z vso spretnostjo človeka, ki se je izuril po bazarjih v Kahiri, Damasku ali Nikoziji. Lepe so bile stvari, ki jih je imel pokazati; vezenje, ki je mamilo oči in odeje raznovrstnih barv, pa tako mehke in svitle, kot vidrovina. Ko je sir Andrej gledal nanje, se je spomnil že davno minulih dni in obraz se mu je omehčal.

»Jaz kupim ono odejo,« je rekel, »saj utegne biti prav ena onih odej, na katerih sem pred mnogimi leti ležal v Ajubovi hiši v Damasku. Ne, ne bom barantal za ceno. Kupim jo. Nato se je spominjal, kako je ležal na taki odeji — ko je bila zares prav ista, čeprav ni vedel tega — zrl skozi okrogline svojega okna in prvič ugledal svojo ženo z Jutrovega, ko se je sprehajala po pomarančnem vrtu z očetom Ajubom. Kasneje je začel govoriti o Cipru in tako je mineval čas do večera.

Zdaj je Georgios izjavil, da mora domov, ker je poslal svojega vodnika nazaj v Southminster, kjer je hotel

praznovati svojo božičnico. Poravnali so toraj račun — ki je bil zelo velik — in med tem ko so napregali konje, je trgovec izvrtal luknjo v mali sodček, utaknil vanjo čep ter jim naročil, da naj se zvečer gotovo poslužijo tega vina. Zaten jim je želel vse dobro za njihovo prijaznost in radodarnost, se poslovil po jutrovskem običaju in odšel v Wulfovem spremstvu.

Ni še minulo pet minut, ko je nastalo glasno vpitje in Wulf se je povrnil s poročilom, da se je pri prvem ovinku zlomilo eno kolo pri vozu, ki leži zdaj na desno stran nagnjen zunaj na dvorišču. Sir Andrej in Godvin sta šla doli, da si ogledata, kaj da je, in tu sta našla Georgiosa, ki je vil roke, kakor zna edino jutrovski trgovec in preklinjal v nekem tujem jeziku.

»Plemeniti vitezi,« je rekel, »kaj mi je storiti? V kratkem se znoči in ne vem, kako naj najdem pot po onem strmem griču navzgor. Kar se tiče neprecenljivega vezenja, sodim, da mora čez noč tukaj ostati, ker kolesa ne bo mogoče popraviti prej nego jutri —«

»In najboljše je, da ostaneš še ti tukaj pri nas,« je rekel sir Andrej prijazno. Nikar se ne žalosti; tu v Eseksu smo vajeni zlomljenih koles. Ti in tvoj služabnik pa prav tako lahko praznujeta božičnico v steepleskem gradu kot v Southminstru.«

»Hvala vam, plemeniti vitez, hvala. Ali kako pa se morem jaz usiliti va-

ši plemeniti družbi, ki sem samo trgovec? Naj ostanem zunaj s svojim služabnikom Petrom in večerjam s tvojo družino tam v skednju, kjer jih vidim pripravljati se za večerjo.«

»Nikakor ne,« je odgovoril sir Andrej. »Svojega služabnika pusti pri družini; oni bodo že skrbeli zanj; ti pa pojdi z nami v grad, da nam poveš kaj več o Cipru, dokler ne bo večerja pripravljena, kar se zgodi prav kmalu. Ne boj se za svoje blago. Dali ga bomo pod streho.«

»Čeprav nevreden, ubogam,« je odgovoril ustrezljivi Georgios. »Patros, ali si slišal? Ta plemeniti gospod naju sprejme gostoljubno pod svojo streho za današnjo noč. Njegovi ljudje ti pokažejo, kje boš jedel in spal, in ti pomagajo pri konjih.«

Služabnik — ki je bil tudi Ciperčan, poleti ribič, pozimi pa brodar — se je priklonil, uprl svoj pogled v gospodarjev obraz in ga nagovoril v nekem tujem jeziku.

»Ali ga slišite, kaj pravi, ta abotni človek?« je dejal Georgios. »Kaj? Ti ne razumeš grškega — samo arabski jezik? No, veste, prosim me, da mu najdam denarja, da bo mogel plačati za jed in prenočišče. Morate mu odpustiti, saj je samo preprost kmet, ki si ne more misliti, da je mogoče brez plačila dobiti jedi in prenočišča. Mu bom že pojasnil, temu bedaku!« In začel mu je pojasnjevati, vpijoč na vse grlo, vendar ga nikdo ni razumel niti besedice.

»Tako, gospod vitez; menim, da vas ne razžali zopet tako kmalu. O, poglejte ga no. Proč gre — slabe volje je. No, pustimo ga; k večerji se že povrne. O, kaj za to, če je deževno in vetrovno! Ciprčan se ne zmeni zato v svojem ovčjem kožuhu, v katerem bo spal celo zunaj na snegu.«

Med tem ko se je Georgios še vedno opravičeval radi nerodnosti svojega služabnika, so odšli v grad. Tu se je pogovor kmalu zasukal na druge reči, tako na primer na razliko ver grške in rimske cerkve — predmet, v katerem je bil videti dobro poučen — in na strah kristjanov na Cipru, da ne bi Saladin poskusil osvojiti tega otoka.

Naposled je prišla peta ura; Georgios si je umil roke, nato pa je sedel k mizi, ki je stala na nekoliko vzvišenem prostoru. Pogrnjeno je bilo za šest oseb — sir Andreja, njegova dva nečaka, Rozamundo, kaplana, ki je bral v grajski kapeli mašo in obedoval ob praznikih v gradu, in za ciprskega trgovca Georgiosa. Niže od vzvišenega prostora, med njimi in kaminom, se je nahajala druga miza, okoli katere se je zbralo dvanajst gostov; to so bili glavni najemniki sir Andreja in oskrbniki oddaljenih zemljišč. Posli, lovci, pastirji in drugi, so pa navadno sedeli za tretjo mizo onkraj kamina. Ker pa je bilo težko preprečiti, da se ne bi ti ljudje napili piva in ni Rozamunda ničesar bolj sovražila nego pijančevanje, navzlic temu, da so se druge gospe ma-

lo zmenile zato, jih je poslal gospodar na skečenj. ki je stal na dvorišču, da se tamkaj gostijo in pijejo, kolikor jim drago.

Ko so zasedli svoje prostore, je kaplan opravil molitev, in večerja se je pričela. Bila je preprosta, pa obilna. Pri nižji mizi so pili pivo. Na vzvišenem prostoru pa so pili črno vino, ki ga je bil Wulf nakupil — to je vsi, razun sir Andreja, ki ga ni smel piti in Rozamunde, ki je sovražila vsako pijačo izvzemši vodo.

Kmalu so bili vsi veseli, posebno ker se je njihov gost pokazal zelo zabavnega človeka; pripovedoval jim je razne zgodbe o ljubezni in vojski. Pri teh zgodbah je celo sir Andrej pozabil na svoje boli in slutnje in se iz srca smejal, Rozamunda pa, lepša v zlato prevezenem pajčolanu in jopiču kot kdaj, jih je poslušala in se nekam zamišljeno smehljala. Ko se je gostija bližala svojemu koncu, je Georgios vzkliknil, kot da bi mu naenkrat prišlo na misel:

»Vino! Tekoči jantar iz Trooida! Čisto sem pozabil nanj. Plemeniti vitez, ali mi dovoliš, da ga natočim?«

»Da, da, izvrstni trgovec,« je odgovoril sir Andrej. »Gotovo, prav lahko natočiš svoje vino.«

Georgios je vstal, vzel velik vrč in velik srebrn kozarec s pokrovom razstransko mizo, na kateri so bile razpostavljene take stvari, šel k sodčku, ki je stal pripravljen na stojalu, in

natočil svoji posodi do vrha. Nato je pomignil enemu izmed oskrbnikov pri nižje ležeči mizi, da mu prinese usnjat meh, ki je stal na mizi. Ko ga je izplaknil z vinom, ga je napolnil ter ga podal oskrbniku obenem z vrčem, da pijejo na zdravje svojega gospodarja. Srebrno posodo je nesel nazaj k visoki mizi ter lastnoročno natočil rožene kozarce vseh navzočih, izvzemši edino Rozamundo; ona se namreč ni hotela dotakniti pijače, čeravno jo je močno silil in je bil videti nevoljen vsled njene odklonitve. Prav radi tega, ker je bilo videti, da odklonitev boli trgovca, je vedno uljudni sir Andrej malo pokusil pijačo, čeprav je napolnil svoj kozarec z vodo, ko mu je oni pokazal hrbet. Naposled, ko je bilo vse gotovo, je Georgios napolnil, ali vsaj videti je bilo, da je napolnil, svoj lastni kozarec, ga vzdignil kviško in rekel:

»Pijemo vsi, kar nas je tukaj, na zdravje plemenitega viteza sir Andreja D'Arcyja, ki mu želim, da živi na veke, kakor pravimo pri nas. Pijte, prijatelji, pijte, kajti tako vino ne priteče nikoli več preko vaših ustnic.«

Zatem je nastavil svoj kozarec in ga navidezno izpil v velikih požirkih — vzgled, ki so mu sledili vsi; ceo sir Andrej je pil nekoliko iz svoje kupice, ki je bilo v njej tri četrtine vode. Sledilo je dolgotrajno zadovoljno mrmranje.

»Vino! To je nektar!« je rekel Wulf.

Res da, to vino je bilo dobro in močno. Kakor hitro je sir Andrej pokusil svoj kozarec, se mu je zazdelo, kakor da bi nekaka koprena padla preko njegovega duha in ga objela. Takoj nato se je zopet dvignila in njegova glava je bila polna raznih spominov in slutenj. Reči, ki je nanje pozabil tekom dolgih let, so se zopet vrnile kar naenkrat, podobno kakor gruča otrok, ki so prihiteli igrat. Ali to je kmalu prešlo in polastil se ga je naenkrat strah. Pa česa se mu je bilo bati v oni noči? Vrata, ki so držala na okop, so bila zaklenjena in zastražena. Cela četa zanesljivih možakov je večerjala v zunanjih poslopjih znotraj teh vrat, drugi še bolj zanesljivi pa so sedeli v njegovi dvorani, njemu na desni in levi pa sta bila onadva močna in hrabra viteza sir Godvin in sir Wulf. Ne, ničesar se mu ni bilo bati — pa vendar ga je bilo strah! Naenkrat je začel govoriti neki glas. Bila je Rozamunda, ki je rekla:

»Kako to, da je naenkrat zavladata tišina, oče? Pred kratkim sem še čula glasno napivanje med posli in najemniki zunaj na skednju, zdaj so pa tihi kot da bi bili mrtvi! Oj in glejte! Mar so vsi pijani tukaj? Godvin — —«

Pri teh njenih besedah se je povesila Godvinova glava na mizo, Wulf pa je vstal, napol izdrl svoj meč, nato pa je objel duhovnika okoli vratu in se zgrudil ž njim vred na tla. In kakor se je zgodilo s temi, tako je bilo videti,

da se godi z vsemi, kajti ljudje so se spodtikali sempatja, popadali in zasпали, vsi razun trgovca Georgisa, ki je vstal, da bi izgovoril še eno napitnico.

»Tujec,« je rekel sir Andrej s težkim glasom, »tvoje vino je zelo močno.«

»Tako bi se zdelo, gospod vitez,« je odgovoril, »pa jaz jim že pomagam.« In skočil je z vzvišenega prostora urno kot maček, stekel po dvorani in vpil: »Zraka! Zraka!« Dospevši do vrat, jih je odprl na stežaj, izvlekel izpod svoje obleke srebrno piščalko ter glasno zapiskal. »Kaj!« se je smejal; »še vedno spe? No, potem jim morem dati zdravilo, ki jih vzbudi vse!« In prijel je za rožen kozarec, ga zibal v zraku in vpil:

»Vzbudite se, vi, pijanci, in pijte na zdravje gospice Rože sveta, princezinje baalbeške, in vnukinje mojega kraljevskega gospoda Jusufa Salah-ed-dina, ki me pošilja, da jo povedem k njemu!«

»Oče!« je zakričala Rozamunda, vino je bilo otrovano! Izdani smo!«

Komaj je izpregovorila te besede, so se začuli glasovi korakov in skozi odprta vrata na daljnem koncu dvorane se je vsulo kakih dvajset oboroženih mož. Tedaj šele je sir Andrej izpregledal in razumel.

Zarjovel je kakor ranjen lev, zgrabil svojo hčer in jo vlekel seboj v sosednjo sobo, kjer je gorel ogenj v kaminu in luči, ki so jih čakale, kadar bi

se podali k počitku; in zaloputnil je vrata za seboj in jih zapahnil.

»Urno!« je rekel in trgal plašč raz sebe; »rešitve ni nobene, morem pa vsaj umreti v boju za tebe. Daj mi moj oklep!«

Snela je njegovo bojno opravo s stene, in med tem ko so sovragi butali ob vrata, mu je ona nadela oklep in čelado, ter mu dala dolgi meč.

»Zdaj,« je rekel, »mi pa pomagaj.« In porinila sta težko hrastovo mizo proti vratom in jo prevrnila ravno pred njimi, na obeh straneh pa stole in klopice, tako da bi se možaki izpodtaknili ob njih.

»Tam je lok,« je rekel, »in ti ga lahko rabiš, kakor sem te učil. Stopi na ono stran, tako da te noben udarec ne doseže, pa streljaj mimo mene, ko pridejo nad naju. Enega izmed njih že podereš. O, da bi bila Godvin in Wulf tukaj, potem bi te neverske pse že naučili!«

Rozamunda ni odgovorila ničesar, na misel pa ji je prišlo, kako ležita Godvin in Wulf brez zavesti. Ozrla se je naokoli. Ob strani je stala mala mizica, pri kateri je Godvin imel navado pisati, in na njej je ležal papir in pergament. Hitro zgrabi za pero in napiše, medtem ko so se vrata počasi udajala:

»Sledite mi k Saladinu. V tej nadi živim — Rozamunda.«

Ko so se močna vrata naposled udala, je Rozamunda obrnila popisano stran pergamenta navzdol, prijela za

lok in položila pušico na vrstico. Vrata so padla s treskom in skozi ozko odprtino je pridrvela druhal. Pred preobrnjeno mizo so se naenkrat ustavili. Kajti tam pred njimi je stal stari vitez s ščitom na roki, na katerem se je kazala utisnjena človeška lobanja, in vzdignjenim mečem; iz oči mu je švigala strašna jeza; ob njegovi strani pa je stala krasna Rozamunda, v prazničnem oblačilu in lokom v roki.

»Podaj se!« je zaklical sovrage. Mesto odgovora pa je zabrnela lokova vrstica in pušica je predrla govorniku grlo, tako da se je grabeč po njej zvrnil, ne da bi izpregovoril še kako besedico.

Ko je treščil na tla, je sir Andrej zavpil na vse grlo:

»Mi se ne udajamo paganskim psom in otrovačem! D' Arcy! D' Arcy! Srečaj d' Arcyja! Srečaj smrt!«

Tako je stari sir Andrej poslednjičkrat klical bojno geslo svojega rodu, o katerem se je bal, da nikoli več ne pride preko njegovih ustnic. Njegova molitev je bila uslišana in dano mu je bilo umreti, kot si je želel.

»Dol ž njim! Zgrabite princezinjo!« je zaklical vodja. Bil je glas Georgiosa, ki se ni oglašal s ponižnim javkanjem kot trgovec, marveč govoril z zvoki hladnokrvnega poveljnika in v arabskem jeziku.

Za trenutek je tolpa obstala, kot da bi se ustrašila tistega svetlikajočega se meča. Takoj nato pa so z glasnim krikom: »Salah-ed-din! Salah-ed-din!«

planili naprej vihteč sinutarje in sulice. Pred njimi je bila prevrnjena miza in eden je planil tja do nje; ko pa je skočil tja, je planil stari vitez, pozabivši vsa svoja leta in bolezen, naprej in udaril s toliko silo, da so se v temotnem prostoru prikazale iskre in tam, kjer je bila Saracenova glava, so se pokazale njegove noge. Sir Andrej je stopil takoj zopet nazaj, da dobi prostora za svoj meč, izza konca mize pa sta pridrla dva moža silnega obraza. Proti enemu je Rozamunda izstrelila lok in pušica mu je prodrla meča; ko pa je padel, je udaril s svojim simitarjem ter prerezal lokovo vrvico, tako da ni bil več za rabo. Drugi pa se je vjel z ного med stolovimi nogami, ki jih ni opazil, in se izpotaknil, sir Andrej pa je, ne zmenivši se zanj, planil z glasnim krikom proti množici, ki je bila zadaj, lovil njihove udarce s ščitom ter jih obsipal s svojimi, ki so bili tako obupni, da so se napadalci za hip umaknili.

»Pazite na svojo desno stran, oče!« je zavpila Rozamunda. Zasukal se je in zagledal Saracena, ki je bil zopet na nogah. Planil je nadenj; a tujec ni čakal napada, marveč se je obrnil v beg; pri tem ga je pa doletela smrt, kajti meč ga je zadel med vratom in ramo. Naenkrat se oglasi neki glas:

»Slabo se obnašamo proti temu levu in izgubljamu ljudi. Ogibajte se njegovih krempljev in napadite ga s sulicami!«

A Rozamunda, ki je razumela njihov jezik, je planila predenj in odgovorila v arabščini:

»Da, ali skozi moje prsi. Potem pa pojdite in povejte celo zgodbo Saladinu.«

Tedaj Georgios zakliče razločno in mirno: »Kdor skrivi princezinji samo en las, umrje. Zgrabite obadva živa, ako gre, ali na njo ne položite roke.«

Boj je prenehal in začeli so se posvetovati.

Rozamunda se je dotaknila očeta ter ga opozorila na onega, ki je ležal s pušico v mečah na tleh. Pobiral se je na kolena, držeč svoj težki simitar v roki. Sir Andrej je zavihtel svoj meč, kakor vzdigne kmet palico, da pobije podgano; zatem ga je zopet povesil rekoč:

»Z ranjenci se ne bojujem. Vrzi proč tisto jeklo, pa se poberi k svojcem.«

Mož ga je ubogal, da, dotaknil se je celo tal s svojim čelom, ko se je splazil proč; vedel je, da mu je bilo podarjeno življenje in da je bilo to dejanje plemenito proti njemu, ki je name-raval zadati očetu zavraten udarec.

Nato je Georgios stopil naprej, ne več tisti Georgios, ki je prodajal otrovano vino in jutrovske vezerje, marveč ponosen Saracen visokega čela, na sebi oklep, ki ga je nosil pod svojo trgovsko obleko, mesto križa pa na prsih velik dragulj v podobi zvezde, znak svojega dostojanstva.

»Sir Andrej,« je rekel, »poslušajte me, prosim vas. Plemenito je bilo to dejanje,« in pokazal je na ranjenca, ki so ga tovariši vlekli proč, »in plemenita je bila vaša obramba — docela vredna vašega rodu in vašega viteštva. Stvar je to, ki jo bo moj gospod,« in priklonil se je pri tej besedi, »z veseljem poslušal, ako bo Alahu prav, da se povrnemo varno nazaj k njemu. Mislite morda, da sem lopovsko ravnal z vami, ko sem premagal moč hrabrih vitezov, sir Godvina in sir Wulfa ter njunih služabnikov, ne z mečem, marveč z otrovanim vinom; niti eden izmed njih se ne otrese omotice pred ranim svitom. Res sem storil to nelepo dejanje, ki se ga bom v sramoto spominjal do konca svojega življenja in ki se mi morda še poplača. Ali pomislite, v kakšnem položaju smo in odpuščajte nam. Samo majhna četa nas je v vaši veliki deželi, skriti takorekoč v levjem brlogu, ki bi nas brez usmiljenja pobili, če bi nas spoznali. Ali to je malenkost, kajti kaj je naše življenje? Saj je že več naših padlo pod tvojimi udarci in nekaj sta jih pokončala tudi nečaka tam ob zalivu.«

»Sem si mislil,« ga je zaničljivo prekinil sir Andrej. »Da, tisto dejanje je bilo res junaško — dvajset ali še več proti dvema!«

Georgios je vzdignil svojo roko.

»Ne sodite nas strogo,« je rekel, govoreč počasi, ker si je hotel dobiti časa za svoje namene; »saj ste čitali

pismo našega gospoda. Vidite, tako-le se je glasilo moje povelje: Polasti se gospice Rože sveta, kakor veš in znaš, a če le mogoče brez prelivanja krvi. Pregledoval sem s svoje ladje deželo s četo mornarjev, ki so slabi bojovníki, tedaj so mi ogleduhi sporočili vest, da je odjezdila od doma v spremstvu samo dveh mož; takrat sem bil za trdno prepričan, da jo že imam v svojih rokah. Pa viteza sta me premagala z močjo in bistrim duhom; konec cele zgodbe vam je znan. Šele po tem vam je moj sel prinesel pismo, kar bi bil moral že takoj izpočetka storiti. A pismo ni imelo uspeha, kajti niti vi niti princezinja« — in priklonil se je proti Rozamundi — »se nista dala pregovoriti; pač pa ste bili plat zvona, zavarovali se z oboroženimi možmi in viteška brata sta vas vedno čuvala in stražila. Znano mi je tudi, da ste bili namenjeni v London, kjer bi vas bilo težko dobiti. Radi tega sem se na videz lotil trgovine z vinom, jaz — ki sem princ in emir, ki sem se že z vami meril z mečem v svoji m'adosti, čeprav se tega ne spominjate več; da, tam pri Harencu.

»Poslušajte moj nasvet. Podajte se, sir Andrej, ki ste dovolj storili, da za cele rodove proslavite svoje ime, in sprejmite Saladinovo ljubezen, ki imate njegovo besedo, besedo, ki je nikdar ne prelomi, kakor vam je dobro znano, in to besedo vam iznoža ponudim jaz, princ El Hasan. Udajte se in rešite si

življenje, živite v časti in v svoji veri, dokler vas Azrael ne vzame s prijaznih baalbeških poljan v raj — ako je v raj u kaj prostora za nevernike.

»Vedite namreč, da Rozamundo moram dobiti. Če bi se vrnili brez nje, bi morali umreti vsi, če bi ji pa kaj žalega storili, čaka nas smrt z najhujšimi mukami. Naš veliki kralj mora dobiti Rozamundo. Glas Gospodov je govoril Salah-ed-dinu po angelju v spanju. Trikrat je govoril Alah njemu, ki je usmiljenega srca, da je edino po vaši hčeri in z njeno plemenitostjo mogoče rešiti življenje ljudem brez števila; radi tega raje izgubi polovico svojega kraljestva, nego da bi mu ona ušla. Prekanite nas, premagajte nas, vjemite nas, izročite nas mučenju in smrti, a prišli bodo drugi seli, da izvrše njegovo povelje — da, oni so že na potu. Zato je brez pomena, da bi prelivali še več krvi, ko vidimo, da je pisano v knjigi usode, da se mora ta gospica, Roža sveta, vrniti na Jutrovo, odkoder je doma po svojem rodu, da izpolni tam svojo usodo in reši življenje nešteti ljudi.«

»Potem, emir El Hasan, se povrnem kot duh,« je rekla Rozamunda ponosno.

»Ne tako, princezinja,« je odgovoril priklonivši se, »kajti edini Alah ima oblast nad našim življenjem. Sir Andrej, čas poteka in jaz moram izvršiti svoje naročilo. Ali hočete sprejeti mir od Salah-ed-dina, ali pa prisiliti nje-

gove služabnike, da vam vzamejo življenje?»

Stari vitez je poslušal opirajoč se na svoj okrvavljeni meč. Nato je vzdignil glavo in izpregovoril:

»Star sem in smrt je blizu, vinski trgovec Georgios ali emir Hasan, kar koli si že. V svoji mladosti sem prisegel, da ne bom sklepal pogodbe z neverniki in v svoji starosti nočem prelomiti svoje prisege. Dokler mi roka ne omahne, branil bom svojo hčer. Pojdi zopet na svoje strahopetno delo in pušči, da se zgodi božja volja.«

»Potem, princezinja,« je odgovoril El Hasan, »pričajte zame po celem Jutrovem, da sem jaz nedolžen nad krvjo vašega očeta. Njegova je in vaša,« in drugič je zapiskal na piščalko, ki mu je visela okoli vratu.

Sedmo poglavje.

Saladinov prapor.

Ni še utihnil glas Hasanove piščalke, prigrmel je v sobo visok orjak, vihteč sekuro v zraku. Predno se je sir Andrej obrnil, da bi videl sovraga, zadela ga je sekira na pleča s tako silo, da mu je pretresla ves križ, dasi je ostal njegov oklep nepoškodovan. Padel je, in obležal na tleh; govoril je, čutil ni nobenih bolečin, a bil je brez moči kakor otrok.

V tišini, ki je sledila temu udarcu, je izpregovoril z globokim glasom upi-

rajoč svoj pogled v moža, ki ga je bil pobil.

»Vitežki udarec, zares; in vreden kristjana, ki mori podkupljen od nevernikov! Izdajavec Boga in ljudi, jedel si moj kruh, zdaj me pa pobijaš kot vola ob mojem lastnem ognjišču. Tvoj konec bodi konec izdajavca!«

Romar Nikolaj — on je namreč bil, čeravno ni več nosil romarske halje — se je splazil mrmrajoč proč in se izgubil med množico. Tedaj je zletela Rozamunda z nenavadnim in bridkim vzklikom naprej, pobrala meč, ki ga njen oče ni mogel več dvigniti, postavila ročaj na tla in se vrgla naprej. Toda njegova ost se ni dotaknila njenih prsi, kajti emir je hitro priskočil in odbil je-klovstran, njo pa je vjel v svoj naročaj.

»Gospica,« je rekel in jo prijel na lahko, »Alah vas še ne potrebuje. Povedal sem vam že, da še ni usojeno. Sedaj mi pa morate dati besedo — kajti ker ste iz krvi Saladinove in d'Arcyja, ne morete lagati — da ne poskusite niti zdaj niti pozneje kaj žalega si storiti. Ako je ne daste, Vas moram zvezati, kar bi jako nerad storil — bilo bi hudodelstvo, in prosim Vas, da me v to ne prisilite.«

»Obljubi, Rozamunda,« je dejal s slabim glasom oče, »in pojdi ter izpolni svojo usodo. Samoumor je greh, in ta človek ima prav; usojeno je.«

»Pokorna obljubljam,« je rekla Rozamunda. »Zdaj je vaš čas, gospod Hasan.«

Ta pa se je globoko priklonil in odgovoril:

»Zadovoljen sem; odslej smo vaši služabniki. Princezinja, nočni zrak je oster. Tako ne morete potovati. V kateri sobi so vaša oblačila?«

Pokazala je s prstom. Eden izmed mož je vzel svečo in odšel z dvema drugima; vrnili so se takoj in nosili polne roke oblačil in drugih stvari. Prinesli so celo njeno mašno knjigo in srebrno razpelo, ki je viselo nad njeno posteljo, in usnjato skrinjico za nakit.

»Poiščite najtoplejši plašč,« je rekel Hasan, »ostalo pa zavežite v one preproge.«

Tako so morale odeje, ki jih je sir Andrej kupil onega dne od trgovca Georgiosa služiti kot popotne torbe za opravo njegove hčere. Celó v tej uri naglice in nevarnosti so mislili na njeno udobnost.

»Princezinja,« je rekel Hasan in se priklonil; »moj gospod, vaš stric, vam je poslal draguljev ne majhne vrednosti. Ali je vaša želja, da jih vzamete seboj?«

Rozamunda ni odmaknila pogleda od obraza svojega umirajočega očeta in je odgovorila resnobno:

»Kjer so, tam naj bodo. Naj imam jaz posla z dragulji?«

»Vaša volja je meni ukaz,« je rekel; »našli se bodo drugi za vas. Princezinja, vse je pripravljeno; čakamo vam na uslugo.«

»Meni na uslugo? O Bog!« je vzklikni'a Rozamunda z žalostnim glasom in še vedno strmela v svojega očeta, ki je ležal pred njo na tleh.

»Ne morem za to,« je rekel Hasan, odgovarjaje na vprašajoče njene oči, in žalost je bila v njegovem glasu. »Ni se hotel umakniti; sam je zakrivil; v resnici si pa želim, da oni prokleti Frank ne bi tako silno udaril. Ako zahtevate, ga poneseemo z Vami; sicer pa je brez pomena, gospica, prikrivati resnico — oče umira!«

»Ne,« se je oglasil sir Andrej s tal, »pusti me tukaj. Hči, ločiti se morava za nekaj časa. Kakor sem jaz ukradel Ajubu otroka, vzel je Ajubov sin meni mojega otroka. Hčerka, drži se svoje vere — da se zopet vidiva.«

»Do smrti,« je odgovorila.

»Bodite potolaženi,« je dejal Hasan. »Ali ni Salah-ed-din zastavil svoje besede, da naj živi in umrje kot častilka križa, razun ako njena volja ali volja Alahova izpremeni njeno srce? Gospica, opravimo na kratko radi vas samih in radi nas. Pojdite, služabniki, in odnesite sedaj te mrtve in ranjence.«

Poslušni so odšli in oni trije so ostali sami. Tedaj je Rozamunda pokleknila poleg svojega očeta, s katerim se je šepetaje razgovarjala. Hasan se je obrnil v stran in si vrgel svoj plašč čez glavo in preko oči. Ni jih hotel motiti v bridki uri slovesa.

Ko je Rozamunda poslednjič poljubila očeta, se je sir Andrej nasmehljaj in rekel:

»Da, da, morda je tako za vse najboljše. Bog te bo varoval in njegova volja naj se zgodi. Pa pozabil sem. Povej mi, hčer, k a t e r i ?«

Zopet mu je zašepetala na uho in ko je pomislil za trenutek, je odgovoril:

»Morda imaš prav. Mislim, da je najpametneje. Zdaj pa blagoslov nad vas tri — da, in na otrok otroke. Stopi semkaj, emir!«

Hasan ga je čul skozi svoj plašč; razkril se je in stopil k njemu.

»Povej Saladinu, svojemu gospodu, da je bil premočan zame in mi je poplačal s svojim lastnim denarjem. No, če bi bilo drugače, bi se morala moja hči in jaz itak kmalu ločiti, kajti moji dnevi so bili šteti. Tako je pač usojeno od Boga, ki pred njim vklonim svojo glavo v nadi, da je nekaj resnice v onih sanjah kraljevih in da prinese naša žalost na nepreviden način blagoslova našim bratom tam na Jutrovem. Saladinu pa povej tudi, da je onstran groba še en kraj, kjer se snidejo kristjani in neverniki. Povej mu, ako se zgodi kaj žalega tej devici, prisegam pri Bogu, ki naju je obadva ustvaril, da ga pozovem na odgovor. Sedaj jo pa vzemi, ker mora biti tako in pojdite svojo pot; vedite pa, da gre moj duh z vami in da najde tudi na tem svetu maščevalce.«

»Pomnil bom vaše besede in jih sporočim,« je odgovoril Hasan. »Verujem, da so resnične; glede ostalega pa imate prisego Saladinovo in mojo, dokler je v mojem varstvu. Odpustite radi tega, sir d'Arcy, nam, ki smo zgolj orodje Alahovo in umrite v miru.«

»Jaz, ki mi je toliko treba odpustiti, vam odpuščam,« je odgovoril stari vitez počasi.

Nato so se njegove oči uprle v obraz njegove hčere z onim tajinstvenim, vprašajočim pogledom in se zaprle.

»Mislím, da je umrl,« je rekel Hasan. »Dobrotljivi Bog podeli mir njegovi duši!« In vzel je s stene belo obláčilo, ga razgrnil preko njega in pristavil: »Gospica, pojdimo!«

Trikrat se je ozrla Rozamunda na pokritega mrtvega očeta na tleh, sklenila svoje roke in se zgrudila, a le za hip. Kakor da bi ji neka misel šinila v glavo, naenkrat pobere meč svojega očeta, zbere vse svoje moči, se vzravna pokonci ter odide liki kraljica po okrvavljenem hodniku in stopnicah navzdol, kjer jo v spodnji dvorani Hasanova četa pozdravi kot svojo gospo. Tam so ležali omamljeni vsi navskrižem, med njimi Wulf preko mize in Godvin na odru. Rozamunda izpregovori:

»Ali so ti mrtvi ali samo spijo?«

»Ne bojte se,« odgovori Hasan. Upam, da vsi samo spe in se prebude, predno jutro napoči.«

Rozamunda pokaže na odpadnika Nikolaja — njega, ki je od zadaj pobil njunega očeta — ki je z zlobnim očesom stal ločen od Saracenov in držal v svoji roki gorečo bakljo.

»Kaj pa hoče ta človek z bakljo?« vpraša.

»Ako bi radi vedeli, gospica,« Nikolaj porogljivo odgovori, »čakam vašega odhoda, da zažgem grad.«

»Princ Hasan,« je rekla Rozamunda, »ali je to ono junaško dejanje, ki je želi veliki Saladin? Da sežge omamljene može pod domačo streho, ko se ne morejo braniti? Ker bodete dajali odgovor njemu, vam ukazujem v imenu Saladinovem jaz, hči njegove hiše, da izbijete temu človeku bakljo iz rok in da daste vpričo mene povelje, da ne sme nikdo niti misliti na tako sramotno dejanje.«

»Kaj?« oglasi se Nikolaj. »Mi naj pustimo ta dva živa, da pojmeta za nami, da se maščujeta nad nami? To bi bilo blazno!«

»Ali si ti gospodar tukaj, izdajavec, ali sem jaz?« zavpije nanj Hasan z globokim zaničevanjem. »Naj gresta za nami, ako ju volja, in jaz se bom z veseljem meril s tako hrabrimi sovražniki v odprtem boju in tam se bom nad njima maščeval. Ali, čuj,« reče slugi, ki je bil preoblečen kot trgovski hlapec in ki je omamil možake v skednju, kot je njegov gospodar omamil one v dvorani, in odprl četi vrata; »Ali, poteptaj bakljo in jo ugasni ter

pazi na Franka, dokler ne pridemo do ladje, sicer nam naprti s svojo neumnostjo največje sitnosti. — Ali ste zadovoljni, princezinja?»

»Da, saj imam vašo besedo. Še en trenutek, prosim. Pustila bi rada mal spominek svojim vitezem.«

Čudeč se so jo Saraceni gledali, ko je odvezala zlati križ in verižico, ki ji je visela na prsih, snela križ z verižice, stopila k Godvinu in mu ga položila na prsi. Zatem je s hitro kretnjo ovila verižico okoli ročaja sir Andrejevega meča, stopila k Wulfu in ga zasadila z močnim sunkom med hrastove deske v mizo.

»Njegov praded ga je nosil,« je rekla v arabskem jeziku, »ko je naskakoval jeruzalemsko zidovje.« Saraceni pa so zamrmrali ob teh besedah, ki niso nič dobrega pomenile, in prebledeli.

Nato je prijela Hasana za roko, ki je stal poleg nje in motril njen blede, nedoumni obraz, ter odhitela brez vsake besedice, brez vsakega pogleda nazaj po dolgi dvorani ven v gluho noč.

»Dobro bi bilo, da bi se ravnali po mojem nasvetu ter zažgali grad ali vsaj prerezali vratove omamljenim,« je dejal Nikolaj svojemu pazniku Aliju, ko so stopali za ostalimi. »Kolikor jaz poznam ta dva brata, bodeta s križem in mečem kmalu za nami, in potem bodo morali naši ljudje plačevati s svojim življenjem to velikodušno ne-

spametnost.« In stresel se je kot da bi ga bilo strah.

»Morebiti, ogleduh,« odgovori Saracen ter ga pogleda s svojimi temnimi, zaničljivimi očmi, »morebiti boš to ti plačal s svojim življenjem.«

* * *

Wulfu se je sanjalo, da je stal na glavi na leseni deski, kot je nekoč videl glumca, ki se je vrtel na eno stran, kakor on, samo da se je on obračal na drugo; nakrat je nekdo nad njim zapil in on je padel z deske in se pobil. V tem se je prebudil in v resnici slišal klice nekega glasu — glasu Matevža, kaplana steepleske cerkve.

»Pokonci!« je kričal glas. »V božjem imenu, rotim vas, pokonci!«

»Kaj pa je?« je vprašal Wulf, zaspansko vzdignil glavo in začutil bolečino preko čela.

»Smrt in zlodeji so bili tukaj, sir Wulf.«

»No, saj so pogostoma b'izu skupaj. A žeja me. Dajte mi vode.«

Neka služabnica, blede, razmršena, težkih oči, ki se je opotekala sempatja in prižigala baklje in sveče, mu je prinesla vode v usnjatem mehu, iz katerega je dolgo pil.

»Voda je najboljša,« je rekel in se začudil, ko je ugledal krvavi meč, zasajen v leseno mizo pred seboj. »Mati nebeška! Kaj je to? Srebrnoročnati meč mojega strica ves krvav in Rozamundina z.ata verižica okoli ročaja!

Duhovnik, kje pa je gospica Rozamunda?»

»Ni je,« je odgovoril kaplan s tožnim glasom. »Ko so se ženske prebudile, so spoznale, da je ni več, sir Andrej pa leži mrtev ali umirajoč v dvorani — ravnokar sem mu dal odvezo — in vsi smo bili omamljeni! Pogledaj jih!« in pokazal je z roko po zleknjenih ljudeh. »Da, zlodej je bil tukaj.«

Wulf je skočil na noge.

»Da, zdaj smo jo skupili. Trgovec Georgios nas je zvodil.«

»Da, on, ki je prodajal otrovano vino,« je ponavljal kaplan, »in ukradel gospico Rozamundo.«

Wulf je bil kar blazen.

»Ukradel Rozamundo preko naših spečih teles! Ukradel Rozamundo, ne da bi mi samo enkrat udarili, da bi jo rešili! O, da se je moglo kaj takega zgoditi!« In močno izurjen in krepak vitez se je zgrudil in se zjokal kakor otrok. A ne za dolgo, kajti takoj se je oglasil z glasom, ki je donel kakor grom:

»Pokonci, vi pijanci! Pokonci, da izveste, kaj se nam je prigodilo. Ko smo mi spali, so nam ugrabili našo Rozamundo!«

Vzpričo tega močnega glasu se dvigne Godvin in se opoteka proti njemu, držeč zlat križ v svoji roki.

»Kakšne strašne besede so to, brat moj?« vpraša. Tedaj je tudi on uzrl krvavi meč in strmel najprej nanj, zatem pa v zlati križ v svoji roki. »Meč mojega strica, Rozamundina verižica, Ro-

zamundin križ! Kje pa je Rozamunda?»

»Ni je!« je vpil Wulf. »Povejte mu, duhovnik!«

In kaplan mu je povedal vse, kar mu je bilo znanega.

»Tako sva držala svojo prisego,« je nadaljeval Wulf. »Kaj nama preostane, nego da umreva od sramote?«

»Ne,« zavrne ga Godvin sanjavo, »živeti morava, da jo rešimo. Glej, to so njena znamenja — križ zame, okrvavljeni meč zate, okoli njegovega ročaja pa verižica, znak njenega suženjstva. Zdaj morava nositi križ, morava sukati meč in prerezati verigo; če se pa to ne posreči, potem pa umriva.«

»Tebi se blodi,« reče Wulf, »in ni se čuditi. Evo, tu imaš vode. Dal Bog, da bi se ne bili dotaknili ničesar drugega, kot ona, ki je želela, da bi i midva tako storila. Kaj ste dejali o mojem stricu, duhovnik? Mrtev, ali samo umirajoč? Toda, pojdimo sami gledat. Pojdi, brat!«

Skupaj so z bakljo v roki hiteli, ali pravzaprav opotekali se po hodniku.

Wulf je ugledal sledove krvi po tleh in se je divje zasmel.

»Stari mož se je dobro bojeval,« je rekel, »medtem ko smo mi pijani spali.«

Dospeli so tja in pred njimi je ležal pod belim, mrtvaškemu prtu podobnim plaščem sir Andrej z jekleno čelado na glavi, pod katero je bil videti njegov obraz še bolj bel nego plašč. Ob glasu njihovih stopinj je odprl oči.

»Naposled, naposled,« je zamrmral. »Oj, koliko let sem čakal na vaju? Ne, molčita, kajti ne vem, kako dolgo bodo vztrajale moje moči, pa poslušajta — pokleknita in poslušajta.«

In pokleknila sta drug ob drugi strani in v hitrih, srditih besedah jima je povedal vse o otrovanju vina, o boju, o dolgem pogajanju, ki so ga zavlačevali, da je dobil lopovski romar časa splezati na okno, o njegovem zavratnem udarcu in o vsem, kar se je zgodilo zatem. Tedaj so ga zapustile moči; oni pa so mu dali pijače in moči so se mu zopet povrnila.

»Zajahajta hitro konje,« je zahropel in se ustavil tupatam, da se odpočije, »in dvignita celo deželo. Še je upanje. Ne, preveč ur je poteklo; nobenega upanja ni več. Njihovi načrti so bili zvito zasnovani; zdaj bodo že na morju. Zato me poslušajta. Pojdita v Palestino. Tam v moji skrinji je dovolj denarja za pot; a pojdita sama, God. vin, snemi mi ta prstan s prsta; z njim pa poiščita Džebala, črnega šejka gorskega naroda v Masijafu na Libanonu. Naročita mu, naj se spomni na oblubo, ki jo je dal angleškemu vitezu Andreju d'Arcyju. Ako vama more kdo pomagati, bo to storil Džebal, ki je sovražnik hiše Nureddinove in Ajubove. Naročam vama, da ne pustita nobeni stvari — pravim, prav nobeni stvari — da bi vaju odvrnila in da ga ne bi iskala.

»Po tem ravnajta, kakor vaju bo Bog vodil. Ako jih najdeta žive, pobijta tistega izdajavca Nikolaja in Stugka Lozella, prizanašajta pa — razun v odprtem boju — emirju Hasanu, ki je storil le svojo dolžnost in se izkazal nekoliko usmiljenega, saj bi lahko nas vse pobil ali žive sežgal. Ta zagonetka je bila pretežka zame; ali zdaj v svoji zadnji uri se mi zdi, da vidim njeno rešitev. Mislim, da se Saladinu ni zaman sanjalo. Bodita vrlega srca, kajti mislim, da najdeta v Masijafu prijateljev in da se vse srečno izide in da bo naša žalost donesla obilo dobrega sadu.

»Kaj sta še rekla? Tebi je pustila meč svojega očeta, Wulf? Sukaj ga torej hrabro in pribori časti našemu imenu. In tebi je pustila križ, Godvin? Nosi ga vredno, pridobi slave Gospodu, svoji duši pa izveličanja. Pomnita, kar sta prisegla. Karkoli se zgodi, ne gojita sovraštva drug proti drugemu. Bodita zvesta drug drugemu in njej, svoji gospej, tako da ne bom imel vzroka sramovati se vaju, nečaka Godvin in Wulf, ko mi poročata nekoč o vsem gori v nebesih.«

Umirajoči je za trenutek umolknil, nato pa se mu je prikazalo na obrazu veliko veselje in zaklical je z glasnim, jasnim glasom: »Ljubljena žena, slišim te! O Bog, prihajam!«

Tako je umrl sir Andrej d'Arcy.

Brata sta klečala poleg njega, žalovala ob njegovi smrti in molila.

»Priči sva bila slavni smrti,« je rekel Godvin. »Služi naj nama v nauk, da umrjeva i midva tako, ko pride ura.«

»Da,« odgovori Wulf in skoči na noge; »ali poprej se maščujeva zanjo. O, kaj pa je to? Rozamundino pisanje! Čitaj, Godvin!«

Godvin je vzel pergament in čital: »Sledita mi k Saladinu. V tej nadi živim.«

»Gotovo pojdeva za teboj, Rozamunda,« zavpije na ves glas. »Celo življenje pojdeva za teboj do smrti ali zmage.«

Vrgel je papir po tleh, nato pa sta poklicala kaplana, da ostane pri trupu in odhitela v dvorano. Ob tem času se je že polovica mož prebudila iz omotice, drugi, ki jih je opil Ali v skednju, pa so se opotekali v dvorano — divjih oči, bledega obraza in prijemajoč se za glavo. Bili so bolni in zmedeni in težko jim je bilo pojasniti, kaj se je zgodilo. Wulf je poklical kaplana Matevža in mu očital, da se že prej ni spomnil, da treba takoj sklicati ljudi iz okolice. Rekel mu je, naj gre hitro v cerkveni zvonik in zažge tamkaj ogenj, ki je bil pripravljen.

Kaplan je vzel seboj kremen, jeklo in netivo ter odhitel in v desetih minutah je divje plapolal ogenj nad streho steeplske cerkve ter klical može na pomoč. Hitro so se oborožili, osedlali konje, kakor so jih pač imeli, med njimi one tri, ki jih je pustil trgovec Georgios, in zbrali so se na grajskem dvo-

rišču. Ali vsa njihova hitrost jim ni dosti pomagala, kajti mesec je bil zašel; tudi je bil sneg zapadel in noč je bila temna, tako temna, da je mogel človek komaj videti roko pred seboj. Morali so tedaj čakati do jutra.

Pri prvem svitu so sedli možje na konje in se klicali med seboj in pripovedovali, kaj se je zgodilo v steeplskem gradu. Kot blisk se je razširila novica, da je sir Andrej ubit, da so Rozamundo ugrabili neverniki. Kakor hitro je bila četa zbrana — bilo je kakih trideset mož — so odrinili na pot in začeli iskati pot, ker je sneg zakril vse sledove sovražnikov.

»Eno je gotovo,« je rekel Godvin, »da so morali iti po vodi.«

»Da,« odvrne Wulf, »in so stopili v bližini na suho; kajti če bi imeli dolgo pot, bi bili vzeli konje seboj. Proti obrežju! Proti steeplskemu nabrežju!«

In odhiteli so preko travnikov k zalivu. Bil je samo tri streljaje daleč. Izpočetka niso mogli ničesar videti, kajti sneg je pokrival kamenje malega pomola; takoj zatem pa je nekdo zavpil, da je ulomljena ključavnica vodne lope, kjer sta brata imela svoj ribiški čoln, in da čolna ni.

»Bil je majhen, samo za šest ljudi prostora je bilo v njem,« zakliče Godvin. »Tako velika četa ni mogla vanj.«

»Bedak!« odgovori Wulf, »gotovo je bilo več čolnov.«

Iskali so iznova in pod tanko odejo ledu so našli v blatu sled, ki jo je

naredil rilec velikega čolna, in ne daleč odtod luknjo v zemlji, v katero so zabili kol, ob katerem so privezali čoln. Zdaj jim je bila cela stvar jasna, a postala je kmalu še jasnejša; Wulf namreč je zagledal v snegu neko svitlo stvar, ki je visela na suhem dračju.

»Sem si mislil,« je rekel z resnobnim glasom, »to je kos one z zvezdami posute koprene, ki sem jo dal Rozamundi v dar za božič, in ona ji je odtrgala košček in ga pustila tukaj, da nam kaže pot. Proti sv. Petru ob bregu! Proti sv. Petru, pravim; tam morajo čolni ali ladija mimo, in mogoče je, da v temi še niso dospeli do morja.«

In odrinili so proti sv. Petru, omi, ki so bili na konjih, po daljši poti po notranji deželi, ostali pa po bližnjicah in ob nabrežju. Z Godvinom in Wulfom na čelu so dirjali po padajočem snegu, za njima je hrumela vedno bolj naraščajoča četa vitezov in oprod, ki so videli ogenj na steplskega stolpu in zvedeli za vso spletko.

Jezdili so urno, ali pota so bila slaba vsled snega in blata pod njim, tako da so le počasi prišli dalje. Naenkrat je nehalo snežiti in potegnili je močan sever, ki je gnal gosto meglo pred seboj, puščajoč za seboj jasno, sinje nebo. Oni pa so jezdili dalje proti staremu stolpu, ki se je dvigal pred njimi, nato so se ustavili in čakali.

»Kaj pa je to?« vpraša naenkrat Godvin in pokaže na temno točko na meglenem morju.

Ravno ko je izpregovoril te besede, je močan vetrovni sunek razgnal poslednje meglene koprene ter razkril rudeče lice vzhajajočega solnca in komaj sto korakov pred njimi visoke jambore galeje, ki je plula na široko morje. Ko so zrli tja, jo je zajel veter in na glavni jambori so se napela jadra; glasen smeh jim je razodel, da so jih ugledali. Na sprednjem delu galeje je zaplapolala rumena Saladinova zastava, ki se je vila kot biser v zlatih solnčnih žarkih.

Na visoki palubi se je prikazala vitka Rozamunda, na desni ji je bil emir Hasan, ki so ga bili spoznali kot trgovca Georgiosa, zdaj v oklepu in turbanu, na levi pa drug krepak mož, ki je bil enako v oklepu in bil videti v daljavi kakor krščanski vitez. Rozamunda je iztegnila roke proti njim in planila naprej, kakor da bi hotela skočiti v morje; ali Hasan jo je vjel za roko in zadržal.

V tem srdu in obupu je Wulf pogнал svojega konja v vodo, dokler mu niso valovi segali do pasa; ker ni mogel dalje, se je ustavil, zavihtel svoj meč in zavpil:

»Ne boj se! Gremo za teboj! Gremo za teboj!« s tako gromkim glasom, da so nemara dospele njegove besede celo skozi veter in preko penečih se valov do ladije. Rozamunda jih je uganila, kot je bilo videti, kajti razprostrla je svoje roke kakor v potrdilo.

Hasan pa je položil roko na čelo in drugo na prsa in se vljudno trikrat priklonil v slovo.

Tedaj so se velika jadra napolnila, in ladija je letela urno po plesočih valovih in naposled izginila; videli so samo še solnčne žarke, ki so se igrali na zlati Saladinovi zastavi, ki je vihrala vrh jambora.

Osmo poglavje.

Vdova Masuda.

Mnogo mesecev je preteklo, odkar sta onega zimskega jutra sedela brata na konjih pri cerkvi sv. Petra na bregu in ranjenega srca zrla na Saladinovo galejo, ki je plula proti jugu ter nosila seboj Rozamundo kot vjetnico. Ker nista imela ladje, da bi šla za njo — bilo bi tudi prekasno, čeprav bi jo imela — sta zahvalila one, ki so jima prišli na pomoč, ter se vrnila domov na steepski grad, kjer sta imela marsikaj urediti. Med potjo sta izvedela od raznih ljudi novice, ki so jima celo stvar dodobra pojasnile.

Izvedela sta n. pr., da je galeja, ki so o nji mislili, da je trgovska ladja, namenoma priplula tja, češ, da ima poškodovano krmilo in da je na božični večer s pritokom odplula dalje in se usidrila kake tri milje daleč od zaliva. Od tam je v mraku odrinil velik čoln, ki ga je vlekla za seboj in ki so

ga pozneje našli popuščenega ob ustju steepskega zaliva. Njegovo kakih trideset glav broječe moštvo z romarjem Nikolajem na čelu se je skrilo najprej v bližnjem gozdiču kakih petdeset korakov od gradu, kjer so pozneje našli njihove sledove in kjer so čakali znamenja, da v slučaju potrebe napadejo grad in ga zažgó. Pa to ni bilo potrebno, ker se je popolnoma posrečil zviti načrt z otrovanim vinom, ki si ga je edino Jutrovec mogel izmisliti.

Dva dni pozneje so z velikimi slovesnostmi pokopali sir Andreja v stangatskem samostanu v istem grobu, kjer je počivalo srce njegovega brata, ki je padel v vojski na Jutrovem. Po pogrebu so odprli njegovo oporoko. Iz nje so dognali, da je zapustil vse svoje imetje hčeri Rozamundi; razven nekaj denarja svojima nečakoma, stangatskemu samostanu, za ustanovo za mašo in nekaj darov za posle in uboge. Bratoma pa je bilo še naročeno varovati njegovo hčer in oskrbovati njena posestva, dokler si ne izbere moža.

Ta posestva sta izročila brata obnem s svojimi stangatskemu prijorju Janezu, da jih oskrbuje po določbah oporoke, za trud pa vzame deseti del najemščine in drugih dohodkov. Njemu so tudi izročili v varstvo dragocene dragulje, ki jih je poslal Saladin, potrdilo in seznamek za vse to pa so v prepisu dali shraniti pri znanem odvetniku v Southminstru. To je bilo treba, ker so za te dragulje vedeli sa-

mo priyor in brata. Ko je bilo to urejeno, sta tudi brata naredila oporoko v korist drug drugemu, oziroma dedičev, ker je bilo pač malo upanja, da se oba povrneta živa nazaj. Vse sta uredila tudi za dušo; prejela sta iz rok priyorja Janeza sveto obhajilo in ž njim njegov blagoslov. In nekega ranega jutra, ko so še vsi drugi spali, sta tiho odjezdila proti Londonu.

Na vrhu steepleskega griča sta brata obrnila svoja konja, da se še enkrat ozreta na svoj dom.

Ali bosta še kdaj videla steepleski grad? Ali je jima bilo usojeno pasti ali slavno zmagati v tem pohodu proti mogočnemu Saladinu? — Drzen pot! Vsak, s komer sta o tem govorila, jima je rekel, da sta blazna. Pa spomnila sta se poslednjih besedi sir Andreja, ki jima je velel biti pogumnima. Zdelo se jima je, da nista čisto sama, da ju stric spremlja s svojim duhom in svetom.

Živa jima je bila tudi prisega, ki sta jo prisegla stricu, drug drugemu in Rozamundi. In v znamenje, da hoteta držati to prisego do smrti, sta si molče stisnila roki. Obrnila sta svoja konja proti jugu in odjezdila lahkega srca dalje, ne zmeneč se, kaj se jima pripeti. Bila sta viteza tudi po duhu in dana beseda jima je bila dražja nego življenje.

* * *

Nekega vročega julijskega jutra je jadrjala trgovska ladija v zaliv sv. Jurja v Bejrutu ob sirijskem obrežju. Ci-

per, od koder je odveslala, ni bil sto milj oddaljen, in vendar je ladija potrebovala šest dni za to pot, ne radi viharjev — teh v onem letnem času ni bilo — marveč ker ni bilo ugodnega vetra. Kapitan in potniki — večinoma trgovci z Jutrovega in njih služabniki ter romarji vseh narodov — so zahvalili Boga za srečno vožnjo; v onih časih je bil namreč jako srečen oni, ki je brez mesreče prišel čez morje.

Med potniki sta bila tudi Godvin in Wulf, ki sta potovala brez oprod in služabnikov. Na ladiji sta bila znana kot brata Peter in Janez iz mesta Lincoln, ki sta ga nekoliko poznala, ker sta bivala tam na svojem potu v škotsko vojsko; kot preprosta človeka z majhnim posestvom, ki romata v sveto deželo, da na svetih krajih molita zase in za pokoj svojih rajnih.

Brata sta sedela na sprednjem delu ladije; Godvin je čital nek arabski prevod evangelijev, Wulf pa mu je ne posebno lahko sledil z latinskim prevodom. Prvem jeziku sta se precej dobro priučila pri sir Andreju v svoji mladosti skupaj z Rozamundo, čeprav nista znala tako dobro govoriti kakor ona, ki jo je že mati naučila. Ker sta dobro vedela, da jima bo prav prišlo znanje tega jezika, sta porabila dolgo vožnjo, da sta se z branjem arabskih knjig in z razgovori s sirijskimi trgovci in mornarji vadila arabskega jezika.

»Zapri knjigo,« reče Wulf, »tam je najbrže Libanon«, in pokazal je na dol-

go vrsto gora, ki so se kazale iz svoje meglene odeje.

»Da,« odvrne Godvin, »obljubljena dežela!«

Posebno za naju,« odgovori Wulf. »Zahvaliva Boga, da je prišel čas dela, čeprav ne morem nič vedeti, kako naj začneva.«

»S časom vse dozori. Poiskala bova kakor nama je naročil stric, šejka Džebala — —«

»Tiho!« reče Wulf; potniki so se namreč poskrili v sprednji del ladije, in so veseli, da so grozote vožnje prestande in da bodo kmalu stopili na zemljo, po kateri je hodil njihov Gospod, molili in prepevali zraven pesmi. — Neki trgovec, znan pod imenom Tomaž iz Ipswicha, je stal čisto blizu bratov ter je bilo videti kakor da bi se zanimal za njun razgovor.

Brata sta se pomešala med potnike in Tomaž iz Ipswicha, ki je bil že prej obiskal te kraje, kakor je kazalo, je opozarjal tudi na lepote mesta, na rodovitno okolico, na visoke, s cedrami poraščene gore, kjer je — po njegovih besedah — sirski kralj Hiram sekal les za Salomonov tempelj.

»Ali ste že bili gori?« je vprašal Wulf.

»Da, po opraviilih,« je odgovoril. In pokazal je veliko s snegom pokrito goro na severu. »Le malo jih gre dalje.«

»Zakaj pa?« ga vpraša Godvin.

»Ker se tam začne zemlja šejka Džebala,« in pomenljivo ju je pogledal,

»kamor se ne upa ne kristjan ne Saracen brez povabila.«

»Kako to?«

»Zato,« odgovori trgovec in ju še dalje motri, »ker ljudje ljubijo svoje življenje, ta poglavar pa je gospod smrti in čara. Čudovit grad, okolo nje-ga pa se dvigajo čarobni vrtovi, kjer bivajo ljubke ženske, ki so zli duhovi, ki pahnejo duše moških v propad. Ta starec iz gora je pa tudi velik morivec, pred katerim trepečejo celo vsi knezi na Jutrovem; na njegovo besedo njegovi fedajci (fedais) ali služabniki, umore vsakogar, ki ga on sovraži. Mladeniča, jaz imam vaju rad, in zato rečem, pazita se. V Siriji je videti mnogo lepega; ne silita zato v Masijaf in ognita se njegovega strašnega gospodarja, ako želita še kdaj videti — stolpe lincolnske.«

»Gotovo se bova,« reče Wulf. »Vendar pa mora biti ona dežela vredna, da se potuje po njej.«

Tedaj so priplavali čolni, da jim prinesejo pozdrave z obrežja — v onih časih je bil namreč Bejrut v rokah Frankov — in sredi vpitja in zmede, ki je sledila, nista več videla tega trgovca Tomaža. Brata ga pa tudi iskala nista, ker se jima ni zdelo previdno, da bi kazala preveč radovednosti glede šejka Džebala. Bilo bi pa tudi brezuspešno, kajti ta trgovec je bil v zasebnem čolnu celi dve uri prej na suhem, predno je bilo njima dovoljeno zapustiti ladijo.

Na obrežju sta ugibala, kje bi našla gostilno, mirno in ceno; nista namreč marala, da bi ju prištevali med bogate in ugledne ljudi. Tedaj se jima približa visoka, zastrta ženska, ki je nista videla, kako ju opazuje, ž njo pa nosač, ki je vodil osla. Ta človek je brez vseh besedi zgrabil njuno prtljago in jo z veliko naglico nalagal na osla; ko sta hotela ugovarjati, je pokazal na zastrto žensko.

»Oprostite,« se je obrnil Godvin do nje v francoskem jeziku, »ta človek —«

»Naklada vašo prtljago, da jo ponese v mojo gostilno. Cena je, in udobna, upam da bosta zadovoljna pri meni,« je odgovorila s prijetnim glasom v francoskem jeziku.

Godwin pogleda Wulfa, in Wulf Godvina, posvetovala sta se, kaj jima je storiti. Ko sta bila edina v tem, da ni pametno zaupati se na ta način skrbi neznane ženske, sta uzrla osla, ki ga je nosač z njuno prtljago na hrbtu odpeljal.

»Prepozno je, da bi odrekla,« reče ženska in se nasmee, »biti morata moja gosta, da ne izgubita svoje prtljage. Pojdita vendar, po tako dolgi vožnji potrebujeta, da se umijeta in okrepčata.«

Nato je odšla skozi množico, ki se ji je umikala, kot sta opazila, in je odšla proti kolu, kjer je bila privezana lepa mula. Odvezala jo je in nalahko skočila v sedlo in odjezdila, ozirajoč se od časa do časa nazaj, da vidi, ali gre-

sta za njo, kar sta seveda bila primorana storiti.

»Rad bi vedel, kam gremo,« je rekel Godvin, ko sta stopala ob pripeka-jočem solncu po bejrutskem pesku.

»Kdo ve, kam naju pelje ta nezna-ženska?« odvrne Wulf in se nasmeje.

Vodnica po daljšem potu obstane pred verando bele, prostrane hiše, ki je stala sredi velikega vrta, nasajenega z murvami, pomarančami in drugim sadnim drevjem, ki jima je bilo tuje.

Ženska razjaha ter izroči mulo Nubiju, ki je čakal. Zatem hipoma odgrne pajčolan in se obrne proti bratoma, kakor da bi hotela pokazati svojo lepoto. Krasna je bila, morda petindvajset let stara, in jako bele polti, kar je nenavadno pri ženskah z Jutrovega.

»Moja borna hiša je za romarje in trgovce, ne za slavne viteze; a vseeno dobro došla, gospoda,« je rekla izza vogalov svojih oči.

»Potnika sva, ki sva šla na romanje,« odvrne Godvin. »Za koliko vsoto na dan nam daste hrano in sobo za spanje?«

»Gospoda, moj dom je le skromen, komaj primeren za viteza kot sta vidva; ali ako mi hočeta izkazati čast, znaša cena — toliko.«

»Zadovoljna sva,« reče Godvin, »zlasti, ker sva prepričana, da boste lepo ravnali z nama tujcema, ker ste naju tako nasilno privedli v svoj dom.«

»Tako kakor le želita — hočem reči — kakor mi bosta plačala,« je rekla ženska. Ko sta hotela plačati nosaču, jima je rekla: »Ne, bom že jaz uredila z nosačem; on vaju prevari.«

Živo in dolgo časa se je dogovarjala ženska z nosačem za plačilo. — Ker ni hotela dati nosaču, kar je zahteval, se je razsrdil, rekoč: »Zakaj me odiraš, ti Masuda vohunka. Ti si me najela, sedaj se pa vlečeš za ta krščanska psa proti pravoverniku, ti otrok Al Džebalov!«

Naenkrat je bilo videti, kakor da je ženska postala nepremična kot kača, preden skoči.

»Kdo je to?« je rekla mrzlo. »Ali imaš v mislih gospoda smrti?« In pogledala ga je s strašnim pogledom.

Ob tem pogledu je bil nosač premagan.

»Odpusti, vdova Masuda,« je rekel. »Pozabil sem, da si kristjana in stojiš seveda na strani kristjanov. S tem denarjem ne bodo plačane niti podkve mojega osla, kolikor so se obrabile, dovoli mi, da grem k romarjema, ki me bosta bolje plačala.«

Dala mu je denar in pristavila s svojim mirnim glasom:

»Pojdi; ako pa ti je življenje drago, pazi bolje na svoje besede.«

Nosač je nato odšel; ponižen kakor tepen suženj.

»Odpustita mi, ali tu v Bejrutu so ti saracenski nosači prave pijavke, zlasti nasproti nam kristjanom. Vaji-

na zunanost ga je prevarila. Mislil je, da sta viteza, ne priprosta romarja, za kar se izdajata, ker sta pod svojo haljo oblečena in oborožena kot viteza; in« je pristavila ter uprla svoje oči na marogo belih las na Godvinovi glavi, kjer ga je v boju ob Mrtvaškem zalivu zadela meč, »kažeta viteške rane, čeravno je seveda resnica, da jih človek lahko dobi pri kakem gostilniškem pretepu. No, vidva mi bosta dobro plačala in zato imela najboljšo sobo, dokler bo vaju volja počastiti me s svojo družbo. Oh, vajina prtljaga. Suženj, pridi semkaj.«

S presenetljivo naglico je prišel Nubiju, ki je odpeljal mulo in vzel prtljago. Nato ju je peljala po hodniku v veliko, opremljeno sobo z visokimi okni, kjer sta stali na cementnih tleh dve postelji ter ju je vprašala, ako jima ugaja.

»Da, bo že zadostovala.« Uganivši, kaj se je vršilo v njuni glavi, je pristavila: »Ne bojta se za prtljago. Da bi bila bogata kot pravita, da sta revna, in tako plemenita kot pravita, da sta nizkega stanu, bi bila vidva s prtljago čisto varna v krčmi vdove Masude, — ali kako pa je vama ime?«

»Peter in Janez.«

»O gosta moja, Peter in Janez, ki sta prišla obiskat deželo Petra in Janeza in drugih svetih ustanoviteljev naše vere — —«

»In bila tako srečna, da jih je na njenem obrežju zajela vdova Masuda,«

je odgovoril Godvin in se zopet priklonil.

»Ne govori o sreči, dokler je nisi dosegel, gospod, — ali si Peter ali Janez?« je odvrnila s sumljivim povdarcem.

»Peter«, je odgovoril Godvin. »Pomni, romar z marogo belih las je Peter.«

»Vaju je treba razločevati, saj sta dvojčka, kakor vidim. Dajta, da vidim — Peter ima marogo belih las in sive oči. Janez ima modre oči. Janez je tudi večji bojevnik, ako more romar biti bojevnik — pogledjte njegove mišice; ali Peter toliko več misli. Ženski je bilo težko izbirati med Petrom in Janezom, ki pa sta sedaj oba videti lačna; dovolite, da grem pripraviti malo jedi.«

»Čudna gospodinja«, je rekel Wulf in se nasmejal, ko je odšla iz sobe; »ali meni je všeč, čeprav je naju tako lepo vjela v svojo mrežo. Rad bi vedel, zakaj. In kar je še več, brat Godvin, ti si jej všeč, kar je jako dobro za naju. Ali, prijatelj Peter, pazljivosti je treba, sicer bom istih misli kot naš nosač, da nama utegne biti nevarna. Pomni, da jo je nazval vohunko, in nemara je v resnici.«

Godvin ga nevoljno pogleda, a v tem se je od zunaj čul glas vdove Masude, ki je rekla:

»Brata Peter in Janez, pozabila sem vaju opozoriti, da govorita tiho v tej hiši, kajti nad vrati se nahaja mrežica za zrak. Ne bojta se; slišala sem

zgolj Janezov glas in ne tistega, kar je rekel.«

»Nadejam se, da ne,« je zamrmral Wulf, ki je govoril to pot zares tiho.

Zatem sta razvezala svojo prtljago, vzela iz nje svežo obleko in se po dolgi vožnji umila z vodo, ki so jo pripravili v velikih vrčih. Ko sta se preoblekla in oblekla verižne oklepe pod jopiče, je prišel Nubij in ju peljal v drugo veliko sobo, kjer so ležale blazine okoli preproge po tleh. Namignil je, da naj sedeta in odšel, pa se je takoj zopet vrnil z Masudo, noseč jedi v medenih skledah. Kakšna jed je bila, nista vedela, in sicer radi omake, v kateri je bila; povedala jima je, da je riba. Za ribo je prišlo meso, za mesom kuretina, in za kuretino kolači, slaščice in sadje; akoravno sta bila močno gladna, saj sta cele dneve jedla zgolj nasoljeno svinjino in črviv pečenec, ki sta ga poplakovala s slabo vodo, sta jo morala vseeno zaprositi, da naj ničesar več ne prinese.

»Pijta vsaj še kozarec,« je rekla, se nasmejala in jima natočila kozarec s sladko kapljico z Libanona; videti je namreč bilo, da ji je všeč, ker sta se tako vneto posluževala njene hrane.

Ubogala sta jo in mešala vino z vodo. Ko sta pila, ju je iznenada vprašala, kakšne načrte imata in kako dolgo nameravata ostati v Bejrutu. Odgovorila sta, da nimata nobenih načrtov za prve dni, ker potrebujeta počitka, da si hočeta ogledati mesto in okolico

ter kupiti dobre konje — pri tem bi jima morebiti mogla pomagati. Masuda je iznova prikimala in vprašala, kam nameravata jezdit.

»Tja gori,« je rekel Wulf in pokazal z roko proti goram. »Ogledala bi si rada cedre na Libanonu, preden se napotiva proti Jeruzalemu.«

»Cedre na Libanonu?« je odvrnila. »To pač ne bo varno za vaju, kajti v tistih gorah je mnogo divjih zveri in še bolj divjih ljudi, ki ropajo in more. Še več; gospod onih gora je sedaj v prepiru s kristjani in zgrabi vsakega, ki ga najde na svojem ozemlju.«

»Kako je temu gospodu ime?« vpraša Godvin.

»Sinan,« je odvrnila, in opazila sta, da se je hitro ozrla naokoli, ko je izpregovorila to ime.

»O,« je rekel, »mislila sva, da mu je ime Džebal.«

Osupnjeno ga je pogledala s široko odprtimi očmi in odvrnila:

»Tako mu je tudi ime; ali, gospoda romarja, kaj pa vesta o strašnem gospodu Al Džebalu?«

»Samo toliko, da živi v nekem kraju z imenom Marijuf, ki bi ga rada obiskala.«

Zopet je osupnila.

»Ali sta blazna?« je vprašala, nato pa se je premagala in s ploskanjem rok poklicala sužnja, da odnese jedi.

Brata sta izrazila željo, da bi šla rada na izprehod.

»Prav,« odgovori Masuda, »ta človek bo vaju spremljal, najbolje je, da ne gresta sama, ker bi se lahko izgubila. Vrhutega tudi ni vedno varno za tujce, in najsi so videti še tako nizkega stanu,« je pristavila pomenljivo. »Ali želita obiskati guvernerja v trdnjavi, kjer je nekaj angleških vitezov, ki dajejo romarjem raznih nasvetov?«

»Nimava namena,« odgovori Godvin, »nisva vredna tako imenitne družbe. Ali, gospa, čemu naju gledate tako čudno?«

»Ugibam, sir Peter in sir Janez, zakaj se vama zdi yredno praviti ubogi vdovi laži? Čujta, ali sta tam v svoji deželi kdaj čula o dvojčkih z imenom — kako jima je že ime? — sir Godvin in sir Wulf iz hiše D' Arcyjev, o katerih se je že govorilo v tej deželi.«

Godvin je široko odprl usta, Wulf pa se je na ves glas zasmel, in ko je videl, da so bili sami v sobi, ker je suženj odšel, je vprašal:

»Ta dva dvojčka bosta gotovo vesela, da sta tako slavna. Kako pa se je naključilo, da ste čuli o njih?«

»Od nekoga, ki je tudi došel z ladjo in se je oglasil pri meni, ko sem pripravljala za vaju kosilo; ta mi je povedal čudno zgodbo o neki četi, ki jo je poslal Salah-ed-din, — njegovo ime bodi prokleta! — da vjame neko gospico. Kako sta se brata z imenom Godvin in Wulf bojevala proti celi tej tolpi in jo odbila ter gospico rešila; in

kako so bili pozneje premagani z zvi-
jačo, kakor so je zmožni le oni, ki so v
sultanovi službi, in to pot so ugrabili
gospico.«

»Divja povest, prav res,« je rekel
Godvin. »Ali vam je pa ta človek tudi
povedal, je-li ta gospica morda dospela
v Palestino?«

Zmajala je z glavo.

»O tem mi ni povedal ničesar. Po-
slušajta me, gosta moja. Po vajinih
mislih se zdi čudno, da vem toliko; ali
to ni nič čudnega, kajti tu v Siriji so
ljudje, ki se za znamenitosti zanimajo.
Ali sta mislila, nespametna kot otroka,
da bosta mogla dva taka viteza, kot
sta vidva, ki sta igrala važno vlogo v
jako znameniti zgodbi, o kateri je glas
prodril tudi na Jutrovo, nepoznana po-
tovati po suhem in po morju? Ali sta
menila, da nikdo ni ostal zadaj, da
opazuje vaša gibanja in poroča o njih
onemu mogočniku, ki je odposlal bojno
ladjo z gotovim naročilom? No, kar on
ve, je znano tudi meni. Ali nisem re-
kla, da je moje opravilo poizvedovati?
Čemu vama pripovedujem vse to? No,
morda radi tega, ker imam rada take
viteze kot sta vidva, in ker mi dopada
ona zgodba o dveh moških, ki sta stala
drug poleg drugega na pomolu, do-
čim je ženska plavala čez vodo zadaj za
njima, in sta ji pozneje močno ranjena
naredila pot skozi celo četo sovražni-
kov. Tu na Jutrovem imamo radi taka
viteška dejanja. Morda tudi zato, ker
bi vaju rada posvarila, da ne stavita

brez potrebe v nevarnost svojega življenja, s tem da skušata priti skozi zastražena vrata Damaska. To bi bilo blazno.«

»Kaj, še vedno me debelo gledata in dvomita? Dobro, pripovedovala sem vama same laži. Jaz vaju nisem čakala na obrežju, in oni nosač, ki sem se z njim navidezno prepirala, ni imel naročila polastiti se vajine prtljage in jo prinesiti v mojo hišo. Noben ogleduh ni opazoval vajinega gibanja iz Angleškega do Bejruta. Le ko sta bila pri kosilu, sem šla v vajino sobo in čitala nekaj pisanj, ki sta jih po neprevidnosti pustila mej svojo prtljago in odprla nekatere knjige, v katerih so bila napisana druga imena, ne Peter in Janez, in potegnila iz nožnice veliki meč, na katerem je napisano geslo: »Srečaj d'Arcyja, srečaj smrt!« in slišala Petra klicati Janeza z imenom Wulf in Janeza klicati Petra z imenom Godvin, in tako dalje.«

»Zdi se,« je rekel Wulf angleško, »da sva kakor muha v pajčevini, pajek pa se imenuje vdova Masuda, čeprav ne vem, čemu naju potrebuje. No, brat, kaj nama je storiti? Sprijateljiti se s pajkom?«

»Slab zaveznik,« odgovori Godvin. Nato ji pogleda naravnost v obraz in jo vpraša: »Gospodinja, ki veste toliko, povejte mi, čemu vam je oni nosač med drugim rekel: ‚Otrok Al Džebalov?‘«

Zdrznila se je in odgovorila:

»Torej razumeta arabski? Sem si mislila. Zakaj vprašate, kaj vam je na tem?«

»Ne mnogo; samo toliko, da se naravnost smatrava srečna, da sva se sešla z Al Džebalovo hčerjo, ki ga name-ravava iti obiskat.«

»Nameravata iti obiskat Al Džebala? Da, nekaj takega ste že na ladji namignili, kaj neda? Vesta kaj, porezali vama bodo vratove, preden dospeta do prve njegovih trdnjav.«

»Mislim, da ne,« je rekel Godvin, segel z desnico pod jopič ter izpod njega prinesel prstan, s katerim se je začel malomarno igrati.

»Odkod pa imate ta prstan?« je rekla s strahom in začudenjem v očeh. »To je — —«

»Od nekoga, ki mu je bil dan in ki nama je poveril neko sporočilo. Veste, govorimo naravnost drug za drugim. Vi veste precej o naju dveh; čeprav pa se je nama zdelo umestno nadejti si imena romarjev, ni na celi stvari ničesar, da bi se morala sramovati, zlasti ker pravite, da najina skrivnost ni nobena skrivnost, kar vam prav rad verujem. Ker pa je zdaj najina skrivnost izdana, pojdeva izpod vaše strehe ter se podava k našim ljudem v trdnjavo, kjer bova gotovo dobrodošla, posebno če jim poveva, da nisva hotela še nadalje bivati pod streho ženske, ki so ji rekli vohunka, in v kateri sva našla hčer Al Džebalovo. Zatem nemara ne ostaneš dalje v Bejrutu, kjer vohunke

in hčere Al Džebalove niso dobrodošle, kot doznajemo.«

Ona pa je poslušala nepremičnega obraza in odgovorila:

»Gotovo sta slišala, da so pred kratkim tukaj sežgali eno izmed nas, ki ji je bilo tako ime, kot čarovnico, ali ne?«

»Da,« je segel v besedo Wulf, ki je sedaj prvikrat čul to novico, »slišali smo o tem.«

»In nameravata poskrbeti meni enako usodo? Vesta, bedaka, jaz vaju morem usmrtiti, predno se premakneta z mesta.«

»Vi mislite, da morete,« je rekel Godvin, »kar se mene tiče, sem prepričan, da to ni usojeno, in prepričan sem tudi, da nama vi prav tako malo želite škodovati, kot midva vam. Da povem odkrito, za naju je potrebno, da obiščeva Al Džebala. Ker nas je naključje pripeljalo skupaj, — ako je to naključje — ali nam hočete pomagati pri tem, kakor mislim, da morete, ali pa si morava poiskati druge pomoči?«

»Tega ne vem. Povem vama čez štiri dni. Ako nista s tem zadovoljna, pojdita, ovadita me, jaz pa bom storila svoje.«

»Kje pa je poroštvo, da tega ne storite, ako sva midva zadovoljna?« vpraša Wulf.

»Zadoščati vama mora beseda hčere Al Džebalove. Drugega poroštva vama nimam dati.«

»To lahko pomeni smrt,« reče Wulf.

»Ravnokar ste dejali, da vama smrt ni usojena, in dasi sem iz posebnih svojih vzrokov iskala vaše družbe, nimam še prepira z vama — doslej. Izberita si svojo pot. Povem pa, ako gresta, ko sta poznavajoč arabščino slučajno doznala mojo skrivnost, bosta umrla, in da sta na varnem, ako ostaneta — vsaj dokler sta v tej hiši. To vama prisegam pri znamenju Al Džebalovem,« in sklonila se je ter se dotaknila prstana v Godvinovi roki; »pomnita pa, da za prihodnost nisem odgovorna.«

Godvin in Wulf sta se spogledala. Nato reče Godvin:

»Mislim, da ti smeva zaupati in ostati;« ob teh besedah se je nasmejala, kot da bi jih bila vesela, nato pa je rekla:

»Ako hočeta iti zdaj na izprehod, gosta Peter in Janez, pokličem sužnja, da vama kaže pot; čez štiri dni pa govorimo nadalje o vajini poti.«

Suženj je prišel z mečem v roki ter ju spremil v Jutrovsko mesto, kjer jima je bilo vse tako novo, da sta pozabila na vse svoje križe in težave in samo opazovala novo življenje okoli sebe. Opazila sta, ko sta hodila po takih delih mesta, kjer ni bilo videti Frankov in kjer so jih prerokovi služabniki srdito pogledovali, da je bila navzočnost Masudinega sužnja zadostna, da jih je obvarovala vsakega napada, zlasti ko so se vpričo njega celo

s turbani pokriti Saraceni dregali drug drugega in se obrnili v stran. Po izprehodu sta se vrnila zopet v krčmo, ne da bi srečala kakega znanca, razen dveh romarjev, ki sta se ž njima vozila na ladji. Ta dva sta se zelo čudila, ko sta brata hodila po Saracenskem delu mesta; čeprav je bilo mesto v rokah kristjanov, vseeno ni bilo za Franke varno hoditi.

V svoji sobi sta se tiho razgovarjala in posvetovala, kaj jima je storiti. Toliko je bilo že sedaj jasno, da so ju tukaj nekateri spoznali in da jim tudi njih namen ni neznan, zato nista kar nič dvomila, da bo sultan Saladin kmalu dobil sporočilo, da sta tukaj. Od kralja in krščanskih velikašev v Jeruzalemu sta pričakovala le malo pomoči, ker bi s tem povzročili odkrit razpor s Saladinom; tega so se pa Franki bali, ker niso bili pripravljene zanj. Zato bi ju najbrže hitro poslali domov, da bi se ognili neprilike, priti s Saladinom v navzkrižje. Čim več sta govorila o teh stvareh, tem bolj sta bila v zadregi.

»Stric nama je resno naročil, poiskati tega Al Džebala,« reče Godvin; »in čeprav je to jako nevarno, mislim, da storiva najbolje, da ga ubogava. Ako so vsa pota polna trnja, kaj je na tem, katero si izbereva?«

»Dobro,« odgovori Wulf. »Naveličal sem se že teh dvomov in skrbi. Ravnajva se po stričevi volji in pojdiva k starcu gorâ; za ta namen je

vdova Masuda po mojih mislih ravno prava ženska, da nama pomaga. Ako na poti umrjeva, no, imela bova vsaj prijetno zavest, da sva izpolnila stričevo poslednjo voljo.« —

Deveto poglavje.

Konja Plam in Dim.

Ko sta Godvin in Wulf stopila drugo jutro v obednico, nista bila več sama v hiši; več drugih gostov je sedelo za mizo in zajtrkovalo. Med njimi so bili trgovec iz Damaska, drugi iz Aleksandrije, tretji je bil videti kakor kak arabski poglavar, dalje neki žid iz Jeruzalema in angleški trgovec Tomaž iz Ipswicha, njun sopotnik, ki ju je prisrčno pozdravil.

Ko je Godvin opazoval, kako je stopala mlada in postavna vdova Masuda od enega do drugega, se ž njimi razgovarjala in jim stregla, mu je prišlo na misel, da utegnejo to biti sami ogleduhi, ki so se sešli tam, da prinesejo ali sprejmejo sporočila od krčmarice, pri kateri so bili morda v službi. Vendar ni bil opazil nič sumljivega. Večinoma so se pogovarjali v francoskem jeziku, ki so ga vsi razumeli, in to o splošnih stvareh.

Trgovec Tomaž je imel namen, odriniti ono jutro s svojim blagom v Jeruzalem, a vseh najetih kamel še ni bilo z gorá, tako da je bil primoran še nekaj dni čakati. In ponudil se je bra-

toma za spremljevalca po mestu. Čeprav nista imela zaupanja v tega človeka, — menila sta namreč, da je on doznal njuno skrivnost in prava imena ter jih povedal Masudi — se jima je vseeno zdelo najmodrejše, ne odbiti njegove ponudbe. — In nista se varala. — Ta mož je bil v vseh razmerah na vzhodu dobro poučen. Tako jima je povedal, kako se je Guy iz Lusignana ravnokar proglasil jeruzalemskim kraljem po smrti Balduinovi, in kako se je Rajmund iz Tripolisa branil priznati ga ter mu pretil z obleganjem Tiberije. Zvedela sta, da tudi Saladin zbira veliko vojsko v Damasku zoper kristjane.

Tretje jutro ju vpraša Masuda, ali nista izrazila želje, da bi rada kupila konje; naročila da je nekemu človeku, da pripelje dva konja na ogled, in da sta konja zdaj v hlevu za vrtom. Brata, zadovoljna s predlogom, sta takoj šla ž. njo in našla v hlevu Arabca, zavitega v oblačilo iz kamelove dlake in s sulico v roki, ki je stal ob vratih.

»Ako sta vama konja všeč,« reče Masuda, »prepustita kupčijo meni in se delajta, kakor da ne bi razumela mojega jezika.«

Arabec se ni zmenil za njiju, marveč je pozdravil Masudo in jo nagoovoril arabski:

»Torej radi teh dveh Frankov mi je bilo naročeno pripeljati ta dva neprecenljiva konja?«

»Kaj pa je to tebi mar, moj stric, sin peska?« mu reče. »Pripelji ju na prosto, da vidim, če sta to res ona konja, po katera sem poslala.«

Mož se obrne in zakliče v hlev:

»Plam, pojdi ven!« — Takoj prihiti skozi nizka vrata prekrasen konj. Bil je sive barve, z vihrajočo grivo in repom, na glavi pa je imel črno zvezdo; ni bil previsok, a umerjenega trupa, močan, z majhno glavo in velikimi očmi, širokih nosnic, krepkih kosti in okroglih kopit. Hrskažoč je priletel prednje; ko pa ugleda svojega gospodarja, Arabca, se ustavi mirno poleg njega, kakor da bi bil okamenel.

»Pojdi ven, Dim,« Arabec vnovič zakliče, in prišel je drugi konj, ki se je postavil zraven Plama. Po velikosti in obliki sta bila enaka, samo barve je bil ta črne kot oglje in zvezda na glavi mu je bila bela. Oči pa so mu bile še bolj ognjevite.

»Evo konja,« reče Arabec, Masuda pa je že tolmačila: »Dvojčka sta, stara sedem let, od najhitrejše kobile v Siriji in iz rodu, ki sega sto let nazaj; do šestega leta ju ni nikdo jahal.«

»To sta konja!« je rekel Wulf. »To sta konja! Kakšna pa je cena?«

Masuda je ponavljala vprašanje v arabskem jeziku, na katero je Arabec narahlo zmajal z ramami in odgovoril v istem jeziku:

»Ne bodi bedasta. Dobro ti je znano, da to ni vprašanje cene, kajti ona dva sta neprecenljiva. Reci, kar hočeš.«

»On zahteva,« je rekla Masuda, »sto zlatov za dvojico. Ali lahko toliko plačata?«

Brata sta se spogledala. Vsota je bila velika.

»Taki konji so že večkrat rešili življenje ljudi,« je pristavila Masuda, »in po mojih mislih ne morem zahtevati od njega, da bi vzel manj, ker vem, da bi ju prodal v Jeruzalemu za trikrat toliko ceno. Ako pa želita, vama posodim denarja, saj imata brez dvoma dragulje ali druge vrednostne stvari, ki bi mi jih lahko dala kot varščino — n. pr. tisti prstan v tvojem prsnem žepu, Peter.«

»Zadovoljna sva s ceno in tudi denar imava,« odgovori Wulf, ki bi bil dal zadnji zlat za taka konja.

»Brata sta kupca za konja,« reče Masuda.

»Kupca? — Ali pa znata jezdit?« vpraša Arabec. »Konja nista za otroke ali romarje. Ako ne znata dobro jezdit, jih ne dobita — ne, niti ako bi tudi ti to zahtevala od mene.«

Godvin odgovori, da znata — vsaj poskusiti hočeta. Arabec odide in pri- nese uzde in sedla, ki so bila docela drugačna od onih, ki sta jih brata doslej videla.

Arabec konja osedla in jima namigne, da ju zajahata. Ko pa sta hotela to storiti, izpregovori gospodar neko besedo in ta dva krotka, mirna konja sta bila divja kakor zlodeja; vzpenjala sta se na zadnje noge, ka-

zala svoje bele zobe, opletala s kopiti, ki so bila podklovana s tankimi podkvičami. Godvin obstane, Wulf pa, ki se je razsrdil radi zvižaje, stopi za konja in čaka ugodne prilike; položi roko na Dima in skoči v sedlo. Masuda se je nasmejala in celo Arabec je zamrmral »dobro«, Dim pa je takoj obstal in bil krotak kot ovca, ko je začutil jezdeca na sebi. Zatem pokliče Arabec Plama in tudi Godvin skoči urno na sedlo.

»Kam pa jahava?« vpraša.

Masuda je rekla, da jima že pokažeta; z Arabcem je vodila konja, dokler niso prišli iz mesta; na levi strani ceste se je valovilo morje, na desni pa ravna, nekoliko obdelana pokrajina, nad katero so se vzdigovali strmi in skaloviti obronki hribov. In na tej cesti sta vodila brata svoja konja semintja, dokler se nista malo privadila tujih jima sedel in uzde. Masuda jima reče, da jima želi prodajalec pokazati, da sta konja močna in hitra, ako se ne bosta preveč bala.

»Midva se ne bojiva nobene ježe,« odgovori Wulf osorno; Arabec se je nasmejal in rekel nekaj tiho Masudi. Nato je položil svojo roko na Dima in skočil zadaj za Wulfom na konja, ne da bi se konj zganil.

»Peter, ali želite tudi vi tovariša?« vpraša Masuda, in ob teh besedah so se ji čudno zasvetile oči.

»Rad,« odgovori Godvin, »ali kje pa je ta tovariš?«

V odgovor skoči Masuda na konja kot Arabec, se vsede za Godvina in se ga oprime okoli pasa.

»Veš kaj, brat, zares lep romar si videti,« je dejal Wulf in se glasno nasmejaj; celo resni Arabec se je nasmehljaj, Godvin pa je rekel: »Res mi je v veliko čast; ali prijateljica Masuda, ne delajte krivega mene, če se kaj prigodi.«

»Nič se ne boj, prijatelj Peter; dolgo sem že lenarila v krčmi, in jaz, ki sem v puščavi rojena, hrepenim, da zdirjam v gore z dobrim konjem pod seboj in vrlim vitezom pred seboj. Izpustita uzdi in ne ustavlajta konj, kamorkoli pojdemo in karkoli se naključí. Zdaj, sin peska, pa hočemo poskusiti ta tvoja kljuseta, ki jih tolikanj hvališ. Naprej! Naj bo ježa hitra in dolga!«

»Na tvojo glavo naj pride vse, hči!« odgovori stari Arabec. »Prosi Alaha, da bi znala ta dva Franka jezdit!«

Oči so se mu zaiskrile in vzpodbodel je konja, ki sta dvignila ponosni svoji glavi in se spustila v dir proti oddaljenim goram. Izpočetka so jezdili preko obdelanega polja, odkoder so že pospravili pridelke; na tem potu sta konja preskočila dva, tri jarke in nizek zid s tako lahkoto, da se je bratoma zdelo, da jezdita na lastavicah. Za poljem je bila pot kake pol milje peščena, — tu sta še hitreje drvila — zatem pa sta se jela plaziti po strmem

kamenitem obronku navzgor liki mački.

Strmina je bila ponekod tako navpična, da se je moral Godvin oprijeti Dimove grive, Masuda pa še tesneje Godvinovega pasu, da nista zdrknila nazaj. Ali navzlic dvojni teži, ki sta jo nosila konja, nista niti za trenutek omahovala ali se utrudila. Čez strmec navzdol sta prebredla neko gorsko reko. Za njo je bila zopet kakih sto korakov široka ravan, za to pa še bolj strma pokrajina. Končno so dospeli srečno do vrha, odkoder so videli ravan, ki so jo pustili kaki dve milji daleč za seboj.

»Ta konja plezata kot koze,« je rekel Wulf; »a vkljub temu ju bo doli treba voditi.«

Vrh gore se je razprostirala prostorna ravan brez kamenja, in konja sta po kratkem prestanku zopet drvila vedno huje naprej. Nenadoma sta se konja ustavila; obstala sta ob robu prepada, kjer se je ob vznožju penila neka reka. Pa samo za trenutek sta se ustavila; na Arabčev klic sta se obrnila na levo in zdirjala nazaj preko ravni, da sta se približala robu na drugi strani, kjer sta brata mislila, da se ustavita. Ali Masuda je nekaj zaklicala Arabcu in Arabec konjema, Wulf pa je rekel Godvinu:

»Ne boj se, brat. Kamor gresta ona dva, greva lahko i midva.«

»Prosi Boga, da bi jermeni držali,« odgovori Godvin in se nasloni nazaj

ob Masudo. Konja sta stopala navzdol, izpočetka počasi, pozneje pa vedno hitreje, naposled hitro kot vihar. Ne da bi se samo izpotaknila, sta dirjala dalje, skakajoč preko velikih skal; privrela sta na ravnico nad reko ali pravzaprav nad celih osemnajst čevljev globokim prepadom, kjer je ob vznožju tekla ona reka. Godvin je to opazil in izpreletel ga je mraz. Ali sta ta človeka blazna, da hočeta nagnati z dvojno težo obložena konja na tak skok? Ako bi se ustavila, če bi se prestopila, če bi se vjela s kopitom ali prekratko skočila, bila je vsem smrt gotova.

Pa stari Arabec, ki je sedel za Wulfom, je samo zaklical in Masuda se je samo tesneje oprijela Godvina in se mu nasmejala na uho. Konja sta slišala klic in kakor da bi ga bila razumela, sta iztegnila svoja dolga vratova ter se spustila v dir preko ravni.

Dospeli so do roba prepada in Godvin je kakor v sanjah videl ozke, strme ustnice prepada, žrelo med njima in bele pene reke kakih dvajset jardov spodaj.

Zatem je čutil, kako je njegov vrli konj Plam zbral vse svoje moči in skočil v zrak kakor ptica. Obenem — ali so bile sanje ali je v resnici začutil ženske ustnice na svojih licih, ko je letel preko onega groznega brezdna? Morda je bil le veter, ki ga je poljubil ali koder njenih vihrajočih las, ki ga je opletel po obrazu. Toda on je tedaj

mislil na druge stvari, na črni, zeva-
joči prepad, na bližnjo smrt.

Zleteli so po zraku, bele pene so
izginile, bili so na varnem. Dirjali so
po hribu navzdol in ob sivcu Plamu je
dirjal vranec Dim. Wulf je sedel na
njegovem hrbtu, oči so se mu bulile iz
glave in vpil je: »D'Arcy! D'Arcy!« Za
njim pa je sedel silni Arabec brez tur-
bana; belo krilo mu je vihralo v zraku,
in kričal je:

»Hitreje in še hitreje!« In konja
sta drvila drzno naprej. Obronek so
imeli za seboj. Bili so na ravnem;
ravan je ostala za njimi in bili so na
polju; pustili so polje za seboj in na-
enkrat sta obstala Dim in Plam s po-
vešenima glavama in hropeča na cesti.
— Prva je skočila s konja Masuda.

»Dobro jezdita, romarja Peter in
Janez; ta dva konja sta izvrstna! Ta
ježa je bila vredna junakov, čeprav se
je smrt sukala okrog nas. Sin peska,
stric moj, kaj praviš?«

»Da sem že prestar za take dirke
— dva na enem konju, ne da bi se
moglo kaj pridobiti.«

»Ne da bi se moglo kaj pridobiti?«
je rekla Masuda. »O tem nisem tako
prepričana!« in pogledala je Godvina.
»No, prodal si konja romarjema, ki
znata jezditi, in ona dva sta jih preiz-
kusila; jaz pa sem imela malo izpre-
membe. Sedaj pa meni treba zopet na-
zaj v kuhinjo.«

Wulf si je obrisal pot s čela, zma-
jal z glavo in dejal:

»Vedno sem slišal, da je na Jutrovem polno blaznih ljudi in zlodejev; zdaj vem, da je resnica.«

Odpeljali so konja nazaj v krčmo, kjer sta ju brata krmila po Arabčevem navodilu, da bi se ju živali privadili. Dala sta jima ječmena in vode, ki je cel dan stala na solncu, da se je segrela, in v katero je dal Arabec moke in nekoliko belega vina.

Naslednje jutro zarana sta vstala brata, da vidita, kako sta se Dim in Plam odpočila od strašne poti. Stopivša v hlev, začujeta jokajočega človeka in pri medli jutranji svitlobi opazita starega Arabca, ki je objemal konja in ju poljuboval ter se pogovarjal z njima v svojem jeziku, nazival ju svoja otroka in zatrjeval, da bi raje prodal svojo ženo in sestro Frankom, nego konja.

»Ali,« je pristavil, »ona je ukazala, — zakaj, ne vem — in jaz moram ubogati. No, pa sta vsaj pogumna junaka in vredna takih konj. Skoraj bi bili vsi štirje poginili tam v brezdnu; ali Alah tega ni hotel. Zdravstvujta, Plam in Dim, otroka puščave, ki sta hitrejša od puščic, nikoli več vaju ne bom jezdil v boj.«

Tedaj se Godvin dotakne Wulfa za ramo in izmuzala sta se iz hleva, ne da bi Arabec o tem kaj vedel. Dospevši v sobo vpraša Godvin Wulfa:

»Zakaj nama ta človek proda ta dva plemenita konja?«

»Ker mu je vnukinja Masuda tako velela.«

»In zakaj mu je velela?«

»Zakaj? — Jaz ravno toliko vem kakor ti; sploh pa si ti modrejši od mene. Čemu mi staviš te zagonetke? Jaz si z uganjkami ne maram ubijati glave. Vse, kar vem, je to, da je ta igra lepa in da se je želim udeležiti do konca, ker upam, da naju ta igra povede do Rozamunde.«

»Da bi nas le do kaj hujšega ne privedla,« odgovori Godvin. Spomnil se je namreč onih sanj, ki jih je sanjal plavajoč v zraku med robovi črne skale in med šumečo reko spodaj. Ali Wulfu teh sanj ni omenil.

Ko se je zdanilo, sta vzela seboj denar in šla v hlev, da plačata Arabca. Ko sta pa odprla vrata svoje sobe, sta našla pred vrati Masudo, ki je očitvidno ravno hotela potrkati nanje.

»Kam pa, prijatelja Peter in Janez, in tako zarana?« ju vpraša in pogleda vsakega s svojimi lepimi očmi.

»Da pogledava konja in plačava vašemu stricu Arabcu dogovorjeno ceno,« odgovori Wulf.

»Ali res? Torej sem se motila, meneč, da sem vaju videla že pred eno uro v hlevu; glede plačila pa bodita brez skrbi; sin peska je že odšel!«

»Odšel! S konjema?«

»Ne, sam.«

»Ali ste vi tako dobri, gospa, da ste mu plačali?« vpraša Godvin. — Do-

bro je dela Masudi prijazna Godvinova beseda.

»Zakaj mi pravite gospa, sir Godvin d' Arcy, saj sem samo krčmarica, za katero imajo včasih gostje trda imena? No, morda sem pa bila nekoč gospa, preden sem postala krčmarica; sedaj sem pa vdova Masuda, prav kakor ste vi romar Peter.«

Nato stopi dva, tri korake proti vratom, ki jih je zaprla za seboj, ter se ljubko in dostojanstveno pokloni. Vsakdo, ki bi jo bil videl, bi bil prepričan, da Masuda ni bila doma na gostilni.

Godvin se prikloni odzdravljajoč ter sname čepico z glave. Njune oči so se srečale in iz teh oči je izvedel, da se mu od te ženske ni bati nobenega izdajstva. Da, od tega trenutka ji je lahko zaupal svoje življenje; to sporočilo je čital v njenih očeh in ona je želela, da ga čita. Ali v njegovem srcu je zavladala strašna bojazen.

Tudi Wulfa je občel strah ob tem, kar je videl in kar je uganil. Radoveden je bil, kaj bi Rozamunda rekla, da bi videla oni čudni in strastni pogled v očeh te ženske, ki je bila nekdanj gospa in je zdaj krčmarica, te ženske, ki jo ljudje nazivajo vohunko, hčer satanovo, otroka Al Džebalovega. Njegovi domišljiji je bil ta pogled kakor blisk v temni noči, ki razsvetli za hip čarobno, nepoznano pokrajino, a za tem hipom pa zavlada zopet noč, še bolj črna nego prej.

Vdova Masuda zopet izpregovori s svojim nekam trdim glasom:

»Ne, nisem ga plačala. Sploh ni hotel vzeti nobenega denarja; ker pa je dal svojo besedo vitezoma, ki znata tako dobro in pogumno jezdit, je ni hotel prelomiti. Pogodila sem se ž njim v vajinem imenu, in nadejam se, da bosta pogodbo držala, ker sem zastavila svojo besedo in ker je ta Arabec poglavar in moj sorodnik. Pogodba pa je ta-le: ako ostaneta vidva in tadv konja živa, in pride čas, ko ju ne bosta več potrebovala, bosta ukrenila vse potrebno, da se razglasi po javnem klicarju na trgu vama najbližjega mesta, da morata konja šest dni ostati tam, da se vrneta onemu, ki ju je posodil. Ako pa njega ne bo, ju smeta prodati; ne smeta ju pa prodati ali oddati nikomur brez tega razglasa. Ali se strinjata?«

»Da,« pravi Wulf in dostavi: »Samo to bi še rada vedela, kako da nama ta Arabec, ki je vaš sorodnik, zaupa svoja krasna konja.«

»Zajutrek je pripravljen, gosta moja,« odgovori Masuda z glasom, ki je zvenel, kot zvene kovine, tako jeklen je bil. Wulf je zmajal z glavo in ji sledil v jedilnico, ki je bila prazna, kakor ono popoldne, ko sta došla.

Večji del tistega dne sta prebila pri konjih. Zvečer sta jezdila na izprehod — topot brez Masudinega spremstva —, čeravno malo nezaupno; nista bila namreč gotova, da ne bi živali podivjale in

pobegnile ž njima vred nazaj v puščavo, odkoder sta prišla. Konja pa sta bila lepo mirna. Brata sta ju varno pripeljala domov, ju oskrbela, nakrmila in božala, konja pa sta vihala svoja ušesa ter ju ovohavala, kakor da bi vedela, da sta to njuna nova gospodarja in bi se rada ž njima sprijaznila.

Drugi dan je bila nedelja in brata sta šla v spremstvu Masudinega sužnja — brez tega ju ni pustila nikamor peš — k maši v veliko cerkev, ki je bila prejšnje čase mošeja; bila sta v romarski obleki preko svojega oklepa.

»Vi pa ne greste z nami? Saj ste iste vere,« jo vpraša Wulf.

»Ne,« odgovori Masuda. »Danes ostanem doma in bom doma prebirala jagode.«

Odšla sta torej sama, se pomešala med množico preprostih ljudi zadaj v cerkvi ter opazovala viteze in duhovnike raznih narodov, ki so se borili za prednost. Slišala sta tudi mestnega škofa pridigo, iz katere sta mnogo izvedela. Govoril je o veliki bližnji vojski s Saladinom, ki ga je imenoval antikrista. Prosil jih je vse, da opustijo vse svoje osebne prepire in se pripravljajo na ta strašni boj, sicer bodo Saraceni z nogami teptali križ Zveličarjev, pobili Njegove vojake, oskrunili svetišča, ljudstvo pa pomorili ali pognali v morje — svarilni opomini, ki so jih sprejeli s smrtno tišino. —

»Dolgi štirje dnevi so minuli. Oglašiva se pri gosposlinji, morda ima kake

novice za naju,« je rekel Wulf, vračajoč se v krčmo.

Tega pa ni bilo treba storiti; ko sta namreč stopila v sobo, sta našla tam Masudo, ki je zamišljena stala sredi sobe.

»Prišla sem, da govorim z vama,« je rekla in se ozrla kviško. »Ali imata še vedno namen, obiskati šejka Al Džebala?« Odgovorila sta, da na to še vedno mislita.

»Dobro. Imam dovoljenje za vaju, da smeta iti. Svetujem vama pa, da ne gresta, ker je nevarno. Bodimo odkritosrčni drug proti drugemu. Jaz poznam vajin namen. Vedela sem zanj eno uro prej, ko sta stopila na to obrežje; in to je tudi vzrok, zakaj da smo vaju pripeljali v mojo hišo. Vidva bi rada šla iskat pomoči gospoda Sinana proti Saladinu, ker bi rada iz njegovih krempljev rešila neko gospico njegove krvi, ki je pa tudi vajina sorodnica in ki jo vidva obadva želita — poročiti. Vidita, izvedela sem tudi to. Vesta, v tej deželi kar mrgoli vohunov, ki potujejo v Evropo in nazaj in ki poročajo vsakovrstne stvari vsakemu, ki jih dobro plača. Tako n. pr. je tak ogleduh trgovec Tomaž, ki sta se z njim sešla v moji hiši. To zdaj lahko povem, ker ga ne bosta več videla. Ta je izvedel vajino zgodbo od drugih vohunov na Angleškem, on pa jo je povedal meni.«

»Torej ste tudi vi vohunka, kakor vas je imenoval nosač?« vpraša Wulf naravnost.

»Jaz sem, kar sem,« odgovori hladno. »Morda sem tudi jaz prisegla svetu prisego in služim, kot služita vidva. Kdo je moj gospodar, ali zakaj to delam, to vaju nič ne briga. Vendar imam vaju rada in jezdili smo skupaj — divjo ježo. Radi tega vaju svarim, čeprav bi nemara ne smela toliko reči, da je gospod Al Džebał človek, ki ni izbirčen v svojih sredstvih; zato je tam vajino življenje v veliki nevarnosti.«

»Svarila si pa naju tudi pred Saladinom«, reče Godvin; »kaj nama pa je potem storiti, če se ne smeva nikamor premakniti.«

Zmajala je z ramami. »Stopita v službo pri enem velikih, frankovskih gospodov in čakajta ugodne prilike, ki je nikoli ne bo. Ali še boljše, prišijta nekaj školjkinih lupin na svoj klobuk, pojdita domov kot sveta moža, ki sta romala v Sveto deželo, vzemita za ženo najbogatejšo žensko, ki jo najdeta, pozabita na vdovo Masudo in Al Džebala in Saladina in gospico, o kateri se mu je sanjalo. Seveda morata pustiti tukaj tudi konja Plama in Dima.«

»Od konjev se jaz ne ločim,« odvrne Wulf veselo, Godvin pa se srdit oglasi:

»Videti je, da poznate najine skrivnosti in nalogo, ki sva jo prisegla. Kakšna viteza pa sva po vaših mislih, da nama dajete svete, ki so primerni le ogleduhom, ki ste o njih zvedeli o naju? Glede smrtne nevarnosti, ki ste o njej govorili, vedite, da midva paziva

na svoje življenje, pa se tudi ne brani-
va darovati življenja, ako to od naju
zahteva dolžnost.«

»Dobro si govoril,« odgovori Masu-
da. »Slabo mnenje bi imela o vitezi-
h, če bi govorili drugače. Čemu pa gresta
k Al Džebalu?«

»Ker nama je pred smrtjo naročil
najin stric, da nemudoma to storiva;
nimava pa nobenega svetovalca, zato
naju bo vodil njegov duh, naj pride kar
more.«

»Prav! Torej pojdiva k Al Džebalu
in naj pride, karkoli hoče — nad nas
vse tri!«

»Nad nas vse tri?« reče Wulf. »Kaj
pa imate vi z nama?«

»Ne vem, pa morda več nego si mi-
slita. Najmanje je to, da moram biti va-
jin vodnik.«

»Ali naju mislite izdati?« vpraša
Wulf osorno.

Ona se vzravna in mu pogleda srpo
v oči, rekoč:

»Vprašajte svojega brata, ako je on
mnenja, da vas mislim izdati. Ne, na-
meravam vaju rešiti, če bo mogoče;
dobro vem, da bosta potrebovala moje
pomoči, vi, ki govorite tako osorno.«

»Romarja v strašno svetišče Al
Džebala, ako vama je drago, odjezdi-
mo, ko se znoči. Jaz pripravim vse, mi
gremo sami in skrivaj. Vzemita seboj
orožje in obleko, kolikor je potrebuje-
ta; ostalo spravim jaz in vama dam
pobotnico zanjo. Zdaj pa grem, da vse

pripravim. Skrbita, da sta konja Plan in Dim ob solnčnem zahodu osedlana.«

Ko je solnce zašlo, sta brata čakala v svoji sobi. Bila sta oborožena pod svojo raševo romarsko obleko.

V sobo stopi nenadoma mlad človek, oblečen v preprosto oblačilo iz kamelne dlake, kakor je na Jutrovem v navadi.

»Kaj želite?« vpraša Godvin.

»Vaju, brata Peter in Janez,« odgovori, in opazila sta, da je bil ta vitki mladenič — Masuda. »Torej vidva me nista spoznala pod plaščem iz kamelne dlake?« je pristavila, ko ju je vodila v hlev. »No, tem bolje, ker je to dokaz, da je moja preobleka dobra. Bodita tako prijazna, pa pozabita odslej na vdovo Masudo in pomnita, da sem zdaj do Al Džebalove dežele vajin služabnik iz Jafe po imenu David.«

V hlevu sta bila konja že osedlana, poleg teh pa še en konj in dve obloženi ciperski muli. Pet minut pozneje so bili zunaj Bejruta in jezdili v mračni tišini po oni cesti, kjer so preizkušali konje in hiteli proti tri lige oddaljeni Pasji reki, do ktere so hoteli priti pred mesečnim vzhodom.

Noč je bila vednobolj temna in Masuda je jezdila ob strani, da jima kaže pot, govorili pa niso dosti. Wulf jo vpraša, kdo bo skrbel za njeno krčmo, ona pa mu osorno odgovori, da je za krčmo že vse oskrbljeno brez njega. Počasnega koraka stopajoč po kameniti cesti so prejahali strugi dveh sedaj

skoro suhих rek, in prišli do morja. Masuda je velela, da se ustavijo. Tukaj so čakali meseca na nebu, ki jim je razkril široko reko, svetli ocean kakih sto čevljev pod njimi na levi strani, na desni pa velike gore, ob katerih je bila usekana ozka pot. Tako svitlo je bilo, da je Godvin opazil čudne podobe vsekane v skale ob steni s čudnimi napisi.

»Kaj pa je to?« vpraša Masudo.

»Spominske plošče kraljev,« odgovori, »njih imena so napisana v vaši sveti knjigi; to so vladarji Sirije in Egipta pred tisoč leti. Bili so slavni vladarji svoje dni, mogočnejši od Saladina, sedaj so pa ta znamenja, ki so jih urezali v to skalo, vse, kar je od njih ostalo spomina.«

Godvin in Wulf sta strmeč gledala od zoba časa razjedene podobe, in v skrivnostnem mesečnem svitu so se jima v duhu porajale podobe strašnih vojska različnih narodov, ki so se borili po teh krajih in iskali slavnega imena. A sedaj so vsi mrtvi in njih dejanja so skoro pozabljena. Malenkostna sta si zdela brata sama sebi vzpričo teh misli. Masuda je uganila, kaj se jima je gibalo v dušah; ko so dospeli do reke, je pokazala na mehurčke, ki so se pojavljali na morju in izginjali.

»Taki smo,« je rekla nakratko, »ali ocean vedno ostane in novih mehurčkov bo vedno vse polno. Sedaj pa za menoj, kajti poznam brod in v tem letnem času reka ni globoka. Romar Pe-

ter, jezdite ob moji strani za slučaj, da me odnese voda raz sedla, vi, romar Janez, pa stopajte zadaj in ako bi mule zaostajale, jih zbadajte, da gredo urno za nami.«

Prebrodili so reko in srečno dospeli do drugega brega, čeprav jim je enkrat ali dvakrat voda segala do sedel in so se mule upirale v deroči reki. Odtod so se podali v gore; med tem je izšlo solnce in so bili v samotni deželi, kjer ni bilo videti žive duše. Ustavili so se v hrastovem gozdu, odvzeli živalim sedla, jih nakrmili z ječmenom, ki so ga imeli seboj in se okrepčali z živežem, ki ga je preskrbela Masuda. Privezali so živali in polegli po tleh brez skrbi, ker je Masuda rekla, da se jim ni tod ničesar bati. Okrepčani so se vzbudili in jahali naprej.

Pot jih je vodila vedno navkreber po divji, gorati deželi, kjer ni bilo ne ljudi ne živali. Ob solčnem zahodu so se zopet ustavili; ob mesečnem svitu pa zopet odrinili dalje in proti jutru, dospeli do nekih votlin. Tu jih je iznenadilo divje rjojenje prav od blizu. Plam in Dim sta začela vihati ušesa in se tresla, mule pa so silile naprej.

»Kaj je to?« vpraša Wulf, ki še nikoli ni slišal kaj takega.

»Levi,« odgovori Masuda. »Bližamo se deželi, kjer jih je mnogo; radi tega bomo najboljše storili, da se kmalu ustavimo, kajti po tej deželi je najboljše hoditi podnevi.«

Dospevši do široke votline, niso več čuli levov, razsedlali so konje in jih hoteli spraviti v votlino, da bi bili varni pred vsakim napadom divjih zveri. A konji so hrskali, nosnice so se jim širile; upirali so se z vsemi štirimi in niso hoteli v votlino, pred katero je bil neprijeten duh.

»Morda so bili šakali notri,« je rekla Masuda. »Privežimo jih zunaj.«

Zakurili so ob konjih ogenj z dračjem. Brata sta se vsedla k ognju; ker pa je bila noč vroča, se je Masuda ulegla kakih petnajst korakov proč pod cedro, ki je rastle skoraj pred vhom v jamo in kmalu zaspala, utrujena od dolge ježe. Tudi Wulf je zaspal, Godvin pa je stražil po dogovoru do polnoči.

Nekako eno uro je sedel blizu konj in opazil, da so nemirni jedli in se niso hoteli vleči. Kmalu pa se je zatopil v svoje lastne misli, in ker ni več čul levov, je razmišljal o čudni poti, o Masudi, kdo da je in kako da je toliko vedela, zakaj je bila tako prijazna ž njima, če jima je v resnici prijateljica in o drugih stvareh — vedno bolj se je izgubljal v svojih mislih in zaspal. Da, spal je na straži, in oči tam v temi niso bile ženske oči. Ženske oči niso bile zelene in zlate, niso se povečavale, zmanjšale in izginile.

Godvin prestrašen skoči pokonci. Nobenih oči ni bilo nikjer. Sanjalo se mu je, to je bilo vse. Vzel je cedrinih

vej in jih vrgel na ogenj ter se vsedel ob ognju.

Noč je bila temna in tišina tako moreča, da ga je težila kakor kamen. Ni je mogel prenašati; vstal je in začel hoditi pred votlino gori in doli, izdrl je meč in ga držal v roki po navadi stražnikov. Masuda je ležala na tleh, glava ji je počivala na sedelski torbi in mesečina ji je padala skozi cedrine veje na obraz. Godvin je stopil bliže in se čudil, da doslej še ni opazil, kako krasna da je bila. Morda je bila samo mehka in srebrna svetloba, ki je oblivala te nežne poteze s toliko čarobnostjo. Ni vedel je li mrtva, ali speča; prav ob tej misli pa se je življenje prikazalo na njenem obrazu, barva se je prikradla pod bledo, olivkasto kožo, rdeče ustnice so se odprle, kakor da bi mrmrala neke besede, in iztegnila je svoje okrogle roke, kakor da bi hotela objeti v sanjah neko prikazen.

Godvin se je obrnil zopet k ognju, vzdignil cedrino vejo, ki je gorela v njegovi levici kot baklja in jo ravno hotel položiti zopet nazaj na sredo ognja, ko je začul strašen, presunjujoč krik ženske v smrtnem strahu, in v istem trenutku so konji zahrskali, brcali in bili okrog sebe. Kakor bi trenil, je bil z gorečo vejo še vedno v roki zopet pri jami in zagledal pred seboj veliko rumeno zver in v njenem gobcu je visela — Masuda.

Godvin vrže proti njej gorečo vejo; zver izpusti Masudo in se postavi na

skok. Tega pa Godvin ni čakal. Ker se z levi še nikoli ni boril, ga je obšel strah; a ga je hitro minul. Zavedel se je takoj svoje dolžnosti rešiti jo ali umreti. Planil je in zadrl s svojo krepko roko dolgi meč živali v prsa. Nato je začutil strašen udarec in padel je na zemljo pod mehkim in težkim bremenom in zavest ga je zapustila.

Ko se je vzdramil, je čutil še vedno nekaj na svojem obrazu; ali to je bila roka Masude, ki mu je močila čelo z zmočenim robcem, Wulf pa ga je držal za roko. Godvin se je vsedel in pri siju vzhajajočega solnca je ugledal pred seboj mrtvo levinjo in njene prsi, še vedno prodrte od njegovega meča.

»Torej sem vas vendarle rešil,« je rekel slabotno.

»Da, rešili ste me,« odgovori Masuda, poklekne poleg njega in mu poljubi roko. Hitro pa zopet vstane in mu obriše s svojimi dolgimi, volnimi lasmi kri, ki mu je tekla iz neke rane na plečih.

Deseto poglavje.

Na Galejl.

Rozamundo so odvedli iz steeplskega gradu preko travnikov doli k steeplskemu zalivu, kjer je čakal nanje velik čoln — oni, ki sta njegove sledove našla brata v blatu. Ukrcali so se, svoje mrtvece in ranjence pa so položili v ribiški čoln, ki je bil last njene-

ga očeta. Privezali so ta čolnič k zadnjemu delu ladje in odrinili ter veslali doli po reki. Počasi so vozili po temi in ob padajočem snegu; včasih so veslali, tuptam pluli s tokom, romar Nikolaj je pa krmaril. Vožnja je bila nevarna; dasi so se držali blizu obrežja tako, kolikor so se smeli, ga vendar niso videli.

Konec te poti je bil, da so zavozili na blato, odkoder se navzlic vsem naporom niso mogli izkopati. Upanje je tedaj vzknilo v srcu Rozamundi, ki je sedela nepremično kakor kip sredi čolna; poleg nje je bil princ Hasan, okrog njiju pa njegovi oboroženi ljudje, kakih dvajset mož. Morda obtiče tam do zore, si je mislila, in tedaj jih bodeta dohitela in rešila brata s svojimi oprodami. Hasan pa je uganil njene misli in ji je rekel prizanesljivo:

»Ne varajte se, gospica; povedati vam moram namreč, da vas preložimo, ako prikipi sila do vrhunca, v mali čoln in odrinemo, vse drugo pa prepustimo našim zasledovalcem.«

Naposled so odrinili čoln iz blata in tok jih je nesel zopet proti morju. V prvem jutranjem svitu je uzrla Rozamunda pred seboj v megli galejo, ki je bil zasidrana ob izlivu reke v morje. Zahvalili so Alaha za srečno pot, preložili njo v galejo in jo spremili v njeno kabino. Na zadnjem delu ladje je stal visok mož, ki je poveljeval mornarjem; ob njenem prihodu je stopil k njej, se priklonil ter rekel:

»Gospica Rozamunda, tako zopet najdete človeka, ki ste mislili, da ga nikoli več ne vidite.«

Ob medli svetlobi se je ozrla vanj in stresla se je groze, bil je vitez Lozelle!

»Vi tukaj, sir Hugon?« je zajec-ljala.

»Kjer ste vi, tam sem jaz,« odgovori s porogljivim glasom in obrazom. »Mar nisem prisegel, da bo tako, lepa Rozamunda, ko me je vaš pobožni brat premagal v boju?«

»Vi tukaj?« je ponavljala, »vi, krščanski vitez, in v Saladinovi službi!«

»V službi kogarkoli, samo da me privede do vas, Rozamunda.« Ko pa je vitez videl, da se bliža emir Hasan, se je obrnil in dal mornarjem nekaj povelj; ona pa je odšla v svojo kabino in se v smrtnem strahu zgrudila na kolena.

Ko je Rozamunda zopet vstala, je čutila, da se ladja giblje; zaželela je še enkrat videti eseško deželo; podala se je na zadnji del ladje, kjer sta jo Hasan in sir Hugon vzela v svojo sredo. In tedaj je bilo, da je uzrla na bregu stolp sv. Petra in pred njo bratranca na konjih. Videla je tudi, kako je Wulf vzpodbodel svojega konja v morje in slabotno slišala njegov glasni klic: »Ne boj se! Za teboj pridemo!«

Neka misel ji šine v glavo; planila je proti ograji; njena spremljevalca

sta pazila nanjo in jo prijela, tako da je le svoje roke dvignila v znamenje.

Veter je napel jadra in ladja je plula hitro dalje, in kmalu je Roza-mundi izginilo izpred oči domače obrežje. V svoji tugi in jezi se je obrnila proti Hugonu Lozelu, ga obsula z bridkimi besedami, tako da se ji je umaknil.

»Strahopetec in izdajalec!« je rekla. »Ti si zasnoval ves ta načrt, dobro poznavajoč vse skrivnosti naše hiše, kjer si bil često naš gost! Ti si za denar nevernikov umoril mojega očeta, si nisi upal pokazati svojega obraza pred njegovim mečem, le prežal si ob obrežju kot tat, pripravljen, da sprejmeš, kar so ukradli pogumnejši možje. Bog se bo maščeval nad teboj, ti hinavski vitez! Ali nisi slišal, kaj sta klicala bratranca za menoj? Za teboj pridemo! Da, pridejo in njihovi meči, ki si se jih bal, bodo predrli tvoje srce ter izročili tvojo dušo tvojemu gospodu satanu!« Prenehala je, tresoč se v sveti jezi, Hasan pa je strmel vanjo in zamrmral:

»Pri Alahu, prava princezinja! Takega sem videl Salah-ed-dina v njegovi jezi. Da, docela njegove oči ima.«

Sir Hugon pa je odgovoril z nerazločnim glasom:

»Naj prideta — eden ali oba. Jaz se ju ne bojim, in tam moji nogi ne bo izpodletelo v snegu.«

»Gotovo ti pa izpodleti v pesku ali na skali,« odgovori gospica, se obrne

in zbeži v svojo kabino, kjer se je vrgla na posteljo in plakala; najraje bi bila umrla. Tolažilo jo je to, da je bil Hasan njen prijatelj, in njen stric Saladin gotovo ni imel želje, da bi bila osramočena. Najbrže ni vedel ničesar o tem človeku Lozelu, razen da je eden onih krščanskih izdajalcev, ki so bili vedno pripravljene izdati križ za zlato. Ali Saladin je bival daleč, njen dom bi bil daleč in njenima bratrancema je pokalo srce tam na izginjajočem obrežju. Ona pa je bila sama na tej ladji s tem zlobnim človekom. Bog je bil edino njeno upanje.

Ladja se je zibala in ona je žalosti in strahu zbolela. Hasan jo je tolažil, sam ji je donášal zdravil in jedil. A bolnica ni ničesar marala; ona je želela samo umreti. Ležala je več tednov v nezavesti.

Ko se je prebudila, je čutila, da sije gorko solnce skozi okno kabine in zagledala je pred seboj žensko, ki je držala v roki kupico — čvrsta ženska srednjih let in prijaznega obraza. Ozrla se je okoli sebe in spomnila se je na vse. Bila je torej še vedno na ladji.

»Odkod ste vi?« vpraša žensko.

»Iz Francoskega, gospica. Ta ladja se je ustavila v Marzelju in tam so me najeli, da strežem neki bolnici; to mi je milo, ker sem itak imela namen, odpotovati v Jeruzalem iskat svojega moža in mi je bilo obljubljen dobro plačilo. Ako bi pa bila vedela, da so tu na ladji sami Saraceni, ne vem, če bi

bila šla — to se pravi vsi, izvzemši kapitana sir Hugona in romarja Nikolaja, čeprav ne vem in ne morem uganiti, kaj delata onadva in vi v taki družbi.«

»Kako vam je ime?« jo vpraša Rozamunda malomarno.

»Marija — Marija Bouchet. Moj mož je trgovec z ribami, ali pravzaprav je bil, dokler ga ni vjel eden onih križarsko vojsko oznanjujočih duhovnikov ter ga vzel seboj pobijati nevernike in rešiti svojo dušo, precej proti moji volji. Veste, pa sem mu obljubila, da ga pojdem iskat, če se ne povrne tekom petih let. No, in zdaj je od takrat pet let in jaz izpolnjujem svojo obljubo.«

»Lepo je to od vas,« ji reče Rozamunda in pristavi: »Koliko časa pa je že od tega, odkar smo zapustili Marzelj?«

Marija je štela na svoje debele prste in odgovorila:

»Pet — skoro šest tednov. Vam se je ves čas bledlo in govorili ste čudne stvari. V treh pristaniščih smo se že oglasili. Pozabila sem njihova imena; poslednje mesto je bilo na nekem otoku in imelo lepo luko. Čez kakih dvajset dni, če pojde vse dobro, pridemo do drugega otoka, ki mu pravijo Ciper. Pa vi ne smete govoriti toliko, spati morate. Saracen z imenom Hasan mi je to naročil, in on je izvrsten zdravnik.«

In Rozamunda je počivala in vozeč se po Sredozemskem morju se je precej okrepila. Tri dni pozneje so ji

že pomagali na krov, kjer je prvega ugledala Hasana, ki jo je prišel pozdravit z mnogobrojnimi jutrovsкими pozdravi in z veseljem na svojem temnem, nagubanem obrazu.

»Hvala Alahu, da ste ozdraveli,« je dejal. »Ker Salah-eddin bi zahteval vaše življenje iz mojih rok.«

»Ako bi se bilo to zgodilo, bi moral Azraelu pripisovati krivdo, ne vam,« je odgovorila Rozamunda in se nasmejala; zatem pa je postala naenkrat mrzla, kajti pred njo je stal sir Hugon Lozel, ki je tudi zahvaljeval nebo, da je okrevala. Hladno ga je poslušala. Kmalu nato je odšel, pa je bil kmalu zopet ob njeni strani. Vedno je sedel v njeni bližini, govoril s svojim hinavskim, mrzkim glasom; dobro je čutila hudobo njegovih pogledov. V njegovi družbi je bil njegov pajdaš, krivi romar Nikolaj, ki se je plazil okoli nje kakor kača in se ji laskal; a ž njim ni izpregovorila nobene besede.

Te usiljivosti pa ni mogla več prenašati, in ko se ji je zdravje docela povrnilo, je poklicala Hasana k sebi v kabino.

»Povejte mi, princ,« je rekla, »kdo zapoveduje na tej ladji.«

»Trije,« je odgovoril in se ji priklonil. »Vitez sir Hugon Lozel, ki je kot večš mornar kapitan in zapoveduje mornarjem; jaz, ki poveljujem vojakom, in vi, princezinja, ki vladate nam vsem!«

»Potem zapovedujem, da se tistemu lopovu z imenom Nikolaj ne dovoli, da bi se mi približal. Ni mi mogoče prenašati družbe morilca svojega očeta.«

»Bojim se, da smo vsi tega kolikor toliko krivi; navzlic temu se bo vaše povelje izvršilo. Da vam povem resnico, gospica, tudi jaz sovražim tega vohuna.«

»Želim tudi,« je nadaljevala Rozamunda, »da me tudi sir Hugo Lozel ne nadleguje s svojim govorjenjem.«

»To bo pa bolj težko urediti,« reče Hasan, »ker je on kapitan, ki mu moram biti po ukazu svojega gospoda pokoren v vseh zadevah, ki se tičejo ladje.«

»Jaz nimam ničesar opraviti z ladjo,« je odgovorila Rozamunda, »in čisto gotovo je, da si sme balbeška princezinja sama izbirati svojo družbo. Jaz želim večkrat videti vas in manjkrat sir Hugona Lozela.«

»V čast mi je,« odvrne Hasan, »storil bom vse, kar bom mogel.«

Od tedaj se je nekaj dni po tem dogodku Lozel res redkokdaj približal Rozamundi, čeprav jo je vedno opazoval; kadarkoli pa se je približal, je našel Hasana ob njeni strani.

Vsled slabe vode pa je princ zbolel; bolezen ga je več dni zadržala v postelji in tedaj se je čutil Lozel bolj prostega. Rozamunda je bivala največ v

svoji kabini, da se mu izogne, pa vročina poletnega solnca na Sredozemskem morju jo je pregnala iz kabine na krov ladje, kjer je pod šotorom sedela s strežnico Marijo. Tu se ji približa Lozel ter jo povprašuje o raznih stvareh, ona pa mu ni dala odgovora. Ker je Marija razumela, kaj ji je pravil v francoščini, jo je začel ogovarjati v arabskem jeziku, ki ga je dobro govoril, ona pa še je delala, kakor da ga ne razume. Zato je poskusil z angleščino, kakor jo govore preprosti ljudje v Eseksu, in rekel:

»Gospica, vi me krivo sodite. Kakšna pa je moja krivda proti vam? Eščan sem iz dobrega rodu; sešel sem se z vami v Eseksu in od tukaj vas zelo cenim. Ali je to zločin pri človeku, ki ni ubog, ki ga je za njegova dejanja povitežila nenavadna roka? Vaš oče mi je odrekel, vi ste mi odrekli, in razdražen po svojem razočaranju in njegovih besedah — nazval me je morskim tatom in razgrebal stare bajke, ki glede mene niso resnične — sem govoril, kot ne bi bil smel ter prisegel, da hočem vas dobiti za ženo. Zato sem bil poklican na odgovor, in vaš bratranec, mladi Godvin, ki je bil tedaj še oproda, me je udaril v obraz. No, premagal in ranil me je, sreča mu je bila mila, jaz pa sem odrinil s svojo ladjo na Jutrovo, kajti moj posel je, da trgujem med Sirijo in Angleško.«

»Ker je bil tačas mir med sultanom in kristjani, sem šel v Damask,

da nakupim blaga. Za mojega ondotnega bivanja je poslal Saladin po mene ter me vprašal, ali je res, da sem doma iz onega dela Angleške, ki se mu pravi Eseks; vprašal me je dalje, ako poznam sir Andreja D'Arcyja in njegovo hčer. Oboje sem mu potrdil in nato mi je pripovedoval čudno zgodbo o vašem sorodstvu ž njim. Dalje še bolj čudno zgodbo o nekih sanjah, ki jih je imel glede vas in da je vsled tega ukrenil pripeljati vas na svoj dvor. Ponudil mi je, da najame za veliko vsoto mojo najboljšo ladjo, ako bi hotel odpluti ž njo na Angleško po vas; vendar mi ni povedal, da se bo pri tem rabila sila, in jaz sem mu tudi izjavil, da nikoli ne dvignem svojih rok proti vašemu očetu, in tega tudi nisem storil.«

»Saj ste se spominjali mečev Godvina in Wulfa,« mu je zaničljivo segla v besedo Rozamunda, »in ste raje gledali, da so se jima vrlejši možje postavili nasproti.«

»Gospica,« odgovori Lozel in zarudi, »doslej mi nikdo ni očital pomanjkanja poguma. Poslušajte, prosim. Nisem ravnal prav, ker sem se lotil zadeve; ali, gospica, ljubezen do vas je bila, ki me je tirala do tega, kajti misel na dolgo potovanje v vaši družbi je bila vaba zame, ki se ji nisem mogel ustavljati.«

»Zlato nevernikov je bila tista vaba, ki se ji niste mogli ustavljati — to je, kar hočete reči. Ne mučite me dalje,

prosim vas. Dovolj imam že tega govorjenja.«

»Gospica, osorni ste in krivo me sodite, kakor vam dokažem,« in oprezno se je ozrl okoli sebe. »Tekom enega tedna od danes, ako pojde vse dobro, vržemo sidro v Limazolu na Cipru, da naložimo vode in živeža, preden odrinemo proti nekemu skrivnemu pristanu blizu Antijohije, odkoder vas popeljejo po suhem v Damask, ogibajoč se vseh frankovskih mest. Ciperski cesar Izak je moj prijatelj in Saladin nima nobene moči čezenj. Kakor hitro ste na njegovem dvoru, ste varni toliko časa, dokler se vam ne nudi prilika, vrniti se nazaj na Angleško. In moj načrt je, da ponoči pobegnete s te ladje, kar jaz lahko uredim.«

»In kakšno je vaše stališče?« je vprašala, »za to vašo trgovino?«

»Moje plačilo, gospica, ste vi. V Cipru se poročiva. V Damasku vas čaka mnogo nevarnosti; v meni najdete varno zavetje in krščanskega soproga, ki vas ljubi in je voljan izgubiti svojo ladjo in, kar je še več, prelomiti zvestobo Saladinu, kojega roka je dolga.«

»Končajte,« je rekla klavrno. »Prej se zaupam poštenemu Saracenu nego vam, sir Hugon Lozel. Da, raje si izvolim smrt kot svojo gospodarico nego vas, ki ste v svoje nizkotne namene skovali načrt, da je moral umreti moj oče, in da sem jaz sužnja na tej ladji. Nehajte, pravim, in nikoli več se

ne predrznite govoriti napram meni o ljubezni.« In vstala je in odšla mimo njega v svojo kabino.

Lozel pa je zrl za njo in zamrmral sam pri sebi: »Ne, lepa gospica, to je še le začetek; pa tudi tvojih pikrih besedi ne pozabim, poplačala jih boš trgovskemu vitezu s poljubi.«

Rozamunda je poslala Hasanu sporočilo, da bi rada z njim govorila.

Prišel je, še vedno slaboten vsled holezni. Povedala mu je, kaj se je zgodilo med Lozelom in njo ter zahtevala njegovega varstva proti temu človeku. Hasanu so se zaiskrile oči.

»Tamkaj stoji,« je rekel, »sam. Ali hočete iti tja z menoj in govoriti z njim?«

Pokimala je in on ji je podal svojo roko ter jo peljal na zadnji del ladje.

»Gospod kapitan,« je začel nagoovorivši Lozela, »princezinja mi je povedala čudno zgodbo, — da ste se drznili ponuditi ji svojo ljubezen, pri Alahu, njej, nečakinji Salah-ed-dinovi!«

»Kaj pa za to, gospod Saracen?« odgovori Lozel drzovito. »Mar krščanski vitez ni primeren drug za žensko kakega jutrovskega poglavarja? Ako bi ji bil ponudil manj nego zakon, potem bi lahko govorili.«

»Ti!« je odgovoril Hasan ves razburjen, »ti grbasti tat in odpadnik, ki prisegaš v Damasku pri Mohamedu, na Angleškem pa pri vašem preroku Jezusu — da, ne taji, slišal sem te, kakor sem slišal onega drugega lupež-

nika, tvojega služabnika Nikolaja. Ti primeren drug zanjo? Da ni bilo določeno, da moraš voditi ladjo in da mi moj gospod ne bi bil prepovedal prepirati se s teboj, dokler tvoja naloga ni končana, bi ti odbil glavo in izrezal jezik iz grla, ki se je drznil govoriti take besede,« in stisnil je svoj scimitar pri teh besedah.

Lozelu je upadel pogum ob teh besedah; dobro je poznal Hasana in vedel, da njegovi mornarji ne bi bili kos emirju in njegovim izbranim Saracenom, če bi prišlo do boja.

»Ko bo vaša dolžnost končana, boste dali odgovor za te besede,« je odgovoril in se skušal pokazati pogumnega.

»Pri Alahu! Primem te za besedo!« odvrne Hasan. »Pred Salah-ed-dinom hom dal odgovor zanje, kadar in kjer boš hotel, kakor mu boš ti dajal odgovor za svoje izdajstvo.«

»Česa me pa obtožujete?« vpraša Lozel. »Da ljubim gospico Rozamundo, kakor jo vsi drugi — morda i vi sami, čeravno ste že stari?«

»Da, in za ta zločin te poplačam, kakor sem tudi star, gospod odpadnik. S Salah-ed-dinom pa imate poravnati drug račun, — čeprav ste prisegli, da jo varujete, ste ji obljubili rešitev in jo hoteli izvabiti iz ladje, češ, da najdete zanjo pribežališče pri ciperskih Grkih.«

»Če bi bilo to res,« je odvrnil Lozel, »bi sultan imel vzrok pritoževati

se proti meni. Ali to ni resnica. Poslušajte me, sedaj moram govoriti. Gospica Rozamunda me je naprosila storiti to dejanje; in jaz sem ji odgovoril, da tega ne morem radi svoje časti, čeravno je resnica, da jo ljubim in bi se drznil marsikaj storiti zanjo. Nato mi je dejala, da ne odidem praznih rok, samo da jo rešim iz rok vas, Saracenov, da se hoče poročiti z menoj. Nato sem ji zopet, četudi težko, odgovoril, da to ne more biti, da pa ji bom udan vitez, kakor hitro pripeljem ladjo do suhe zemlje, in da storim vse, kar je v mojih močeh, da jo rešim, kakor hitro bom prost svoje prisege.«

»Princezinja, zdaj ste slišali,« je rekel Hasan in se obrnil k Rozamundi. »Kaj pravite k temu?«

»Ta človek laže,« odgovori hladno, »da bi se rešil. Povem še več: da sem mu odgovorila, da raje umrjem, kot da bi se me on samo z enim prstom dotaknil.«

»Tudi moje mnenje je, da laže,« je rekel Hasan. »Ne, kar proč s tistim bodalcem, ako bi še jutri rad videl sonce. Ne bom se boril s teboj, ali Salah-ed-din naj izve to stvar, ko pridemo do njegovega dvora, in rzsodi med besedo balbeške princezinje in besedo svojega najetega služabnika, verolomnega Franka in morskega razbojnika sir Hugona Lozela.«

»Naj jo izve, — kadar dospemo do njegovega dvora,« odgovori Lozel pomenljivo in pristavi: »Ali mi imate še

kaj povedati, princ Hasan? Ako ne, se moram vrniti po svojih opravkih na ladjo, ki o njej mislite, da sem jo hotel zapustiti, da bi si pridobil nasmehljaj gospice.«

»Povem samo toliko, da je ladja sultanova in ne vaša, ker jo je on od vas kupil; in dalje, da bo odslej gospica zastražena dan in noč in dvakrat čuvana, ko dospemo do ciperskega obrežja, ker se zdi, da imate prijatelje. Dobro si to zapomnite!«

»Razumem in dobro si bom zapomnil,« je odvrnil Lozel in s temi besedami so se razšli.

»Mislim,« je rekla Rozamunda po njegovem odhodu, »da bomo srečni, ako dospemo varno v Sirijo.«

»Tudi jaz sem istega mnenja, gospica. Zdi se mi tudi, da sem se malo izpozabil, ali srce se mi je vzdignilo proti temu človeku in ker sem še vedno slab vsled bolezni, sem izgubil razsodnost in izgovoril, kar mi je prišlo na jezik. Zgodi se po Alahovi volji. On je pravičen in bo o svojem času vse prav uravnal.«

»Da, ali kako?«

»Nadjam se, da s sodbo, z mečem,« je odgovoril Hasan, se priklonil in odšel.

Od tega časa so oboroženi čuli celo noč pred Rozamundino kabino in kadar se je izprehajala po krovu, so jo spremljali oboroženi. Pa Lozel je tudi ni več nadlegoval; ni več iskal prilož-

nosti, da bi govoril z njo ali s Hasanom.

Naposled so nekega zlatega večera — Lozel je bil spreten vodja, morda eden najboljših, ki so vozili po onih morjih — dospeli do ciperskega obrežja in vrgli sidro. Pred njimi se je razprostiralo belo mesto Limazol s palmami sredi vrtov, zadaj za rodovitno ravnino pa se je vzdigovala mogočna gora Trooidos. Docela sita brezkončnega morja je vzradoščena zrla Rozamunda na to lepo zeleno obrežje, ta kraj tolike zgodovine, in že vzdihovala vzpričo misli, da ne bo smela stopiti na to zemljo. Lozel je videl njene poglede in slišal njen vzdih, in ko je splezal v čoln, jo je podražil:

»Ali načete izpremeniti svojih misli in iti z menoj obiskat mojega prijatelja cesarja Izaka? Prisezam vam, da je njegov dvor vesel, brez čmerikavih Saracenov in romarjev, ki mislijo samo na svoje duše. Na Cipru romajo samo tja v Paf, kjer je bila Venera rojena iz pen in je vladala od začetka sveta — da, in bo vladala do konca.«

Rozamunda ni odgovorila ničesar, Lozela pa so odpeljali proti bregu temnopolti ciperski veslači, ki so imeli cvetlice v laseh in so peli pri veslanju.

Celih deset dni so ostali pred Limazolom, čeprav je bilo vreme ugodno in je pihal veter naravnost proti Siriji. Ko je Rozamunda povprašala, zakaj da se tako dolgo ustavljajo, je Hasan udaril z nogo ob tla in rekel, da radi tega,

ker jim cesar noče dati več živeža in vode, nego je potrebujejo za vsakdanje potrebe, dokler ne stopi Hasan na suho in se poda v mesto v notranji deželi z imenom Nikoza, kjer je njegov dvor, da se mu pokloni. Ker pa se boji, da tiči neka past v tem, ne more tega storiti, brez živeža in vode pa se tudi ne morejo podati na morje.

»Ali sir Lozel ne more tega urediti?« je vprašala Rozamunda.

»Brez dvoma, ako hoče,« odgovori Hasan in škripal je z zobmi, »on pa za-trjuje, da nima nobene moči.«

Tako so čakali dan za dnevom, se žgali na pripekajočem poletnem solncu in zibali na mogočnih valovih. Nasledki so se kmalu pokazali: nekaj jih je zbolelo na mrzlici, kakor je običajna na ciperskem obrežju, in dva sta umrla. Včasih je prišel z Lozelom kak častnik, ki se je pogajal z njimi rekoč, da bodo še-le tedaj dobili živeža in vode, ko pride princ Hasan k cesarju in pripelje seboj Rozamundo, ki potuje z njim, ker bi jo zelo rad videl.

Hasan se je branil in podvojil stražo okoli Rozamunde, ker so ponoči križarili okoli ladje čolni. Tudi podnevi je bilo videti množice fantastično oblečenih moških in žensk, ki so hodili po obrežju in opazovali; zdelo se je, kakor da bi se pripravljali za naskok na ladjo.

Hasan je zato oborožil ljute Saracene ter jih postavil na krovu v vrsto s scimitarjem v roki; ta prizor je pre-

strašil Ciperčane, kakor je vse kazalo, ker jih ni več toliko hodilo na obrežje.

Nekega jutra je prišel zopet Lozel iz Limazola, kjer je prenočeval, ter pripeljal seboj tri ciperske veljake, ki so obiskali ladjo, — ne da bi se pogajali, kot so se delali, marveč da bi videli princezinjo Rozamundo. Lozel je zopet omenil, da se treba pokloniti cesarju, ako hočejo dobiti živeža; ako ne, se boji, da bo dal cesar svojim mornarjem povelje zajeti ladjo. Hasan je nekaj časa poslušal, nato pa je naenkrat dal povelje zgrabiti veljake.

»Zdaj pa,« je rekel Lozelu, »zapevej svojim mornarjem, da dvignejo sidro, da odrinemo proti Siriji.«

»Saj vendar veste,« je odgovoril vitez, »da nimamo niti živeža niti vode za več nego en dan.«

»To mi je vseeno,« odgovori Hasan, »na morju prav tako lahko umiramo lakote in žeje kot tukaj vsled mrzlice. Kar moremo mi prenašati, morejo tudi ti ciperski gospodje. Zaukaži mornarjem dvigniti sidro in razviti jadra, če ne, bodo govorili naši scimitarji.«

Lozel je cepetal z nogami in se penil od jeze ali brez uspeha; nato se je obrnil proti gospodom, ki so se tresli od strahu, in je rekel:

»Kaj hočete storiti: dobiti živeža in vode za to ladjo ali pa brez tega odri niti na morje, kar se pravi podomače umreti?«

Odgovorili so, da pojdejo na suho in preskrbe tam vse, kar je potrebno.

»Ne,« je odgovoril Hasan, »vi ostanete tukaj, dokler ne dobimo, kar potrebujemo.«

Eden izmed veljakov je bil cesarjev nečak, in ko je cesar izvedel o njegovem vjetništvu, je takoj poslal dovolj živeža. Tako so bili tekom dveh dni zopet na morju; seveda so poprej poslali ciperske veljake z zadnjim praznim čolnom nazaj na Ciper.

Rozamunda je kmalu pograšila vohuna Nikolaja in povedala to Hasanu; ta je izvedel, — vsaj tako mu je Lozel povedal, — da se je podal na otok in izginil takoj prvega dne, ko so stopili na suho; ni mu pa znano, ali je bil pri kakem pretepu ubit, ali je zbolel, ali se kam skrila; tega ni vedel. Hasan je zmajal z ramo, Rozamunda pa je bila vesela, da se ga je iznebila, čeprav je sama pri sebi ugibala, v kak zloben namen da je Nikolaj zapustil ladjo.

Ko je bila ladja že en dan na potu proti sirijskemu obrežju, je nastopila popolna tišina, kakor je navadno v onih vodah poleti. Ta tišina je trajala celih osem dni in v tem času so le malo pridobili na potu. Zavel pa je vendar močan veter, ki je vlekel proti Siriji in jih je hitro gnal pred seboj. Veter je postajal vedno hujši in močnejši in proti večeru drugega dne so zagledali v veliki daljavi pred seboj visoko gorovje. Lozel se je zelo razveselil gorovja.

»Ali je to gorovje blizu Antiohije?« je vprašal Hasan.

»Ne,« odgovori, »to gorovje je več nego petdeset milj južno od onega, med Ladikijo in Džebelo. Tamkaj je dobra luka, ki sem jo že bil obiskal, in tamkaj lahko počivamo, dokler ne mine vihar.«

»Ali mi smo namenjeni v Darbesak, ne pa v luko blizu Džebele, ki je frankovsko pristanišče,« odgovori Hasan srdito.

»Potem pa obrnite ladjo in jo sami vodite,« je rekel Lozel, »zagotovim vas pa, da bomo potem čez dve uri vsi na dnu morja.«

Hasan je pomislil. To je bilo res, ladja valov od te strani ne vzdrži.

»Ti si odgovoren,« odgovori na kratko.

Vso noč so se gugali in zibali, tako da so zboleli najčvrstejši med njimi; vsi so prosili Boga in Alaha, da bi se zdanilo, da bi mogli priti v pristan.

»Pogum,« je zaklical Lozel, »mi-slim, da smo rešeni,« in razobesil je na jambori drugo svetilko — čemu, niso vedeli.

Kmalu se je morje v zatonu pomirilo. Lozel je zaukazal mornarjem vreči sidro in je obenem naznanil, da lahko ležejo k počitku, ker so zdaj na varnem.

Ali Rozamunda ni mogla spati. Vstala je, vrgla nase svoj plašč, stopila k vratom svoje kabine in zrla na lepo, v jutranji zarji rožno-rdeče gorovje in megleno gladino pristanišča. Samoten kraj je bil to — vsaj ona ni videla niti

mesta niti hiše, čeprav niso bile petdeset korakov daleč od poraščenega brega. Stoječ pred kabino, je iznenada začula glasove čolnov, veslajočih skozi meglo, stopila je na krov in uzrla tri čolne, ki so se tiho bližali ladji, opazila je, da je Ložel, ki je bil edini na palubi, opazoval te čolne. Prvi čoln je kmalu dospel do ladje; na sprednjem delu se je prikazal človek, ki se je tiho razgovarjal z Lozelom. Kapuca mu je padla z glave in Rozamunda ga je spoznala. Bil je — Nikolaj! Za trenutek je obstala kakor okamenela; saj so pustili tega človeka na Cipru; naenkrat pa je razumela vse in je na ves glas zavpila:

»Izdajstvo! Princ Hasan, izdajstvo!«

Komaj so ji prišle besede preko ustnic, so začeli plezati divji možje po nizki ladjini strani. Pa tudi Saraceni so vstajali ter hiteli na zadnji del ladje, kjer je bila Rozamunda, samo eden ni mogel do njih. Tudi princ Hasan je prišel s handžarjem v roki, z dragoce-nim turbanom na glavi in oklepom, pa brez plašča; glasno je dejal povelja, najeti mornarji pa so se vrgli na kolena in prosili usmiljenja. Rozamunda mu je zaklicala, da so izdani in sicer po Nikolaju, ki ga je bila videla z lastnimi očmi. Tedaj je stopil naprej velik možak z belim plaščem in golim mečem v roki ter rekel v arabskem jeziku:

»Udajte se, kajti mnogo manj vas je in vaš kapitan je ujet, in pokazal je

na Lozela, ki sta ga držala dva človeka, drugi pa so mu vezali roke na hrbtu.

»V čegavem imenu mi ukazujete, da se udam?« vpraša princ, ozirajoč se okoli sebe kakor lev sredi sovražnikov.

»V strašnem imenu Sinana, v imenu gospoda Al Džebala, Salah-ed-dinov služabnik!«

Vzpričo teh besedi so zaječali tudi sicer pogumni Saraceni; saj zdaj so izvedeli, da imajo posla s strašnim poglavarjem morivcev.

»Ali je vojska med sultanom in Sinanom?« vpraša Hasan.

»Da, vojska. Vrhutega imate seboj Rozamundo, ki je draga Salah-ed-dinu in ki jo radi tega moj gospodar želi imeti kot tala.«

»Kako ste to izvedeli?« je rekel Hasan, da si pridobi časa, ker njegovi možje so se zbirali in postavljali v vrsto.

»Gospodu Sinanu so znane vse stvari,« se je glasil odgovor. »Udajte se in morebiti se pokaže usmiljenega.«

»Po ogleduhih,« sikne Hasan, »kot so Nikolaj, ki je pred nami dospel iz Cipra, in oni frankovski pes, ki se imenuje viteza,« in pokazal je na Lozela. »Ne, mi se ne udamo, kajti, morivec, tu nimaš opraviti s strupi in nožem, marveč z golimi meči in hrabrimi vojaki. Opozarjam vas — in vašega gospoda enako — da se bo Salah-ed-din maščeval za to dejanje.«

»Naj poskusi, ako bi rad umrl,« odgovori tujec mirno. Nato pa je velel svojim oprodam: »Pomorite vse, vse razen žensk,« — Francozinja Marija se je namreč oprijemala Rozamunde za roko — »in emirja Hasana, ki ga moram živega pripeljati v Masijah, kakor mi je zapovedano.«

»Nazaj v kabino, gospica,« je rekel Hasan, »in spomnite se, da smo storili vse, da bi vas rešili. Da, povejte to mojemu gospodu, da bo moja čast neomadeževana v njegovih očeh. Vojaki Salah-ed-dinovi, zdaj pa v boj in umrite, kakor vas je on učil. Vrata raja so odprta, noben bojazljivec ne pojde skozi nje.«

Odgovorili so mu z glasnim krikom. Rozamunda je zbežala v kabino, na krovu pa se je začel metež, strahovit boj. Pridrvali so morivci z mečem in bodalom ter naskakovali palubo. Bili so večkrat odbiti; mnogo jih je padlo; krov ladje je bil pokrit z njihovimi trupli, toda napadi so bili vedno hujši. Napadalci so bili drzni; niso poznali ne strahu ne usmiljenja, kadar jim je ukazal njihov gospod. Vedno več čolnov je prihajalo od brega in ker je bilo Saracenov le malo, in so še ti bili utrujeni od viharja in morske bolezni, je bil boj kmalu odločen. Večinoma so vsi padli v borbi; vjet pa je bil princ Hasan.

Ko ga je Rozamunda kakor okamenela gledala, ko se je boril sam proti celi vojski, spomnila se je prizora, ko

se je njen oče tudi sam boril proti njemu in njegovim vojščakom in premišljevala je o božji pravičnosti.

Glej! Noga se mu je izpodrsnila na okrvavljeni palubi. Padel je, ali preden je mogel zopet vstati, so vrgli preko njega plašče ti siloviti, molčeči možje, ki so tvegali svoje življenje, zavedajoč se povelja svojega poveljnika, da ga morajo živega vjeti. Vjeli so ga živega, brez najmanjše rane, kajti četudi jih je on pobijal, niso udarili nazaj, samo da ne bi prelomili Sinanovega povelja.

Rozamunda je to opazila in ko se je spomnila, da je dal povelje privedi tudi njo k njemu, je spoznala, da se ji ni treba ničesar bati. S to mislijo in pa ker je Hasan živel, se je tolažila.

»Končano je,« je rekel poveljnik s hladnokrvnim glasom. »V morje s temi psi, ki so se drznili ustavljati se Al Džebalovemu povelju.«

In pobrali so jih, mrtve in žive skupaj ter jih pometali v vodo, kjer so potonili, izmed ranjenih Saracenov pa tudi nikdo ni prosil milosti. Tudi svoje mrtve so vrgli v morje, ranjene pa so vzeli seboj na suho. Poveljnik nato stopi v kabino, rekoč:

»Gospica, pojdite, pripravljeni smo, da odrinemo.«

Rozamunda je nema šla ž njim, medpotoma pa je vzkliknila, videč mrtva trupla na morju.

»Slabo se je godilo njim, ki so me ukradli, in slabo se bo godilo tudi tebi, služabnik Al Džebalov.«

Poveljnik pa ni odgovoril ničesar, molče jo je peljal skupaj z jokajočo Marijo in princom Hasanom v čoln.

Kmalu so bili na bregu. Tukaj so odtrgali od nje Marijo in Rozamunda ni nikoli izvedela, kaj se je zgodilo ž njo, ali je uboga ženska kdaj našla svojega moža, ki ga je šla iskat tako daleč.

Enajsto poglavje.

V Al Džebalovem mestu.

»Prosim, nehajte,« je rekel Godvin, »samo mala praska od levjih kremp-ljev je. Sram me je, da uporabljate svoje lase za take malenkostne potrebe. Daj mi malo vode.«

S to prošnjo se je obrnil do Wulfa, pa Masuda je vstala in prinesla vode, v katero je namešala malo vina. Godvin jo je izpil in slabost ga je kmalu minila, tako da je mogel vstati in premikati roke in noge.

»Veste kaj,« je rekel, »saj to ni nič, samo malo pretresel sem se. Levinja mi ni prizadjala prav nobene rane.«

»Pa si jo ti levinji!« je rekel Wulf in se nasmejajal. »Pri sv. Čedu, dobro si jo zadel!« in pokazal je na dolgi meč, ki je tičal noter do ročaja v prsih zverine. »Veš, povem ti, da bi tudi jaz ne mogel boljše meriti.«

»Moje mnenje je, da je to levova zasluga,« odgovori Godvin. »Jaz sem samo meč držal naravnost. Potegni,

brat, meč iz prsi zveri, jaz sem še vedno za to preslab.«

Wulf se je uprl z nogo ob levja prsa in s trudom izvlekel meč, rekoč:

»Jaz neumnež; ves čas sem spal in sem se prebudil šele, ko me je Masuda prijela za lase in sem zagledal tebe na tleh, na tebi pa zleknjeno to zver. Ker sem mislil, da je bila še živa, sem jo udaril s svojim mečem; ako bi bil popolnoma zbujen, dvomim, da bi imel dovolj poguma za to.«

»Gospa Masuda,« vpraša Godvin, »ko sem vas zadnjikrat videl, ste viseli v levinjinem žrelu. Ali ste ranjeni?«

»Ne,« je odgovorila, »kajti jaz nosim oklep kakor vi in zobje so odleteli ob njem tako, da me je držala samo za jopič. Oderimo zver in ponesimo kožo gospodu Al Džebalu v dar.«

»Dobro,« je rekel Godvin, »krepilje pa dam vam, da jih nosite kot ovratnico.«

»Bodite prepričani, da jih bom nosila,« odgovori ter pomaga Wulfu pri delu, Godvin pa je počival. Po končanem delu je vstopil Wulf v votlino, pa je naenkrat priletel iz nje.

»Slišite!« je rekel, »tu notri jih je še več. Videl sem, kako so se jim bliškale oči in slišal, da so renčali. Dajte mi ogorek in pokazati tihočem, brat, da nisi ti edini, ki se zna boriti z levom.«

»Pusti to, bedak,« mu Masuda seže v besedo. »Brez dvoma so mladiči; ako jih pobiješ, pojde samec milje daleč za nami; ako jih pa pustimo pri miru,

ostane pri njih, da jih hrani. Pojdimo odtod kar najhitreje moremo.«

Odjezdili so navzdol v neko dolino, kjer je bilo dobiti vode, ali nobenega drevja. Ker je Godvin potreboval počitka, so se ustavili en dan in še naslednjo noč; levi jih niso nadlegovali, bili so pa kljub temu zelo oprezni. Drugo jutro so odrinili dalje v globoko sotesko, ki so jo na obeh straneh obdajale visoke gore.

»To je dohod do Al Džebala,« je rekla Masuda; »in odtod imamo en dan ježe do njegovega mesta.«

Jezdili so dalje in zagledali veliko zgradbo z visokim ozidjem, ki se je vzdigovala na obronku soteske. Kakor je vse kazalo, so jih tukaj pričakovali, kajti ljudje so jim hiteli naproti, pozdravljali Masudo in radovedno gledali brata, zlasti še, ko so čuli o dogodku z levom. Niso jih pa peljali v grad, marveč v nekako krčmo zadaj za gradom, kjer so jim dali živeža in jih prenočili.

Drugi dan so jezdili po gorati pokrajini, po lepih in rodovitnih dolinah. Jezdili so dve uri, šli medpotoma skozi več vasi, kjer so temnooki ljudje delali na polju. Pred vasmi so jim prijezdili jezdecu nasproti ter jih ustavili; Masuda je odjezdila naprej in nagovorila vodjo. Ta se je dotaknil z roko svojega čela in priklonil z glavo, in jezdili so nemoteni dalje.

»Zdaj vidita,« je rekla, ko so bili tako četrtrič ustavljeni, »kako bi bila prišla do Masijufa brez vodnika. Po-

vem vama, brata, da bi bila mrtva, preden bi se bila prerinila skozi vrata prve utrdbe.

Jezdili so po dolgem obronku navzgor in ko so dospeli do vrha, se jim je odprl krasen razgled. Pod njimi se je razprostirala prostrana ravan, polna vasi, žitnega polja, oljkinih gajev in vinogradov. Sredi te ravani, kakih petnajst milj daleč, se je vzdigovala velika gora, ki je bila videti kakor strma pečina obdana z zidovjem. Med obzidjem pa se je širilo mesto, in bele hiše z ravnimi strehami so se dvigale po gorskih rebrih. Gora je bila na vrhu ravna in poraščena z drevjem, tam pa se je dvigal velik grad z mnogimi stolpi in hišami naokrog.

»To je dom Al Džebala, gospoda gora,« je rekla Masuda, »kjer moramo drevi prenočiti. Poslušajta me zdaj brata. Malo tujcev, ki pridejo v to mesto, pride živih odtod. Še je čas; jaz vaju lahko peljem nazaj, kakor sem vaju spremila do sem. Ali hočeta dalje?«

»Midva hočeva naprej,« sta odgovorila oba obenem.

»Zakaj? Vidva iščeta neko gospico. Čemu jo iščeta tukaj, ko pravita, da so jo odpeljali k Salah-ed-dinu? Baje zato, ker je Al Džebal v davnih časih prisegel prijateljstvo enemu od vašega rodu. Ali ta Al Džebal je mrtev in na njegovem mestu vlada drug, ki ni prisegel take prisege. Kako vesta, da se bo vama izkazal prijatelja, kako vesta, da

vaju ne obdrži zaslužnjena ali pa vaju usmrti? Jaz imam nekoliko moči v tej deželi, — zakaj ali kako, je brez pomena — ter vaju lahko obvarujem pred vsemi, ki bivajo tod. In jaz prisežem, da storim to, ker si mi rešil življenje,« in pogledala je Godvina, »samo do usojenega gospoda Sinana nimam nobene moči, kajti njegova sužnja sem.«

»Sovražnik Saladinov je in morda nama pomaga, da škoduje sovražniku.«

»Res, sovražnik Saladinov je zdaj bolj nego kdaj prej. Morda vama on pomaga, morda pa tudi ne. Toda,« je pristavila pomenljivo, »morda si celo ne bosta želela pomoči, ki jo ponudi. Poslednjikrat vaju prosim, pomislita!«

»Midva sva že premislila,« odgovori Godvin svečano; »naj se zgodi kakoli, zapoved mrtvega očeta nama je sveta.«

»Bodi torej. Vaju ni lahko odvrniti od vajinega cilja. Ali slušajta moj svet. Dokler bosta v tem mestu, ne govorita arabski in se delajta, da tega jezika sploh ne razumeta. Tudi pijta samo vodo, ki je dobra tukaj, kajti gospod Sinan postavlja čudna vina pred goste, ki povzročajo nekako blaznost, v kateri bi se vdala dejanjem, ki se bi jih pozneje sramovala, ali bi pa prisegla prisego, ki bi vama silno težila dušo.«

»Ne bojte se,« odgovori Wulf. »Voda bo najina pijača, saj imava otrovanega vina že dovolj;« spominjal se je božičnega praznovanja v steeplskem gradu.

»Vi, sir Godvin,« je nadaljevala Masuda, »imate okoli vratu nek prstan, in bili ste dovolj nespametni, da ste mi ga pokazali — prstan s pisanim, ki ga nikdo drugi ne zna brati razun velikih mož, ki jih v tej deželi imenujejo dais. No, slučajno je skrivnost pri meni na varnem; ali bodita modra: ne govorita nikomur o tem prstanu in ne pokažite ga nobenemu očesu.«

»Zakaj pa ne?« vpraša Godvin. »To je spomin našega mrtvega strica in njegovo znamenje do Al Džebala.«

Ona pa se je ozrla oprezno naokoli in odvrnila:

»Ker je — ali je bil — veliki pečatni prstan; prišel bo nemara dan, ko vama reši življenje. Brezdvomno je umrlil gcspod menil, da ga je izgubil, in tako je dal narediti drugega, tako zelo podobnega prvemu, da ju jaz, ki sem obadva imela v roki, ne bi mogla razločiti. Tistemu, ki ima ta prstan, so odprta vsa vrata; ako pa izdasta, da imata čisto enak prstan, pomeni to gotovo smrt.«

»Končno moram povdariti, — dasi morda mislita, da mnogo zahtevam od vaju, — zaupajta mi vedno, tudi če bi bila navidezno nezanesljiva nasproti vama; saj sem radi vaju,« in vzdihnila je pri teh besedah, »prelomila prisego in govorila besede, ki je na nje kazen mučna smrt. Ne, ne zahvaljujta me, kajti jaz delam samo, kar moram — saj sem — sužnja.«

»Čegava sužnja?« vpraša Godvin in strmi vanjo.

»Sužnja gospoda gora,« je odgovorila in vzpodbodla svojega konja, ne da bi izpregovorila kako drugo besedo.

»Kaj pomeni to,« vpraša Godvin Wulfa, ko je bila ona precej spredaj, »da govori resnico radi naju in naju svari pred njim in pri tem prelamlja svojo zvestobo do tega gospoda?«

»Ne vem in tudi nočem izvedeti. Vse njeno govorjenje je morda zvijača, da naju premami, ali pa tudi ne. Pusti va vse to, pa zaupajva v srečo, pravim jaz.«

»Dober svet,« odgovori Godvin, in molče sta jezdila dalje.

Prejezdili so planjavo in dospeli proti večeru do zidovja zunanjega mesta ter se ustavili pred velikimi vrati. Kot pri prvem gradu jim je i tukaj prišla nasproti četa svečano opravljenih mož, ki so izpregovorili z Masudo nekaj besedi ter jih peljali čez most in skozi trojna železna vrata v mesto.

Čuden je bil ta kraj; med zunanjim mestom, kjer so bili, in gradom z notranjim mestom, je zijal velik, nad devet čevljev globok prepad. Preko tega prepada pa je držal kakih dvesto korakov dolg most, zgrajen iz kamenja, brez ograje in samo tri korake širok.

»Jezdita brez strahu dalje,« je rekla Masuda. »Vajina konja sta vajena višav, mula in moj konj pa pojmeta za njima.«

Godvin potrka Plama po vratu, ne da bi na obrazu pokazal dvom, ki ga je občutil, konj pa je stopal po ozkem mostu ozirajoč se v strašni globoki prepad. Za Plamom je stopal Dim in hrskal, mule pa za njim. Samo Masudin konj se je splašil; a ona ga vzpodbode z ostrogami, in konj se zažene na most in zdirja čezenj.

Pred seboj so zagledali mogočno trdnjavo. Nasproti jim pride belo oblečen častnik, ki jih pozdravi z globokim poklonom, in ž njim služabniki, ki so jim pomagali razjahati. Ti ljudje so peljali konje v hleve, kamor sta šla tudi brata, da sta se prepričala, da so njihove živali v dobri oskrbi. Nato jih spremlja častnik po mnogih hodnikih do sob za goste, kjer so že našli svojo prtjago. Tukaj se Masuda od nju poslovil rekoč, da ju zopet obišče drugo jutro ter odide s častnikom.

Wulf se je oziral po veliki obokani sobi, ki so jo zdaj razsvitljevale svetilke na železnih drogih ob zidu ter rekel:

»Veš kaj, jaz bi raje prebil noč med levi v puščavi kakor na tem čudnem kraju.«

Komaj je izpregovoril te besede, so se razgrnile zavese in v sobo so prišle lepe ženske, oblečene v fine tančice. Položile so jedi pred brata, vabeč ju z namigavanjem in smehljanjem, da se poslužita; druge so prinesle posode z dišečo vodo in jima oblile roke. Sedla sta in pokušala jedila, ki so jima bila neznanana, pa zelo prijetnega okusa; med

jedjo pa so jima za zaveso prepevale ženske in igrale na harfe in piščali. Prinesle so jima tudi vina; tega se pa z ozirom na Masudine besede nista dotaknila ter prosila z znamenji vode, ki so jo kmalu prinesli.

Po končani večerji so ženske odnesle posodo in prišli so črni sužnji; ti so ju peljali v kopeli, kakršnih še nikoli nista videla; tu sta se najprej kopala v vroči, nato pa v mrzli vodi. Drgnili so ju z dišečimi olji, zavili v bela oblačila in ju peljali nazaj v njuno sobo, kjer sta našla postelje pripravljene. Ker sta bila močno utrujena, sta se vlegla in ob zvokih prijetne godbe kmalu zaspala.

Ko sta se prebudila, se je razlivala svetloba solnca skozi visoka okna.

»Slišal sem že praviti o začaranih gradovih,« je rekel Godvin, »in zdaj mislim, da sva v takem gradu.«

»Skoraj res,« odvrne Wulf.

Vstala sta in se oblekla v čista oblačila ter vzela najboljši plašč, ki sta ga prinesla seboj na mulah; nato pa so prišle v sobo zastrte ženske z zajutrekom. Brata sta kazala ženskam znamenja, da želita brisač, da si osnažita oklep. Ženske se kmalu vrnejo z brisačo in mazilom v loncu; sedejo na tla in prično snažiti njune oklepe. Godvin in Wulf pa sta likala čelado, ostroge in zapone, snažila meč in bodala ter jih brusila s kamenom, ki sta ga v ta namen nosila seboj.

Pri delu so se ženske tiho razgovarjale in brata sta nekaj razumela, vendar ne vsega.

»Lepa dvojica zares,« je rekla prva. »Srečne bi bile, da bi imele take so-proge.«

»Da, res,« odgovori druga; »gotovo morata biti ta dva dvojčka, ker sta si tako podobna.«

»Kruuto je bilo od gospe Masude, da je privedla ta dva ptiča v gospodove mreže. Lahko bi ju bila posvarila.«

»Masuda je bila vedno okrutna,« je odgovorila druga; »ona sovraži vse moške, kar je naravno. Mislim pa, da bi silno ljubila onega, ki bi ga rada imela, in bi bilo morda zanj še hujše nego njeno sovrašтво.«

»Ali sta dva viteza ogleduha?«

»Sodim, da, abotna človeka sta, ki mislita, da morata biti ogleduha. Bolje bi bila storila, če bi se držala borb, za kar sta brezdvomno dovolj sposobna. Kaj pa se zgodi ž njima?«

»Kar se vedno zgodi, sodim — pri-jetne urice izpočetka; potem pa, ko ju izvabijo, pride izbena med vero in čašo. Ali pa ju morda vržejo v ječo, ker se zdita, da sta plemenitega stanu, da ju odkupijo. Da, da, okrutno je bilo od Masude, da ju je tako sprejela; morda sta celo samo potnika, ki želita videti naše mesto.«

Prav tedaj se je odgrnila zavesa in vstopila je Masuda sama. Nosila je belo oblačilo, v katero je bilo nad levimi prsi vdeleno rdeče bodalce, njeni dol-

gi, črni lasje, napol zaviti s pajčolanom, so ji padali napol zakriti doli po rami. Nikoli poprej se ni zdela bratom tako krasna.

»Pozdrav, brata Peter in Janez. Mar je to primerno delo za romarje?« je rekla francosko in pokazala na dolge meče, ki sta jih brusila.

»Da,« odgovori Wulf, ko sta vstala ter se ji poklonila, »za romarje — v to sveto mesto.«

Ženske, ki so snažile oklepe, so se tudi poklonile; kakor je vse kazalo, je bila Masuda tukaj ugledna oseba. Vzela jima je oklepe iz rok.

»Slabo osnaženo,« je rekla osorno. »Menim, da znate lepše govoriti, kakor delati; odidite.

»Poslušajta, viteza! Sporočilo imam za vaju. Gospod« — in povsila je glavo pri tej besedi, — »vaju sprejme tekom ene ure; dotlej pa se gremo lahko izprehajati po vrtovih, ako je vama všeč; vrtovi so vredni, da si jih človek ogleda.«

In odšla sta ž njo; stopajoč proti zavesam pa jima je zašepetala:

»Ako je vama življenje drago, spomnita se vsega, kar sem vama naročila — predvsem glede vina in prstana; kajti če bosta vinjena sanjarila, vaju bodo preiskali. Z menoj ne govorita drugega kot o navadnih stvareh.«

Na hodniku za zaveso so stali belo oblečeni stražniki, oboroženi s sulicami, ki so se obrnili in jim sledili. Najprej so šli v hlev gledat Dima in Pla-

ma, ki sta rezgetala, ko so prišli bliže. Spoznali so, da sta bila v dobri oskrbi. Odtod so šli skozi obokan hodnik na slovite vrtove, o katerih je šel glas, da so bili najkrasnejši na celem Jutrovem. In res so bili krásni; tam je rastle drevje, grmovje in rože, kakor jih je redkokje videti, med skalami, pokritimi s praprotjo, pa so žuboreli potočki, ki so penasto padali preko visokih skal. Tuptam je bila senca cedrovih dreves tako gosta, da je bila dnevna svetloba izpremenjena v mrak; drugje zopet pa so bile trate pokrite s cveticami, ki so napolnjevale zrak s prijetnim vonjem. Vsepo vso di so rasle rože, mirte in bogato s sadjem obloženo drevje, od vseh strani pa so prihajali glasovi golobov in mnogih belokrilatih ptic, ki so letale od palme do palme.

Hodili so po potih posutih s peskom eno miljo daleč. Ko so naposled prekoračili goščavo trepetajočih, dračju podobnih rastlin, so dospeli iznenada do nizkega zidovja, kjer so uzrli pred seboj tisti črni, široki prepad, ki so ga prekoračili, preden so dospeli v grad.

»Ta prepad obdaja notranje mesto, utrdbo in vse, kar spada k njej,« je rekla Masuda; »ali more živa duša narediti most preko njega? Zdaj pa pojdimo nazaj.«

Vrnili so se po drugi poti v grad; tukaj so bili pripuščeni v neko predsobo, kjer je stala straža dvanajstih mož.

Po dolgem hodniku so dospeli do zaves, pred katerimi sta stala dva stražnika, ki sta takoj odgrnila zaves. Vstopili so v veliko dvorano ter stopali skozi množico ljudi, ki so vsi ležali sključeni na tleh. Zadaj se je dvorana zoževala.

Tu so bili postavljeni možje s turbanom na glavi, — fedai po imenu — ki so imeli velike nože v svojih pasovih; bili so zapriseženi morivci, ki so živeli samo, da izvršujejo ukaze svojega gospoda, velikega morivca. Na tem koncu dvorane je bilo še več zaves, za njimi pa zastražena vrata. Odprla so se in bili so na odprti terasi, ki jo je okoli in okoli obdajal oni veliki prepad. Na levem in desnem robu te terase so sedeli stari bradati možje, dvanajst po številu, s ponižno povešenimi glavami in v tla uprtimi očmi. To so bili dais ali svetovalci.

Na vzvišenem prostoru terase pod odprtim, lepo izdelanim lesenim paviljonom sta stala dva orjaška vojaka z rdečim bodalcem na svojih belih oblačilih. Sredi med njima je bila črna blazina, na blazini pa je počival človek, ki je nosil črn turban na svoji glavi in črno zvonasto oblačilo, speto na prsih z rdečim draguljem. Vsled svoje teže se je pogreznil globoko v mehko blazino, tako da so se videle iznad blazin gube črnega oblačila, rudeči dragulj in glava. Bil je videti kot zvita kača; tudi temne, svetlikajoče oči so bile kakor od kače. Njegovega obraza in ši-

rokega črnega turbana nista mogla videti.

Prizor je bil tako strašen, da sta se brata stresla. Onadva sta bila človeka in on je bil človek, ali nasprotje med tistim sključenim kupom in med onima dvema visokima vojščakoma iz zapada, ki sta nosila svitle oklepe in barvaste plašče, čelado na glavi, ščit na roki in dolgi meč ob strani, je bilo nasprotje med smrtjo in življenjem.

Dvanajsto poglavje.

Gospod smrti.

Masuda plane in se vrže na tla, Godvin in Wulf pa strmita v to kopico. Masuda pa kmalu vstane in reče.

»Tujca, sedaj stojita v navzočnosti Sinana, gospoda smrti. Pokleknita in poklonita se mu.«

Brata sta se vzravnala še bolj pokonci in nista hotela poklekniti. Vzdignila sta roko do čela v pozdrav, a nič več.

Zatem je zadonel izpod črnega turbana in črnega plašča votel glas v arabškem jeziku:

»Ali sta to ona dva moža, ki sta mi prinesla levovo kožo? Čujta, kaj iščeta tukaj, Franka?«

Onadva pa sta molčala.

»Strašni gospod,« je rekla Masuda, »ta dva viteza sta šele pravkar prišla preko morja iz Angleškega in ne razumeta našega jezika.«

»Povej nam, kaj je ž njima in kaj hočeta,« reče Al-Džebal, »da si moremo ustvariti sodbo o njih.«

»Strašni gospod,« odgovori Masuda, »brata pravita, da sta sinova nekega viteza, ki je v boju rešil življenje onemu, ki je vladal pred teboj, ki pa je zdaj že v rajju.«

»Slišal sem že, da je živel ta vitez. Ime mu je bilo D'Arcy in nosil je na svojem ščitu isto znamenje — človeško lobanjo.«

»Gospod, tudi tema bratoma je ime D'Arcy in sedaj prihajata k tebi, da te prosita pomoči proti Saladinu.«

Vzpričo tega imena se Sinan zgane kot se zgane kača, kadar zasluti nevarnost, in glava se je nekoliko vzdignila pod velikim turbanom.

»Kakšno pomoč in zakaj?« vpraša glas.

»Gospod, Saladin je ukradel neko žensko iz njihove hiše, ki je D'Arcyjeva nečakinja, in tadva viteza, njena brata, te prosita, da bi jima pomagal dobiti jo zopet nazaj.«

»Sporočali so mi že o tej zgodbi, a kakšno znamenje moreta ta Franka pokazati? Tisti, ki je odšel pred menoj, je podaril vitezu D'Arcyju, ki mu je pomagal v nevarnosti, nek prstan in ž njimi gotove pravice v tej deželi. Kje je sveti prstan, od katerega se je ločil v svoji neumnosti?«

Masuda je prestavila njegove besede in brata sta opazivši svarilo v nje-

nih očeh in spomnivši se njenih besedi zmajala z glavo, Wulf pa odgovori:

»Našega strica viteza sira Andreja so posekali Saladinovi vojaki in umirajoč je nama naročil, da poiščeva vas. Kako bi nama mogel pripovedovati o kakem prstanu?«

Glava se mu je povesila na prsa.

»Nadejal sem se,« je rekel Sinan Masudi, »da imata prstan, in prav iz tega vzroka, ženska, se je zgodilo, da sem ti dovolil privedi ta dva viteza predse. Ni dobro, če so sveti znaki raztreseni po svetu; oni, ki je odšel pred menoj, mi je na smrtni postelji naročil, da naj jih dobim nazaj, če le mogoče. Zato naj se podasta nazaj v svojo deželo ter se povrneta s starodavnim prstanom in pomagal jima bom.«

Masuda je prevela le poslednji stavek, brata sta pa zopet zmajala z glavo. To pot je bil Godvin, ki se je oglasil.

»Naša dežela je daleč od tukaj, gospod, in kje naj najdemo gotovo že davno izgubljeni prstan? Ne daj, da bi bila naša pot zaman. Mogočni gospod, pomagaj nama do pravice nasproti Saladinu!«

»Vsa leta svojega življenja sem iskal pravice proti Saladinu,« odgovori Sinan, »pa vendar on zmaguje nad menoj. Ponudbo vama stavim. Pojdita, Franka, ter mi prinesita njegovo glavo ali ga vsaj usmrtita, kakor vama naročim, in potem bomo dalje govorili.«

Ko sta čula te besede, je rekel Wulf Godvinu angleški:

»Po mojih mislih je najbólje, če greva; ta družba mi ni nič kaj po godu.« A Godvin ni ničesar odgovoril.

Ko sta molče stala ne vedoč, kaj bi dejala, vstopi skozi vrata tujec, se vrže na vse štiri ter se plazi skozi dvojno vrsto svetovavcev proti divanu.

»Tvoje poročilo?« reče Sinan v arabščini.

»Gospod,« odgovori tujec, »obveščam te, da se je z ladjo zgodila tvoja volja.« Nato pa je nadaljeval tako tiho, da sta ga brata komaj slišala, seveda pa ne razumela.

Sinan je poslušal, zatem pa rekel:

»Naj vstopi fedai, da sam poda svoje poročilo, obenem pa naj pripelje seboj svoje ujetnike.«

Eden svetovalcev, tisti, ki je sedel baldahinu najbliže, je sedaj vstal in kažoč na brata rekel:

»Kakšna je tvoja volja glede teh dveh Frankov?«

Svitle oči, ki so bile videti, kakor da jima hočejo prodreti do dna duše, so bile dolgo uprte vanje in Sinan je dolgo časa razmišljal. Kolena so se jima šibila, saj sta vedela, da si ustvarja sodbo glede njiju v svojem srcu in da je mnogo odvisno od njegovih besedi — tudi njuno življenje.

»Naj ostaneta tukaj,« je rekel na posled. »Morda ju še kaj vprašam.«

Nekoliko časa je vladala tišina. Sinan, gospod smrti, je bil v temni senci svojega baldahina videti zatopljen v misli; dvojna vrsta svetovalcev je ne-

mo zrla preko hodnika; orjaški stražniki so stali nepremično kot kipi. Masuda je opazovala brata, brata pa sta motrila ostri rob sence, ki jo je metal baldahin na mramornata tla. Skušala sta se kazati brezбриžna, a srce jima je močno utripalo, saj sta čutila, da se pletejo važne reči, dasi nista vedela, kakšen bo konec.

Tišina je bila tako velika, tisti nečloveški, kači podobni človek je bil videti tako strašen, njegovi priletni, brezstrastni svetovalci in posvetovalni prostor, obdan od vrtoglavega prepada tako čuden, da ju je prevzel strah kakor strah ob hudih sanjah. Godvin je ugibal, če je mogel Sinan videti prstan na njegovih prsih in kaj bi se mu utegnilo zgoditi, če bi ga opazil. Wulf pa je hrepenel, da bi na glas zavpil ali karkoli storil, kar bi pretrgalo to smrtno, od solnca razsvetljeno tišino. Minute so se jima zdele dolge ure.

Ko je nastal neki šum za bratoma, sta se na Masudin ukaz ločila, stopila korak nazaj, tako da sta stala drug drugemu nasproti in postrani proti Sinanu. Opazila sta, da so se zavese odgrnile. Izza njih pa so prišli štirje možje, ki so nesli nosilnico, pokrito z rjuho, pod katero sta zagledala orise trupla. Četvorica mož je prinesla nosilnico do baldahina, jo postavila na tla, se vrgla doli, vstala ter nato odšla.

Brata sta radovedno ugibala, kdo bi bil oni, kojega truplo je ležalo pod rjuho; kajti na vsak način je moralo

biti mrtvo truplo; a niti gospod gora niti njegovi svetovalci in stražniki, kakor je bilo videti, se niso zanimali za celo zadevo. Vnovič so se razgrnile zavese in prikazal se je spreved, ki se je pomikal proti terasi. Na čelu je stopal velik človek v beli halji z udelanim krvavim bodalom; za njim je stopala vitka ženska, zavita v dolg pajčolan, njej pa je sledil čokat vitez v frankovskem oklepu in z dolgim plaščem, kapuca mu je pokrivala glavo, kakor da bi branila solnčnim žarkom sijati na njegovo čelado. Na koncu so stopali štirje stražniki po dolgem prostoru, skozi dvojno vrsto svetovalcev, brata sta pa s čudnim nemirov v srcu motrila postavo in kretnje zastrte ženske, ki je urno stopala dalje, ne da bi ju opazila; ozirala se ni ne na levo ne na desno. Vodja te male družbe je došel do baldahina, se vrgel poleg nosilnice na tla in mirno obležal. Tudi ženska, ki je stopala za njim, se je ustavila, ko pa je uzrla črno kopico na divanu, se je zdrznila.

»Ženska, odgrni pajčolan,« je velel Sinanov glas.

Izprva se je obotavljala, nato pa je naglo odpela zaponi, da ji je padel pajčolan raz glave. Brata sta obstrmela.

Pred njima je stala — Rozamunda!

Res, Rozamunda, vsa izmučena in upadla od bolezni, grozot in potovanja. Pri pogledu na njeno blede, kraljevo lepoto se je Sinan na divanu premaknil in v svetlih očeh mu je gorel zloben,

poželjiv ogenj. Celo svetovalci so bili videti, da so se zbudili iz svojega zamaknenja in Masuda se vgrizne v svoje rdeče ustnice, prebledi, ter s požirajočimi očmi opazuje to žensko.

»Rozamunda!« sta zavpila brata z enim glasom.

Ko sta hitela proti njej, ju je preplašena pogledovala, zatem pa se jima je z zamolklim krikom vrgla okoli vratu, in zgrudila bi se bila skoraj onesveščena od prevelikega veselja, ako bi je ne bila ujela v naročje.

»Poslušaj,« je zašepetal Godvin v angleščini, »midva nisva tvoja bratranca, ampak brata, polubrata, in mi vsi ne znamo arabski.«

Ona ga je slišala in Wulf ga je slišal, a okoli stoječi so mislili, da se le pozdravljajo, kajti Wulf se je vmes oglašal v francoskem jeziku z besedami, kakor: »Pozdravljena, sestra!« »Vendar smo te našli, sestra!« ter jo je poljubil na čelo.

Rozamunda odpre oči, vstane ter poda bratoma roko. Zatem pa se je začul Masudin glas, ki jim je tolmačil Sinanove besede.

»Kakor je videti, gospica, sta vam ta dva viteza znana!«

»Prav dobro. Moja brata sta, ki sem jima bila ukradena; bila sta namreč omamljena od otrovanega vina, oče pa je bil ob tej priliki žal umorjen.«

»Kako pa je to, gospica, da se trdi, da ste Saladinova nečakinja? Ali sta

ta dva viteza potemtakem tudi Saladinova nečaka?»

»Ne,« je odgovorila Rozamunda; sta pač sinova mojega očeta, pa od druge matere.«

Ta odgovor je očitvidno zadovoljil Sinana, ki je uprl svoj pogled na blede Rozamundo in ni vprašal ničesar več. Ko je razmišljal, je nastal koncem terase šunder in brata sta opazila, da si je skušal čakati vitez narediti pot skozi stražnike, ki so stali pri zavesah in mu z drogovi svojih sulic zapirali pot. Tedaj se je Godvin spomnil, da je, ravno predno se je Rozamunda razkrila, videl tega viteza, kako se je iznenada obrnil in odšel po terasi.

Sinan se ozre in da neko znamenje. Dva svetovalca skočita na noge ter odhitita proti zavesi, kjer sta nagovorila viteza, ki se je obrnil ter prišel ž njima nazaj počasi, kakor človek, ki ne gre rad. Kapuca mu je bila medtem padla z glave in Godvin in Wulf sta ga debelo gledala, ko se je bližal; dobro sta poznala ta široka pleča, te okrogle črne oči, te debele ustnice, ta polna lica.

»Lozel! Lozel je!« je rekel Godvin.

»Ta je,« se oglasi Rozamunda; »Lozel je, dvojni izdajalec, ki me je najprvo izdal Saladinovim vojakom, zatem pa, ker nisem hotela slišati o njegovi ljubezni, temu Sinanu.«

Ko je Wulf to slišal in se jima je Lozel ravno približal, je skočil s kletvico naprej ter ga s svojo z oklepom varovano roko udaril po obrazu. V tem

trenotku sò se stražniki vrgli vmes in Sinan vpraša po Masudi:

»Zakaj se drzneš vpričo mene udariti tega Franka?«

»Radi tega, gospod,« odgovori Wulf, »ker je lopov, ki je kriv vse naše nesreče. Pozivljam ga, da se mi postavi nasproti za boj na smrt.«

»In jaz tudi,« dostavi Godvin.

»Pripravljen sem,« zakriči Lozel, ki ga je udarec silno raztogotil.

»Zakaj si pa potem skušal odnesti pete, pes, ko si zagledal naše obraze?« vpraša Wulf.

Masuda povzdigne roko in obrnjen proti Lozelu spregovori v imenu Sinanovem.

»Hvala ti na uslužnosti, ki si mi jo izkazal. Govoril sem s tvojim odposlancem, Frankom, ki ga poznam izza prejšnjih časov. Po tvojem naročilu in navodilu sem poslal enega svojih častnikov z vojaki, da pomore Saladinove ljudi na ladji in ujamejo to gospico, ki je njegova nečakinja, kar se je vse zgodilo. Po pogodbi, sklenjeni s tvojim odposlancem, bi moral zdaj izročiti to gospico tebi — —«

Pri teh besedah sta Godvin in Wulf zaškripala z zobmi ter ga strme gledala.

»A ta dva viteza trdita, da si jo njima ukradel in eden te je udaril in pozval na dvoboj, in ti si poziv sprejel. Prav rad odobrim ta dvoboj, saj si že dolgo želim videti dva frankovska vi-

teza v boju po njihovem običaju. Jaz določim spored; ti dobiš najboljšega konja v mojem kraljestvu, ta vitez pa bo jezdil svojega. Pogoji boja pa so: Boj se vrši na mestu med notranjimi in zunanji vrati trdnjave, in ta boj, ki mora biti boj na življenje in smrt, se vrši v noči polne lune — to je, od danes čez tri dni. Ako boš ti zmagovalec, se potem dalje pogovoriva o zadevi gospice, ki si jo želiš pridobiti za ženo.«

»Gospod,« odgovori Lozel, »kdo more na tem strašnem kraju v mesečini nastaviti sulico? Ali tako držiš svojo besedo?«

»Jaz jo pa morem in hočem!« zavpije Wulf. »Pes, bojeval bi se s teboj med peklenškimi vrati.«

»Drži svojo besedo,« reče Sinan, »saj si dejal, da sprejmeš poziv tega viteza, ne da bi stavil kake pogoje; in kadar boš z njegovim mrtvim truplom dokazal, da njegova stvar ni pravična, potem pa govoriva midva. Spremite ga v vnanjo trdnjavo ter mu postrežite z vsem najboljšim, kar premoremo. Pripeljite mu mojega velikega vrana, da jezdi na njem po mostu sempatja ali kjerkoli mu drago med mestnim ozidjem, ponoči ali podnevi. Pazite pa, da se ne približa tej gospici, ki jo je izdal v moje roke, ali tema vitezema, svojima sovražnikoma, in da meni ne pride pred oči. Ni me volja govoriti s človekom, ki je bil udarjen v lice, dokler ni s krvjo opral udarca.«

Ko je Masuda prenehala s preva-
janjem, je dal Sinan znamenje, preden
je Lozel mogel odgovoriti in priskočile
so straže ter odvedle Lozela s terase.

»Zdravstvuj, gospod tat,« je Wulf
zavpil za njim, »dokler se ne srečava
na ozkem mostu in tam poravnava svoj
račun. Z Godvinom si se že boril, ne-
mara boš imel z Wulfom več sreče!«

Lozel se je ozrl, ker pa ni našel
pravih besed, je odšel svojo pot.

»Sedaj pa tvoje poročilo,« reče Si-
nan vitkemu knezu, ki je ves ta čas
ležal pred njim na obrazu nepremično
kakor postava na nosilnici. »Še enega
ujetnika imate, kajneda, velikega
emirja Hasana. Kje pa je oni francoski
ogleduh.«

»Gospod,« je rekel, »storil sem, ka-
kor si velel. Vitez, ki je pravkar odšel,
je krmaril ladjo v zaliv, kakor je bilo
dogovorjeno. Napadel sem pri dnev-
nem svitanju. Saladinovi vojaki so se
hrabro borili, kajti ta gospica nas je
ugledala, jim dala znamenje, da so
imeli časa zbrati se, in mi smo mnogo
ljudi izgubili. Naposled pa smo jih
premagali in pobili vse razen princa
Hasana, ki smo ga ujeli. Pustil sem na
mestu nekaj ljudi, da stražijo ladjo.
Ladjinemu moštvu smo prizanesli, ker
so bili služabniki Franka Lozela, jih
izpustili na obrežje skupno z neko
frankovsko žensko, ki je bila služabnica
te gospice, da si poiščejo pot do naj-
bližjega mesta. To žensko sem hotel
usmrtiti, ker pa je ta gospica, vaša

ujetnica prosila za njeno življenje, češ, da je prišla iz dežele Frankov iskat svojega moža, sem ji prizanesel, ker nisem imel posebnega povelja. Včeraj zjutraj smo šli proti Masijafu; princ Hasan je bil v nosilnici skupaj z onim frankovskim ogleduhom, ki je bil nekaj časa tukaj ter vam sporočil o ladjinem prihodu. Ponoči sta spala v istem šotoru; princa sem pustil zvezanega pod varstvom straže; ali zjutraj, ko smo prišli pogledat, smo opazili, da je Hasan pobegnil, — kako, ne vem — frankovski ogleduh pa je ležal z ramo od noža skozi srce mrtev v šotoru. Glejte!« in odgrnil je rjuho z nosilnice in prikazalo se je trdo truplo ogleduha Nikolaja, ki je mrtev ležal tam z izrazom groze na svojem obrazu.

»Tudi ta je našel konec, kakor ga je bil zaslužil,« je zamrmral Wulf Godvinu.

»Iskal sem ga povsod brez uspeha, nato pa sem prišel sem s to gospico, vašo ujetnico in Frankom Lozelom. Govoril sem.«

Ko je Sinan čul to poročilo, je pozabil na svojo mirnost, planil z divana in stopil dva koraka naprej. Tu se je ustavil; jeza mu je gorela v iskrečih se očeh. Za trenotek si je pogladil brado in brata sta na njegovem kazalcu opazila prstan, ki je bil tako močno podoben tistemu, ki ga je imel Godvin okoli vratu, da bi ju nikdo ne mogel razločiti.

»Človek,« je rekel Sinan z zamolklim glasom, »kaj si storil? Zakaj si pustil, da je pobegnil emir Hasan, največji prijatelj in general sultana iz Damaska. Ob tem času je tam ali vsaj že blizu in tekom šestih dni bomo videli Saladinovo vojsko jezdit po naših poljanah. Zakaj nisi pomoril moštva in frankovske ženske? Tudi ti bodo prinesli vest o zajetju ladje in te gospice, ki je iz Saladinove hiše in ki bi jo rajši imel nego celo frankovsko kraljestvo. Kaj porečeš?«

»Gospod,« odgovori vitki častnik in glas se mu je tresel, »vsemogočni gospod, jaz nisem imel nobenega povelja od tebe pomoriti ladjino moštvo in Frank Lozel mi je povedal, da se je z vami dogovoril, da jim prizanesemo.«

»Potem, suženj, je on lagal. Dogovoril se je z menoj po tem mrtvem ogleduhu, da se vse pomori, in dalje, ali ti ni znano, da želim smrti, ne življenja, če ne dam posebnih povelj v takem slučaju? Kaj pa s princem Hasanom?«

»Gospod, ničesar ne vem. Mislim pa, da je moral podkupiti ogleduha, ki mu je bilo ime Nikolaj,« in pokazal je truplo, »da mu je prerezal vezi, pozneje ga je pa umoril iz maščevanja, kajti poleg trupla smo našli težak mošnjček poln zlata. Da ga je sovražil kakor je sovražil tistega Lozela, dobro vem, kajti nazival jih je pse in izdajalce; ker ju ni mogel udariti, ko je imel zvezane roke, jima je pljuval v obraz ter ju preklinjal v imenu Alahovem. To je

bil vzrok, da sem z ozirom na to, ker je bilo Lozela strah biti blizu njega, postavil kot stražnika tega ogleduha Nikolaja, ki je bil drzen človek, pred šotorom pa dva stražnika; Lozel in jaz sva pa stražila gospico.«

»Ukaži pripeljati ta dva vojaka,« je rekel Sinan, »da pojasnita to stvar.«

Takoj sta se postavila vojaka poleg svojega stotnika, vendar nista vedela ničesar povedati. Prisegala sta, da nista zaspala na straži, da nista slišala najmanjšega glasu, a vendar ni bilo princa, ko je jutro napočilo. Zopet si je gospod smrti gladil svojo črno brado. Nato pa je vzdignil znamenje ter rekel:

»Tu vidite znamenje. Pojdite.«

»Gospod,« je rekel Fedai, »dolgo vrsto let sem ti zvesto služil.«

»Tvojega službovanja je konec. Pojdi!« se je glasil resni odgovor.

Fedai je povetil glavo v pozdrav, postal za trenotek kakor globoko zatopljen v misli; nato pa se je obrnil, odšel trdih korakov do roba brezdna in skočil. Za trenotek je solnce obsijalo njegov beli vihrajoči plašč, za tem pa se je začul iz globin tega strahovitega kraja težak padec in vse je bilo tiho.

»Pojdita za svojim stotnikom v raj,« je rekel Sinan obema vojakoma; eden je potegnil nož, da bi se zabodel, a svetovalec je skočil nadenj in zavpil:

»Žival, mar boš pred obličjem svojega gospoda prelival kri? Ali ne poznaš običajev? Naprej!«

In siromaka sta odšla, prvi trdnih korakov, drugi pa, ki ni bil tako pogumnega srca, se je zvrnil v prepad, kakor da bi bil pijan.

»Končano je,« so rekli svetovalci ter zaploskali z rokami. »Strašni gospod, zahvaljujemo te vzpričo tvoje pravičnosti.«

Rozamunda je obnemogla in celo brata sta prebledela. Ta človek je bil v resnici strašen — če je bil sploh človek in ne zlodej — in oni so bili v njegovi oblasti. Kedaj se tudi zanje oglasi povelje skočiti v tisti prepad? Wulf pa je v svojem srcu prisegel, ako bi on moral nastopiti to pot, da mora tudi Sinan ž njim.

Truplo romarja so odnesli, da je vržejo orlom, ki so se vozili nad to hišo smrti; ko se je Sinan zopet usedel na divan, je začel govoriti po Masudi s tihim, mirnim glasom, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo:

»Gospica,« je rekel Rozamundi, »tvoja zgodba mi je znana. Saladin te hoče imeti, in nič čudnega ni,« — oči so se mu zažarele z novim, strašnim svitom — »če želi videti tako lepotico na svojem dvoru, dasi je Frank Lozel prisegel po onem mrtvem ogleduhu, da si dragocena v njegovih očeh zbok nekih sanj, ki jih je imel. Veš, ta krivoverski sultan je moj sovražnik, ki ga satan ščiti, kajti celo mojim fedais se ni posrečilo umoriti ga, in nemara bo radi tebe vojska. A ne boj se, kajti cena, za katero bi te mogel dobiti, je večja, nego

bi jo sam Saladin hotel plačati. Ker je ta trdnjava nepremagljiva, lahko v miru bivaš tukaj. Nobena želja ti ne bo odrečena. Govori in kar želiš, se ti zgodi.«

»Predvsem želim,« je rekla Rozamunda s tihim, a trdnim glasom, »varstva pred sir Lozalom in vsemi moškimi.«

»Se zgodi. Gospod gora te pokrije s svojim lastnim plaščem.«

»Potem želim,« je nadaljevala, »da bivata moja dva brata pri meni, da se ne čutim same med tujimi ljudmi.«

Sinan je nekaj časa premišljal in odgovoril:

»Tvoja brata naj bivata blizu tebe v gradu za tujce. Shajali se boste pri gostiji in na vrtovih. Vendar, gospica, ali ti je znano? Onadva sta prišla sem v veri v staro pravljico o neki obljudi, ki jo je naredil oni, ki je odšel pred menoj, da prosita mene pomoči, da te osvobodim iz Saladinovih rok, ne vedoč, da sem jaz tvoj pogoščevavec, ne Saladin. Da sta te na tak način našla, je naključje, ki vzbuja celo meni modremu začudenje, kajti v tem vidim dobra znamenja. Sedaj pa utegneta ta dva vitka tvoja brata, ki sta te želela rešiti iz Saladinovih rok, zopet želeti, da bi te rešila od Al Džebala. Zato vedite vsi skupaj, da vodi od gospoda smrti samo ena pot rešitve. In sicer tam-le,« in pokazal je na vrtoglavi kraj, kjer so njegovi trije služabniki skočili v brezdno.

»Viteza,« je nadaljeval, obrnivši se h Godvinu in Wulfu, »peljita svojo sestro od tod. Za drevi povabim njo in vaju na gostijo. Dotlej pa zdravstvujte! »Ženska,« je pristavil Masudi, »pojdi ž njimi. Svoje dolžnosti poznaš; ta gospica je v tvojem varstvu. Ne dopusti nobenemu moškemu, da bi se ji približal, predvsem Franku Lozelu ne. Dais, poslušajte: Ti trije stojte pod zaščito syetega znamenja v vseh stvareh, samo zapustiti ne smejo mojega ozidja razen z dovoljenjem svetega znamenja — ne, razen v moji navzočnosti.«

Svetovalci so vstali, se priklonili ter zopet sedli. Nato pa sta brata in Rozamunda odšli pod vodstvom Masude in v spremstvu stražnikov po terasi skozi zavese do vzvišenega prostora, kjer so ljudje čepeli na tleh, skozi veliko dvorano, kjer so jih straže na Masudino povelje pozdravile, in po hodnikih do prostora, kjer so spali. Tu se je Masuda ustavila ter rekla:

»Gospica, Roža sveta, ki po vsej pravici nosiš tako ime, odhajam, da ti pripravim sobano. Brezdvoma želiš govoriti nekaj časa s tema svojima — bratoma. Govorite in ne bojte se ničesar, kajti moja skrb bo, da ostanete sami, čeprav le za malo časa. A zidovi imajo ušesa; radi tega vam svetujem, da se poslužujete angleškega jezika, ki ga tu v Al Džebalovi deželi ne razume nikdo izmed nas — tudi ne jaz.«

Masuda se prikloni ter odide.

Trinajsto poglavje.

Poslanstvo.

Brata in Rozamunda so nemo gledali drug drugega; imeli so si toliko povedati, da skoro niso vedeli, kje bi začeli.

»Zahvalimo Boga,« začne Rozamunda, »ki nas je po teh žalostnih mesecih potovanja in nesreče zopet združil!« In v tujski dvorani gospoda smrti so vsi trije pokleknili in se mu iskreno zahvalili.

Nato so se pomaknili bolj na sredo dvorane, kjer so menili, da jih nikdo ne bo mogel slišati, ter se začeli tiho in v angleščini pomenkovati.

»Ti nam prva povej svojo zgodbo, Rozamunda,« reče Godvin.

In pripovedovala je kolikor je mogla kratko, onadva pa sta jo pazljivo poslušala, ne da bi izpregovorila besedico.

Zatem se je oglasil Godvin in pripovedoval svojo zgodbo. Rozamunda je poslušala in skoraj šepetaje vprašala:

»Zakaj neki je vama ona krasna, črnooka ženska tako naklonjena?«

»Ne vem,« odgovori Godvin; »nemara zato, ker sem jo rešil iz levovega žrela.«

Rozamunda ga pogleda, se mu malo nasmehlja in pravi:

»Bog blagoslovi tistega leva in njegov rod! Prosimo Boga, da ne pozabi kmalu tega čina, kajti dozdeva se mi, da je življenje nas vseh odvisno od nje-

ne naklonjenosti. Kako čudna je ta zgodba in kako obupen naš položaj! Kako čudno tudi, da si prišel semkaj proti njenemu svetu, ki je bil, sodeč po vsem, mislim, pošten.«

»Naša vodnica je bila,« odgovori Godvin. »Tvoj oče je modro govoril, ko je umiral, in je videl, česar mi nismo mogli videti.«

»Tako je,« pristavi Wulf, »a moja želja je, da bi nas bila peljala na kak drug kraj, kajti strah me je tega gospoda Al Džebala, ki samo namigne, pa derejo ljudje kar v smrt.«

»Hudoben človek je,« odgovori Rozamunda in se strese, »hujši nego vitez Lozel. In kadar upre svoje oči vame, me zaboli v srce. Da bi mogli uteči iz tega kraja!«

»Jegulja v pasti iz vrbovja ima več upanja na svobodo!« reče Wulf mrko. »A bodimo vsaj hvaležni, da smo skupaj ujeti, — rad bi vedel, za koliko časa.«

V tem je prišla Masuda v spremstvu strežnic, se priklonila Rozamundi ter rekla:

»Gospodarjeva volja je, gospa, da vas popeljem v sobane, ki so jih pripravili za vas, da se odpočijete do pojedine. Ne bojte se, tedaj se zopet snidete z bratoma. Vidva viteza pa imata dovoljenje, da vadita svoje konje po vrtovih, če je vama drago. Osedlani stojе na dvorišču, kamor vaju popelje ta ženska.«

»S tem hoče reči, da moramo iti,«
zammra Godvin, na glas pa pristavi:
»Z Bogom sestra, do drevi!«

Na dvorišču sta brata našla Plama in Dima ter štiri divje vojake s častnikom. Ko sta bila v sedlu, jima je ta namignil, da mu sledita, in odjezdili so skozi obokana vrata iz dvorišča na vrtove. Pred njimi se je vila široka, s peskom posuta cesta, na katero so zavili. Cesta se je vila ob prepadu, ki je obdajal trdnjavo in notranje mesto Masiaf.

Ko so jezdili, prepad vedno na desni, zadržavajoč konje, da ne prehite konja svojega vodnika, dasi je bil jako hiter, so uzrli drugo četo, ki se jim je bližala. Tudi tej je jezdil na čelu častnik morivcev, kakor so Franki nazivali te Aldžebalove služabnike, za njimi pa je jezdil na krasnem, kakor oglje črnem žrebcu in spremljan od stražnikov nek frankovski vitez v polnem oklepu.

»Lozel je,« je rekel Wulf, »na konju, ki mu ga je Sinan obljubil.«

Pri pogledu nanj je silna jeza zgrabila Godvina. Z glasnim krikom je potegnul svoj meč. Lozel ga je videl in kakor blisk mu je švignil meč iz nožnice v odgovor. Zdirjala sta mimo obeh častnikov, ki sta bila z njimi, izpodbodla konje in kot bi trenil sta bila drug drugemu nasproti. Lozel je udaril prvi, a Godvin je s ščitom prestregel udarec; preden pa je mogel udarec vrniti, so prihiteli vojaki od obeh oddelkov in ju ločili.

»Škoda,« je rekel Godvin. »Da bi bili naju pustili, brat, mislim, da bi ti bil prihranil tvoj dvoboj pri mesečini.«

Konji so zopet zdirjali in Lozel jim je izginil izpred oči. Ob mestnem robu so dospeli do ozkega mostu brez ograje, ki se je vzpenjal preko prepada. Tukaj je častnik zasukal svojega konja, jim namignil, da mu slede in se v polnem diru zagnal na most. Za njim sta zdirjala brata — Godvin prvi, za njim pa Wulf. Po strmem klancu na drugi strani so se počasi ustavili. Stotnik se je obrnil in zdirjal nazaj še hitreje nego je prišel.

»Prehiti ga!« je zavpil Godvin, izpustil vajeti na Plamov vrat in ga pognal.

In skočil je naprej, Dim pa za njim. Kmalu sta dohitela stotnika in ga na ozkem potu prehitela. Niti za palec prostora ni bilo med njimi in med brezdnom in častnik se je vzlic svoji neustrašenosti z grozo oprijemal konjeve grive, pričakujoč, da ga vsak hip vržeta v prepad. Na mestni strani pa sta brata smeje ustavila konja; občudovali so ju služabniki, ki so tam nanje čakali.

»Pri svetem znamenju!« zavpije častnik, misleč, da ga brata ne razumeta; »to niso ljudje; vragi so, njihovi konji pa gorske koze. Mislil sem jih malo ustrašiti, pa sta mi drzno vrnila, ko sta švignila mimo mene kakor dva sokola.«

»Pogumna jezdeca in brzi, dobro izučeni konji,« omeni eden stražnikov z glasom polnim občudovanja. »Boj v mesečini bo vreden, da si ga ogledamo.«

Odtod so zavili zopet na peščeno cesto in zdirjali dalje. Trikrat sta na ta način objezdila mesto, zadnjikrat čisto sama, kajti pustila sta stotnika in vojake daleč za seboj. Šele ko sta razsedla Plama in Dima v hlevih, so prihiteli na penastih konjih za njima. Brata pa se nista zmenila zanje, potisnila sta hlapce na stran ter sama opravila svoja konja.

Iz hleva sta šla nazaj v hišo za tujce v nadi, da najdeta Rozamundo. A Rozamunde ni bilo tam; tedaj sta sedla in se začela pomenkovati o čudovitih dogodkih, ki sta jih doživela. Nista pozabila na usmiljenje nebes, ki je pripeljalo vse tri čvrste in zdrave skupaj, čeprav ravno v tej peklenski hiši. Kmalu pa so prišle ob solnčnem zahodu strežnice ter ju povedle v kopelj, kjer so ju črni sužnji okopali in opojili z dišavami ter jima nad oklepom oblekli nova oblačila.

Ko sta prišla iz kopeli, je solnce že zašlo in strežnice so ju z gorečimi bakljami v rokah peljale v veliko sijajno dvorano, ki je doslej še nista videla; bila je zgrajena iz klesanega kamna in nad njo se je krivila izrezljana pobarvana streha. Ob eni strani dvorane je bila cela vrsta okroglih, odprtih obokov, ki so jih nosili elegantni beli ste-

bri, zadaj pa marmornata terasa s stopnicami, ki so vodile do spodaj ležečih vrtov. V tej dvorani so sedeli pri nizkih, z biseri vloženi mizah na blazinah gostje; bilo jih je nad sto in vsi so bili oblečeni v bela oblačila, v katera je bilo vdelano rdeče bodalo, in vsi so bili tihi, kakor da bi spali.

Ko sta brata dospela v dvorano, so se strežnice umaknile in služabniki z zlatimi verižicami okrog vratu so ju spremili na vzvišeni prostor sredi dvorane, kjer je stalo več še nezasedenih stolov, med njimi v sredini divan, ki je bil višji in sijajnejši od drugih.

Tukaj so jima nakazali prostore nasproti divanu in onadva sta se postavila ob stolih. Kmalu se je začul glas godbe in v spremstvu prepevajočih žensk se je prikazal gospod Šinan, ki je počasi stopal po veliki dvorani. Čuden sprevod je bil to; za ženskami so namreč prišli postarni dais v belih haljah, za njimi gospod Al Džebal sam, oblečen sedaj v krvavordečo, svečanostno oblačilo in z dragulji na turbanu.

Okoli njega so stopali štirje služnji, črni kot ebenovina, katerih vsak je držal plamtečo bakljo visoko v zrak, zadaj pa sta stopala dva orjaška stražnika, ki sta se postavila poleg njega, ko je sedel pod baldahin. Ko je stopal po dvorani, so vsi vstali, se vrgli na tla, dokler se njihov gospodar ni vsedel, samo brata sta obstala pokonci kakor dva preživeła sredi padlih na bojišču.

Ko se je vsedel med blazinami na enem koncu divana, je namignil z roko in nato so posedli tudi gostje in z njimi Godvin in Wulf.

Nastal je premor in Sinan se je nepotrpežljivo oziral po dvorani. Brata sta kmalu opazila, kaj je bilo temu vzrok. Na koncu dvorane, ravno nasproti tistemu, kjer sta onadva vstopila, se je prikazalo še več pevajočih žensk, za njimi pa je stopala v spremstvu štirih črnih bakljonoscev Rozamunda, za njo pa Masuda.

Rozamunda je bila videti kakor kraljica iz Jutrovega. Na glavi je imela krono iz draguljev, izpod nje pa je visel pajčolan, a ne tako daleč, da bi ji zakrival obraz. Z dragulji so bile tudi posute njene težke kite, oblačilo iz rožaste svile, njene gole, slonokoščene roke in celo čeveljčki na njenih nogah. Ko se je bližala v svoji kraljevi lepoti, so gostje te čudne gostije strme upirali vanjo oči in se spogledovali. Nato pa so vsi vstali in se poklonili.

»Kaj to pomeni?« zamrmra Wulf Godvinu, ko sta se poklonila kakor ostali. A Godvin ni ničesar odgovoril.

Rozamunda je stopala dalje in Al Džebal je vstal, ji podal svojo roko ter jo posadil poleg sebe na divan.

»Nobenega iznenadenja ne pokazati!« je zamrmral Godvin, ko je vjel sva-reči pogled iz oči Masude, ki se je vstopila za Rozamundo.

Gostija se je pričela. Sužnji so tekali semintja, prinašali posode s čud-

nimi, okusnimi jedili na male, vložene mize.

Godvin in Wulf sta jedla, dasi ne radi gladu; kaj da sta jedla, nista vedela, saj sta opazovala Sinana in nape njala svoja ušesa, da vjameta vse, kar je izpregovoril, ne da bi bilo videti, da poslušata. Dasi je Rozamunda skušala ostati mirna in nebrižna, sta opazila, da jo je bilo silno strah. Sinan jo je silil z jedmi in' ona jih je morala vzeti. Ves čas pa se je oziral nanjo s svojimi divjimi očmi.

Nato so prinesli blagodišeče vino v zlatih kupicah; najprej ga je sam pokusil in ponudil Rozamundi. Ona pa je zmajala z glavo in zaprosila Masudo vode, češ, da se nikoli ne dotakne opojnih pijač; in prinesli so ji s snegom ohlajeno vodo. Tudi brata sta prosila vode. Sinan ju je sumljivo pogledal in zahteval pojasnila. Godvin odgovori po Masudi, da ju veže prisega, da se ne dotakneta vina, dokler se ne vrneta v svojo deželo in ne izpolnita svoje naloge. Na te besede je pomenljivo odvrnil Sinan, da je docela prav in dobro držati prisego, boji se pa, da bosta morala vsled svoje prisege piti vodo do konca svojega življenja — besede, spričo katerih jima je upadlo srce.

Vino, ki ga je Sinan pil, se ga je kmalu prijelo in začel je mnogo govoriti, on, ki je bil sicer zelo molčeč.

»Davi si srečal Franka Lozela,« je rekel Godvinu po Masudi, »ko si jezdaril po mojih vrtovih ter vzdignil meč

nadenj. Zakaj ga nisi ubil? Ali je on boljši vojak?»

»Dozdeva se, da ni, saj sem ga nekoč že premagal,« odgovori Godvin. »Tvoji služabniki so posegli vmes ter naju ločili.«

»Tako je,« odvrne Sinan; se že spominjan; imeli so tako povelje. Pa vzlíc temu bi rad, da bi ga bil pobil, tega nevernega psa, ki se je drznil povzdigniti svoje oči k tej roži vseh rož, vajini sestri. Ne boj se,« je nadaljeval in se obrnil k Rozamundi; »ne bo te več žalil, kajti odslej si pod varstvom svetega znamenja,« in iztegnil je svojo drobno krvoločno roko, na kateri se je blestel prstan oblasti, in jo pobožal po roki.

Rozamunda pa je povесila glavo, da zakrije obličje, dasi na njem ni bilo rdečice, kakor si je on mislil, ampak gnjev in nemir.

Wulf je srepo strmél v Al Džebala, ki je imel glavo na srečo proč obrnjeno, in tako silen je bil srd, ki mu je vzkipeval v srcu, da mu je bilo, kakor da bi se mu neka megla delala pred očmi, in skozi to meglo je bil ta peklenški poglavar ljudstva morivcev, oblečen v žareče rdeče oblačilo, videti kakor s krvjo oškropljen človek. Iznemada mu je šinila misel, da bi ga umoril, in roka mu je segla po mečevem ročaju. Godvin opazi grozo v Masudinih očeh, zagleda tudi Wulfovo roko in ugane, kaj se godi. Z naglo kretnjo svoje roke je vrgel zlato posodo raz

mizo na marmornata tla, nato pa je na glas zaklical v francoskem jeziku:

»Brat, ne bodi tako neroden; poberi posodo, pa odgovarjaj gospodu Sinanu, kakor je tvoja dolžnost — mislim namreč v zadevi tistega Lozela.«

Wulf se sklone in pri tem se stregni, dasi je pravkar malo manjkalo, da ni zblaznel.

»Jaz želim,« je rekel, »usmrtiti tega človeka v tretji noči od danes, ako ga morem. Če se mi pa ponesreči, potem dovozi mojemu bratu stopiti na moje mesto.«

»Res, pozabil sem bil,« je rekel Sinan. »Tako sem bil določil in to bo boj, ki ga želim videti. Ako on tebe pobije, potem mu stopi brat nasproti. Ako pa ubije obadva, potem mu pa nemara jaz, Sinan, stopim nasproti — po svoji šegi. Lepa gospica, ker ti je znano, kaj se ima vršiti, povej, ali te je strah videti to borbo?«

Rozamunda je prebledela, a odgovorila je ponosno:

»Čemu bi me bilo strah, ker mojih bratov ni strah? Pogumna viteza sta, vzgojena za orožje, in Bog, ki je v njegovi roki osoda nas vseh — tudi tvoja, o gospod smrti — bo čuval pravico.«

Ko so bile te besede Sinanu prevečene, se je malo stresel. Nato pa je odgovoril:

»Gospica, vedi, da sem jaz glas in prerok Alahov — da, in njegov meč, da kaznujem zlikovce in one, ki ne verujejo vanj. No, če je resnica, kar sem

slišal, sta tvoja brata vešča jezdeca, ki sta se celo drznila dirjati mimo mojega služabnika na ozkem mostu, in bodi zmaga ž njima. Povej mi pa, katerega izmed njiju ljubiš manj, kajti on naj prvi nastopi proti Lozelu!»

Ko se je Rozamunda pripravljala, da odgovori, je Masuda z napol zaprtimi očmi motrila njeno obličje. Pa bilo je mirno in hladno, kakor da bi bilo izklesano iz kamna, dasi so bili njeni občutki morda drugačni.

»Meni sta obadva enako draga,« je rekla. »Kedar eden govori, govorita obadva. Ljubim obadva enako.«

»Potem, gost mojega srca, se zgodi, kakor sem dejal. Modrooki brat nastopi prvi, če on pade, pa drugi. — Pojedina je končana in prišla je ura molitve. Sužnji, velite ljudem, da si napolnijo kozarce. Gospica, tebe pa prosim, da stopiš na vzvišenem prostoru naprej.«

Ubogala ga je in na dano znamenje so se zbrale črne bakljonoske s svojimi gorečimi bakljami zadaj za njo. Tedaj se dvigne Sinan in zakliče na ves glas:

»Al Džebalovi služabniki, prisezite zvestobo, zapovedujem vam, tej cvetki vseh cvetk, visokorodni princezinji iz Balbeka, nečakinji sultana Saladina, ki ga ljudje nazivljajo velikega,« in zarežal se je, »dasi ni tako velik kot jaz, to je kraljica devic, ki bo kmalu — —« Tu se je ustavil, izpraznil svoj z dragulji obdani kozarec do dna

ter ga z nizkim poklonom podal Rozamundi.

Enako je pila cela zbrana družba in vpila, da je odmevalo po dvorani; kajti njena ljubkost, ko je stala tako v divji svetlobi bakelj, je ganila ljudi, posebno ker so bili omamljeni od opojnega Al Džebalovega vina.

»Kraljica! Kraljica!« so vpili.
»Kraljica naša in našega gospoda!«

Sinan jih je slišal in se nasmejal. Nato da znamenje, da utihnejo, vzame Rozamundino roko in jo poljubi, potem se obrne ter odide za svojimi prepevajočimi ženskami in v spremstvu svojih dais in stražnikov iz dvorane.

Godvin in Wulf sta stopila naprej, da bi govorila z Rozamundo, pa Masuda je posegla vmes s hladnim, razločnim glasom:

»Ni dovoljeno. Pojdita viteza pa si ohladita svoje čelo tam v onih vrtovih, kjer teče sladka voda. Vajina sestra je v mojem varstvu. Bodita brez strahu.«

»Pojdi,« je rekel Godvin Wulfu, najbolje je, da ubogava.«

Tako sta skupaj stopala skozi množico gostovavcev ter sta hitela na teraso in s terase na vrtove. Tu sta stala nekaj časa v blagodejnem svežem zraku, ki jima je kaj dobro del po vročem, dišav polnem ozračju v dvorani, šetajoč med vonjajočim cvetjem. Luna, ki je plavala na brezoblačnem nebu, je bila skoraj polna in v njuni svetlobi sta videla čudovit prizor. Pod mnogimi drevesi in tupatam postavljenimi šoto-

ri so bile razprostrte preproge in tja so prihajali udeležniki gostije, ki so pili vino in legali spat.

»So li pijani?« vpraša Wulf.

»Kakor vse kaže,« odgovori Godvin.

A ti ljudje so bili bolj blazni nego pijani, kajti hodili so precej trdno, pa s široko odprtimi, sanjavimi očmi. Po vsej priliki tudi niso spali na preprogah, marveč ležali tam, strmeli v nebo in mrmrali s svojimi ustnicami, na obrazu pa jim je bilo videti neko čudno, brezbožno zamaknenje. Včasih so vstali ter naredili nekaj korakov mahajoč z rokami, nato pa so sklenili roke, kakor da bi objeli nekaj nevidnega. In zopet so se vrnili nazaj na svoje preproge, kjer so umolknili.

Pod drevesi počivajočim so se približale ženske, zastrte z belimi pajčolanmi, ki so se plazile okoli njih in jim šepetale na ušesa in ponujale jim piti iz kozarcev, ki so jih nosile.

Nehote so se tudi bratoma približale ter jima ponujale kozarec; onadva pa sta stopala dalje, ne da bi se zmenila zanje; dekleta so ju nato ustavile rekoč: »Jutri se zopet vidimo,« ali pa: »Kmalu bosta vesela, da bosta pila in stopila v raj.«

»Stopaj hitreje, brat,« reče Wulf, že pri samem pogledu na preproge se me loteva spanec in vino se tako lesketa v kupicah, kot oči žensk, ki jih nosijo.«

Odšla sta dalje proti šumečemu slapu, ondi sta pila in si umila obraz in glavo.

»To je bolje nego vino,« reče Wulf. »Slišiš, povej mi, kaj pomeni vse to?«

»Ali si gluhi in slepi?« odvrne Godvin. »Ali ne vidiš, da se je oni zlodej zagledal v Rozamundo in se je name-rava polastiti?«

Wulf pa se je zadrl:

»Prisegam, da pošljem pri prvi pri-
liki njegovo dušo v pekel in tudi, če bi
ji najina morala družbo delati!«

»Tako je,« odgovori Godvin, »videl
sem, da je le malo manjkalo, da se ni
kaj tacega že danes zvečer zgodilo. Ali
pomni, da je potem konec nas vseh.
Počakajmo torej, da udarimo, kadar
moramo, — da rešimo, če mogoče, Ro-
zamundo.«

»Kdo pa ve, če se še enkrat ponudi
tako ugodna prilika?«

»Med nakitom, ki ga je imela Ro-
zamunda okoli pasu, sem opazil z dra-
gulji obdan nož,« pravi Godvin. Smeva
ji zaupati, da ga zna rabiti, če bo treba,
potem pa sme i nama zaupati, da
storiva vse, kar je v najini moči. Umr-
la bova vsaj, mislim, tako, da bodo to
še dolgo pomnili v teh gorah.«

Med tem pogovorom sta dospela
do roba trate, kjer sta se ustavila in
umolknila; naenkrat se je prikazala iz
sence nekega cedrovega drevesa sa-
motna ženska v beli halji.

»Pojdiva,« je rekel Wulf, »tu je zo-
pet ena s svojo prokleta kupico.«

Pa preden sta se obrnila, je smuknila ženska prednje in odgrnila pajčolan — Masuda.

»Pojdita z menoj, brata Peter in Janez. Marsikaj vama imam povedati. Kaj! Nočeta piti? Vesta, to je najpametnejše.« In razlila je kupico po tleh in pohitela pred njima dalje.

Tiho kakor duh je hitela, se prikazala zdaj na odprtih jasad, zdaj zopet izginevala v gosti temi cedrovih vej; naposled je dospela do gole, samotne skale, ki je stala skoro ob robu brezna. Tej skali nasproti je ležala velika groblja, kakor so jih stari narodi postavljali nad trupli svojih mrtvecev. V grobljo pa so vodila debela vrata, ki so bila čudovito skrita v grmovju. Masuda je vzela izza pasa ključ, se ozrla naokrog, da se prepriča, če so sami, ter jih odprla.

»Vstopita,« je rekla ter ju potisnila pred seboj naprej.

Ubogala sta jo in slišala, ko je za seboj od znotraj zaprla vrata.

»Sedaj smo nekaj časa na varnem,« je rekla in vzdihnila, »ali jaz vsaj mislim, da smo. Popeljem pa vaju na kraj, kjer je bolj svetlo.«

In prijela ju je za roke ter stopala dalje po zložni brežini, kjer so ugledali mesečino in pri njeni svetlobi spoznali, da so stali pri vhodu v neko jamo, ki je bil zakrit z grmovjem. Iz brezdanjih globin spodaj do te odprtine se je vzdigoval greben, skalnat hrbet, ki je bil strm in ozek.

»Poglejta edino pot, ki pelje iz masiafske trdnjave, če ne štejemone one čez most,« je rekla Masuda.

»Kaj slaba je,« reče Wulf in strmi navzdol.

»Tako je, pa vendar jo zmorejo skalovja vajeni konji. Spodaj je dno prepada in nekako miljo daleč na levi tokava, ki drži do vrha gore in svobode. Ali se je nočeta zdajle poslužiti? Ob jutranji zori sta lahko že daleč od tod.«

»Kje pa ostane gospica Rozamunda?« vpraša Wulf.

»V haremu gospoda Sinana — to se pravi, prav kmalu,« odgovori hladno Masuda.

»Ne reci tega!« vzklikne in jo prime za roko, Godvin pa se je naslonil s hrbtom na jamsko steno.

»Čemu bi prikrivala resnico? Ali nimata oči, da bi videla, da se je zagledal v njeno ljubkost — tako kot drugi? Poslušajta; pred nekaj časom je moj gospod Sinan slučajno izgubil svojo kraljico, — kako, nam ni treba povpraševati, govori se pa, da se je je naveličal. Z ozirom na postavo žaluje zdaj mesec dni za njo, od polne lune do polne lune. Dan po polni luni pa, — to je, od danes tretji dan — se lahko zopet oženi in po mojih mislih bomo imeli svatbo. Dotlej pa je vajina sestra varna kakor takrat, ko je bila še doma na Angleškem, preden je imel Saladin svoje sanje.«

»Radi tega,« je rekel Godvin, »mora v tem času ali pobegniti ali umreti.«

»Še tretja pot je,« odgovori Masuda in zmigne z ramami. »Ona lahko ostane in postane Sinanova žena.«

Wulf sikne nekaj skozi zobe, nato pa grozeč stopi proti njej rekoč:

»Reši jo, ali —«

»Brzdaj se, romar Janez,« reče Masuda in se nasmeje. »Ako jo rešim, kar bo težko, se ne zgodi iz bojazni pred tvojim mečem.«

»Zakaj pa, Masuda,« vpraša Godvin z žalostnim glasom. »Da bi tebi obljubila denar, bi bilo brez zmisla.«

»Veseli me, da sta mi prizanesla s to žalitvijo,« odvrne s plamtečimi besedami. »In vendar,« pristavi bolj ponižno, »bi ne bilo čudno, ko sta videla moj dom in posel in kar sem po vsej priliki,« in pogledala je svoje oblačilo in prazno kupico. »Poslušajta me in ne preslišita nobene besede. V trenutku sta v milosti pri Sinanu, ki misli, da sta brata gospice Rozamunde, ne ljubimca. Ko pa izve resnico, je vajina usoda zapečatená. Kar je namreč Franku Lozelu znano, vsak čas lahko izve Al Džebal — in izve gotovo, kedar se snideta.«

»Za sedaj sta prosta. Jutri torej, ko bosta jezdila na vrtu, pazita na visoko skalo, ki stoji zunaj in glejta, kako bi mogla tudi v temi do nje. Jutri, ko mesec izide, vaju popeljejo k ozkemu mostu, da vodijo vajine konje po mestu, da se ga privadita v tej svet-

lobi. Kadar jih spravita v hlev, pojdita na vrtove ter pridita neopažena sem; to bosta lahko storiša, ker je kraj zelo oddaljen. Straže vaju puste skozi, misleč, da želite samo piti kupico vina s kako lepo prijateljico. Stopita v to votlino, — tu imata ključ,« — in dala ga je Wulfu, »pa čakajta mene, če bi me ne bilo že tam. Potem vama razodenem svoj načrt, če bo že dozorel. Pozno je že — pojdita.«

»In ti Masuda,« reče Godvin dvomljivo, »kako pa ti pobegneš iz tega kraja?«

»Po poti, ki vidva ne veda zanj, kajti meni so znane vse skrivnosti tega mesta. Vsekakor pa hvala, ker si mislil name. Pojdita, pravim, pa zaklenita vrata za seboj.«

Odšla sta molče, storila sta kot jima je velela ter se vrnila čez vrtove, ki so bili zdaj precej prazni videti; prišla sta v hišo za tujce, kjer so ju straže pustile skozi.

Tisto noč sta spala brata skupaj, ker sta se bala, da ju ne bi v spanju preiskali, če bi ležala vsak posebej, ter se ne bi vzbudila. V resnici se jima je dozdevalo, da sta slišala stopinje in glasove v temi.

Drugo jutro sta po zajutрку upala, da se jima posreči govoriti z Rozamundo, ali da bo vsaj Masuda prišla k njima. A nista videla Rozamunde in tudi Masude ni bilo. Pač pa je prišel neki častnik ter jima pomignil, da gresta z njim. Šla sta in peljal ju je po dvorani

in po hodnikih na teraso pravice, kjer je sedel Sinan v svoji črni halji pod baldahinom sredi marmorne od solnca razsvitljene dvorane. In poleg njega, tudi pod baldahinom in v sijajni opravi je sedela Rozamunda. Skušala sta prodreti naprej in govoriti z njo; pa prišli so stražniki ter jima odkazali prostor nekaj korakov proč, kjer sta morala ostati. Le Wulf je rekel na glas v angleškem jeziku:

»Povej nama, Rozamunda, ali se ti dobro godi?« Ona pa je vzdignila svoj blede obraz, se nasmejala in prikimala.

Na Sinanovo povelje jima je Masuda ukazala molčati, rekoč, da ni dovoljeno govoriti z gospodom gora ali z njegovo tovarišico, razen če se jima veli. Ker pa sta izvedela, kar sta želela, sta molčala.

Nekaj starejšin se je približalo baldahinu, kjer so se posvetovali s svojim gospodom o očitno važni zadevi, kajti obrazi so jim bili resni. Kmalu so zopet odšli iz dvorane in se v hipu vrnili, v njihovi družbi pa so bili trije plemeniti Saraceni, ki so jih spremljali služabniki, nosili so zelene turbane, ki so pričali, da so bili prerokovi potomci. Ti možje, utrujeni od dolgega potovanja, so vendar ponosnega obraza stopali po terasi; ozrli se niso ne na starejšine ne na druge navzoče; le ko so ugledali obadva brata, so ju začudeni pogledali. Ko so uzrli Rozamundo, ki je sedela v baldahinovi senci, so se ji

priklonili, za Al Džebala se pa niso zmenili.

»Kdo ste vi in kaj želite?« vpraša Sinan. »Jaz sem vladar te dežele. To so moji ministri,« in pokazal je na svoje starejšine, »in tukaj je moje žezlo,« in dotaknil se je krvavordečega bodala, ki je bilo uvezeno v njegovo črno oblačilo.

Po tej Sinanovi izjavi so se mu poslanci vljudno priklonili. Nato pa mu odgovori njihov govornik:

»Tisto žezlo poznamo; že od daleč ga je bilo videti. Poslanci smo Salah-ed-dinovi, ki je poveljnik pravovernih, sultan jutrovega. Tile papirji z njegovim pečatom so naše poverilne listine, ako ti jih je drago prečitati.«

»Tako,« odgovori Sinan, »slišal sem že o tem poglavarju. Kaj pa želi od mene?«

»Tole, Al Džebal. Neki Frank, ki je pri tebi v službi in izdajavec, ti je izdal nečakinjo Salah-ed-dinovo, princezinjo balbeško, ki ji je bil oče nek frankovski plemenitaš z imenom D'Arcy in ki ji je ime Roža sveta. Ker je sultan Salah-ed-din zvedel o tej stvari od svojega služabnika princa Hasana, ki je utekel tvojim vojakom, sedaj zahteva, da mu nemudoma izročiš to gospico, njegovo nečakinjo in ž njo glavo Franka Lozela.«

»Glavo Franka Lozela lahko dobi jutri zvečer, če hoče. Gospico si pa obdržim jaz,« zarenči Sinan. »In kaj potem?«

»Potem, Al Džebal, ti napovedujemo v Salah-ed-dinovem imenu vojsko — vojsko, dokler ne bo ta tvoja trdnjava do tal razdejana, vojsko, dokler ne pogine cel tvoj rod, dokler ni umorjen poslednji moški, ženska in otrok, dokler ne vržemo tvojega trupla krokarkem, da ga pojedó.«

Sinan ves razjarjen vstane in si puli brado.

»Pojdite domov,« zakriči, »pa povejte tistemu psu, ki mu pravite sultan, da mu vzlic njegovemu nizkemu stanu jaz, Al Džebal, izkazujem čast, ki je ne zasluži. Moja kraljica je umrla in čez dva dni od danes, ko preteče mesec mojega žalovanja, vzamem za ženo njegovo nečakinjo, princezinjo balbeško, ki sedi poleg mene kot nevesta.«

Pri teh besedah je Rozamunda, ki je pozorno poslušala, skočila pokonci, kakor da bi jo kača pičila, si zakrila z rokami obraz in zaječala.

»Princezinja,« je dejal poslanik, ki jo je opazoval, »videti je, da razumeš naš jezik; ali je tvoja volja, da združiš svojo plemenito kri s krvjo krivoverskega glavarja morilcev?«

»Nikoli! Nikoli!« je zavpila. »To ni moja volja, saj sem le slabotna vjetnica in po veri kristjana. Če je moj stric Salah-ed-din v resnici tako velik, kot sem čula o njem, potem naj pokaže svojo moč ter me osvobodi in z menoj ta dva moja brata, viteza sir Godvina in sir Wulfa.«

»Ti torej govoriš arabsko,« je rekel Sinan. »Dobro; bo vsaj najin ljubavni pogovor lažji — no, pa ženske muhe so izpremenljive. Vi, Salah-eddinovi poslanci pa se poberite zdaj, sicer vas pošljem na daljše potovanje; pa povejte svojemu gospodu, da bodo moji fedais ž njim govorili, ako se drzne vzdigniti svoje prapore proti mojemu zidovju. Podnevi in ponoči, niti en trenotek ne bo varen. Strup bo prežal nanj v njegovem kozarcu in bodalo v njegovi postelji. Njegovi stražniki, ki jim najbolj zaupa, ga bodo umorili. Ženske njegovega harema mu prinesejo smrt, — da, smrt bo celo v zraku, ki ga diha. Ako ga je volja rešiti se, naj se skrije med ozidjem svojega Damaska ali se pa zabava z vojskami proti blaznim častivcem križa, mene pa naj pusti, da v miru živim s to gospico, ki sem si jo izbral.«

»Velike besede, vredne velikega morilca,« je rekel poslanik.

»Zares velike besede, ki jim slede velika dejanja. Kakšen up zmage pa ima ta tvoj gospod proti ljudstvu, ki je priseglo biti pokorno do smrti? Smejiš se? Pridi semkaj, ti — pa ti.« In pozval je dva starejšini po imenu.

Vstala sta in se mu poklonila.

»Čujta, vredna moja služabnika,« je rekel, »pokažita tem krivoverskim psom, kako znata ubogati, da bo njihov gospod spoznal moč vajinega gospoda. Stara sta in sita življenja. Pojdita in čakajta me v raj!«

Starca sta se malo stresla in poklonila. Vzravнала sta se brez besedice, stekla drug poleg drugega ter skočila v prepad.

»Ali ima Salah-eddin take služabnike kot sta ta dva?« vpraša Sinan v tišini, ki je nastala. »Veste, in kar sta ta dva storila, bi storili vsi, če bi jim velel, da ga umore. Sedaj pa pojdite nazaj in vzemite, če hočete, seboj ta dva Franka, ki sta moja gosta, da bosta pričala o tem, kar ste videli. Prevedi moje besede vitezom, ženska.«

In Masuda jih je predstavila. Nato je Godvin odgovoril po njej.

»Malo razumeva o celi zadevi, ker ne umeva vašega jezika; ali, Aldžebal, predno zapustiva tvojo gostoljubno streho, imava poravnati neko zadevo s tistim Lozelom. Potem pojdeva s tvojim dovoljenjem, a ne prej.«

Pri teh besedah Rozamunda vzdihne kakor olajšana in Sinan odgovori:

»Kakor želita; torej bodi,« in pristavil je še: »Dajte tem selom jesti in piti, predno gredo.«

Njihov govornik pa odgovori:

»Ne dotaknemo se kruha in soli morilcev, da ne bi postali njim enaki. Aldžebal, mi odhajamo, a tekom enega tedna pridemo zopet v spremstvu deset tisoč sulic in na eno izmed njih nasedimo tvojo glavo. Tvoje zaščitno pismo nas varuje do solnčnega zahoda. Za tem stori vse najhujše, kakor storimo i mi. Visoka princezinja, naš svet je, da

usmrtite sama sebe in si tako pridobite neumrljivo čast in slavo.«

In drug za drugim so se ji priklo-
nili, obrnili in odšli v spremstvu svo-
jih služabnikov po terasi.

Nato je Sinan zamahnil z roko in
dvorjani so se razhajali. Najprej je od-
šla Rozamunda v spremstvu Masude in
straž, zatem pa sta dobila brata ukaz,
da i onadva odideta.

Odšla sta zamišljena v strašne do-
godke, ne da bi našla kak žarek upanja
razen v Boga.

Štirinajsto poglavje.

Boj na mostu.

»Saladin pride,« reče Wulf poln
upanja in z višine, ki so na nji stali, po-
kaže na spodaj ležečo ravnino, čez ka-
tero se je premikala četa jezdecev v
polnem diru. »Poglejte, tam prihaja
njegovo odposlanstvo!«

»Da,« odgovori Godvin, »prišel bo,
a bojim se, prepozno.«

»Res, razen če mu gremo naproti.
Masuda je obljubila.«

»Masuda,« vzdihne Godvin. »Oh!
Če se zmislim, da mora toliko biti od-
visno od zvestobe ene same ženske!«

»Ni odvisno od nje,« de Wulf, »od-
visno je od usode, ki odločuje. Daj, za-
jahajva.«

In jezdila sta v spremstvu svoje
varnostne straže po vrtovih ter opazo-
vala lego strme skale in kako bi se da-

lo od vseh strani priti do nje. Nato sta se vrnila zopet domov ter čakala sporočila od Rozamunde, a zaman. Tisto noč ni bilo gostije in večerjo so jima prinesli v hišo za tujce. Med večerjo je prišla za trenutek Masuda jima sporočit, da imata dovoljenje jezdit pri mesečnem svitu na most ter da bodo ob gotovi uri oboroženi oprode čakali nanju.

Brata sta vprašala, če ne pride sestra Rozamunda k njima na skupno večerjo. Masuda odgovori, da ji, ker je bila izvoljena Aldžebalova kraljica, postava ne dovoljuje, da bi večerjala z drugimi moškimi, niti z brati. Pri odhodu se je kakor po naključju izpotaknila, se zadela ob Godvina in zašepetala:

»Pomni, zvečer!« in ni je bilo več.

Kmalu je prišel častnik ter ju peljal h konjem, ki so že čakali nanje, in odjezdili so proti utrjenemu mostu. Prišedši bliže tja so videli, da je odhajal Lozel na velikem vrancu, ki je bil ves penast. Kakor je vse kazalo, se je tudi on uril na tisti nevarni poti, kajti ljudje, ki se jih je mnogo nabralo, so ploskali in klicali: »Dobro si jezdil, Frank! Dobro si jezdil!«

Brata sta dospela do mostu, Godvin na Plamu prvi, ter vodila konja korakoma čezenj. Konja se nista ustavljala, dasi sta nekoliko hrskala vzpričo temnih prepadov na obeh straneh. Vrnili sta se v diru, zatem pa se obrnila zopet nazaj na most in dirjala ne-

kolikokrat čezenj v počasnem polnem diru, včasih skupaj, včasih pa posamezno. Wulf je pozval Godvina, da se ustavi sredi mosta, sam pa je v polnem diru zdirjal proti njemu, dokler se mu ni približal na suličino daljavo. Tedaj je naenkrat zadržal konja, ga med glasnim vpitjem zbranega ljudstva zasukal na zadnjih nogah tako, da je s prednjimi kopiti bil po zraku ter zdirjal zopet nazaj, Godvin pa za njim.

»Vse je šlo dobro,« je rekel Wulf, ko sta jezdila nazaj v hišo za tujce; »noben človek še ni jezdil plemenitejših in boljših konj. Mnogo upanja imam za jutrišnji večer.«

»Dobro, brat, a jaz nisem imel meča v roki. Ne bodi prezaupljiv, kajti Lozel je obupen človek in spreten borilec; jaz sem to že izkusil, ko sem se boril ž njim. Dalje je tudi njegov črni žrebec dobro izurjen in težji od naših. Vrh v vsega je tisti prostor strahovit kraj za boj in le tak zlodej kakor je Sinan si ga je mogel zmisliti.«

»Storil bom, kar je mogoče,« odgovori Wulf; »če pa jaz padem, veš, potem mu vsaj ne dovoli, da bi naju oba premagal.«

Odpeljala sta konje v hlev ter odšla na vrt; izogibala sta se žensk s kozarci, ki so jima ponujale otrovano vino ter dospela po ovinkih do strme skale. Ker sta bila sama, sta odklenila vrata, zlezla skozi, jih na drugi strani zopet zaklenila ter tipaje stopala proti vходу, ki ga je razsvitljeval mesec.

Tu sta se nekaj časa ustavila ter motrila skalnato strmino, kolikor je bilo pri taki svetlobi mogoče, kar je Godvin iznenada začutil neko roko na svoji rami in se prestrašen ozrl. Pred seboj je uzrl Masudo.

»Kako prideš ti semkaj?« jo vpraša.

»Po poti, ki je edino naše upanje,« je odgovorila. »Sir Godvin, ne troši besedi, kajti moj čas je drag; ako pa si mnenja, da mi moreš zaupati, — in to prepuščam tvoji sodbi — daj mi tisto sveto znamenje, ki ti visi okoli vratu. Če ne, se pa vrnita nazaj v trdnjavo ter skušajta po svojih najboljših močeh rešiti gospico Rozamundo in sama sebe.«

Godvin seže za svojo verižno srajco, izvleče starodavni prstan z vrezanimi skrivnostnimi znaki in bodalom ter ga poda Masudi.

»Ti mi pa zares zaupaš,« je rekla z rahlim nasmehom; natančno si je prstan ogledovala pri mesečnem svitu, dotaknila se z njim svojega ter ga skрила v nedrije.

»Res je, gospica,« odgovori, »zaupam ti, dasi ne vem, kako to, da se toliko žrtvuješ za nas.«

»Kako to? Veš, morda iz sovraštva, kajti Sinan ne vlada z ljubeznijo; morda zbog tega, ker sem malo divje krvi, pa sem pripravljena izgubiti življenje; morda pa tudi, ker si me rešil iz krempljev levinje.«

Prenehala je in stala pred njim žarečih oči, liki skrivnostna vila v mesečini.

Godvin je čutil, kako mu je srce utripalo in mu kri silila v glavo; a preden je mogel izpregovoriti, je besedo povzel Wulf, rekoč:

»Velela si nama štediti z besedami, zato nama povej, kaj je nama storiti.«

»Tole,« je odgovorila in se zopet pomirila. »Jutri zvečer ob tej uri se boš boril z Lozelom na ozkem mostu. To je gotovo, kajti celo mesto govori o tem. Veš, da lahko padeš, dasi je oni človek strahopetec v svojem srcu, kar ti nisi, toda tukaj ne bo odločeval samo pogum, ampak spretnost v orožju in ježi. Ako se to zgodi, pride sir Godvin na vrsto in nikdo ne more povedati, kakšen bo konec. Če padeta oba, bom storila vse, da rešim vajino gospico ter jo popeljem k Saladinu, kjer bo na varnem; ako pa se mi ne posreči je rešiti, ji že najdem sredstev, da jo rešim s smrtjo.«

»Ali prisežeš to?« je rekel Wulf.

»Obljubila sem in to je dovolj,« je odgovorila nepotrpežljivo.

»Potem stopim lahkega srca na most in pred lopova Lozela,« reče Wulf in Masuda je nadaljevala:

»Ako pa zmagaš, sir Wulf, ali če padeš, pa tvoj brat zmaga, morata oba ali pa eden vaju zdirjati v polnem diru nazaj do vrat hleva, ki je dobro miljo od trdnjavskega mosta. Ker imata take konje, ne more noben drug

konj držati koraka z vama; a pri vratih se ne ustavita, marveč dirjajta dalje, dirjajta liki veter, da dospeta semkaj. Na vrtovih ne bo gostovavcev in žensk s kupicami; celo mesto se bo zbralo na zidovju in na hišah, da vidi-jo boje. Samo enega se je bati: nemara postavijo stražo pred to zidovje, ko doznajo, da je Saladin napovedal Aldžebalu vojsko. V tem slučaju jih morata posekati in si pot urezati z mečem. Sir Godvin, tu je še en ključ, da ga vporabiš, če bi bil sam.«

Vzel ga je in ona je nadaljevala:

»Če dospeta oba ali samo eden do te votline, vstopita vanjo s svojima konjema, zaklenita vrata, zapahnita jih ter čakajta. Nemara se vama pridru-žim tukaj s princezinjo. Ako me pa do zore ne bi bilo ter vaju niso našli ter premagali, — kar se ne more tako iz-lahka zgoditi, kajti en sam se lahko brani proti mnogim, — potem vedita, da se je zgodilo najhujše, pa bežita k Saladinu ter mu povejta o tej poti, po kateri se lahko maščuje nad svojim sovražnikom Sinanom. A sedaj, pro-sim vaju, ne dvomita, da sem storila vse, kajti umreti moram, umreti nad vse strašne smrti, če se mi načrt ne po-sreči. Zdaj pa zdravstvajta, dokler se vidimo ali ne vidimo. Pojdita, pot je vama znana.«

Obrnila sta se ter odšla; Godvin se je ozrl ter videl, da ju Masuda opazuje. Mesec ji je sijal v obličje in ob njegovi svetlobi je tudi videl, da so ji solze ka-

pale iz črnih, nežnih oči. Zbok tega se je zopet vrnil, in ž njim tudi Wulf, kajti prizor je ganil obadva. Priklonil se je pred njo, jo prijel za roko, jo poljubil ter rekel z nežnim glasom:

»Odslej služiva v življenju kakor v smrti dvema gospicama,« in kar je on storil, je storil tudi Wulf.

»Morebiti,« je odgovorila žalostno; »dvema gospicama — a eni ljubezni.«

Nato sta odšla, se splazila skozi grmovje do pota, pojahala nekaj časa med gostovavci in se srečno vrnila v hišo za tujce.

* * *

Noč je bila in visoko nad gorsko trdnjavo Masijaf je svetila polna luna, razsvitljuječ kakor velikanska srebrna svetilka skalovje in stolpe. Od vrat hiše za goste sta jezdila brata na svojih krasnih konjih, zraven je jezdilo njihovo spremstvo, spredaj in zadaj pa se je valila mestna sodrga.

Ljudstvo morivcev je bilo to noč veselo, za trenotek ga ni tlačil niti strah pred Saladinovim napadom, tem mogočnim sovražnikom. Smrti je bilo vajeno; smrt je bila njegovo geslo, smrt v mnogobrojnih strašnih oblikah njegov vsakdanji kruh. Izza masijafskega ozidja so dan na dan odhajali fedais, da bi umorili tega ali onega velikana na ukaz svojega gospoda Sinana.

Izvečine jih ni bilo več nazaj; čakali so teden za tednom, mesec za mesecem, leto za letom, dokler ni dozorel

trenotek, potem pa so podali otrovano kupico ali zabodli z bodalom, pa utekli ali bili pobiti. Smrt jih je čakala izvun doma, in če se jim naloga ni posrečila, jih je čakala smrt doma. Njihov strašni kalif je bil sam smrtni meč. Na njegovo voljo so skočili s stolpov ali v prepađe; da zadoste njegovi volji, so žrtvovali svoje žene in otroke.

Zdaj pa se jim je nudil nenavaden prizor: dva frankovska viteza se bota borila na življenje in smrt v dvoboju, v boju v polnem diru na ozkem mostu, kjer bi se marsikdo še hoditi bal, in kjer bosta nemara — o veselje! — padla jezdec in konj v brezdanje globine. Bili so za trenotek srečni, kajti zanje je bila ta noč svečanostna noč, in tej noči sledi še večja slovesnost, ko si njihov gospod in bog vzame to tujo lepotico za svojo ženo. Brez dvoma se je seveda kmalu naveliča in potem bodo sklicani skupaj, da pridejo gledat, kako jo bodo pahnili z najvišjega stolpa in slišali, kako se ji bodo njene šibke kosti lomile ob skalah, ali, kakor se je zgodilo poslednji kraljici — gledat, kako se bo borila s smrtjo zastrupljena, ker je bila obtožena čarovništva.

Resnobnega, mirnega obraza sta jezdila brata, v srcu pa sta ugibala, bosta li doživela naslednji dan. Vpijoča množica je vrela ter prodrla krog njihovih straž. Neznana roka se je iztegnila proti Godvinu; v njej je bilo pismo, ki ga je vzel in čital pri svitli mesečini. Bilo je pisano v angleščini in kratko:

»Ni mi mogoče govoriti z vama. Bog bodi z vama, brata moja, Bog in duh mojega očeta. Dobro udari, Wulf, dobro udari, Godvin, pa ne bodita v strahu radi mene, jaz bom čuvala samo sebe. Jutri se zopet vidimo, ali živi ali kot duhovi. — Rozamunda.«

Godvin je dal pismo Wulfu; pri tem pa je opazil, da so stražniki zgrabili neko suho, sivolaso žensko, ki ga je bila prinesla. Stavili so ji nekaj vprašanj, ona pa je zmajala z glavo. Nato so jo vrgli na tla, jo poteptali s kopiti svojih konj in smeje odšli dalje. In drhal se je tudi smejala.

»Raztrgaj pismo,« reče Godvin Wulfu.

»Naša Rozamunda ima hrabro srce. Iste krvi smo in ne zapustiva je.«

* * *

Dospeli so do odprtega prostora pred ozkim mostom, kjer je bila razvrščena množica vrsta za vrsto. Tudi na ploščatih hišnih strehah jih je bilo vse črno in na mestnem zidovju, na stolpih in hišah zunanjega mesta jih je kar mr-golelo. Pred mostom je stalo nizko predzidje, na njegovi strehi pa je sedel Aldžebal, oblečen v praznično škrlatasto oblačilo, ob njegovi strani pa Rozamunda. Spredej pred njimi je stala bogato oblečena, z bodalom iz draguljev v črnih laseh, tolmačica Sinanova, Masuda, za njo pa svetovalci in straže.

Brata sta jezdila do pred oboka, se ustavila ter pozdravila s svojimi suli-

cam. Na drugi strani pa se je pojavil drug sprevod z Lozelom na velikem vrancu; silen, orjašk človek je bil v svojem oklepu.

»Kaj!« je zavpil in srepo gledal na drugo stran. »Ali naj se borim proti dvema? Je-li to vaše viteštvo?«

»Ne, ne, gospod izdajalec,« odgovori Wulf. »Ne, ne, ti, ki izdajaš krščanske device v oblast poganskega psa, boril si se že z Godvinom in sedaj je vrsta na meni. Če ubiješ Wulfa, ostane še Godvin. Če ubiješ Godvina, pa ostane še Bog. Lopov, poslednjikrat vidiš mene!«

Lozel ga je slišal in je kar divjal od togote ali strahu, ali iz obeh vzrokov.

»Gospod Sinan,« je vpil arabski, »to je umor. Ali naj mene, ki sem ti storil toliko uslug, pobijata tebi v zabavo ljubimca tiste ženske, ki jo hočeš počastiti z imenom žena?«

Sinan ga je slišal in srdito strmel vanj.

»Da, le glej debelo,« je nadaljeval zblazneli Lozel, »pa resnica je, njena ljubimca sta, ne brata. Mar meniš, da bi se brata toliko trudila za sestro? Mar bi se radi sestre podala v tvoje mreže?«

Sinan dvigne roko v znamenje miru.

»Pričnite,« je rekel, »najsi sta ta dva moža karkoli hočeta, boj se mora vršiti, kakor je bilo dogovorjeno.«

Pristopil je svetovalec ter vrgel žreb na tla; ko ga je pogledal, je označil, da mora Lozel v prvem boju jezdit od drugega konca mostu. Nato je prijel

eden stražnikov njegovega konja za uzdo ter ga peljal na drugo stran. Jahajoč mimo bratov se jima je zarežal v obraz ter dejal:

»Vsaj toliko je gotovo, da, brata Rozamundina, poslednjikrat gledata mesec. Jaz sem že maščevan.«

Brata pa mu nista ničesar odgovorila.

Glasnik se oglasi. Masuda je prevedla njegove besede, ki jih je ponavljal drug glasnik z druge strani.

Trikrat se oglašé trobente. Pri tretjem znamenju viteza napadeta in se snideta sredi mosta. Odtle pa se lahko borita, kakor jima drago, na konjih ali peš, s sulico, mečem ali bodalom, a premaganemu se ne izkaže nobena milost. Če ga pripeljejo živega z mosta, bodo živega vrgli v brezdno. Tako se glasi Aldžebalov ukaz!

Nato odvedejo Wulfovega konja k vhodu na most in od druge strani pa Lozelovega.

»Bog daj srečo,« reče Godvin, ko odide od brata. »Rad bi, da bi šel jaz to pot mesto tebe.«

»Kaj lahko pride vrsta i nate, brat,« odvrne silni Wulf.

Z bližnjega stolpa so se prvikrat oglasile trobente in smrtna tišina je zavlačala med množico. Prišli so hlapci, da si ogledajo pas, uzdo in streme, a Wulf jih zavrne:

»Za svojo opravo se brigam sam.«

Drugič so zadonele trobente in Wulf je prijel za veliki meč v nožnici,

tisti meč, ki se je v rokah njegovega prednika že lesketal na jeruzalemskih stolpih.

»Tvoj dar,« zavpije nazaj k Rozamundi; njen odgovor se je glasil različno in sladko:

»Vihti ga kot tvoji očetje, Wulf. Sukaj ga, kakor ga je oče nekdej v steeplski dvorani!«

Zopet je zavladata tišina, globoka tišina. Wulf se je ozrl na belo, ozko mostno progo, pogledal v črni prepad na obeh straneh, dvignil oči proti sinjemu nebu, na katerem je plavala velika obla svetlega meseca. Naslonil se je naprej in pogladil Dima po vratu.

Tretjikrat so zadonele trobente in z vsakega konca dvesto korakov dolgega mostu sta švignila viteza drug proti drugemu liki živi jekleni streli. Množica je vstala, da bi bolje videla; celo Sinan je vstal. Le Rozamunda je obsedela in grebla z rokami po blazinah. Zamolklo so odmevala konjska kopita po kamnih, hitro sta dirjala in vedno nižje sta se sklanjala viteza v sedlu. Skoro sta skupaj. Bilo je videti, kakor da se sulici treseta, konja stiskata skupaj na ozki poti ter visita čez rob; en trenotek in vranec je pri-dirjal na konec mostu proti notranjemu mestu, Dim pa je hitel proti drugi strani.

»Jezdila sta drug mimo drugega,« je tulila množica.

Pa glejte! Lozel se je približal, omahujoč v svojem sedlu. Čelada mu

je bila strgana z glave, in kri mu je tekla čez obraz.

»Previsoko, Wulf, previsoko,«
vzklikne Godvin žalostno. »Pa da so le držale tiste vezi!«

Vojaki so vjeli konja ter ga obrnili.

»Drugo čelado!« je zavpil Lozel.

»Ne,« odgovori Sinan, »Wulf je izgubil svoj ščit. Nove sulice — to je vse.«

Dali so mu novo sulico in ob glasu trobent sta konja zopet zdirjala drug proti drugemu po ozkem potu. Srečala sta se, in Lozel, odtrgan od sedla, pa še vedno se oprijemajoč vajeti, je bil vržen nazaj, daleč nazaj ter je padel na kameniti mostni tlak. Pod mogočnim sunkom se je pa zgrudil tudi njegov konj in obležal.

»Wulf bo padel čezenj!« zakliče Rozamunda. Pa Dim ni padel. Žrebec je zbral svoje moči — mesec je tako svitlo svetil, da je bilo vse lahko opazovati — ker pa se ni mogel ustaviti, je skočil naravnost čez padlega konja in čez jezdeca za njim ter odhitel dalje. Nato se je tudi vranec postavil na noge ter zdirjal proti drugim vratoni, pa tudi Lozel je zopet vstal in se obrnil, da bi stekel za njim.

»Stoj! Stoj bojazljivec!« je vpilo na tisoče glasov; in ko jih je začul, je potegnil svoj meč in se ustavil.

Tri dobre korake pred koncem mosta je Wulf vzpodbodel svojega konja,

da se je povzpел na zadnje noge ter ga obrnil.

»Napadi ga!« je kričala množica; Wulf pa je mirno obsedel, kakor da ga ni volja napasti človeka brez konja. Skočil je iz sedla in spremljan od Dima, ki mu je sledil kakor pes sledi svojemu gospodarju, stopa počasi proti Lozelu; med potjo vrže sulico proč ter potegne svoj veliki meč s križastim držajem iz nožnice.

Zopet je zavladala tišina, ki jo je naenkrat prekinil Godvinov klic:

»D' Arcy! D' Arcy!«

»D' Arcy! D' Arcy!« se je glasil Wulfov odgovor in njegov glas je odmeval po globinah. Z veseljem ga je slišal Godvin, saj mu je pričal, da je bil zdrav in živ.

Wulf ni imel ščita, Lozel pa je bil brez čelade — boj je bil precej enak. Približala sta se drug drugemu, meča sta se zabliskala v mesečini; iz daljave je prihajal žvenket jekla, srepi, neprestani udarci železa ob železo. Udarec je zadel Wulfov oklep, ki ni imel nič drugega za obrambo in opotekel se je nazaj. Še en udarec, in še eden in še vedno se je umikal nazaj, nazaj proti mostnemu robu, nazaj, dokler ni zadel ob konja, ki je stal za njim; tu se je za trenutek oddahnil.

Planil je naprej, vihteč veliki meč z obema rokama. Udarec je padel na Lozelov ščit in videti je bilo, kakor da ga je gladko presekal na dvoje: v tišini, ki je vladala, so vsi slišali žvenket, ko

je padla zgornja polovica na kamenje. Pod težo udarca je Lozel omahnil, se zgrudil na kolena, se postavil zopet na noge in zopet omahnil.

Množice ljudstva morivcev po hišah in na ozidju, ob vratih in na okopih, na obeh straneh temnega prepada so kričale, da je bobnelo po gorskih obronkih kakor grom. In tuljenje se je razvilo v besede:

»Ubij ga! Ubij ga!«

Sinan dvigne svojo roko in — zavlada je zopet splošna tišina — in zavpil je s svojim tenkim glasom:

»Ubij ga! Premagan je!«

Veliki Wulf pa se je naslonil na križasti ročaj svojega meča ter zrl na padlega nasprotnika. Takoj nato se je zdelo, da govori ž njim; tedaj je Lozel vzdignil meč, ki je ležal poleg njega ter mu ga izročil v znamenje, da je premagan. Wulf ga je držal za trenotek v roki, ga zmagovalno vzdignil visoko v zrak ter sukal ž njim nad glavo, da se je svetil v mesečini. Takoj na to ga pa je z glasnim krikom vrgel daleč v brezno.

Wulf se ni več zmenil za premaganega viteza, marveč se je obrnil ter odšel k svojemu konju.

Komaj pa mu je pokazal hrbet, je bil Lozel zopet na nogah, v roki pa je držal bodalce.

»Poglej nazaj!« je zavpil Godvin; a gledavci so od veselja, da boja še ni konec, zagnali bučen vrišč. Wulf ga je slišal ter se obrnil. V tem trenutku ga

je zadelo Lozelovo bodalo v prsi, in dobro je bilo zanj, da je bil njegov oklep močan. Da bi zgrabil za meč, ni imel niti prostora niti časa, a predno je mogel Lozel drugič udariti, so se ga oklenile Wulfove roke in začele se je borba na življenje in smrt.

Sempatja sta omahovala, tako da ju niso mogli razločevati. Pririnila sta se do roba prepada in v tem strašnem naporu za zmago sta bila videti nepremična kakor iz kamna. Tedaj se je eden njiju začel nagibati. Glava mu je visela čez rob mostu, a njegove roke niso pustile.

»Obadva padeta v brezdno!« je vpila množica v svoji radosti.

Bodalo se je zabliskalo. Enkrat, dvakrat, trikrat se je zablestelo in borivca sta se ločila, eden je ostal na mostu; drugi pa padel v globino prepada.

»Kdo je padel, — kdo?« zavpije Rozamunda s predzidja.

»Sir Hugh Lozel!« odgovori Godvin s slovesnim glasom.

Glava se je Rozamundi nagnila na prsi; od razburjenja se je onesvestila.

Wulf je omahoval h konju, ga obrnil na mostu, mu vrgel roke okoli vratu in nekoliko časa počival. Nato ga je zajahal ter odjezdil počasi proti notranjim vratom. Godvin se je preril skozi straže in častnike ter mu prihitel naproti.

»Dobro si se branil, brat!« je rekel.
»Ali si ranjen?«

»Opraskan pa pretresen, družega nič,« odgovori Wulf.

Res, dober začetek. Sedaj pa še ostalo,« je rekel Godvin. Pogledal je preko rame ter pristavil: »Glej, Rozamundo peljejo proč, Sinan pa je ostal; brez dvoma bi rad s teboj govoril, kajti Masuda namiguje.«

»Kaj nama je storiti?« vpraša Wulf. »Naredi načrt, brat, meni se v glavi vrti.«

»Poslušaj ga, kaj ti pove. Ker tudi tvoj konj ni ranjen, ga zajezdi, ko dam znamenje, kakor je velela Masuda. Druge poti ni. Delaj se, kakor da si ranjen.«

Množice so vpile na vse grlo in proslavljale zmagoslavnega Wulfa, onadva pa sta jezdila do začetka mostu in se ustavila malo korakov pred predzidjem. Tu se je oglasil Al Džebal, ki je govoril po Masudi.

»Krasen boj,« je dejal. »Nisem si mislil, da se znajo Franki tako imenitno boriti. A povej, gospod vitez, ali hočeš z menoj v palači obhajati zmago?«

»Hvala ti, gospod,« odgovori Wulf, »moram se odpočiti, izmiti si rane,« in pokazal je na kri na svojem oklepu. »Jutri pa z veseljem, če drago.«

Sinan ga strmeč pogleda ter si gladi brado, oni pa so trepetali in čakali osodne besede.

»Dobro! Bodi! — Jutri se poročim z gospico, Rožo vseh rož, vidva, njena brata, pa mi jo bosta slovesno izročila.

Tedaj pa prejmeta i vidva nagrado za svojo hrabrost, dragoceno nagrado, vama obljubljam!»

Godvin je opazil oblak, ki je priplaval po nebu ter zakril mesec. Počasi ga je zakril in tema je objela prostor.

»Sedaj!« je zašepetal; in priklonila sta se Al Džebalu, pognala konje skozi odprta vrata, kjer se je gnetla množica in tako nekoliko zadržala oboroženo spremstvo, da jima ni takoj sledilo. Pohvalila sta Dima in Plama in vrla konja sta se spustila drug poleg drugega v dir, deleč množico kakor reže ladjin rivec valove. Čez deset korakov je bila množica bolj redka, pri tridesetih sta jo že imela za seboj. Dirjala sta naprej, cesta se je zavila na levo, tu sta jim v vladajoči temi izginila izpred oči.

»Naprej!« je rekel Godvin in potegnil za vajeti.

Konja sta se zagnala v polni dir. Zopet je Godvin zavil v stran, na cesto, ki je peljala okoli mestnega zidovja in skozi vrtove ter pustila hišo za tujce na levi. Še tri minute in bila sta v samotnih vrtovih, kjer to noč ni bilo žensk, ki bi sanjarile po šotorih.

»Wulf,« je rekel Godvin, ko sta hitela dalje, »izderi svoj meč pa bodi pripravljen. Pomni, da je skrivna votlina kaj lahko zastražena; v tem slučaju morava pobijati ali pa se pobiti dati.«

Wulf pokima in že sta se dva dolga meča zabliskala v mesečini; oblak je namreč odplaval dalje. Kakih sto korakov pred njima se je vzdigovala vi-

soka skala, a med njo in okopi sta bila dva stražnika na konjih. Slišala sta peketanje konjskih kopit, se obrnila in strme opazila dva oborožena viteza, ki sta dirjala nadnja kakor vihar. Pozvala sta ju, da se ustavita, nato pa sta jezdila nekaj korakov naprej, kakor da bi se hotela prepričati, kdo da je.

Kakor bi trenil sta padla brata nad nju. Vojaka sta nastavila sulice; a predno sta uganila, je zadel Godvinov meč enega med vratom pa ramo ter ga presekal do prsne kosti, Wulfov meč pa je prodril drugega, tako da sta obadva padla pri vratih okopov, ne da bi sploh vedela, kdo ju je pobil.

Brata sta potegnili vajeti in ustavila svoja konja, ju obrnila in skočila raz sedla. Eden mrtvih stražnikov je še vedno držal svojega konja za vajeti, druga žival pa je stala zraven njega ter hrskala. Godvin jo je prijel, ne da bi se zganila in vrgel Wulfu ključ, da odpre vrata. Prijel je konja za vajeti, Godvin pa ju je peljal v votlino in sicer brez težave; živali sta pač mislili, da je bil to v skalo vsekan hlev, kakor so ga bile sploh vajene.

»Kaj pa z mrtvecema?« je dejal Wulf.

Najbolje bo, če nam delata družbo,« je odgovoril Godvin; in pohitel je ter prinesel najprvo enega, za njim pa še drugega.

»Hitro!« je rekel, ko je vrgel drugo truplo na zemljo. »Zakleni vrata. Skozi

drevje sem ugledal jezdece. Ne, ničesar niso videli.«

In zaklenila sta debela vrata ter jih zapahnila pa z utripajočimi srci čakala v temi in pričakovala, da začno vojaki vsak trenotek zbijati po vratih. A nobenega glasu ni bilo. Zasledovalci, če so sploh bili, so se obrnili drugam.

Ko je Wulf privezoval konje blizu uhoda v jamo, je Godvin nosil težke skale ter jih nagromadil ob vratih. Sedaj sta bila varna. Vrata so namreč imela železne tečaje in so bila pritrjena v živi skali.

Petnajsto poglavje.

Beg v Emezo.

Napočil je čas najmučnejšega čakanja, kar sta ga brata poznala. S sten po votlini je kapljala voda in Wulf, ki ga je mučila žeja, jo je zbiral v perišče ter jo pil. Močil si je tudi glavo, da si je hladil bolečine. Godvin je izmival bratove rane.

Wulf pa mu je pripovedoval podrobno o boju na mostu. »Pri prvem spopadu se mi je sulica vjela med členi nasprotnikove čelade ter jo odtrgala, Lozelcva sulica pa je zadela ob moj ščit ter mi ga vrgla iz roke; nato sva švignila drug mimo drugega in so sprednja Dimova kopita visela za trenutek nad brezdnom, tako da sem že mislil, da je gotovo vse izgubljeno. Pri

drugem spopadu je Lozelova sulica šla pod pazduho skozi, moja pa je zadela Lozela sredi prsi ter vrgla na tla jez-deca in vranca, ki pa se nikakor ni mogel ustaviti v silnem diru, zato je skočil čez obadva kakor skačejo konji, kedar so na lovu. Na konju nisem hotel s kopiti pomandrati Lozela, ampak sem razjahal, da bi končal boj na viteški način, a zadel me je nasprotnikov meč, ker nisem imel ščita, z vso silo na oklep, tako da sem omahnil nazaj ter bi bil padel v prepad, da nisem zadel ob svojega konja.«

Pravil je o udarcih, ki so sledili zlasti v usodnem trenutku, ko je ranil Lozela, mu presekala oklep ter ga pobil, kakor mesar pobije vola. Kako je ta mogočni in krvoločni človek, ko je skočil nadenj, da ga usmrti, prosil usmiljenja, ga prosil v imenu Kristusovem in njune lastne matere, ki jo je poznal kot otrok v Eseksu; on da ga ni mogel umoriti, ker je bil brez orožja, ampak se je obrnil proč, češ, da ga prepušča Al Džebalu, nakar je ta izdajavski pes skočil pokonci in ga skušal zabosti. Pripovedoval je tudi o poslednjem groznem boju in kako se je pretresen po zavratnem sunku, dasi mu bodalo ni niti prodrlo oklepa, boril z Lozelom mož proti možu in kako je vsled svoje mladosti, velike naravne moči in zbok spretnosti v borenju, ki si jo je pridobil v marsikakem boju doma v vasi, zmagal in kako se mu je visečemu nad robom brezdna posrečilo oprostiti si

desnico, izdreti svoje bodalo ter narediti konec strašni borbi.

»A nikdar,« je pristavil Wulf, »ne pozabim pogleda tega človeka, ko je padel vznak in prodirljivega krika, ki se mu je izvil iz predrtega grla.«

»Vsaj en lopov manj na svetu,« odgovori Godvin. »In prav vesel sem, da si bil ti na vrsti, kajti v zadnji borbi je zmagala tvoja moč; jaz nisem tako močan, in bi bil radi tega gotovo premagan. Tudi sem mnenja, da si prav ravnal, ko si se pokazal usmiljenega, kakor pristoja pravemu vitezu, da si si s tem pridobil veliko čast in da je naš pokojni stric ponosen nate kot sem jaz.«

»Hvala ti,« odvrne Wulf preprosto; »a kdo more v tako osodepolni uri misliti na take stvari?«

Čas je lezel dalje; mesec se je nagnil proti goram.

»Kaj, če ne prideta?« vpraša Wulf.

»Počakajva do zore, potem bova šele mislila o tem,« odgovori Godvin.

»Kako moreta priti, ko so vrata zagromadena?« vpraša Wulf.

»Kako pa je Masuda prišla in odšla?« odgovori Godvin. »O, nikar me ne izprašuj; vse je v božjih rokah.«

»Poglej no,« je zašepetal Wulf. »Kdo pa je tam na koncu votline, tam pri mrtvih vojaki?«

»Njihovi duhovi morda,« odgovori Godvin, izdere meč in se nagne naprej. Pozorno pogleda v tisto smer in res sta stali tam dve senci, kojih slabotne orise

je bilo videti v mraku. Premikali sta se proti njima in pravkar je mesec posvetil na njuno belo oblačilo in odseval v draguljih, ki sta jih nosili.

»Ne morem ju opaziti,« je rekel nek glas. »Ta dva mrtva vojaka, kaj vendar pomenita?«

»Pa tamle stojita njuna konja,« odgovori drugi glas.

Brata sta zdaj uganila, kdo da je prihajal, in sta stopila iz sence ob steni.

»Rozamunda!« sta zaklicala.

»Godvin! Wulf!« je vzkliknila v odgovor. »O, Jezus, hvala Tebi, hvala Tebi — Tebi, pa tej vrli ženski!« In objela je Masudo ter jo poljubila.

Masuda pa jo je potisnila nazaj in rekla s skoraj osornim glasom:

»Ni prav, princezinja, da bi se tvoje čiste ustnice dotaknile lica ženske iz roda morivcev.«

Pa Rozamunda se ni dala zavriniti.

»Povsem pristojno je,« je ihtela, »da te zahvalim jaz, ki bi kmalu postala žrtva glavarja morilcev.«

»Tako, romarja Peter in Janez, vajina patrona sta vaju privedla dosem varno. Ti, Janez, se znaš prav dobro boriti. Ne, ne postajajta, da bi čula najino povest, če želita ostati živa, da jo slišita. Kaj! Tudi vojakova konja imata pri svojih? Dobro sta jo pogodila! Nisem vama pripisovala toliko bistrumnosti. Sedaj, gospod Wulf, ali moreš hoditi? Moreš; toliko bolje; to ti prihrani neprijetno ježo, kajti ta kraj je

strm, dasi ne tako strm kot drug kraj, ki ga dobro poznaš. Posadita princezinja na Plama, kajti nobena mačka ne stopa varnejše kot ta konj. Jaz, ki poznam pot, pojdem naprej. Janez, ti vzemi druga dva konja, ti, Peter, pa bodi z Dimom zadnji; če bi se kateri ustavljal, pa ga podraži z mečem. Naprej, Plam, le brez strahu, Plam. Kamor stopim jaz, moreš tudi ti stopiti,« in Masuda si je delala pot skozi grmovje in do roba skalovja, govorila s hrskajočim konjem ter ga božala po vratu.

Še eno minuto in počasi so plezali po tako strmem gorskem grebenu navzdol, da je vse kazalo, da morajo vsak čas pasti in se razleteti ob dnu na kosce. A nikdo ni padel; ta pot namreč, narejena, da se jo uporabi ob času sile, je bila varnejša, nego bi si človek mislil.

Stopali so vedno bolj in bolj navzdol, naposled so se sopihajoč ustavili na varnem, na dnu temnega prepada, kamor so sijale zvezde.

»Zajahajte,« je velela Masuda. »Princezinja, ostani na Plamu; on je najbolj zanesljiv in najurnejši. Sir Wulf, obdrži si svojega Dima; brat in jaz pa zajahava vojaška konja. Dasi nista posebno brza, sta brez dvoma dobre živali in vajena takih potov.« In skočila je v sedlo, kakor zna to le v puščavi rojena ženska, ter pognala konja.

Nekako miljo daleč je jezdila Masuda naprej ob skalnatem prepadu,

kjer so mogli radi kamenja le korakoma potovati; prišli so pa do globeli na levi, odkoder so začeli jezdit navkreber. Mesec je že zašel za gorami, a še tisto slabotno svetlobo, ki so jo dajale zvezde, so zatemnevali črni oblaki. A vzlic temu so prodirali dalje in dospeli do male jase, kjer je voda curljala in trava rasla.

»Tukaj moramo počakati do zore,« je rekla Masuda, »kajti v taki temi konji ne morejo varno stopati po kamenju, ker so okrog nas prepadi.«

»Pa nas bodo zasledovali,« vsklikne Rozamunda.

»Ne prej, dokler nimajo luči, da vidijo iskati,« odgovori Masuda, »a vsekakor se moramo podati v to nevarnost, kajti iti naprej, bi bilo naravnost blazno. Sedite pa se malo odpočijte ter dajte, da se konji napojijo in najedo trave; predno zaide jutrišnje solnce, bomo mi in konji potrebovali vseh svojih moči. Sir Wulf, povej, ali si hudo ranjen?«

»Ne prehudo,« odgovori vesel; »par prask pod oklepom, — to je vse. Povej mi pa, prosim, kaj se je zgodilo, ko sva midva odjezdila od mostu.«

»Tole, viteza. Princezinja je bila vsled sile dogodkov brez vsake moči in sužnje so jo odpeljale v njene sobane; meni pa je Sinan velel ostati nekaj časa, da govori z mojo pomočjo z vama. Ali vesta, kaj je imel v mislih? Na mestu je vaju hotel dati umoriti, ker mu je bil Lozel povedal, da sta ljubimca

te gospice, ne brata. Le ker ga je bilo strah ljudstva, ki je bilo zadovoljno z bojem, ni vzdignil svoje roke. Zato vaju je povabil na večerjo, od katere se ne bi bila nikdar vrnila. Ko pa je Wulf povedal, da je ranjen, sem mu zašepetala na uho, da more svojo namero najboljše izvršiti drugi dan na ženitnini, ko bo v svojih dvoranah in v sredi svojih stražnikov.«

»Tako je,« odgovori, »brata se naj borita ž njimi, dokler ju ne vržejo v brezdno. Krasen prizor bo to zame in za mojo kraljico.«

»Grozno!« je rekla Rozamunda. Godvin pa je zamrmral:

»Prisegam, da se bi boril, a ne z njegovimi stražami, ampak edino le s Sinanom.«

»Tako je dovolil, da sta odšla in tedaj sem tudi jaz odšla. Pred odhodom mi je naročil, da pripeljem dve uri po večerji princezinjo k njemu, ker želi ž njo na samem govoriti o poročni slavnosti ter jo obdarovati. Odgovorila sem mu, da se povelje izvrši in odhitela proti gradu za goste. Tu sem našla gospico, ki se je že opomogla; bila pa je skoraj blazna od strahu in le s težavo sem jo pregovorila, da je nekoliko zavžila.

Drugo je hitro povedano. Predno sta pretekli dve uri, je prišel sel z naročilom, da mi Al Džebal ukazuje storiti, kar mi je bil zapovedal.«

»Vrni se k njemu,« sem mu odgovorila: »princezinja se kiti. Takoj prideva za teboj sami, kakor je ukazano.«

»Nato sem ji oblekla tole oblačilo, ji velela, da naj bo pogumna in da naj se odloči za Sinana ali smrt, če se nam načrt ponesreči. Vzela sem tvoj prstan, sveto znamenje pokojnega Al Džebala, ki ga je bil podaril tvojemu sorodniku, ga pokazala sužnjam, ki so se priklonile in naju pustile dalje. Dospevši do straž sem tudi njim pokazala prstan. Tudi oni so se priklonili, ko pa so videli, da sva se obrnili na levo in ne na desno, kot bi morali, da bi prišli do vrat notranje palače, so nas hoteli ustaviti.

»Ali vidite sveto znamenje?« sem rekla. »Psi, kaj pa vam mar, na katero stran se to sveto znamenje obrne?« Nato naju niso več zadržavali.

»Tako sva ostavili hišo za goste ter prišli na vrtove, odtod pa sem jo vodila do jetniškega stolpa, kjer je speljana skrivna pot. Tukaj ob vratih so bile zopet straže, ki sem jim ukazala v Sinanovem imenu, da jih odpro. Oni pa so rekli: »Ta kraj je zaprt vsakomur, izvzemši svetemu znamenju.«

»Poglejte ga!« sem odgovorila. Častnik ga je pogledal ter dejal: »Zares, pravo sveto znamenje je.« Vseeno pa se je obotavljal ter motril črni kamen z rudečim bodalom in starodavnim pisanjem.

»Ali si se morda naveličal življenja?« ga vprašam. »Bedak, sam Al Džebal hoče imeti dogovorjeni sestanek v tem poslopju, kamor pride skrivaj s svoje palače. Gorje ti, če ne najde te gospice tukaj!«

»Sveto znamenje je, ki ga je moral gotovo on poslati,« je rekel stotnik, »nepokorščina pomeni smrt.« — »Odprti, odprti!« so mu šepetali tovariši.

»In odprli so, medve pa sva vstopili ter zapahnili vrata za seboj. Nato sva se plazili, da povem na kratko, po temi, tipali ob steno, in iskali poti, ki mi je bila znana. Odtod, skozi rešilna vrata na koncu, ki sem jih tako zaprla, da jih razen večjih zidarjev z orodjem nikdo drugi ne more odpreti, prišli sva v jamo, kjer sva našli vaju. S pomočjo svetega znamenja stvar ni bila posebno težavna, brez njega pa bi to noč ne bila mogla ničesar doseči, ker so vsa vrata zastražena.«

»Stvar ni bila posebno težavna!« je dehnila Rozamunda. »Godvin, Wulf, da bi vidva znala, kako je na vse mislila in pripravila! Da bi videla, kako so krvoločni možje zijali v naju, kakor da nama hočejo videti v dno duše! Da bi bila slišala, kako izborno jim je odgovarjala, jim molila tisti prstan pred oči ter jim velela biti ji pokorni ali pa umreti!«

»Kar se je zdaj gotovo že zgodilo,« je posegla Masuda mirno v besedo, »vendar jih ne pomilujem, saj so bili zlobni ljudje. Ne, nobene hvale. Storila sem, kar sem obljubila, in vrhutega — jaz ljubim nevarnost in drzovite čine. Sedaj nama pa še ti povej vajino zgodbo, gospod Godvin.«

In sedeč v temi na travi je pripovedoval o divji ježi in o poboju straž,

Rozamunda pa je povzdignila svoje roke ter zahvalila Boga za tolike milosti.

»Predno solnce zaide, se zna kaj lahko zgoditi, da si zopet tam,« je rekla Masuda.

»Res je,« odgovori Wulf, »a ne živa. Pa kakšen načrt imaš sedaj? Da jo mahujemo proti obrežnim mestom?«

»Ne,« odvrne Masuda, »vsaj naravnost ne, ker moramo v tem slučaju skozi deželo morivcev, ki bodo podnevi že opozorjeni na nas. Jezditi moramo skozi deželo pustinskih gora v Emezo mnogo milj daleč, prekoračiti moramo reko Orontes, zatem v Balbek in odtod nazaj v Bejrut.«

»Emezo?« je rekel Godvin. »Ta kraj ima vendar Saladin v svoji oblasti in gospica Rozamunda ima naslov princezinja balbeška.«

»Kaj je najbolje?« vpraša Masuda. »Da pride Saladinu v roke ali zopet gospodarju morivcev nazaj? Izvolite si, kar drago.«

»Jaz si izvolim Saladina,« je rekla Rozamunda, »kajti on je vsaj moj stric ter mi ne bo nič žalega storil.«

Ko se je zdanilo, so se pokrepčali, pritrdili si sedla in odrinili. A komaj so naredili kakih sto korakov pota, so začuli iz prepada, ki so ga zakrivale sive megle, peket konjskih kopit in človeške glasove.

»Naprej!« je rekla Masuda, »Al Džebal nam je za petami.«

In plezali so ob robu strahovitih prepadov vkreber, kjer bi v temi ne

mogli hoditi in prišli so na veliko planoto, ki se je razprostirala do nekega gorovja v daljavi kakih dvanajst ali še več milj. Iznad tega gorovja sta se vzdigovala blizu skupaj dva vrhunca. Tja je pokazala Masuda rekoč, da drži sredi med njima pot, zadaj pa leži dolina reke Orontes. V tem se je začulo daleč za njimi glasno vpitje, radi goste megle pa ničesar niso mogli videti.

»Naprej!« je rekla Masuda, »zdaj ne smemo trošiti časa,« in hiteli so dalje, a le v počasnem diru, kajti tla so bila še vedno skalovita in svetloba negotova.

Ko so prejezdili kakih šest milj razdalje, je naenkrat vzšlo solnce. Okolo njih se je odprl jasen razgled. Pred njimi se je razprostirala peščevita ravnina, za njimi kamenita pokrajina, ki so jo pravkar prejezdili, nekako dve milj za njimi pa kakih dvajset morivcev.

»Ne morejo nas vjeti,« je rekel Wulf; a Masuda je pokazala na desno, kjer so se še vlačile megle, in rekla:

»Tamle vidim sulice.«

Megle so se kmalu razvlekle in nekako v daljavi ene lige so uzrli veliko četo konjikov, morda jih je bilo štiristo.

»Glejte,« je rekla, »ponoči so prijezdili naokoli; bala sem se, da bo tako. Sedaj nam ne preostaja drugega, kakor da pred njimi dospemo do prelaza ali pa nas vjamejo,« in z vso močjo je udarila konja s palčico, ki si jo je urezala ob vodi.

»Naprej!« je naganjala Masuda. »Dirka bo huda.« In spustili so se v najhitrejši dir.

Predirjali so dve milji in dasi so bili zasledovalci daleč za njimi, se je veliki oblak prahu na desni vedno bolj bližal, tako da je bilo naposled videti, da dospejo do gorskega prelaza pred njimi. Tedaj je rekel Godvin:

»Wulf, Rozamunda, jezdita naprej. Vajina konja sta brza ter jima lahko utečeta. Vrh prelaza počakajta, da se živali oddahneta in da vidita, ali prideva za vama. Če ne, jezdita dalje in Bog bodi z vama!«

»Tako je,« reče Masuda, »jezdita naravnost proti emeškemu mostu — iz daljave ga bosta ugledala — tam pa se podajta Saladinovim častnikom.«

Obotavljala sta se, a Godvin je z resnobnim glasom ponovil:

»Jezdita dalje, — zapovedujem obema!«

»Bodi — radi Rozamunde,« odgovori Wulf. Nato pokliče Dima in Plasma in konja sta odletela hitreje od lastovk. Godvin in Masuda, ki sta počasneje jezdila, sta jih kmalu videla za jezditi v gorski prelaz.

»Dobro,« je rekla. »V celi Siriji ni konj, razun onih njihovega rodu, ki bi mogli ta dva ujeti. Gotovo dospeta v Emezo, ne boj se.«

»Kdo pa je tisti človek, ki nam jih je pripeljal?« vpraša Godvin, ko sta dirjala drug poleg drugega in neprestano vpirala oči v vedno se bližajoči

oblak prahu, v katerem so se lesketale sulice.

»Brat mojega očeta, moj stric, kakor sem mu rekala. Šejk iz puščave je; ima starodavno pleme, ki ga ni mogoče preplačati z zlatom.«

»Torej nisi iz naroda morivcev, Masuda?«

»Ne; lahko ti povem sedaj, ko se zdi, da je konec blizu. Moj oče je bil Arabec, moja mati plemenita Frankinja, ki jo je našel po nekem boju vso sestradano v puščavi; vzel jo je v svoj šotor in se je poročil z njo. Nekoč so morivci padli nad nas, pomorili njega pa njo, mene pa so kot dvanajstletnega otroka ujeli. Pozneje, ko sem dorastla, in bila, kakor so dejali, lepa, so me vzeli v Sinanov harem in dasi me je mati skrivaj krščansko vzgojila, so mi tam usilili njegovo vero. Sedaj boš razumel, zakaj ga tako strašno sovražim, saj mi je umoril očeta in mater in me naredil to, kar sem, in zakaj se imam za tako ničvredno.«

»Meni si prav plemenita,« reče Godvin.

»Vesela sem tega, predno umrjeva,« odgovori ter mu pogleda v oči, da je pred njo kakor pred bliskom povetil glavo . . .

V tem sta pustila za seboj peščevito ravan in začela jezdit navzgor po gorskem obronku; in Godvinu ni bilo žal, da jima je topot konjskih kopit po kamenju onemogočil nadaljnje razgovarjanje. Morivce, ki so imeli daljšo in

napornejšo pot, so pustili sicer za seboj; ali veliki oblak prahu se je valil komaj sedemsto korakov za njima, pred njim pa so vihteč svoje sulice jezдили vojaki, ki so imeli najurnejše konje.

»Najina konja sta še vedno krepka; boljša sta, nego sem si mislila,« reče Masuda. »Čez gore nas ne dohite, a potem — —«

Naprej nista več govorila; varovati sta morala konje padca, kajti pot je postala strma. Dospela sta do grebena in prav na vrhu sta videla Wulfa in Rozamundo, ki sta stala poleg Dima in Plama.

»Počivata,« je rekel Godvin; nato pa je zavpil: »Na konje! Na konje! Sovražnik je blizu!«

Zlezli so zopet v sedla in vsi štirje so jezдили po prostranem obronku navzdol. V daljavi se je čez to ravan vila široka, srebrna proga, za njo pa so iz višave videli zidovje mesta.

»Reka Orontes!« vzklikne Masuda. »Kakor hitro jo prekoračimo, smo na varnem.« Godvin pa pogleda na svojega konja in potem na Masudo in zmaje z glavo.

Živali sta bili krepki, vendar močno utrujeni. Hropeč sta hiteli dalje in včasih jih je bilo res težko obdržati na nogah.

»Do ravnine pojde še — a ne dalje,« je rekel Godvin in Masuda je pokimala.

Bili so že skoraj spodaj in nepregledne vrste morivcev so drle za njimi. Godvin je uporabljal svoje ostroge, Masuda svojo palčico, a upanja sta imela malo, kajti vedela sta, da je konec bližu. Hiteli so po zadnjem delu strmine, ko so pa dospeli do vznožja, se je nenkrat Masudin konj opotekel, obstal in se zgrudil na zemljo; Godvin se je ustavil takoj poleg njega.

»Naprej!« je zavpal Rozamundi in Wulfu, ki sta bila spredaj; a nista hotela. Obsipal ju je s prošnjami, pa sta mu odgovorila:

»Ne, skupaj hočemo umreti.«

Masuda se je ozrla na Dima in Plama.

»Bodi,« je rekla. »Enkrat sta že nosila dvojno težo, sedaj jo morata zopet. Zajahaj pred gospico, gospod Godvin, ti, gospod Wulf, pa daj meni roko, in vičeli boste, kaj premore to pleme.«

In zajahali so. V dolgem, zibajočem diru sta zdirjala Dim in Plam dalje; od morivcev sem, ki so menili, da jih že imajo v pesti, pa se je vzdignilo glasno, srdito ter začudeno vpitje.

»Tudi njihovi konji so že utrujeni in še vedno jih lahko pustimo za seboj.« je zaklicala neustrašena Masuda. Godvin in Wulf sta se pa žalostna ozrla na deset milj široko ravan.

Četrtno pota so naredili. Polovico so ga že imeli za seboj, a sedaj se je prvi izred tedaj pojavil komaj dvesto korakov za njimi ob strani. Po maleni se je razdalja vedno bolj krčila. Napo-

sled so bili komaj petdeset korakov vsaksebi in eden izmed njih je zagnal sulico. Rozamunda je v svoji grozi na glas zaihtela.

»Vzpodbodita konja, viteza!« je kriknila Masuda in prvikrat sta jih vzpodbodla.

Pri ubodu jekla sta planila Plam in Dim naprej, kakor da bi šele pravkar stopila iz hleva, in razdalja med zasledovavci in zasledovanimi se je povečala. Dve milji so predirjali in komaj sedem osmink milje pred seboj so uzrli široki vhod mostu, emeški stolpi na drugi strani pa so bili tako blizu videti, da so mogli v tem čistem ozračju razločevati orise straž. Zatem so prišli v dolinico in izgubili most in mesto izpred oči.

Ko se je začela na drugi strani pot zopet vzdigovati, so jele naposled Dima in Plama pod dvojno težo zapuščati moči. Težko sta hropla in se tresla in sta se le redkokrat odzvala ostrogam, a še takrat le za kratek polet. Morivci so to opazili in se z divjim kričanjem vedno bolj bližali. Vedno bliže in bliže so prihajali in peketanje njihovih konj po pesku se je glasilo kakor glas smrti. Zopet so se jim približali na petdeset korakov, še trideset so bili vsaksebi, in zopet so se začele bliskati sulice, dasi nobena ni zadela.

Masuda je vpila nad konji v arabsem jeziku in vrlo sta se držala dirjajoč po strmini navkreber s počasnimi, krčevitimi skoki. Godvin in Wulf sta se

spogledovala, zmanjšala na dano znamenje njihovo hitrost in skočila na zemljo, se obrnila ter izdrla meče.

»Naprej!« sta zavpila in omahujoča konja sta olajšana vnovič planila naprej.

Morivci so pridrli nad njiju. Wulf je mogočno udaril in izpraznil sedlo prvega, a konj ga je podrl na tla. Med padcem je od zadaj začul vesel krik; pomagal si je na kolena in se ozrl. Glej! Od drugega konca zložno se vzdigujoče ravnine so dirjale čete konjenikov s turbanom na glavi, ki so nastavili svoje sulice in vpili:

»Salah-ed-din! Salah-ed-din!«

Tudi morivci so jih uzrli in se obrnili v beg — prepozno!

»Konja! Konja!« je kričal Godvin v arabščini in takoj je bil — nihče ni vedel kako — na konju in v vrstah napadajočih Saracenov.

Tudi Wulfu so dali konja, a ni mogel v sedlo. Trikrat je poskusil, zatem pa se je zgrudil vznak in obležal na pesku, vihteč svoj meč in glasno vpijoč; poleg njega je stala Masuda z bodalom v roki, zraven nje pa Rozamunda na kolenih.

Sedaj so bili zasledovalci zasledovani in strašen je bil obračun, ki so ga morali plačati. Konji so jim bili obnemogli in niso mogli z vso hitrostjo bežati. Nekateri fedais so bili pobiti kar na konjih. Drugi so razjahali in se zbirali v majhnih četah ter se hrabro bo-

rili, a padli so večinoma vsi; le malo je bilo vjetih.

Malo pozneje je videl na tleh ležeči Wulf Godvina s krvavim mečem v roki jezdit proti njemu. Ž njim je jezdil korenjašk, svitlook človek v sijajni opravi; ko ga je Rozamunda ugledala, je skočila na noge, in ko je razjahal, je pohitela k njemu in mu s tihim vzklikom vrgla roke okoli vratu.

»Hasan! Princ Hasan! Ali si v resnici ti? O, hvala bodi Bogu!« je dehnila ter bi bila padla, da je Masuda ni ujela.

Emir se je ozrl na njo, ko je stala pred njim z razpletenimi lasmi, oblatenim obrazom, raztrganim pajčolanom, a še vedno oblečena v svilo in z blestečimi dragulji, s katerimi so jo okrasili kot Al Džebalovo nevesto. Nato pa se je priklonil vpričo svojih resnih Saracenov globoko do tal, prijel za rob njene ga oblačila ter ga poljubil.

»Res, Alah bodi hvaljen!« je rekel. »Jaz, njegov nevredni služabnik, ga iz vsega srca zahvaljujem, saj sem že mislil, da te ne vidim več žive. Vojaki, pozdravite. Pred vami stoji gospica Roža sveta, princezinja balbeška in nečakinja vašega gospoda Saladina, vladarja vseh pravovernih.«

In v pozdrav tej razmršeni, opešani, a še vedno kraljevski ženski so se dvignile roke, sulice in scimitarji, Wulf pa je s kraja, kjer je ležal, zavpil:

»Glej no, to je pa naš trgovec z otrovanim vinom! O, gospod Saracen, ali te spomin na zvijačo tistega kramarja ne navdaja s sramoto?«

Emir Hasan ga je slišal in zarudel, zagodrnjal je v svojo brado:

»Enako tebi, gospod Wulf, sem suženj osode ter moram biti pokoren. Ne srdi se na me, dokler ne veš vsega.«

»Ne srdim se,« odgovori Wulf, »samo jaz vedno sam plačam svojo pijačo in to bova že še obračunala, kakor sem prisegel.«

»Tiho!« je posegla Rozamunda v besedo. »Dasi me je ukradel, je pa tudi moj rešitelj in prijatelj v marsikaki nevarnosti, in da bi njega ne bilo, bi zdaj — —« in zdrznila se je.

»Ne poznam sicer vsega, a zdi se mi, princezinja, da ti ne kaže dajati hvale meni, ampak tema tvojima vrli-ma bratrancema in tema izbornima konjema,« in Hasan je pokazal na Dima in Plama, ki sta stala zraven, se tresla in povešela glavo.

»Še eden je, ki ga moram tudi zahvaliti: tale plemenita ženska, kakor ji boš rekel, ko čuješ celo zgodbo,« je rekla Rozamunda in objela Masudo.

»Moj gospod jo gotovo nagradi,« je rekel Hasan. »Ali gospica, kaj si moraš misliti o meni, ki sem te dozdevno tako podlo zapustil? A vseeno sem prav računal. V gradu tistega sinu satanovega, Sinana,« in pljunil je na tla, »bi ti ne mogel pomagati, kajti tam bi me bil takoj umoril. A z begom sem mislil,

da bi ti utegnil pomagati in tako sem podkupil frankovskega ločova z neprecenljivo zvezdo moje hiše,« in dotaknil se je velikega dragulja, ki ga je nosil na svojem turbanu,« in z vsem denarjem, ki sem ga imel pri sebi, da mi je prerezal vezi; med tem pa ko je basal zlato v mošnjiček, sem ga zabodel z njegovim lastnim nožem ter pobegnili. Šele davi sem dospel v onole mesto na čelu desetisoč mož z nalogo, da te rešim, če mogoče; če pa ne, da te vsaj maščujem, kajti Saladinovi odposlanci so mi pripovedovali o tvoji stiski. Pred eno uro so čuvaji s stolpov sporočali, da so videli dva konja pod dvojno težo dirjati čez ravan, za njimi pa vojake, ki so jih po opravi spoznali, da so morivci. Ker imam obračun z morivci, sem prekoračil most, razpostavil petsto mož v klancu ter čakal, ne da bi mi prišlo na misel, da si bila ti, ki si bežala. Ostalo ti je znano — in morivcem tudi, kajti dobro si maščevana.»

»Pojdi še dalje,« je rekel Wulf, »in maščevanje bo še popolnejše, kajti pokazati ti hočem skrivno pot v Masijuf — ali pa ti jo pokaže Godvin, če bi meni ne bilo mogoče — in tam lahko pahneš Sinana z njegovega lastnega stolpa.«

Hasan je zmajal z glavo in odgovoril:

»Prav rad bi to storil, kajti s tem čarovnikom ima tudi moj gospod že star obračun. A njega čakajo drugi boji,« in pomenljivo je pogledal Wulfa in Godvina, »in moje povelje se glasi:

rešiti princezinjo in nič drugega. Sedaj je rešena in nekaj sto glav je poplašalo vse, kar je trpela. Sploh pa bo tista skrivna pot zdaj dovolj varna. Samo opozorim vas vse, — in sebe tudi, — da ste oprezni, kajti kolikor jaz Sinana poznam, se bodo njegovi fedais plazili odslej za vsakim izmed nas, skušajoč nas končati z umorom. Tu nesejo nosilnice; stopite vanje prav vsi, da vas poneso v mesto, saj ste danes dovolj daleč jezdili. Ne bojte se za konja; lepo ju popeljemo seboj in ohranimo krepka. Grem le še preštet padle, potem se vam pa takoj pridružim v gradu.»

In prišli so nosači, vzdignili Wulfa, pomagali Godvinu s konja — zdaj, ko je bilo vse končano, skoraj stati ni mogel — in ž njim Rozamundi in Masudi. Posadili so jih v nosilnice ter jih nesli v spremstvu konjenikov čez most preko Oronta v mesto Emeza, kjer so jih nastanili v gradu.

Dimu in Plamu so dali pijače iz ječmenove kaše, jim drgnili hrbet in noge z mazili ter ju vedli počasi v mesto. Tu so jih položili na debelo slamnato ležišče in jim dali krme, kí sta jo čez nekaj časa začela jesti. Rozamunda, Masuda, Godvin in Wulf so tudi zavžili nekoliko juhe z vinom in ko je več zdravnik obvezal Wulfu rane, so počivali in spali skoro dva dni.

Šestnajsto poglavje.

Sultan Saladin.

Tretje jutro se je Godvin prebudil in zagledal žarke vzhajajočega solnca skozi omreženo okno. Padali so na drugo posteljo v bližini, kjer je ležal Wulf in še vedno spal; imel je obvezo na glavi, okrog rok in telesa.

Presenetljivo se je dozdevalo Godvinu opazovati ga, ko je ležal tam in vzlic svojim poškodbam zdravo spal, ter razmišljati o vsem, kar sta skupno preživela.

Z ozirom na svarila, ki sta jih dobila, je bilo videti naravnost blazno obiskati Aldžebala v njegovi trdnjavi. Pa ravno tam sta našla Rozamundo, kjer nikdo ne bi mogel misliti, da bo. Tam sta se maščevala nad verolomnim vitezom Lozelom, ki jih je izdal, najprej Saladinu, potem pa Sinanu, ter ga poslala pred sodbo, in prav odtod sta rešila Rozamundo.

Modro sta ravnala, da sta poslušala poslednje besede strica sira Andreja, ki je gotovo vse dogodke naprej videl! Bog in njegovi svetniki so jima pomagali, ker si sama nista mogla. Njegovo orodje pa je bila Masuda.

Zakaj je Masuda storila vse to? Ko si je Godvin stavil to vprašanje, je čutil, kako mu je kri zaplula obraz. Ker je sovražila Sinana, ki ji je umoril stariše ter jo ponižal, je dejala, in brez dvoma je bilo nekaj resnice na tem. Ni pa to bilo vse. Godvin si ni mogel pri-

krivati. Ljubila ga je. Vedno je sumil to: ob divji preizkušnji konj na gorskem rebu, ko je sedela ž njim na istem konju, in tedaj, ko mu je poljubila roko, ko jo je rešil pred levom.

Ko pa sta jezdila za Wulfom in Rozamundo proti gorskemu prelazu, ko so jima bili morilci za petami in mu je med pretrganim sopihanjem konj pravila svojo žalostno zgodbo, takrat se je o tem docela prepričal. In takrat ji je on dejal, da jo čisla, ona pa mu je, misleč, da jima je smrt blizu, odgovorila, da ga ima zelo rada. Zakaj je Masuda rešila Rozamundo, ki je o njej vedela, da se ji je Godvin zaprisegel? Zakaj ni prepustila svoje tekmovalke njeni usodi, prepričana, da prisege ne segajo preko groba?

Pa ženske vidijo druga drugi v srce, prodirajo koprene, skozi katere noben moški ne vidi, in morda je Masuda videla Rozamundi v srce. Stala je za njo med strašnim dvobojem ter motrila njen obraz, ko je bil Wulf po vsej priliki blizu smrti. Slišala je nemara besede, ki so se ji v smrtnem strahu izvile v tistih mučnih trenutkih iz prsi.

Brez dvoma je Masuda ščitila Rozamundo, ker je mislila, da ljubi Wulfa in ne njega. Ta misel mu je bila bridka in pod njeno težo je Godvin na glas zaječal in silna ljubosumnost ga je morila, ko je pogledal na vrlega in zallega viteza, ki je spal zraven njega ter brez dvoma sanjal o slavi, ki si jo je pridobil, in plačilu, ki bo njemu nagra-

jeno. Godvin pa se je spomnil prisege, ki sta jo prisegla v stangatskem samostanu, ljubezni, ki presega ljubezen do ženske, spomnil se je dolžnosti krščanskega bojevnika in skril je svoj obraz v blazino in molil za moč.

Videti je bilo, da je pomirjen — vsaj ko je zopet dvignil glavo, je ljubosumnost izginila in le velika žalost je ležala na njegovih očeh. Tudi bojazen je ostala, — kajti kaj bo z Masudo? Kako naj ravna ž njo? Prepričan je bil, da to ni bila samo domišljija, ki mine. Dasi je bila lepa in dasi je bila plemenita, si ni želel njene ljubezni. Ni si mogel najti drugega odgovora na vsa ta vprašanja kakor, da se morajo stvari vršiti, kakor jim je usojeno. Sam pa je sklenil gledati na to, da stori svojo dolžnost, si ohrani srce in roke čiste in čaka, kako se vozeli razvozlja.

Wulf se prebudi, iztegne svoje roke in zavpije, ker ga je to zbolelo, godrnja nad svetlobo in reče, da je zelo lačen. Počasi vstane in se z Godvinovo pomočjo obleče, seveda brez oklepa. Tukaj, kjer so rmeno oblečeni Saladinovi vojaki resnih obrazov in čuječe stopali pred njihovimi vrati, — bila sta namreč zastražena, da se ne bi kak morilec priplazil do njiju — je bil oklep nepotreben. Wulf je poslušal korake straž po trdem tlaku in stresel svoje široke rame, kakor da bi ga zeblo.

»Ta glas mi sega do mozga,« je rekel. »Ko sem spregledal, sem za trenotek mislil, da sva zopet v sobani pri

Aldžebalu, kjer so se ljudje plazili okolo nas, ko smo spali, in so morilci korakali pred zavesami, poskušajoč ostrino svojih nožev. Naj pride karkoli, hvala vsem svetnikom, da je to za nami. Povem ti, da imam dovolj gorâ, ozkih mostov pa morilcev. Odslej si želim živeti na ravnini, kjer niti griča ne bom videl, sredi poštenega ljudstva, tam daleč doma, vse orientalske sladkosti in časti pa tebi prepustim.«

»Teh jaz nisem nikoli iskal in zdaj smo daleč od Esekse,« odgovori Godvin na kratko.

»Ne,« je rekel Wulf, »ali videti je, da same silijo za teboj. Kaj pa Masuda? Ali si jo kaj videl?«

»Videl sem samo lečnika, ki ti je stregel, sužnje, ki so nama donášali hrano, pa sinoči princa Hasana, ki je prišel pogledat, kako nama gre. Povedal mi je, da Rozamunda in Masuda spita kakor ti.«

»Veseli me,« odgovori Wulf, »ta počitek je bil docela zaslužen. Kakšna ženska je ta Masuda! Srce ima iz ognja in živce iz jekla! Povrh tega krasna — jako krasna, pa najboljša jahačica, kar jih je kdaj jezdilo. Kedar pomislim nanjo, se mi zdi, kakor bi jo ljubil — ali ti ne?«

»Ne,« odgovori Godvin še bolj na kratko.

»O veš, reči smem, da zna dovolj ljubiti za dva, ker ne naredi ničesar na pol in če upoštevam vse,« je pristavil in se na ves glas nasmeljal, »me prav

veseli, da sem jaz tisti, na katerega tako malo misli — da, jaz, ki jo obožujem, kakor da bi bila moja zavetnica. Čuj, straže kličejo!»

In pozabil je na to, kje je bil, ter zgrabil svoj meč.

Vrata se odpro in prikazal se je emir Hasan, ki ju pozdravi v imenu Alahovem.

»Malokdo bi sodil, če bi videl vaju, gospoda viteza, da sta bila gosta pri starcu v gorah ter v toliki naglici zapustila njegovo hišo skozi zadnja vrata. Še tri dni, pa bosta lahko vesela, kakor takrat, ko smo se prvič videli onstran morja. Hrabra moža sta, dasi sta nevernika; od te zmote vaju popelji prerok! Vrla moža, cvet viteštva! Da, jaz, Hasan, ki sem poznal mnogo frankovskih vitezov, vama rečem to prav iz srca,« in položil je roko na turban ter se jima priklonil z občudovanjem, ki ni bilo hlinjeno.

»Hvala ti, princ, za tako hvalo,« reče Godvin resno, Wulf pa stopi naprej, ga prime za roko in mu jo strese.

»Slaba zvijača je bila to, princ, ki si jo nam zagodel tam na Angleškem,« je rekel, »ki je naredila konec življenju najvrlejšega bojevnika, kar jih je kdaj sukalo meč — našega strica sir Andreja D'Arcyja — konec, ki je bil žalosten kakor je bil slaven. Pa ti si ravnal po ukazu svojega gospoda in z ozirom na vse, kar se je odtelej zgodilo, ti odpuščam in te imenujem svojega prijatelja, dasi imam še vedno upanje, da ti

poplačam otrovano vino, če se kdaj srečava v boju.«

Pri teh besedah se je Hasan priklonil in rekel:

»Priznam, da dolg še obstoji; tudi da nikdo bolj ne obžaluje smrti plemenitega gospoda D'Arcyja, nego jaz, vaš služabnik. Gospod Wulf, kadar se srečava v boju, — bo to huda ura zame, kakor mislim: udari, pa udari dobro; ne bom se pritoževal. A dotlej smo prijatelji; vse je vaše, kar imam. Ali sedaj pridem vama sporočit, da je princezinja Roža sveta — Alah blagoslovi njene stopinje! — okrevala od naporov in želi, da zajtrkujeta ž njo. Tudi zdravnik čaka, da pogleda tvoje praske, pa sužnji, da vaju popeljejo v kopelj ter vaju preoblečejo. Pustita oklepe; tukaj je poštenost in zvestoba Saladinova in njegovih služabnikov najboljši oklep.«

»Vzlic temu mislim, da si ga oblečeva,« je rekel Godvin, »kajti poštenje in zvestoba je borna obramba proti bodalom teh morilcev, ki ne bivajo tako zelo daleč.«

»Res je to,« odgovori Hasan, »na to sem docela pozabil.«

Uro pozneje so ju povabili v dvorano, kamor je takoj za njima prišla Rozamunda in ž njo Masuda pa Hasan. Oblečena je bila v bogata oblačila kakor jutrovska gospa, a draguljev, s katerimi so jo okrasili kot izvoljeno nevesto Aldžebalovo, ni več nosila. Ko je vzdignila pajčolan, sta brata opazila, da je bil obraz še vedno nekoliko bled,

da pa je zopet dobila prejšnjo čvrstost in da ji je strah izginil izpred oči. Pozdravila ju je z nežnimi besedami, zahvalila najprej Godvina in za tem Wulfa za vse, kar sta storila, nato pa se je obrnila k Masudi, ki je stala poleg, in jo enako zahvalila. Nato so sedli za mizo in jedli z lahkimi srci in vidno slastjo.

Predno so končali zajutrek, je straža pri vratih oznanila, da so dospeli seli od sultana. Vstopili so v tajniških oblačilih sivolasi možje, ki jih je Hasan hitel pozdravit. Ko so sedli in se nekaj časa ž njim razgovarjali, je eden njih pokazal pismo in ga dal Hasanu; ta se je v znak spoštovanja dotaknil ž njim čela ter ga izročil Rozamundi. Zlomila je pečat in ko je videla, da je pisano arabsko, ga je podala svojemu bratrancu, rekoč:

»Ti ga prečitaj, Godvin, ki si bolj učen od mene.«

In čital je pismo na glas, prevajajoč ga stavke za stavkom. Glasilo pa se je:

»Salah - ed - din, poveljnik pravovernih, svoji ljubljeni nečakinji, Roži sveta, princezinji balbeški:

»Naš služabnik emir Hasan nam je poslal poročilo, da si rešena iz rok prokletega gospoda gora, Sinana, in da si zdaj na varnem v našem mestu Emezi pod varstvom več tisoč naših vojakov, s teboj pa neka ženska, po imenu Masuda in tvoja sorodnika, dva frankovska viteza, ki sta te rešila s svojo spret-

nostjo v orožju in s svojim pogumom. Zapovedujem ti, da prideš na naš dvor v Damasku, kakor hitro ti bo mogoče; vedi, da te vzprejmemo z vso ljubeznijo in častjo. Vabim tudi tvoja srodnika, da te spremljata, ker sem poznai njunega očeta; iz srca rad bi pozdravil viteza, ki sta izvršila tako slavno delo, in ž njima Masudo. Ako pa je morda vsem trem ljubše, da se vrnejo v svojo deželo in med svoje ljudstvo, jim je svobodno to storiti.

Hiti, nečakinja moja, gospica Roža sveta, hiti, kajti moj duh te išče in moje oči hrepene po tebi. V imenu Alahovem pozdrav!«

»Sedaj si slišal,« reče Rozamunda, ko je Godvin prečital pismo. »Bratranca, kaj ukreneta?«

»S teboj pojdeva,« odgovori Wulf, Godvin pa prikima.

»In ti, Masuda?«

»Jaz, gospica? O, tudi jaz pojdem, kajti če bi se morala vrniti tja,« in pokazala je proti goram, »me čaka pozdrav, kakršnega si ne želim.«

»Ali čuješ njene besede, princ Hasan?« je dejala Rozamunda.

»Drugih nisem pričakoval; samo eno mi morata obljubiti, viteza, to je namreč celo sredi moje vojske potrebno od mož, ki znata poleteti kakor ptice iz masijafske trdnjave in izpred noža morivcev, ki imata najbrzejšje konje v celi Siriji, ki nosita tudi dvojno breme,« in pomenljivo ju je pogledal.

»In to je, da na tem potu ne poskusita ubežati s princezinjo, ki sta ji sledila od onstran morja, da bi jo rešila iz Saladinovih rok.«

Godvin je izvlekel izpod tunike križ, ki mu ga je zapustila Rozamunda v dvorani na steepskem gradu in rekel: »Pri tem svetem znamenju prisegam, da med potovanjem v Damask ne poskusim odvesti Rozamunde.«

»Jaz isto prisežem pri svojem meču,« pristavi Wulf ter položi roko na srebrni ročaj velikega meča, ki so ga že predniki nosili.

»To je varščina, ki mi je ljubša,« reče Hasan ter se nasmeje, »in verujta mi, viteza, vajina beseda v istini zado-
stuje.« Nato se je ozrl na Masudo in še vedno smeje nadaljeval: »He, ni potrebno, za ženske, ki so tam gori bivale, nima prisega pomena. Gospica, zadovoljiti se moramo, da te bomo čuvali, ko te je naš gospod povabil v svoje mesto; dasi si lepa in vrla, povem odprito, da bi jaz ne storil kaj takega.«

Nato se je obrnil k tajnikom, Godvin pa, ki je imel svoje oči povsod, je opazil Masudo, kako ga je sumljivo pogledala.

Še tisti popoldan so odjezdili v Damask. Bila jih je cela vojska konjenikov. V sredi so pod varstvom tisoč sulic nosili Rozamundo v nosilnici. Pred njo je jezdil Hasan s svojo rmeno oblečeno telesno stražo, ob njeni strani Masuda, za njo pa — vzlic vsem po-

škodbam se Wulf ni dal nositi — brata na zalih, brzonogih konjičih. Za njima sta korakala Plam in Dim, ki so ju vodili sužnji; bila sta že malone dobra, le nekam strdo sta stopala; za njimi pa čete Saracenov s turbani na glavi. Skozi odgrnjene zavese svoje nosilnice je Rozamunda namignila bratoma, ki sta prihitela k nji.

»Glejta,« je rekla ter pokazala z roko.

Ozrla sta se v označeno smer ter ugledala v veliki daljavi gore, ki jim je zahajajoče solnce zlatilo vrhove, z nepremagljivim mestom ter utrdbo Masijaf, pod njimi pa gorske obronke, po katerih so jezdili in divjali v borbi na življenje in smrt. Mnogo bližje se je svetlikala reka, ob kateri je ležalo mesto Emeza. Po celem mestnem ozidju so štrlele sulice, na vsaki pa črna pika — glava morivca, nad stolpi pa jê vihrala zlata Saladinova zastava v večernem vetru. Ko se je Rozamunda spomnila vsega, kar je pretrpela v onem strašnem bivališču satanovih oboževancev, se je zdrznila od groze.

»Gori kakor mesto v peklu,« je rekla, strmeč proti Masijafu, ki ga je obdajala rujavkasta večerna svetloba.

Tisti večer so šatorili v puščavi, drugo jutro pa so spremljani od beduinskih rodov na kamelah odrinili dalje. Drugo noč so prenočevali v starodavni trdnjavi Balbek, kjer jim je vojaštvo in ljudstvo, opozorjeno od brzoselov na dostojanstvo in naslov Roza-

mundin, prišlo iz mesta naproti, da se ji poklonijo kot svoji vladarici.

Rozamunda je zapustila nosilnico, zajezdila krasnega konja, ki so ga ji poslali v dar ter jim jezdila naproti; poleg nje sta jezdila brata, ki sta zopet zajahala Dima in Plema, zadaj pa straža Saladinovih vojakov. Možje slovesnih obrazov in s turbanom na glavi so ji prinesli ključe mestnih vrat na blazini, pevci in vojaki so stopali pred njo, na tisoče broječe množice mestnih prebivalcev pa so polnile ozidje in hitele ž njo dalje.

V slavnostnem sprevodu je jezdila skozi odprta vrata v mesto mimo visokih stebrov, templjev v razvalinah, kjer so nekdanj častili poganske bogove, skozi dvore in hrame v trdnjavo sredi vrtov, ki je bila v prejšnjih dobah Akropolis sedaj pozabljenih rimskih cesarjev.

Tukaj je Rozamunda v portiku obrnila konja in sprejemala pozdrave. Ko sta jo brata motrila, kako dostojanstveno sedi na velikem belcu in žarečih oči pregleduje vpijočo, klanjajočo se množico, princ Hasan ob njeni strani, za njo pa cela vojska, se jima je zdelo, da nihče tistih, ki so hodili po tej poti pred njo, ne bi bil videti večji ali slavnejši kot to angleško dekle, ki jo je usoda naenkrat tako visoko povzdignila. Po krvi in naravi je bila v resnici primerna za kraljico. A Rozamundi je ponos izginil iz obraza in oči so se ji povesile.

»Kaj pa premišljaš?« jo vpraša Godvin.

»Da bi bila že rada doma na Angleškem sredi poletnega polja, kajti oni, ki visoko lete nizko obsede. Princ Hasan, zahvali v mojem imenu častnike in ljudstvo. Rada bi počivala.«

Tako je Rozamunda prvikrat in zadnjikrat videla svoj stari fevd Balbek, kjer je nekdej vladal njen praded, veliki Ajub.

Tisto noč je bilo izredno slavlje v tem mestu. Balbek je počastil svojo vladarico, ljubljeno nečakinjo mogočnega Saladina nad vse slovesno. — Nekaj pač jih je vendar bilo, ki so godrnjali, češ, da nova vladarica ne prinese sreče sultanu in njegovemu mestu, ker ni čiste Ajubove krvi in je čestilka križa; vendar celo ti so slavili njeno lepoto in kraljevski nastop. Tudi brata so proslavljali, dasi sta bila nevernika in pripoved, kako je Wulf premagal izdajalskega viteza na ozkem mostu in kako je odpeljal svojo sorodnico iz strahovite masijafske trdnjave, je šla od ust do ust.

Ob zoru naslednjega dne so po naročilu sultanovem zapustili Balbek; spremljali so jih močni oddelki vojske in mnogobrojni mestni odličnjaki. Popoldne so se ustavili na višavah, s katerih se jim je nudil krasen razgled na mesto Damask, nevesto zemlje, sredi sedmero rek in obdano okrog in okrog z vrtovi, eno najlepših in morda najstarodavnejših mest na svetu. Odjezdi-

li so na rodovitno ravnino in ko se je znočilo, so jih peljali skozi mestna vrata; vojaki so se ustavili in utaborili zunaj mestnega zidovja.

Počasi so jezdili po ozkih ulicah ob rumenih hišah z ravnimi strehami, gledali so pisane množice, ki so jih opazovale, občudovali so veličastna poslopja, mošeje s kupolami in vitke minarete, ki so se dvigale proti nebu. Prišli so do odprtega prostora, ki je bil obsajen kakor kak vrt, za njim pa je stal velik, slikovit grad, o katerem jim je Hasan povedal, da je Saladinova palača. Na dvorišču so se ločili; dostojanstveniki so odpeljali Rozamundo s seboj, brata pa v sobane, ki so bile zanj pripravljene, tu so ju kopali in jima postregli z večerjo.

Komaj sta povečerjala, je prišel Hasan in jima velel iti z njim. Po dolgih hodnikih in čez razna dvorišča so dospeli do zastraženih vrat, kjer so vojaki zahtevali, da morata oddati meča in bodala.

»Ni treba,« je rekel Hasan in dovolili so jima vstop v majhno sobano z visokim obokom, ki so jo razsvitljevale srebrne svetilke; bila je tlakana z marmornatimi kockami, pokrita z bogatimi preprogami in opremljena z blazinastimi sedeži.

Na dano Hasanovo znamenje sta brata obstala sredi te sobane in se začudeno ozirala okrog sebe. Kraj je bil prazen in zelo tihoten; strah ju je prevzel — sama nista vedela, zakaj. Raz-

grnile pa so se zavese na nasprotni strani in vstopil je človek s turbanom na glavi, v temnem oblačilu, stal je nekaj časa v senci in ju motril izpod svetilk.

Mož ni bil posebno velik, bolj drobnega života, a bil je dostojanstven. Stopivši naprej je dvignil glavo in brata sta opazila, da mu je bil obraz nežen in finih potez, z gosto brado, izpod širokega čela pa so se mu svetile zamišljene, a vendar presunljive rujavkaste oči. Princ Hasan je pal na kolena in se s čelom dotaknil marmornatih tal; iz tega sta brata spoznala, da stojita pred mogočnim vladarjem Saladinom in sta ga pozdravila po zapadnem običaju. Sultan namigne Hasanu, da vstane, rekoč:

»Kakor vidim, zaupaš tema viteze-
ma, emir,« in pokazal je na njuna ve-
lika meča.«

»Sir, zaupam jima kakor same-
mu sebi. Vrla, čestita moža sta, dasi
sta nevernika.«

»Tako je,« je rekel, »nevernika.
Škoda je, a brez dvoma čestita Boga
po svoji veri. Tudi sta plemenita vide-
ti, prav kakor njun oče, ki se ga še
prav dobro spominjam, in zares vrla,
če je vse res, kar slišim o njiju. Go-
spoda viteza, ali razumeta moj je-
zik?«

»Za silo,« odgovori Godvin; »dasi
sva se ga učila izza mladih dni, gre
vseeno bolj slabo.«

»Dobro. Potem pa mi povejta kot vojaka vojaku, kaj hočeta od Saladina?«

»Sestrično gospico Rozamundo, ki so jo na tvoj ukaz odpeljali iz našega doma na Angleškem.«

»Viteza, vajina sestrična je; to mi je znano, kakor vem, da je moja nečakinja. Povejta mi pa sedaj, ali vama je ona morda kaj več?« in motril ju je s svojimi bistrimi očmi.

Godvin je pogledal Wulfa, ki mu reče angleški:

»Povej mu resnico, brat. Temu možu ni mogoče ničesar prikriti.«

Nato Godvin odgovori:

»Sir, ljubiva jo in sva njena zaročenca.«

Sultan ju strme pogleda.

»Kaj! Obadva?« vpraša.

»Da, obadva.«

»In ona obadva ljubi?«

»Da,« odvrne Godvin, »oba, vsaj tako pravi.«

Saladin si pogladi brado, Hasan pa se nasmehne.

»Koga izmed vaju, viteza, pa bolj ljubi?«

»To, gospod, ve samo ona. Ko pride čas, nama pove.«

»Zdi se mi,« reče Saladin, »da je vsa stvar zanimivo zapletena. Ako je vama drago, sedita ter mi jo razložita.«

In sedla sta na divan in pripovedovala zgodbo od začetka do konca, ne da bi kaj zamolčala; in dasi je bila po-

vest dolga, se je sultan ni naveličal poslušati.

»Zanimivi dogodki,« je rekel, ko sta končala, »zdi se mi, da vidim v njih Alahovo roko. Gospoda viteza, morda menita, da sem vama krivico storil — vama in vajinemu stricu siru Andreju, ki je bil svoje dni moj prijatelj, ki je odvedel mojo sestro in s tem dal povod bojem in gorju in morebiti nepričakovani sreči.

»Poslušajta me. Zgodba, ki sta jo vama povedala dva frankovska lopova, duhovnik in verolomni vitez Lozel, je bila resnična. Imel sem sanje, kakor sem pisal vajinemu stricu, da se prepreči prelivanje krvi tisočev in tisočev, ako bi bivala moja nečakinja pri meni. V tistih sanjah sem tudi videl njen obraz. Zato sem iztegnil svojo roko ter jo od daleč pripeljal k sebi. Zdaj pa sta jo vidva iztrgala iz rok velikega morivca in je na varnem na mojem dvoru; jaz pa sem zato odslej vajin prijatelj.«

»Gospod, ali si jo videl?« vpraša Godvin.

»Viteza, videl sem jo in njen obraz je prav oni obraz, ki sem ga videl v sanjah; zaradi tega sem docela prepričan, da je v teh sanjah govoril Bog. Poslušajta, gospod Godvin in gospod Wulf,« je nadaljeval Saladin z izpremenjenim, resnobnim, zapovedujočim glasom. »Prosita me, karkoli vama drago, in dasi sta Franka, bogastvo, zemljo, naslove, sploh vse dobita, a ne zahtevajta od mene Rože Sveta, prince-

zinje balbeške, ki jo je pripeljal Alah k meni v moje namene. Vedita tudi, da umrjeta, če bi mi jo skušala odvesti, in da mora i ona umreti, če pobegne od mene in se mi jo posreči zopet ujeti. Vse to sem že tudi njej povedal, in vse to še enkrat prisegam pri Alahu. Ona je zdaj tukaj in tu v moji hiši mora bivati, dokler se sanje ne izpolnijo.«

Brata sta se preplašeno spogledala; videla sta, da sta bila zdaj dalje od svojega cilja kakor celo v Sinanovem gradu. Godvinu pa se razjasni obraz, on vstane ter odgovori:

»Strašni vladar jutrovski, slišala sva te in pozna nevarnost. Obdaril si naju s svojim prijateljstvom; midva je vsprejemava, hvaležna sva ti in ničesar drugega si ne želiva. Bog, si rekel, je pripeljal našo gospico Rozamundo k tebi v svoje namene, glede katerih nimaš najmanjšega dvoma. Njegovi nameni naj se izvrše, kako, to seveda je za nas skrivnost.«

»Dobro si govoril,« odvrne Saladin. »Posvaril sem vaju, gosta moja, radi tega ne smeta mene krivega delati, če bom držal besedo. Ne zahtevam pa od vaju nobene obljube, ki bi morda zavedla plemenite viteze v laž. Da, Alah je zahteval to čudno zagonetko, in Alah jo razreši ob svojem času.«

Sedemnajsto poglavje.

Odhod bratov iz Damaska.

Na Saladinovem dvoru so izkazovali Godvinu in Wulfu velike časti. Dali so jima hiše na razpolago in celo tropo služabnikov. Na svojih brzih konjih Dimu in Plamu sta jahala v puščavo na lov, in če bi jih bila volja, bi lahko jezdila v najbližje krščansko mesto. In nobena roka se ne bi dvignila, da ju ustavi, ker sta se prosto gibala. Pa kam naj gresta brez Rozamunde?

Saladina sta pogosto videla; rad jima je pravil o onih dneh, ko sta oče in stric bivala na Jutrovem, ali se razgovarjal z njima o Angleški in Frankih ali celo razpravljaj tupatam z Godvinom o verskih stvareh. Da jima pokaže svoje zaupanje, jima je podelil dostojanstvo častnikov svoje telesne straže.

Mir je vladal, pa Godvin in Wulf sta vedela, da ne bo več dolgo vladal. Damask pa planjava okrog njega sta bila veliko taborišče in dan na dan so vreli skupaj novi tisoči divjih rodov ter množili armado vladarjevo. Vprašala sta Masudo, kaj to pomeni.

»To pomeni džihad, sveto vojsko, ki jo oznanjajo v vsaki mošnji po celem Jutrovem. To pomeni, da je blizu veliki boj med križem in polmesecem; tedaj si bosta vidva, romarja Peter in Janez, morala izbrati svoj prapor.«

»O tem bo pač odločitev lahka,« reče Wulf.

»Lahka?« odvrne Masuda. »Ali se bosta lahko vojskovala proti balbeški princezinji in njenemu stricu, poveljniku pravovernih?« Nasmehnila se je ob tem vprašanju in odšla.

Rozamunda je v resnici postala balbeška princezinja. Živela je v velikem sijaju, kakor je Saladin obljubil v svojem pismu siru Andreju d'Arcyju. Nikdo ni žalil njene vere, nobenega snubca ji niso usiljevali. A ona je živela v deželi, kjer ženske ne zahajajo v moško družbo, zlasti če so visokega stanu. Kot princezinja Saladinovega kraljestva je morala biti pokorna njegovim postavam; celo obraz si je morala zakrivati, kedar je šla od doma. Godvin in Wulf sta prosila Saladina, da jima dovoli od časa do časa govoriti ž njo, on pa jima je odgovoril:

»Gospoda viteza, naše šege veljajo za vse. Čim manj vidita balbeško princezinjo, tem bolje, mislim, bo za njo in za vaju; jaz si ne bi rad z vajino krvjo omadeževal rok.«

Brata sta žalostnega srca odšla; vedno bolj sta bila prepričana, da ni nobenega upanja, da bi jo mogla rešiti iz Damaska. Prebivala je v svoji palači, kjer je noč in dan stala na straži stotnija sultanovih vojakov, ki so se zavedali, da so s svojim življenjem odgovorni zanjo. V palači so zopet živeli zanesljivi evnuhi pod vodstvom premete-

nega človeka z imenom Mesrour, ki so jo stražili.

A ena tolažba jima je ostala. Pri prihodu na dvor je Rozamunda prosila sultana, da je ne loči od Masude. Ker se je ta v odlični meri udeležila njene rešitve iz Sinanovih rok, ji je sultan prošnjo uslišal, dasi nerad. Ker Masuda ni bila plemenitega rodu in se je odlikovala le po svoji lepoti, se je smela svobodno gibati in občevati s komurkoli. Ker je prišla na ta način dostikrat v dotiko z Godvinom, brata nista pogrešala novic od Rozamunde.

Izvedela sta, da je bila princezinja vesela, ker je bila rešena iz Aldžebalovih rok, sicer pa ji je predsedalo jutrovsko življenje. Posebno hudo pa ji je delo, ker ni mogla občevati z bratoma. Dan za dnevom jima je pošiljala pozdrave, ž njimi pa opomine, da ne smeta narediti nobenega poizkusa — niti da bi jo videla — saj ni bilo nobenega upanja, da bi se jima posrečilo.

Bilo je dolgočasno, žalostno življenje za brata.

Neko vroče jutro sta sedela na dvorišču poleg vodnjaka ter opazovala ob bronastih vratih mimogredoče pa stražo. Ta hiša je stala ob glavni ulici v Damasku, kjer se je venomer gnetla neskončna, pisana množica ljudi.

Tu si videl belo oblečene Arabce iz puščave na velblodih, karavane s tovari iz Egipta, osle obložene z darovi, prodajalce vode z mehovi iz kozje kože in zvenečimi kozarci iz medi, prodajal-

ce ktičev in slaščic; ženske, ki so bile na potu v kopeli, v zaprtih, zagrnjenih nosilnicah in spremljane od svojih evnuhov, odlične velikaše, ki so jezdili arabske konje, pred njimi pa so stopali tekači, ki so delali pot skozi gnečo ter topli reveže s palicami; gledal si be- rače, hrome, pohabljenje, slepce, ki so prosjačili; gobave, ki so se jih vsi ogi- bali in ki so na ves glas tožili svoje gorje; korenjaške vojake, nekatere jež, druge peš, svete može, ki so nevedne učili in prejemale milodare.

Godvin in Wulf sta molče sedela in srepro opazovala to življenje.

V tem pa začujeta glasno govor- enje pri vratih, zagledala sta neko žen- sko, zavito v dolgo haljo, ki je govorila s stražnikom. Bila je Masuda. Vstala sta in se ji priklonila, ona pa je odšla mimo v hišo. Obrnila sta se za njo; vo- jak pri vratih se je pri tem iznova za- krohotal.

»Dobro za vaju,« je spregovorila, da me imajo za nekaj, kar nisem, sicer bi mi ne bilo dovoljeno priti v to hišo.«

»Kako pa je z Rozamundo?« se je nerodno oglasil Wulf.

Masuda položi svoje roke na prsi, kakor da bi skušala pomiriti svoje raz- burjenje.

»Balbeška princezinja, moja gospa, — je dejala — se dobro počuti in je krasna kakor vedno, dasi je naveličana sijaja, ki jo obdaja. Pošilja pozdrave obema.«

Wulf jo vpraša, če je kaj upanja, da bi jo mogla videti.

»Prav nobenega! Danes prihajam v drugi zadevi. Ali bi naredila Saladinu neko uslugo?«

»Kaj pa je?« vpraša Godvin mračno.

»Samo da bi mu rešila življenje — za kar utegne biti hvaležen ali pa tudi ne, kakor bo pač pri volji.«

»Govori,« reče Godvin, »in povej nama, kako moreva midva rešiti življenje sultanu iz Jutrovega, ki sva Franka.«

»Ali se še spominjata na Sinana in njegove fedais? — No pa vsaj teh ni mogoče tako hitro pozabiti, kajneda? Vedita, da Sinan namerava drevi umoriti Salah-eddina, zatem pa še vaju ter odpeljati Rozamundo. Izvedela sem to tajnost od enega izmed zaupnikov njegovih in s pomočjo svetega znamenja — to znamenje nam je že tolikokrat dobro služilo — je bil tako bedastega mnjenja, da sem tudi jaz udeležena pri zaroti. Vidva sta pa častnika telesne straže, ki bo drevi v predsobi na straži, neli? Vedita torej, da opolnoči, ko se straža menja, tistih osem mož ne bo pred Saladinova vrata, ker jih z napačnimi povelji zvabijo drugam. Mesto njih pa pride osem morivcev, ki bodo preoblečeni in oboroženi kot naši stražniki. Njih namen je ukaniti vaju ter vaju posekati, umoriti Saladina, potem pa uteči skozi nasprotna vrata. Ali mislita, da se jim lahko ustavita?«

»Poskusiva lahko,« odgovori Wulf. »Ali po čem naj spoznava, da niso naši?«

»Hoteli bodo skozi vrata, vidva jim pa porečeta: »Ne, sinovi Sinanovi!« Nato planejo nad vaju, da vaju posekajo. Tedaj pa bodita pripravljena!«

»Če pa naju premagajo,« vpraša Godvin, potem umore tudi sultana, ali ne?«

»Nikakor; vidva morata namreč vrata Saladinove sobe zakleniti, ključ pa skriti. Bojni vrišč pa vzbudi zunanjo stražo, predno se mu more kaj žalega pripetiti. Ali pa,« pristavi po kratkem pomisleku, »bo morda vseeno najboljše, da nemudoma razkrijemo zaroto sultanu.«

»Ne, ne,« reče Wulf, »daj, porabiva ugodno priliko. Že do grla sem sit tega brezdelja. Hasan straži zunanja vrata. Ob glasu udarcev bo pri tej priči tukaj.«

»Dobro,« je rekla Masuda, »pazila bom na to, da bo na svojem mestu in čuječ. Sedaj pa zdravstvujta ter molita, da se zopet vidimo. Princezinji Rozamundi ne povem ničesar, dokler ne bo vse končano.« Ogrnila si je haljo čez rame in odšla.

»Kaj je na tem?« vpraša Wulf Godvina.

»Doslej se še Masuda ni nikoli lagala,« odgovori Godvin. »Pojdi, oglejva si oklepe, kajti noži teh fedais so ostri.«

Bilo je blizu polnoči in brata sta stala v majhni, obokani predsobi, iz

katere so držala vrata v Saladinove spalnice. Osem mož broječa straža je odšla, da jo na dvorišču zamenja druga straža, kot je bilo običajno, a te straže še ni bilo.

»Kakor vse kaže, bo boj,« reče Godvin, stopi k vratom, jih zaklene in skrije ključ pod neko blazino.

Nato se postavita pred zaklenjena vrata, pred katerimi so visele zavese, ter stala v senci, ki jo je delala luč nad glavami visečih svetilk. Kmalu začujeta korake mož in osem rmeno oblečenih stražnikov prikoraka v sobo.

»Stojte!« zakliče Godvin; in obstali so za nekaj trenutkov, nato pa so začeli počasi naprej pritiskati.

»Stojte!« sta vnovič zaklicala oba dva brata, a oni so pritiskali dalje.

»Stojte!« sinovi Sinanovi!« sta zavpila vtretjič in izdrla meče.

Razočarani fedaisi so sikali od jeze in se vrgli nadnje.

»D'Arcy! D'Arcy! Na pomoč sultanu!« sta vpila brata in boj se je pričel. Bil je ljut boj.

Godvin je bil zadet na ramo, a močni oklep je odbil udarec.

»Umakni se,« zavpije Wulf, »sicer naju premagajo.«

Umaknila sta se do vrat, kjer sta obstala, klicala na pomoč in sukala meče, da se jima noben fedais ni upal bližjo. Takoj se začuje zunaj glasen hrušč in slišali so zvoke težkih udarcev, ki so padali po vratih, ki so jih morilci za seboj zapahnili, iz spalnice pa se je za-

čul skozi vrata, ki jih ni bilo mogoče odpreti, glas sultanov, ki je hotel vedeti, kaj se godi.

Tudi fedais so slišali te glasove in spoznali svojo usodo. V obupu in srdcu so pozabili na opreznost ter se vrgli na brata; mislili so, če se jim posreči ta dva posekati, da morda vseeno vlomijo vrata ter umore Saladina, predno bi bili sami umorjeni. Le za kratek hip sta brata z mečem in ščitom ustavila njihov napad ter dva močno ranila. Ko pa so vnovič navalili nanja, so se odprla vrata in Hasan je prihitel z zunanjo stražo.

Nekaj hipov pozneje sta se Godvin in Wulf zopet mirno naslanjala na meče, fedais pa so ležali mrtvi ali ranjeni ali vjeti pred njima na mramornatih tleh. Tudi sultan je prihitel v pred-sobo.

»Kaj je?« vpraša in jih sumljivo pogleda.

»Samo to, gospod,« odgovori Godvin, da so te prišli ti ljudje umorit, mi dva sva jih pa zadržavala, dokler ni prišla pomoč.

»Mene umorit! Moja lastna telesna straža mene umorit?«

»To niso tvoji stražniki, to so fedais, preoblečeni v obleko tvojih stražnikov, ki jih je poslal Aldžebal, kakor je bil obljubil.«

Saladin je prebledel, kajti on, ki ni poznal strahu pred nobeno stvarjo, se je celo svoje življenje bal morilcev in

njihovega gospoda, ki ga je že trikrat poskusil umoriti.

»Odvzemite jim oklepe,« je nadaljeval Godvin, »in spoznali boste resnico mojih besedi, ali pa vprašajte one, ki so živi.«

Preiskali so enega in našli na prsih vžgano znamenje krvavordečega bodala. Saladin ga je uzrl in namignil bratoma.

»Kako pa sta izvedela za to?« vpraša, motreč jih s prodirljivimi očmi.

»Masuda, strežnica gospice Rozamunde, naju je opozorila na nevarnost, zato sva bila pripravljena.«

»Zakaj pa me nista o tem obvestila?«

»Zbok tega,« odgovori Wulf, »ker nisva bila docela prepričana, da je vest resnična, ker bi bil Masudo lahko kdo nalagal. Pa tudi zato, ker sva bila z bratom mnenja, da se lahko sama ustavi osmero Sinanovim podganam, ki so se preoblekle kot Saladinovi vojaki.«

»Dobro sta stvar izvršila, dasi je bil vajin sklep blazen,« odgovori sultan. Nato pa poda roko najprej enemu, potem pa drugemu ter reče preprosto:

»Gospoda viteza, Salah-ed-din se ima vama zahvaliti za svoje življenje. Če bi se kdaj prigodilo, da bi bilo vajino življenje kedaj odvisno od Salah-ed-dinove roke, se bom spomnil na to.«

Drugo jutro so pri preiskavi morilci prostodušno priznali, da so bili poslani umoriti Saladina, ki je ukradel nevesto njihovemu kralju, obadva

Franka, ki sta jo odpeljala, pa tisto žensko Masudo, ki jim je pot kazala. Bili so obsojeni na smrt in sodba je bila takoj izvršena. V mestu so prijeli še več drugih ljudi, ki so bili količkaj sumljivi, ter jih usmrtili; tako je bila za sedaj odstranjena vsaka nevarnost.

Od tedaj je Saladin visoko čislal brata ter ju obsipal z darovi in častmi. Onadva pa sta vse zavrnila rekoč, da želita samo eno stvar, in on ve, katero — odgovor, spričo katerega je povešal sultan svojo glavo.

Neko jutro je poslal ponju in ju vzprejel v navzočnosti princa Hasana, najljubšega mu med vsemi emirji, pa slovitega duhovnika svoje vere.

»Slišal sem,« je dejal Godvinu, »da ljubiš mojo nečakinjo, princezinjo balbeško. Podpiši koran in dam ti jo za ženo; tako bo i njo mogoče dovesti k pravi veri, ker sem prisegel, da je ne bom silil, da jo vzprejme; jaz si pridobim velikega bojevnika, raj pa vrlo dušo. Ta svečenik te pa pouči v veri.«

»Gospod, hvala ti,« odgovori Godvin, »toda meni ni mogoče izpremeniti vere, da bi si pridobil nevesto, najsi jo še tako ljubim.«

»Tako sem si mislil,« je rekel Saladin, »žalostno je, da more prazna vera tolikanj oslepiti tako hrabrega in vrlega moža. Sedaj je na tebi vrsta, gospod Wulf. Kaj sodiš ti o moji ponudbi? Ali ti vzameš princezinjo in njena zemljišča pa mojo ljubezen kot doto?«

Wulf pomisli za hipec; in v duhu se mu obnovi spomin na jesenski popoldan izza davnih let, ko sta stala z Rozamundo pred oltarjem sv. Čeda na esseškem obrežju ter se šalila prav s tako izpremembro vere. Nato pa se je veselo nasmejal in odgovoril:

»Da, gospod, ali pod mojimi pogoji, ne pod tvojimi, kajti če bi privolil v tvoje, menim, da bi mi zakon ne bil srečen. Pa tudi Rozamunda se ne bi hotela poročiti s služabnikom vašega preroka, ki bi si lahko vzel še druge žene, če bi si jih poželed.«

Saladin si je podprl glavo in ju gledal razočaran, a ne neprijazen.

»Vitez Lozel je molil križ,« je dejal, »a je vzprejel pravo vero, ko smo mu jo ponudili — —«

»Zaradi dobička,« reče Godvin.

»Ne vem,« odgovori Saladin, »dasi je bil ta človek res videti med Franki kristjan, tukaj pa častilec prerokov. Pa zdaj je mrtev, zadet od tvoje roke. Pregrešil se je proti meni in izdal mojo nečakinjo Sinanu, a mir bodi njegovim duši. Sedaj še nekaj. Oni Frank, princ Arnat iz Karaka, ki mu pravite Reginald iz Šatilonu — prokleta mu bodi ime!« — in pljunil je na tla — »je zopet prelomil mir med menoj in jeruzalemskim kraljem, s tem da je pobil nekaj mojih trgovcev in jih okradel. Te sramote ne morem več prenašati in prav v kratkem razvijem svoje prapore, ki jih ne zavijem prej, dokler ne bodo vihrali z Omarjeve mošeje in z

vsakega stolpa v Palestini. Tvoje ljudstvo je zapadlo pogubi. Jaz, Jusuf Salah-ed-din,« in pri teh besedah je vstal tako srdito, da se mu je kar brada ježila od jeze, »napovedujem sveto vojsko in pomečem vse v morje. Sedaj pa si vidva izvolita. Ali se bosta bojevala z menoj ali proti meni? Ali pa mi hočeta dati svoje meče in ostati tukaj kot ujetnika?«

»Služabnika križa sva,« odgovori Godvin, »in ne moreva dvigniti meča proti križu, ker bi si pogubila dušo.« Nato izpregovori nekaj besed z Wulfom in pristavi: »Na tvoje drugo vprašanje pa, če hočeva kot ujetnika ostati tukaj, naj odgovori Rozamunda, kajti midva sva prisegla, da služiva njej. Zato želiva videti balbeško princezinjo.«

»Pošlji ponjo, emir,« reče Saladin princu Hasanu, ki se je priklonil ter odšel.

Kmalu je prišla Rozamunda, še vedno krasna, pa zelo bleda in izmučena. Priklonila se je Saladinu.

»Pozdrav, stric,« je rekla sultanu, »pa vama, bratranca, pozdrav! Kaj želite od mene?«

Saladin pozove Godvina, da ji razloži zadevo; to je storil kratko in jedrnato ter je končal z vprašanjem:

»Ali je tvoja želja, Rozamunda, da ostaneva na tem dvoru kot ujetnika, ali pa da greva v boj zoper Franke v veliki vojski, ki v kratkem izbruhne?«

Rozamunda je nekaj časa zrla vanje, nato pa je odgovorila:

»Komu sta se najprej zapriseгла? Službi Gospodovi ali službi ženske? Govorila sem.«

»To so besede, prav kakor smo se jih od tebe nadejali,« vzdihne Godvin.

»Sultan, midva te prosiva za varno spremstvo do Jeruzalema ter pustiva to gospico v tvojem varstvu, zanašajoč se na dano besedo, da ne boš delal sile njeni veri in da boš varoval njeno osebo.«

»Moje varno spremstvo imata,« odvrne Saladin, »in moje prijateljstvo tudi. Odkrito priznavam, da ne bi dobro sodil o vaju, če bi mi bila dala drugačen odgovor. Pa odslej smo si v očeh ljudi sovražniki. Glede gospice bodita brez strahu. Kar sem obljubil, izpolnim. Poslovita se od nje, saj je ne bosta več videla.«

»Kdo je učil tvoje ustnice govoriti take besede, sultan?« ga vpraša Godvin. »Ali ti je dano gledati prihodnjost in božje sklepe?«

»Reči bi bil moral,« odgovori Saladin, »saj je ne bosta več videla, ako mi bo mogoče zadržati vaju od nje. Ali se moreta kaj pritoževati, ko je ni sta hotela vzeti za ženo?«

Pri teh besedah se je Rozamunda vsa začudena ozrla kvišku, Wulf pa je posegel v besedo:

»Povej, za kako ceno. Povej ji, da bi se morala poročiti s tistim, ki bi sklonil svoji kolena pred Mohamedom.«

»Nikdar ne bi več govorila s teboj, če bi drugače govoril,« vzdihne Rozamunda in Saladinu se je vzpričo teh besedi nagubančilo čelo. »Stric moj,« je nadaljevala, »bil si mi dober in si me visoko povzdignil; pa jaz ne iščem časti in tvoja pota niso moja pota, ker pripadam veri, ki jo ti proklinjaš. Rotim te, pusti me pod varstvom teh bratrancev odtod.«

»In svojih ljubimcev,« je rekel Saladin hitro. »Nečakinja, to ne more biti. Ljubim te in zato moraš ostati tukaj, tudi če bi vedel, da bi morala s svojim življenjem poplačati svoje tukajšnje bivanje; kajti sanje so mi oznanile, da je od tebe na tisoče življenj odvisno in jaz verujem v te sanje. Kaj pa je tvoje življenje ali življenje teh dveh vitezov ali celo moje v primeri z življenjem teh tisočev? Vse, kar more dati moje kraljestvo, ti je pred nogami, a ostani tukaj, dokler se te sanje ne izpolnijo, in,« je pristavil, ozrši se na brata, »smrt bodi delež vsakomur, ki bi se te drznil ugrabiti mojim rokam.«

»Dokler se sanje ne izpolnijo?« je rekla Rozamunda ter se oprijela njegovih besedi. »Torej bom svobodna, ko se sanje izpolnijo, neli?«

»Tako je,« odgovori sultan; »svobodno boš lahko odhajala in prihajala, če pa poizkusiš pobegniti, dobro veš, kakšna usoda te čaka.«

»Razsodba, zapomnita si, bratranca, razsodba je to. In ti, Hasan, si jo tudi zapomni! Prosim Boga, iz dna du-

še ga prosim, da bi ne bil lažnjiv tisti duh, ki ti je dal one sanje, stric, dasi ne vem, kako naj jaz prinesem miru, ko nisem doslej povzročila drugega kot vojsko in prelivanje krvi. Sedaj pa pojdiva, bratranca; pusti mi pa Masudo, ako te je volja, ker nimam drugih prijateljev. Pojdiva in vzemita seboj mojo ljubezen in blagoslov in blagoslov Jezusa ter njegovih svetnikov, ki bodo vaju varovali v boju in nas pripeljali zopet skupaj.«

Tako je govorila Rozamunda in si vrgla pajčolan čez obraz, da bi zakrila svoje solze.

Nato sta Godvin in Wulf stopila pred Saladinov prestol, poleg katerega je stala, se ji priklonila, jo prijela za roko ter jo poljubila v slovo; in sultan jima ni branil tega. Ko pa je ona odšla in bratov ni bilo več, se je obrnil k emirju Hasanu in velikemu duhovnu, ki je ves čas mirno sedel, ter rekel:

»Povejta mi vidva, ki sta stara in modra, kdo teh mož ljubi gospico? Govori, Hasan, ki ju dobro poznaš.«

Hasan pa je zmajal z glavo. »Eden ali drugi. Obadva ali nobeden — ne vem,« je odgovoril. »Njunega sklepa mi ni mogoče uganiti.«

Nato se je sultan obrnil k duhovnu, izkušnemu, molčečemu možu.

»Kadar bosta obadva nevernika umirala prav pred njenim obličjem, kakor vedno upam, da ju bom videl, tedaj izvemo odgovor. Prej pa nikdar,

če nje ni volja,« je odvrnil; in sultan si je njegov odgovor utisnil v spomin.

Masuda je opozorila drugo jutro Rozamundo, da brata ta dan jezditu mimo palače. Zato je gledala skozi omrežje. Bila sta oborožena, jezdila sta na svojih krasnih konjih Plamu in Dimu, spremljal pa ju je oddelek zagorelih vojakov s turbani na glavi; ponosno sta jezdila drug poleg drugega in solnce se jima je blesketalo na oklepih. Pred njeno palačo sta se ustavila za hip in ker sta vedela, da ju Rozamunda opazuje, dasi je nista videla, sta izdrli meče in jih zavihnela v pozdrav. Nato sta odjezdila molče dalje in ji kmalu izginila izpred oči.

Rozamunda je nema in žalostna obstala. Kakor temen oblak zazdelo se ji je življenje. Skoro ni imela upanja, da bi se kedaj zopet videli. Dobro ji je bilo znano, da bo boj med križem in polmesecem silen boj za življenje in smrt, in prepričana je bila, da bosta Godvin in Wulf vedno tam, kjer bo najhujši bojni metež.

O! Bila je slavna. Zlato je bilo njeno in več draguljev kot jih je mogla prešteti; in vsak dan so ji donašali novih bogastev. Imela je palače, da biva v njih — sama, vrtove, da se izprehaja po njih — sama, evnuhov in sužnjev, da vlada nad njimi — sama. A razen ženske od morivcev ni imela prijateljice.

Ni ju bilo več! Tudi peketanje njenih konj je utihnilo v daljavi in posta-

la je žalostna in potrta kot otrok, ki se je izgubil sredi velikega mestnega vrvenja.

Povesila je glavo in se je zjokala; ko pa je začula za seboj neke glasove, se je ozrla ter opazila, da je tudi Masuda plakala.

»Zakaj jokaš?« jo vpraša.

»Služabnica se mora ravnati po svoji gošpodinji,« odgovori Masuda in se bridko nasmeje. »Ali gospica, zakaj pa ti jokaš. Ti si vsaj ljubljena in tega ti nikdo ne vzame, naj pride karkoli hoče.«

Neka misel je šinila Rozamundi v glavo — nova, strahovita misel. Oči obeh žensk so se srečale in Rozamundine so vprašale: »Katerega?« kakor jo je nekoč na glas vprašala ob vratih nad ozkim mostom. Med njima je stala s slonovo kostjo in biseri okrašena miza, na kateri se je nabral populični prah skozi odprto okno. Masuda se je sklonila čez mizo in zapisala s kazalcem eno samo arabsko črko v prah na mizi, nato pa je položila roko čez njo.

Dvakrat, trikrat so se vzdignile Rozamundi prsi, pa obstale. Nato je vprašala:

»Zakaj pa nisi šla z njim, saj ti si svobodna?«

»Zato ker me je prosil, da ostanem in čuvam nad gospico, ki jo ljubi. In tako te čuvam — do smrti.«

Počasi je govorila Masuda in tožne besede so ji brizgale kot kri iz srčne rane. In zgrudila se je Rozamundi v naročje.

Osemnajsto poglavje.

Wulf poplača otrovano vino.

V vroči julijski noči sta sedela Godvin in Wulf na svojih konjih in mesec jima je sijal na oklepe. Sedela sta nepremično kot dva kipa in zrla z vrha neke gore na sivo, nerodovitno planjavo, ki se razprostira od Nazaretove bližine do vznožja gričev, kjer leži Tiberija ob Galilejskem jezeru. Pod njima so okoli studenca Sefurije tabore čete Frankov, pri katerih sta bila zaposlena kot prednja straža. Vojska je štela trinajst sto vitezov, dvajset tisoč pešcev in neštevilne čete domačinov, ki so bili oboroženi kot Saraceni.

Dve milji daleč proti jugovzhodu so se svetile bele hiše od Nazareta, kjer je trideset let živel in delal Izveličar sveta. Ni dvoma, si je mislil Godvin, da so Njegove noge marsikdaj stopale po gori, ki sta na nji stala, da so po namakalnih dolinah spodaj Njegove roke trgale cvetlice in klasje. Davno, davno je že utihnil Njegov glas, pa Godvinu se je zdelo, da mu še vedno govori v šumenju ogromnega taborja, da odmeva od obronkov Galilejskih gora, in besede, ki jih je slišal, so bile: »Ne prinašam miru, ampak meč.«

Govorica je šla, da nameravajo čete drugi dan odriniti preko puščave, da zapletejo v bitko Saladina, ki je taboril s svojo armado pri Hatinu nad Tiberijo. Godvinu in njegovemu bratu se je zdel tak načrt naravnost blazen, saj sta videla saracensko moč ter prejezdila tisto peščeno planjavo pod poletnim solncem. Kaj sta hotela potujoča viteza brez spremstva, ali naj bi si upala ugovarjati glasu gospodarjev v deželi, ki so bili od mladih nog vajeni bojevanja v puščavi? A vzlic temu je začelo Godvina skrbeti in polastila se ga je bojazen, ne za sebe, ampak za nebrojno vojsko, ki je spala tam doli, in za krščansko stvar, ki je stavila zadnje nade v to bitko.

»Jaz grem na stražo, ti pa ostani tukaj,« je rekel Wulfu in zasukal je Plama ter odjezdil po grebenu kakih šestdeset korakov daleč do drugega roba vrha, ki je bil obrnjen proti severu. Odtod ni mogel videti ne tabora ne Wulfa ne druge žive duše; bil je popolnoma sam. Razjahal je, velel konju ostati na svojem mestu, kakor je bil vaje ter odšel nekaj korakov naprej do neke skale; tu je pokleknil in molil z vso močjo svoje čiste, vojaške duše.

»O, Gospod, ki si bil nekdam človek in bival v teh krajih, ki veš, kaj je človek, usliži me. Bojim se za vse te tisoče, ki spe okoli Nazareta; ne zase, meni ni do življenja, ampak za vse te Tvoje služabnike in moje brate. In za križ,

ki si visel na njem in za vero na Jutrovem. Razsvetli me! Daj, da slišim in vidim, da bi jih mogel posvariti.«

Tako je šepetal proti nebu, molil, kakor še ni molil nikdar poprej.

Godvinu se je zdelo, da ga je obšel spanec — vsaj duh mu je postal meglen in zmeden. Nato se mu je počasi zopet razbistril kot se izčisti skaljena voda. Videl je duhove, ki so šepetali medpotoma, šepetali in, kakor se mu je zazdevalo, tudi jokali radi velikega gorja, ki je imelo priti njim, ki so jokali tam nad Nazaretom. Kakor zastori so se mu vzdignile koprene pred očmi in gledal je dalje in še dalje.

Videl je frankovskega kralja spodaj v svojem šotoru, okrog njega pa zbor njegovih poveljnikov, med njimi mojstra templarskih vitezov in nekega moža, ki ga je bil videl v Jeruzalemu, ko sta bila tam, in ga poznal kot grofa Raymonda tripolitanskega, gospoda Tiberije. Posvetovali so se med seboj, a naenkrat je mojster templarskih vitezov v divji jezi potegnil svoj meč ter ga vrgel na mizo.

Druga koprena se je dvignila in videl je Saladinov tabor, mogočni, neskončni tabor s tisoči in tisoči šotorov, kjer so Saraceni skozi vse nočne straže klicali Alaha. Videl je kraljevi paviljon in v njem sultana, ki je hodil sam — nobenega njegovih emirjev, niti njegovega sina ni bilo pri njem. Bil je zatopljen v globoke misli in Godvin jih je spoznal.

Bile so pa te-le: »Za menoj je Jordan in galilejsko jezero, ki me hočejo vanj pognati s celo vojsko, ako vržejo moja krila nazaj. Pred menoj je frankovska dežela, kjer nimam prijateljev, pri Nazaretu pa njihova velika vojska. Edini Alah mi more pomagati. Če obsede na svojem mestu ter me prisilijo, da prekoračim puščavo ter jih napadem, predno se mi stopi vojska, sem izgubljen. Če se vzdignejo proti meni okoli gore Tabor in po namakani pokrajini, se lahko zgodi, da sem izgubljen. Ako pa — oj, če bi jih Alah naredil blazne ter bi udarili čez puščavo — potem, potem so oni izgubljeni in vladarstva križa nad Sirijo je za vedno konec. Jaz počakam tukaj.«

Zraven Saladinovega paviljona je stal drug, skrbno zastražen šotor in v njem sta na blazinasti postelji spali dve ženski. Ena je bila Rozamunda, ki pa je trdno spala. Druga pa je bila Masuda, ki je bdela, kajti njene oči so se v temi z njegovimi srečale!

Poslednja koprena se je dvignila in Godvin je videl prizor, ki mu je pretresel dušo. Videl je od ognja očrnelo planjavo, nad njo pa goro, in na tej gori je ležalo na tisoče in tisoče mrtvih, med katerimi so se potikale hijene ter kričale nočne ptice. Videl jim je obraze. V mnogih izmed njih je spoznal može, ki jih je bil videl v Jeruzalemu in drugje ali jih opazil med vojsko. Slišal je tudi ječanje male peščice tistih, ki so bili še živi.

Po tej poljani in po Saladinovem taboru, kjer je ležalo še več mrtvih, se mu je zdelo, da hodi njegovo telo in išče nekaj, sam ni vedel kaj, dokler se ni zmislil, da je to Wuifovo truplo, ki ga je iskal, a ga ni našel — ne, in svojega tudi ne. Nato je še enkrat slišal duhove — jako veliko družbo, kajti pridružili so se jim vsi tisti mrtveci — slišal jih je, kako so se oddaljevali, plakajoč za izgubljeno krščansko vojsko, plakajoč nad Nazaretom.

* * *

Trepetajoč se je zbudil Godvin iz svojih sanj; zajezdil je konja in odjahal nazaj k Wulfu. Spodaj je ležal speči tabor kot poprej, tam na drugi strani se je razprostirala rjava puščava, tam pa je sedel Wulf in motril oboje.

»Povej mi,« vpraša Godvin, »koliko časa je tega, kar sem te zapustil?«

»Nekaj minut — morda deset,« mu odgovori brat.

»In v tem kratkem času sem toliko videl,« odvrne Godvin. Wulf ga radovedno pogleda ter vpraša:

»Kaj pa si videl?«

»Če bi ti povedal, Wulf, bi mi ne verjel.«

»Povej mi, pa izveš moje mnenje.«

Tedaj mu je Godvin povedal vse in ga na koncu vprašal: »Kaj pa ti misliš o tem.«

Wulf je nekaj časa pomišljal, nato pa je odgovoril:

»Veš, brat, danes se nisi dotaknil pijače; zbok tega nisi pijan in nisi naredil nobene neumnosti, tedaj tudi nisi blazen. Z ozirom na to bi dejal, da so se svetniki pogovarjali s teboj; vsaj tako bi mislil o vsakem drugem človeku, ki bi o njem vedel, da je tako dober, kot si ti. So pa ljudje podobni tebi, ki vidijo prikazni, in te prikazni niso vedno resnične. Najine straže je konec, kajti čujem konje vitezov, ki naju pridejo zamenjat. Poslušaj me; moj svet je ta-le: Tam v taboru je tudi naš prijatelj, ki sva potovala ž njim iz Jeruzalema, nazaretski škof Egbert, ki gre v vojsko. Pojdiva k njemu ter mu razodeniva zadevo. Svet možak je in učen.

Godvin mu je pritrnil in ko sta prišla druga dva viteza ter jima podala svoje poročilo, sta skupaj odjezdila v Egbertov šotor, kjer sta vstopila, pustivši konje v oskrbi njegovega služabnika.

Egbert je bil Anglež, ki pa je preživel več nego trideset let na Jutrovem; solnce mu je jako ožgalo nagubani obraz, da je bil v primeri z modrimi očmi in snežnobelo brado in lasmi videti še bolj teman. Pri vstopu v šotor sta ga našla v molitvi pred majhno sliko Device Marije in čakala s povešenimi glavami, dokler ni končal. Nato je vstal, jih pozdravil z blagoslovom ter vprašal, kaj želita.

»Tvojega sveta, sveti oče,« odgovori Wulf. »Godvin, razloži mu svojo namero.«

Ko se je Godvin prepričal, da je bil vhod v šotor zastrt in se nikdo ni potikal v bližini, mu je pripovedoval svoje sanje.

Stari škof je potrpežljivo poslušal; ni bil videti začuden vzpričo čudne zgodbe, kajti tiste čase so ljudje pogosto videvali ali mislili, da so videli take prikazni.

Ko je dokončal, ga vpraša Godvin, kot je vprašal Wulfa: »Kaj misliš o tem, sveti oče? Ali so to sanje, ali kako poročilo? In če je poročilo, odkod prihaja?«

»Godvin D'Arcy,« mu odgovori, »v svojih mladih letih sem poznal tvojega očeta. Jaz sem bil tisti, ki sem ga izpovedal, ko je umiral in plemenitejša duša še ni odšla iz zemlje v nebesa. Po tvojem odhodu iz Damaska, kjer si bil Saladinov gost, sva bivala v Jeruzalemu pod isto streho in skupaj sva potovala; ves ta čas pa sem te imel priliko izpoznavati tudi kot vrednega sina tvojega očeta. In kaj lahko je mogoče, da je bilo dano človeku kakor si ti, da je videl v prihodnjost, da bi bili po tebi posvarjeni tisti, ki vladajo, in da bi bilo krščanstvo rešeno velike tuge in sramote. Pojdiva h kralju, da mu razodeneva celo zgodbo, saj je še vedno pri posvetovanju.«

In odjezdili so skupaj proti kraljevemu šotoru. Škof je kmalu dobil dovoljenje, da vstopi, brata pa sta ostala zunaj. Kmalu nato se je zopet vrnil ter jima namignil iti ž njim; ko so

stopali mimo stražnikov, so jim ti zašepetali:

»Čudno posvetovanje, gospodje, in usodepolno!«

Bilo je skoraj okrog polnoči, a v velikem paviļjonu je bilo še vedno vse polno baronov in glavnih poveljnikov, ki so sedeli v skupinah ali okoli ozke mize iz desk, položenih na nekako stojalo. Na koncu te mize je sedel v sijajnem oklepu kralj Gvidon Lusinjanski, človek bolehavega obraza. Na njegovi desnici je bil sivolasi grof Raymond tripolitanski, na levici pa črnobradi mojster templarskih vitezov v belem plašču z rdečim križem na prsih. Posvetovanje je bilo burno, to se jim je poznalo na obrazih; prav tedaj pa je vladala tišina, kakor da bi bili posvetovalci že utrujeni; kralj je slozel na svojem stolu ter segel tupatam z roko preko čela. Ozrl se je, ko pa je opazil škofa, je rekel nejevoljno:

»Kaj pa je? O, se že spominjam, nekaka bajka o teh dveh vitkih vitezih. No, pripelji jih semkaj, da sporočita, kar vesta, kajti nimamo časa, da bi ga tratili.«

Tedaj so vsi trije stopili naprej in Godvin je na škofov poziv povedal, kar je v duhu gledal. Izpočetka so se nekateri baroni posmehovali, ko pa so videli goreči Godvinov obraz, jih je smeh minul, kajti nič čudnega se jim ni zdelo, če bi tak človek imel prikazni. In ko je prišel do skalovite gore in mrtvecev, ki so jo pokrivali, so

prebledeli od strahu, najbolj bled izmed vseh pa je bil kralj Gvidon Lusinjanski.

»Ali je vse to resnica, gospod Godvin?« vpraša kralj.

»Gola resnica je, gospod kralj,« odgovori Godvin.

»Njegova beseda ne zadostuje,« je segel templarski mojster v besedo. »Priseže naj pri svetem križu; če laže, bo vedel, da je potem izgubljen na veke.« In zbor je zamrmral: »Tako je, priseže naj.«

Poleg paviljona je bil majhen šotor, priprosto opravljen kot kapelica in v njegovem ozadju neka visoka, zakrita stvar. Akrski škof Rufin, ki je nosil oklep kot vitezi, je stopil tja in odgrnil kopreno; in prikazal se je zlomljen, očrnjen križ, obdan z dragulji, ki se je vzdigoval visoko kakor človek iznad tal.

Godvin in vsi navzoči so padli na kolena pred njim; ta svetinja, ki jo je našla sv. Helena pred dobrimi sedmimi stoletji, je namreč veljala kot najbolj dragocena svetinja celega krščanstva, saj je bila les, ki je na njem Izveličar trpel in umrl. Milijoni so ga molili, tisoči in tisoči umrli zanj, in zdaj, ko je napočila ura tega velikega boja med Kristusom in krivim prerokom, so ga prinesli iz skrinje, kjer so ga hranili, da bi bila vojska, ki ga je spremljala, nepremagljiva v boju. Vojaki, ki se bojujejo ob križu, ne morejo biti

premagani, so dejali, kajti bojujejo se za sveto stvar.

Z začudenjem, strahom in češčenjem sta Godvin in Wulf strmela v svetinjo. Tam so bili znaki žrebljev, tamkaj mesto, kjer so pribili Pilatov napis nad sveto glavo — dozdevalo se jima je skoraj, kako da vidita samo sveto truplo Gospodovo.

»Sedaj pa,« se je oglasil mojster templarskih vitezov, »naj sir Godvin D'Arcy priseže pri tem svetem lesu, da je resnica, kar je govoril.«

Godvin je vstal, stopil h križu, položil roko na les ter rekel:

»Pri tem svetem križu prisegam, da sem ne več nego pred dobro uro tega videl prikazen, ki sem jo povedal kraljevemu veličanstvu in vsem ostalim, da verujem, da mi je bila ta prikazen poslana kot odgovor na mojo molitev, v kateri sem prosil, da bi Bog obvaroval našo vojsko in sveto mesto pred saracensko močjo, in da je to prava predpoda vsega, kar se zgodi, če mi napademo sultana. Več ne morem reči. Prisegam pa v zavesti, da me čaka večno pogubljenje, če lažem.«

Škof je potegnil zaveso preko križa in molče so zborovalci zopet zasedli svoje prostore okoli mize. Kralj je bil bled kot zid in preplašen in neka po-bitost je obšla vse.

»Kakor vse kaže,« je rekel, »nam je nebo poslalo sela. Ali se smemo ustavljati njegovemu poročilu?«

Veliki templar je vzdignil svoj neprijazni, srditi obraz.

»Poslanec iz neba, praviš, kralj? Meni pa se bolj dozdeva kot poslanec od Saladina. Povej nam, sir Godvin, ali nista bila z bratom nekoč sultanova gosta v Damasku?«

»Tako je, templar. Odšla sva, predno je bila vojska napovedana.«

»In,« je nadaljeval mojster, »ali nista bila častnika sultanove telesne straže?«

Vse oči so se zdaj obrnile v Godvina, ki se je malo obotavljal, videč, kako mu bodo tolmačili odgovor, medtem pa se je oglasil Wulf na ves glas:

»Tako je, nekaj časa sva bila in rešila Saladinu življenje, ko so ga morivci hoteli umoriti.«

»O!« je rekel templar pikro, »Saladinu sta rešila življenje? Ali res? Prav rad verjamem. Vidva, kristjana, ki bi morala pred vsem želeti Saladinovo smrt, sta mu pa rešila življenje. Vesta kaj, gospoda viteza, odgovorita mi na še eno vprašanje — —«

»Gospod templar, ali z jezikom, ali mečem?« mu je segel Wulf v besedo; kralj pa je vzdignil svojo roko in mu velel molčati.

»Le pri miru s svojim gostilniškim pretepanjem in jezikom,« je nadaljeval templar. »A odgovori pravzaprav ti, gospod Godvin. Ali je vajina sestričina Rozamunda, hči sir Andreja D'Arcyja, Saladinova nečakinja, ali jo je naredil

ta poslednji za balbeško princezinjo in ali biva zdaj v Damasku?»

»Ona je v resnici njegova nečakinja,« odgovori Godvin mirno, »je v resnici balbeška princezinja, a v tem trenutku je ni v Damasku.«

»Kako pa veš to, gospod Godvin?«

»Ker sem jo v prikazni, ki si jo slišal, videl spati v šotoru v Saladinovem taboru.«

Pri teh besedah so se začeli navzoči smejati, Godvin pa je odločnega, bledega obraza nadaljeval:

»Da, moj templar, in v bližini tega kaj krasnega šotoru sem videl cele kuppe mrtvih templarskih in malteških vitezov. Spomni se tega, ko napoči ta grozovita ura in jih boš tudi ti videl.«

Pri teh besedah je smeh potihnil, šepetanje se je začulo okrog mize, vmes pa je bilo slišati besede, kakor: »Čarovnija« — »Od poganov se je je naučil« — »Brezbožen čarovnik, ni dvoma«.

Le templar se je smejal, ki se ni bal niti ljudi niti duhov ter mu s pogledom povedal, da mu ne veruje.

»Ne veruješ mi,« je rekel Godvin, »in mi tudi ne boš verjel, ako rečem, da sem v prikazni gori vrh onega griča videl tebe prepirati se z grofom tripolitanskim in kako si izdrl svoj meč ter ga vrgel predenj na mizo.«

Zbor je zopet ostrmel, saj so i oni videli ta dogodek, pa mojster je odgovoril:

»To je kaj lahko izvedel od koga drugega, ne pa od angela. Vse polno je bilo ljudi zunaj in znotraj tega šotora. Moj gospod in kralj, ali naj še nadalje tratimo čas s temi prikaznimi viteza, ki vemo o njem za gotovo le to, da je bil skupaj s svojim bratom v Saladinovi službi, ki sta jo zapustila, kakor pravi, da bi se bojevala proti njemu v tej vojski. Znabiti je tako; ne pristoja nam, da bi to presojali, dasi bi jaz, če bi bili časi drugačni, nastopil proti sir Godvinu D'Arcyju kot čarovniku, kot človeku, ki je izdajalsko občeval z našim skupnim sovražnikom.«

»Jaz bi ti pa z mečem porinil to laž dol po grlu,« je zavpil Wulf.

Godvin pa je samo skomizgnil z ramo in ni zinil besedice, mojster pa je nadaljeval, ne da bi se za vse to zmenil.

»Kralj, tukaj čakamo na tvojo besedo, ki mora biti kmalu izgovorjena, kajti v štirih urah bo dan. Ali odrinemo proti Saladinu kot pogumni krščanski možje ali ostanemo tukaj kot strahopetci?«

Tedaj je vstal grof Rajmund tripolitanski in je rekel:

»Predno odgovoriš, kralj, čuj mene, morda zadnjikrat, ki sem osivel v vojski in dobro poznam Saracene. Moje mesto Tiberija je razdejano, moje vazale so pomorili na tisoče, moja žena je ujeta v mestni trdnjavi, ki se mora kmalu podati, če se ne osvobodi. Vzlic temu pa rečem tebi in vsem tu-

kaj zbranim baronom, da je bolje, če se to zgodi, kot da odrinemo preko puščave, da napademo Saladina. Prepusti Tiberijo njeni osoji in ž njo mojo ženo, pa reši svojo vojsko, ki je poslednji up kristjanov na Jutrovem. Kristus nima drugih vojakov v teh krajiš in Jeruzalem nima druge zaščite. Saladinova vojska je večja od tvoje, njegova konjica bolj izurjena. Obidi njegovo krilo — ali še bolje, ostani tukaj in čakaj, da on napade, in zmaga bo z vojaki križa. Vzdigni se naprej in uresniči se prikazen tega viteza, ki ga tu zasmehujejo, in krščanska stvar bo v Siriji izgubljena. Govoril sem, poslednjikrat!»

»Prav kakor njegov prijatelj, tistile vitez prikazni,« se je rogal veliki mojster, »je tudi grof Rajmund star zaveznik Saladinov. Ali se hočeš ravnati po tako strahopetnem nasvetu? Naprej — naprej! Udari po teh poganskih psih ali pa bodi za vedno osramočen! Naprej v imenu križa! Križ je z nami!«

»Je,« je odgovoril Rajmund, »pa poslednjikrat.«

Nastal je velik hrup, vsi vprek so govorili, kralj pa je sedel na koncu mize in si z rokami zakrival obraz. Kmalu nato se je ozrl kvišku in rekel:

»Zapovedujem, da ob zori odrinemo. Če se zde grofu Rajmundu in tema bratoma moje besede nemodre, naj nas puste in ostanejo tukaj, dokler se ne izve izid.«

Po teh besedah je zavladala velika tišina; vsi so se zavedali, da so bile

te besede osodepolne; grof Rajmund pa se je oglasil:

»Ne, grem z vami,« Godvin pa je ponavljal: »Tudi midva greva z vami, da pokaževa, ali sva res Saladinova ogleduha ali ne.«

Za te besede se pa nikdo ni zme-
nil, kakor je bilo videti; kajti vsak je bil zatopljen v svoje misli. Drug za drugim so vstajali, se priklonili kralju in odšli iz šotora, da dajo povelja in se do odhoda malo odpočijejo. Tudi Godvin in Wulf sta šla in ž njima nazaret-ski škof, ki je ves nemiren sklepal ro-ke. Wulf pa ga je tolažil, rekoč:

»Ne žalostite se, oče; mislimo na veselje bitke, ne na žalost, ki utegne priti za njo.«

»Jaz ne najdem veselja v preliva-
nju krvi,« je odgovoril sveti Egbert.

* * *

Po kratkem spanju sta Godvin in Wulf vstala in dala konjema zobat. Preizkusila sta oklepe, odpeljala konje k studencu, da jih napojita. Wulf, ki je bil izveden v vojski, je tudi prinesel seboj štiri velike mehove za vino, ki jih je pripravil za ta čas, jih napolnil s svežo vodo ter privezal dva ob Godvi-novo sedlo, dva pa ob svoje. Napolnil je tudi steklenice za vodo pri sedlih, rekoč:

»Tako bova vsaj med zadnjimi, ki bodo umrli od žeje.«

Vrnila sta se v tabor, kjer sta gle-
dala vojsko, ki se je pripravljala na

pot. Pravega poguma ni bilo povsod, mnogi so si bili svesti nevarnosti, v katero hite, zlasti ker se je raznesel glas o Godvinovi prikazni. Ker brata nista vedela, kje bi se uvrstila, sta se z Egbertom, škofom iz Nazareta — ki ni imel orožja ter je jezdil na muli, ker ni hotel zadaj ostati — pridružila veliki četi vitezov, ki so šli za kraljem. Tedaj je prijezdilo petsto templarjev, silovita, hrabra četa, in mojster, ki jim je jezdil na čelu, je ugledal brata ter zavpil kazoč na vinske mehove, ki so jima viseli za sedli:

»Kaj pa iščeta ta dva vodonosa tukaj med vitezi, ki zaupajo edino v Boga?«

Wulf je hotel odgovoriti, Godvin pa ga je pregovoril, da naj raje molči, rekoč:

»Pusti ga; že najdeva družbo, ki bo zadovoljna z nama.«

Stopili so na stran in se poklonili pred križem, ko so ga nesli mimo v spremstvu akrskega škofa v oklepu. Zatem je prišel Reginald iz Šatilonu, Saladinov sovražnik pa povzročitelj vsega tega gorja, ki jih je videl in zavpil:

»Gospoda viteza, naj govore karkoli hočejo, jaz vaju poznam kot vrla moža, slišal sem zgodbo o vajinih činih med morivci. Med mojim spremstvom je dovolj prostora za vaju — pojdita z menoj.«

In šla sta ž njim.

Ob času, ko je vojska dospela do Kane, kjer je Jezus vodo izpremenil v vino, je julijsko solnce že silno pripekalo in studenec so tako kmalu izpili, da jih je mnogo ostalo brez vode. Pritiskali so naprej v spodaj ležeče pustinje, ki so se razprostirale med njimi in Tiberijo in ki so jih na levi in desni mejili griči. Kmalu so ugledali oblake prahu, ki so se premikali čez planjavo, v njih pa čete saracenskih konjikov, ki so venomer napadali prednjo stražo pod grofom Rajmundom in se prav tako venomer umikali, kadar jim je pretila nevarnost. Ti konjiki so tudi obšli celo vojsko in napadali zadnje straže, kjer so korakali templarji in lahko oborožene čete pa oddelek Reginalda Šatilonskega, v katerem sta jezdila brata.

Od poldneva pa skoraj tja do solnčnega zahoda je dolga, nadlegovalna vrsta, razdeljena sedaj na oddelke, z naporom prodirala preko kamenite planjave in solnce je tako silno pripekalo na oklepe, da je nad njimi zrak migljajal kakor nad ognjem. Proti večeru so bili ljudje in živali docela izmučeni in utrujeni in vojaki so glasno pozivali svoje častnike, da jih peljejo k vodi. Ali v tistem kraju ni bilo vode nikjer.

Zadnja straža je zaostala upehana od neprestanih napadov, ki so jih morali odbijati v pripekajoči vročini, in tako je nastal velik presledek med njo in kraljem, ki je jezdil v sredini. Prihajali so seli, da se podvizajo; a niso mo-

gli dalje in naposled so se utaborili v puščavi blizu Mareskalcija in tja se je moral umakniti tudi Rajmund s svojo sprednjo stražo. Ko sta prijezdila Godvin in Wulf s svojim oddelkom, sta ga videla prihajati z ranjenci in ga slišala prositi kralja, da na vsak način prodre dalje do jezera, kjer si lahko pogasijo žejo; in slišala sta kralja odgovoriti, da ne more, ker se vojaki branijo korakati dalje. Obupno je Rajmund sklepal roke, odjezdil nazaj k svojemu oddelku in na glas vpil:

»Gorje! O, Gospod, Bog, gorje! Tvoje kraljestvo je izgubljeno!«

Tisto noč ni nikdo spal; vse je mučila žeja in kdo more spati s suhim grlom? Zdaj tudi Godvina in Wulfa niso več zasmehovali radi vodnih mehov, ki sta jih nosila na konjih. Prihajali pa so k njima odlični velikaši ter ju skoraj na kolenih prosili kupice vode. Ko sta napojila svoje konje, sta dala, kar sta mogla, ostala sta le dva mehova, in še od teh je enega prerezal tat, ki se je priplazil v temi ter ga razparal z nožem v nadi, da se napije, ko bo tekla voda po tleh. Po tem dogodku sta pa brata potegnila meče in stražila pa prisegla, da pobijeta vsakogar, ki se le dotakne polnega meha.

Celo to dolgo noč se je vzdigovalo iznad tabora zmedeno vpitje, iz katerega ni bilo slišati drugega nego: »Vode! Dajte nam vode!« Od zunaj pa so prihajali klici Saracenov, ki so klicali Alaha. Pokrajina je bila poraščena z

grmičevjem, ki je bilo od poletne suše suho kot trske; to grmičevje so Saraceni zažgali, tako da se je dim valil proti krščanski vojski in jo dušil; ves prostor je bil kakor v peklu.

Naposled se je zdanilo in vojska se je razpostavila v bojni red, v katerem sta bili krili naprej pomaknjeni. Na ta način so prodirali dalje. Saraceni jih še niso napadli; dobro so vedeli, da je bilo solnce močnejše od njihovih sulic. Vojska se je z velikim trudom pomikala proti severnim studencem, kar se je vnel okoli poldneva boj s tem, da jih je obsula tako gosta ploha puščic, da so za nekaj časa zakrile nebo.

Temu je sledil napad in protinapad, naskok in odpor, vedno pa se je nad bojni hrup dvigal strahovit krik po vodi. Godvin in Wulf nista vedela, kaj se je zgodilo, kajti dim in prah sta jima jemala vid. Nastal je divji bojni metež in vitezi, pri katerih sta bila, so rezali goste saracenske vrste, puščajoč široke sledi mrtvih za seboj. Ko so ustavili konje in si obrisali pot s čela, so spoznali, da se nahajajo s tisoči drugih na vrhuncu strmega griča, poraščenega s suho travo in grmovjem, ki so ga že zažigali.

»Križ! Križ! Zberite se okrog križa!« je zaklical nek glas in ozrši se, so ugledali črni, z dragulji posuti kos pravega križa stati na neki skali, poleg njega pa je stal akrski škof. Tedaj pa se je vzdignil dim goreče trave in ga jim skril.

Tedaj pa se je vnel eden najstrašnejših bojev, kar jih ve povedati svetovna zgodovina. Saraceni so jih napadali in Franki so jih odbijali. Nek črnobrad človek se je opotekaje priplazil k bratoma; jezik mu je molel iz ust; v njem sta spoznala mojstra templarskih vitezov.

»Za Kristusovo voljo, dajta mi požirek vode,« je rekel spoznavši v njih viteza, ki ju je zasmehoval kot vodonosca.

Dala sta mu, kar sta še imela, ostanek sta izpila sama, templar pa je od dirjal okrepčar po griču navzdol z krvavim mečem v roki. Zatem je nastal nekak premor in slišala sta glas nazaretskega škofa, ki se je ves čas držal pri njih; govoril je sam s seboj:

»In prav tukaj je Izveličar imel pridigo na gori. Da, prav na tem kraju je oznanjal besede miru. Tu nas vendar ne zapusti — ne more biti!«

Med tem ko so se Saraceni umaknili, so začeli vojaki postavljati kraljev paviljon in ž njim druge šotore okoli skale, na kateri je stal križ.

»Kaj se nameravajo tukaj vtaboriti?« vpraša Wulf.

»Mir,« odgovori Godvin, upajo, da naredo nekak okop okrog križa. A to je brezuspešno, kajti tukaj je prav kraj mojih sanj.«

Wulf skomizgne z ramami.

»Glejva, da junaško umrjeva.«

Pričel se je poslednji napad. Po gričevem obronku navzgor so se valili

gosti oblaki z dimom in v njegovi sen-
ci so prihajali Saraceni. Trikrat so na-
padli; trikrat so bili odbiti. Pri četr-
tem naskoku je bilo le še malo Fran-
kov v bojni vrsti, kajti žeja je druge
premagala na tem griču pri Hatinu,
kjer ni bilo vode. Ležali so na suhi tra-
vi z odprtimi usti in iz ust molečimi je-
ziki ter se dali brez upora pobijati ali
ujeti. Močan oddelek Saracenov je pro-
drl krog ter drvil proti škrlatastemu
šotoru. Zamajal se je in se podrl ter
pokopal kralja v svojem ognju.

Ob vznožju križa se je akrski škof
Rufin še vedno hrabro boril. A zadela
ga je puščica v grlo; iztegnil je roke in
se zgrudil na zemljo. Saraceni so se
vrgli na sveti križ, ga odtrgali od me-
sta in ga zasmeljuoč in vanj pljuvajoč
nesli v svoj tabor; krščanska vojska
pa, kolikor je je ostalo še žive, je str-
mela v nebo, kakor da bi pričakovala
čudeža iz nebes. A niso se prikazali
angeli na bronastem nebu; Franki pa
so spoznali, da jih je Bog zapustil in
na ves glas so ječali od sramote in
bede.

»Pojdi,« je rekel Godvin Wulfu s
čudnim, mirnim glasom. »Dovolj sva
videla. Čas je, da umrjeva. Glej! Tam
pred nami je sultanov polk, in med
njimi Saladin, kajti vidim njegov pra-
por. Ker sva imela vodo, sva s svojimi
konji še sveža in krepka. Narediya ko-
nec, da bodo tam v Eseksu še dolgo
govorili o naju dveh. Napadiva Sala-
dinovo zastavo!«

Wulf je prikimal in drug poleg drugega sta zdirjala po griču navzdol. Scimitarji so se zabliskali, puščice so obsule njune oklepe in ščite, na katerih je bila podoba človeške lobanje s čelado. A prišla sta brez praske skozi metež in ob strmeči saracenski vojski sta obrnila konje naravnost proti Saladinovemu kraljevemu praporu. Dirjala sta dalje prodirajoč in teptajoč sovražnike ob vsakem koraku. Dalje, vedno dalje, dasi sta Plam in Dim že krvavela iz številnih ran.

Dospela sta med osebno stražo, kjer so bile vrste redkejše. Prodrila sta skozi nje ter jezdila naravnost proti dobro poznani sultanovi postavi, ki je sedel na svojem belcu, poleg njega pa njegov sin in njegov emir, princ Hasan.

»Saladin za te, Hasan za me,« je zavpil Wulf.

Bili so skupaj in cela izlamska vojska je prestrašena zavpila, ko je videla vladarja pravovernih pasti s konjem vred na zemljo. Sultan je bil takoj zopet na nogah in kakih dvajset scimitarjev se je zabliskalo proti Godvinu. Njegov konj Plam se je hropeč zgrudil, on pa je skočil raz sedla in vihtel svoj dolgi meč. Saladin je zdaj spoznal grb na njegovem ščitu ter zaklical:

»Udaj se, gospod Godvin! Vrlo si se obnašal, udaj se!«

Pa Godvin se ni hotel udati in je odgovoril: »Ko bom mrtev — prej ne!«

Na ta odgovor je Saladin dal neko povelje in nekaj vojakov napade Godvina, spretno se umikajoč tistemu dolgemu, krvavemu meču, drugi pa so se mu splazili za hrbet, se vrgli nadenj ga zgrabili za roke in vrgli na tla, kjer so ga zvezali.

Med tem se je Wulfu drugače godilo; njegov konj Dim je bil zaboden in padel ravno, ko je planil nad princa Hasana. A tudi on je vstal le malo ranjen in zavpil:

»Tako se naposled srečava v vojski, Hasan, stari sovražnik in prijatelj. Pridi, plačal bi ti rad dolg, ki ti ga dolgujem za otrovano vino, mož proti možu, meč proti meču!«

»Res še ni plačano, gospod Wulf,« odgovori princ smeje. »Straže, ne dotaknite se tega vrlega viteza, ki se je drznil, da je prišel do mene. Sultan, prosim te usluge, med gospodom Wulfom in menoj je star spor, ki ga morava le s krvjo končati. Naj se odloči tukaj in sedaj in tvoj sklep bodi: če padem v poštenem dvoboju, ne sme nikdo napasti mojega zmagovalca in nikdo ne sme maščevati moje krvi.«

»Velja,« je rekel Saladin. »Potem bo gospod Wulf moj ujetnik, nič več, kakor je že njegov brat. To sem dolžan možema, ki sta mi rešila življenje, ko smo bili prijatelji. Dajte Franku piti, da bo boj pošten.«

In podali so Wulfu kozarec, iz katerega je pil.

Hasan skoči na tla rekoč:

»Tvoj koni je mrtev, gospod Wulf; tako se morava peš boriti.«

»Velikodušen kakor vedno,« se je smejal Wulf. »Celo otrovano vino je bilo darilo.«

Čuden je bil prizor, ko sta stopila drug drugemu nasproti. Na Hatinskih obronkih je še vedno boj divjal. Sredi dima in ognja goreče trave so stali oddelki vojakov, okrog njih pa so se sukali Saraceni in jih suvali s sulicami in udarjali z meči. Tupatam so stali vitezi posamezni ali v skupinah in bili vsi pobiti ali ujeti. Po planjavi so kar pobijali pešce na stotine, častnike so pa polovili. Proti Saladinovemu šotoru se je pomikala četa vojakov z zmagoglasnim vpitjem, noseč črn znak — sveti križ, drugi pa so gnali ali vodili trope ujetnikov, med njimi kralja in njegove izbrane viteze.

Pustinja je bila rdeča od krvi, zrak je polnilo vpitje zmage in kriki smrtnega boja in obupa. Tam sredi vsega tega prizorišča, obdan okrog in okrog od resnih, prijaznih Saracenov pa je stal emir, oblečen nad oklepom v belo oblačilo in s turbanom polnim draguljev na glavi, pred velikim krščanskim vitezom, z razsekano in okrvavljeno bojno opravo, z bojnim žarom v silnih očeh in nasmehom na okrvavljenem obrazu.

Navzoči gledavci so pozabili na bitko.

»Lep boj bo to,« je rekel eden njih Godvinu, ki so mu dovolili, da je stal,

»ali dasi je tvoj brat mlajši in večji korenjak, je pa ranjen in utrujen, emir pa je še svež in brez rane.«

Hasan je udaril prvi in udarec je zadel. Težki, kakor britev ostri scimitar je padel na špico Wulfove jeklene čelade ter odrezal člene zaklopnice, ki mu je visela po rami, tako da je Frank omahnil. Udaril je še enkrat, to pot po ščitu in sicer s tako silo, da se je Wulf zgrudil na kolena.

»Tvoj brat je upehan,« je rekel saracenski stotnik Godvinu, Godvin pa je samo odgovoril:

»Čakajte!«

Komaj je izpregovoril te besede, se je Wulf umaknil tretjemu udarcu in ko je Hasan vsled sile zgrešenega udarca omahnil naprej, se je uprl z roko ob zemljo, skočil na noge in stekel šest, osem korakov nazaj.

»Že beži!« so kričali Saraceni; a zopet je Godvin rekel: »Čakajte!« In ni jim bilo treba dolgo čakati.

Wulf je odvrigel svoj ščit, zgrabil veliki meč z obema rokama in planil s krikom: »D' Arcy! D' Arcy!« nad Hasana kakor skoči ranjen lev na plen. Meč se je zavrtel in padel in Saracenov ščit je bil presekan na dvoje. Zopet je padel in njegova s turbanom okrašena čelada je bila preklana. Še tretjič in desnica pa rama s scimitarjem, ki ga je držala, je kar skočila od telesa, Hasan pa se je umirajoč zgrudil na zemljo.

Wulf je odnehal in ga pogledal, med gledavci pa so se začuli žalostni klici, kajti vsi so ljubili tega emirja. Hasan je pomignil z levico zmagovavcu, Wulf pa je vrgel svoj meč na tla v znamenje, da se ne boji izdajavstva, stopil k njemu in pokleknil poleg njega.

»Smrten udarec,« je rekel Hasan s slabotnim glasom, »ki bi mogel prerezati dvojne člene iz damaškega jekla kot da bi bili iz svile. Že davno sem ti rekel, da vem, da bo ura najinega srečanja v vojski slaba ura zame in sedaj je moj dolg poplačan. Zdravstvuj, vrli vitez. Kako rad bi, da bi mogel upati, da se srečava v raju! Vzemi tisti zvezdnati dragulj, znak moje rodovine, s turbana in ga nosi v spomin na me. Dolgo, dolgo, pa srečno bodi tvoje življenje!«

Med tem ko ga je Wulf držal v svojih rokah, je prišel Saladin in govoril ž njim, dokler ni emir omahnil vznak in izdahnul.

Tako je umrl Hasan in tako se je končala bitka pri Hatinu, ki je zlomila krščansko moč na Jutrovem.

Devetnajsto poglavje.

Pred askalonskim zidovjem.

Po Hasanovi smrti je stotnik Abdullah vzel na Saladinovo znamenje dragulj z emirjevega turbana ter ga

podal Wulfu. Bilo je krasno delo v podobi zvezde iz velikih smaragdov, ki so bili okroginokrog obdani od dijamantov, in stotnik Abdullah, ki je kot jutrovec zelo liubil tak nakit, ga je poželjivo gledal in godrnjal:

»Kakšna škoda, da bo nejevernik nosil to čarobno zvezdo, starodavno srečo Hasanove hiše!« besede, ki si jih je Wulf dobro zapomnil.

Vzel je dragulj, se obrnil k Saladinu in rekel kazoč na mrtvo Hasanovo truplo:

»Ali imam po takem dejanju tvoje odpuščanje, sultan?«

»Ali nisem dal piti tebi in tvojemu bratu?« je vprašal Saladin pomenljivo. »Naj stori smrt kdorkoli, varen si. Samo en greh je, ki ti ga ne bom odpustil — dobro veš, kateri je to,« in ga je pogledal. »Hasan je bil pač moj dragi prijatelj in služabnik, a usmrtil si ga v poštenem dvoboju in duša mu je zdaj v raju. Zbok tega dejanja se nikdo v moji vojski ne bo maščeval nad teboj s krvno osveto.«

Nato je zamahnil z roko v znak, da je stvar rešena in se obrnil k veliki gruči krščanskih ujetnikov, ki so jih zmagoslavni Saraceni s kletvicami, udarci in zasmehovanjem gnali proti taboru.

Med njimi sta brata v svoje veliko veselje uzrla Egberta, milega in svetega škofa iz Nazareta, ki sta ga že prištevala mrtvim. Med njimi je bil tudi mrkogledi mojster templarskih vitezev,

ranjen na več krajih in s tako razbito opravo, da je visela od njega kakor pri beraču cunje.

»Torej sem prav imel,« se je rogal s hripavim glasom, »tukaj sta na varnem pri svojih saracenskih prijateljih, gospoda viteza prikazni in vodnih mehov — —«

»Ki si šele pravkar pil iz njih,« je rekel Godvin. In žalostno je pristavil: »Ali cela prikazen se še ni izpolnila.« In obrnil se je ter pogledal proti sijajnemu šotoru, ki so ga postavljali arabski pijonirji obenem s sultanovim paviljonom in ne daleč od njega. Mojster je vse to videl in se spomnil Godvinove prikazni o mrtvih templarjih.

»Ali me tamkaj nameravaš umoriti, izdajavec in čarovnik?« je vprašal.

Godvina je zgrabila jeza in mu je odgovoril:

»Če bi ne bil ti v tako bednem stanju, bi ti s temi besedami zamašil usta, kar upam, da mi bo mogoče storiti, če bova obadva živela. Imenuješ nas izdajavce. Ali delajo tako izdajavci kot midva, ko sva napadla skozi vso to vojsko, dokler niso ubili konj pod nama?« in pokazal je na Plama in Dima, ki sta ležala tam s steklenimi očmi, — »vrgla Saladina raz konja in pobila v dvoboju tega princa?« In obrnil se je proti truplu emirja Hasana, ki so ga služabniki nesli proč.

»Praviš, da sem čarovnik in morivec,« je nadaljeval, »ker sem vam podal načrt, ki bi bil rešil tisoče in deset-

tisoče krvave smrti, templar, ki bi bil otel krščansko kraljestvo pred razdejanjem in ono svetinjo pred zasmehovanjem,« in z grozo se je ozrl proti križu, ki so ga zmagovalci postavili ne daleč na neko skalo ter privežali nanj truplo nekega viteza. »Ti, gospod templar, si morivec, ker si s svojo blaznostjo in častihlepnostjo uničil krščansko stvar, kakor je prerokoval grof Rajmund.«

Nato pa so ga saracenski stražniki odpeljali in nista mogla več govoriti.

Ob tem času so bili postavili kraljevi paviljon in Saladin je stopil vanj ter rekel:

»Pripeljite mi frankovskega kralja pa princa Arnata, ki mu pravijo Reginald Šatilonski.«

Pri tej priči mu je šinila neka misel v glavo in poklical je Godvina in Wulfa rekoč:

»Gospoda viteza, vidva poznata naš jezik; izročita svoja meča častniku — pozneje jih dobita nazaj — pa bodita moja tolmača.«

Nato sta mu sledila brata v šotor, kamor so kmalu zatem pripeljali nesrečnega kralja in sivolasega Reginalda Šatilonskega in ž njima nekaj drugih velikih vitezov, ki so celo v svoji bedi začudeno pogledovali Godvina in Wulfa. Saladin je uganil njihove poglede in se je oglasil, da prepreči nesporazumljenje:

»Kralj in plemenitaši, ne motite se. Ta dva viteza sta moja ujetnika prav

kakor vi; nikdo se ni izkazal danes hrabrejšega in nikdo ni prizadjal meni in mojim večje škode. Da, če ne bi bilo moje straže, bi bil jaz sam padel pod mečem gospoda Godvina. Ker pa znata arabski govoriti, sem ju pozval, da prevajata moje besede v vaš jezik. Ali ju sprejmete kot tolmača? Če ne, moramo druge najti.«

Ko sta prestavila te njegove besede, je rekel kralj, da ju sprejme, Godvinu pa je pristavil:

»O, da bi te pred dvema dnevoma sprejel kot tolmača volje iz nebes!«

Sultan je velel ujetnikom sestri, ko pa je videl njihovo strahovito žejo, je ukazal sužnjam prinesiti velik vrč šerbeta, prirejenega iz rožne vode in ohlajenega s snegom, ki ga je sam podal kralju. Ta je pil v velikih požirkih, nato pa je podal vrč Reginaldu Šatilonskemu, nakar je Saladin zavpil proti Godvinu:

»Povej kralju, da je on dal piti temu človeku, ne jaz. Med menoj in princem Arnatom ni nikakih s soljo potrjenih prijateljskih vezi.«

Godvin je žalosten prestavil te besede, Reginald pa, ki je poznal saracenske običaje, je odgovoril:

»Ni treba razlagati teh besedi, gospod vitez, to je moja smrtna obsodba. Pa kaj drugega sploh nisem pričakoval.«

Nato se je zopet oglasil Saladin,

»Princ Arnat, ti si skušal osvojiti sveto mesto Meko ter oskruniti prero-

kov grob, in takrat sem prisegel, da te usmrtil. Drugi pot, ko je v mirovnem času bila neka karavana na potu iz Egipta in je šla mimo Eš Šobeka, kjer si se ravno mudil, si pozabil na svojo prisego, padel nad njo in pobil vse. V Alahovem imenu so te prosili usmiljenja in se sklicevali na premirje med Saraceni in Franki. Ti pa si jih zasmehoval in jim velel, da naj iščejo pomoči pri Mohamedu, ki so vanj verovali. Tedaj sem drugič prisegel, da te usmrtil. Ali dam ti še eno priliko. Ali hočeš podpisati koran in se oprijeti izlamske vere? Ali pa hočeš umreti?»

Pri teh besedah je Reginald prebledel in za hip omahnil na svojem sedežu. Pa kmalu je zopet zadobil srčnost in odgovoril s krepkim glasom:

»Sultan, za tako ceno ne maram tvojega usmiljenja; tudi ne pripognem kolena pred tem psom, vašim krivim prerokom, ampak umrjem v Kristusovi veri.«

Saladin je planil pokonci in brada se mu je kar ježila od srda; potegnil je svojo sabljo in na ves glas zavpil:

»Tako ti zasmehuješ Mohameda! Glej! Na tebi se maščujem zanj! Odpejite ga!« In udaril ga je s ploščino svojega scimitarja.

Kot bi trenil so padli vojaki nadenj. Vlekli so ga k šotorovemu vhodu, ga primorali, da je pokleknil in ga obglavili vpričo vojakov in drugih ujetnikov.

Tako je pogumne smrti umrl Reginald Šatilonski, ki so mu Saraceni re-

kli princ Arnat. V splošni tišini, ki je sledila temu strašnemu dejanju, je rekel kralj Gvidon Godvinu:

»Vprašaj sultana, če pridem zdaj jaz na vrsto.«

»Ne,« je odgovoril Saladin, »kralji ne moré kraljev, le oni, ki je prelomil mir, je dobil plačilo, kakršno je zaslužil.«

Temu je sledil prizor, ki je bil še strašnejši. Saladin stopi do vrat svojega šotora, se vstopi poleg Reginaldovega trupla ter ukaže, da pripeljejo ujete templarske in malteške viteze mimo njega. Pripeljali so jih več nego dve sto, kajti bilo jih je lahko razločevati po rdečih in belih križih na prsih.

»Tudi ti so prelomili dano besedo,« zavpije, »zato hočem osvoboditi svet tega nečistega rodu. Halo, emirji in pravniki,« in ozrl se je proti veliki množici svojih častnikov za seboj, »vsak naj si vzame enega izmed njih in ga usmrti!«

Emirji pa so stopili nazaj; dasi fanatiki, so bili vrli možje in to klanje neoboroženih ljudi jim ni bilo všeč.

Pa Saladin še enkrat zakliče:

»Zaslužili so smrt, tisti pa, ki se ne pokori mojemu povelju, bo sam plen smrti.«

»Sultan,« reče Godvin, »midva ne moreva biti priča takega zločina in te prosiva, da bi smela z njimi umreti.«

»Ne!« odgovori, »povžila sta pri meni sol in usmrtiti vaju, bi bil umor. Pojdita tja v šotor balbeške princezi-

nje; od tam ne bosta videla smrti teh Frankov.«

Tedaj sta se brata obrnila in v spremstvu vojakov bežala — prvič v svojem življenju — mimo dolge vrste templarskih in malteških vitezov, ki so klečali na pesku v zadnjem večernem žaru izginjajočega solnca in molili.

Stopila sta v šotor; nikdo jima ni branil; in ob koncu šotora sta uzrla dve ženski.

»Torej sta živa — živa!«

»Da, Rozamunda,« odgovori Godvin, »da sva priči te sramote — dal Bog, da ne bi bila. Sedaj more viteze svetih redov. Na kolena in molimo za njihove duše.«

In pokleknili so ter molili; kmalu je potihnil hrušč, tedaj so vedeli, da je vse končano.

»Mi bivamo v peklu zlobe in preli-vanja krvi,« reče Rozamunda. »Rešita me, če me ljubita, rotim vaju, rešita me!«

»Storiti hočeva, kar moreva, toda ne govorimo več o teh stvareh, sicer moramo zblazneti. Povej nam, kako se ti je godilo.«

A Rozamunda je imela malo povedati, kvečemu to, da so lepo ravnali z njo in jo imeli vedno v sultanovi bližini, ko je korakal s svojo armado; čakal je namreč, da se mu izpolnijo sanje glede nje. Nato sta onadva nji pripovedovala o vsem, kar sta doživela, kaj je Godvin videl, kako se je vse to

izpolnilo ter da je Hasan umrl vsled Wulfovega meča.

Ob tej novici se je Rozamunda zjokala in se nekoliko umaknila od njega, kajti ljubila je Hasana, dasi jo je ravno on odpeljal od njenega doma.

»Krivda ni moja,« reče Wulf, »usojeno je bilo tako. Želim, da bi bil jaz umrl mesto tega Saracena!«

»Ne, ne; ponosna sem, da si zmagal.«

»Jaz pa nisem ponosen. Dasi upehan od strašne bitke, sem bil mlajši in krepkejši od njega. Vendar sva se ločila kot prijatelja. Glej, tole mi je daroval,« in pokazal ji je lep nakit s smaragdi, ki mu ga je bil dal umirajoči princ.

Masuda je ves ta čas mirno sedela, zdaj pa se je približala in si ga ogledala.

»Ali veste,« vpraša, da so ti dragulji jako sloviti, ne le zbok svoje vrednosti, ampak tudi zato, ker se o njih pripoveduje, da so bili nekdam last enega prerokovih otrok in da prinesejo srečo tistemu, ki jih hrani?«

Wulf se je nasmejal.

»Ubogemu Hasanu pač ni princsel sreče.«

»Ne,« reče Masuda, »ta emir je bil celo svoje življenje srečen in priljubljen pri svojem vladarju, svojih ženah, svojih tovariših in svojih služabnikih, in ker si je vedno želel umreti v boju s Franki, mislim, da si pač ni

želel drugačne smrti. Ali vsekakor ga ni skoraj vojaka v celi sultanovi vojski, ki ne bi bil pripravljen dati vse, kar ima, za te dragulje, ki so po celi deželi znani kot Hasanova zvezda. Zato bodi oprezen, gospod Wulf, da te ne oropajo ali umore, čeprav si okusil Saladinovo sol.«

»Spominjam se, da ga je stotnik Abdullah kaj poželjivo gledal in tožil, da pride »Sreča Hasanove hiše« nevernikom v roke,« je dejal Wulf. »Ali zdaj pa dovolj o teh draguljih; zdi se mi, da ima Godvin nekaj povedati.«

»Tako je. Sedaj smo v tvojem šotoru po Saladinovi dobroti, ki ni želel, da bi bila priči smrti naših tovarišev, ali jutri nas zopet ločijo. Ako pa bi rada pobegnila — —«

»Da! Moram pobegniti, in če tudi me zopet ujamejo in moram radi tega umreti,« mu Rozamunda pretrga besedo.

»Tiho govori,« reče Masuda. »Videla sem evnuha Mesroura iti mimo šotorovih vrat, in ta je vohun — vsi so vohuni.«

»Ako bi rada pobegnila,« je šepetaje poudarjal Godvin, »se more to zgoditi že čez nekaj dni, ko je vojska še na potu. Nevarnost je velika za vse nas — celo za tebe, in mi smo brez vsacega načrta. Masuda, ti si razumna; zasnuj nam načrt, pa ga nam razodeni.«

Vzdignila je glavo, da bi izpregovorila, ko se je med njimi naenkrat prikazala neka senca. Bila je senca pr-

vega evnuha Mesroura, debelega, loka-vega človeka s kodrastimi lasmi. Priklonil se jim je do tal ter rekel:

»Oproščenje, princezinja. Od Salah-ed-dina je prišel sel s pozivom, da se ta dva viteza udeležita pojedine, ki jo je pripravil svojim plemenitim ujetnikom.«

»Prideva,« reče Godvin in vstala sta, se priklonila Rozamundi in Masudi, pa se obrnila, da bi odšla, pustivši zvezdnate dragulje na sedežu.

Mesroure jih je prav spretno pokrtil z gubo svoje obleke in jih dobil v roke, ni pa vedel, da ga je Masuda postrani opazovala, da si je bila videti proč obrnjena. Počakala je, da sta prišla brata do vrat, tedaj pa je zaklicala.

»Gospod Wulf, ali si se že naveličal čarobne zvezde ali jo nameravaš nam podariti?«

Wulf je prišel nazaj ter rekel počasi:

»Na to reč sem pa čisto pozabil — kdo neki ne bi ob takem času? Ali kje pa je? Pustil sem jo na blazini.«

»Poizkusi pri Mesrourovi roki,« je rekla Masuda. Evnuh se je strahovito namrdnil, jo pokazal ter rekel:

»Hotel sem ti dokazati, gospod vitez, da moraš biti zelo previden z dragulji, zlasti pa v taboru, kjer je toliko nepoštenih ljudi.«

»Hvala ti,« je dejal Wulf. Nato so odšli iz šotora.

Sultanov sel jih je vodil preko bojišča, ki je bilo pokrito s trupli umor-

jenih templarskih in malteških vite-zov, ki so ležali prav tako, kot jih je bil Godvin videl v svoji prikazni vrh gore pri Nazaretu. V temi se je Godvin izpotaknil nad enim teh trupel tako silno, da je padel na kolena. Pri zvezdni svetlobi si je ogledal obraz in spoznal je v njem nekega malteškega viteza, s katerim se je bil seznanil v Jeruzalemu — bil je to jako dober in plemenit Francoz, ki je zapustil velika posestva in visoko mesto, da vstopi v malteški red iz ljubezni do Kristusa in milosrčnosti. Tako je bilo njegovo plačilo na zemlji — da je bil hladnokrvno pobit na tla. Godvin je izmolil molitev za mir njegove duše, vstal in navdan z grozo stopal proti kraljevemu paviljonu, ugibajoč v svojem srcu, zakaj se gode take stvari.

Med vsemi čudnimi pojedinami, ki sta se jih brata kdaj udeležila, jima je bila ta najbolj čudna in najbolj žalostna. Saladin je sedel na voglu mize; za njim pa straže in častniki; kedar so prinesli kako jed na mizo, jo je prvi pokusil, da pokaže, da ni otrovana. Nedaleč od njega je sedel jeruzalemski kralj s svojim bratom, ob celi dolgi mizi pa drugi odlični ujetniki, nemara kakih petdeset po številu.

Žalostno je bilo gledati te hrabre viteze v razsekanih, okrvavljenih oklepih, bledega obraza in izbuljenih oči vsled strahu vzpričo grozodejstev, ki so jim pravkar bili priča. A kljub temu so jedli in pili, ker so bili sila

potrebni. Tridesettisoč kristjanov je ležalo mrtvih na griču in planjavi pri Hatinu; jeruzalemsko kraljestvo je bilo uničeno, njegov kralj pa ujet. Sveti križ je bil plen zmagovalcev. Dvesto vitezov iz svetih redov je ležalo nekaj korakov proč od njih, ki so jih okrutno pomorili prav tisti emirji in pravniki, ki so stali molče in resnobno za sedežem svojega gospodarja na njegovo izrečno neusmiljeno povelje. Bili so premagani, osramočeni, oplenjeni — pa vzlic vsemu temu so jedli in se tolažili z mislijo — bili so vendar ljudje — da so bili po zavžitju jedi po arabskih postavah vsaj varni svojega življenja.

Saladin je pozval Godvina in Wulfa, da mu služita kot tolmača, ter jima dal jedil, ki sta se jih rada lotila, ker sta bila lačna.

»Ali sta videla svojo sestričino, princezino? Kako sta jo našla?«

Godvin se je spomnil prizora zunaj šotorja, pogledal tiste bedne udeležnike pojedine in jeza ga je zgrabila, da je odgovoril drzovito:

»Gospod, bilo ji je slabo vsled prizorov in glasov vojske in moritve; sram jo je tudi bilo, da je dal njen stric, zmagoslavni vladar celega Jutrovega, pomoriti dvesto neoboroženih mož.«

Wulf je pri teh besedah vztrepetal, Saladin pa je mirno poslušal in ni pokazal, da bi se bil razsrdil.

»Brez dvoma sem po njenih mislih okruten, in tudi vidva mislita, da sem

krvoločan trinog, ki se raduje nad sovražnikovo smrtjo. A ni tako, kajti jaz želim mir in življenje ohraniti, ne ga uničiti. Vi kristjani ste tisti, ki že kakih sto let neprestano napajate to peščno poljano s krvjo, ter se izgovarjate, da hočete imeti deželo, v kateri je pred več nego enajst stoletji živel in umrl vaš prerok. Koliko Saracenov ste pobili? Na stotisoče! In dalje, z vami sklenjeni mir ni mir. Ta dva reda, ki sem jih danes zvečer uničil, sta ga prelomila neštetokrat. Tega ne morem več prenašati. Alah je dal meni in moji vojski zmago in jaz hočem vzeti vaša mesta ter zagnati Franke nazaj v morje. Naj se vrnejo v svojo lastno deželo in tam časte Boga po svojih šegah, Jutrovo pa naj puste pri miru.

Sedaj, gospod Godvin, pa povej tem ujetnikom v mojem imenu, da odpošljem jutri vse, ki niso ranjeni, v Damask, da čakajo tam na odkupnino, jaz pa pojdem nad Jeruzalem in druga krščanska mesta. Naj bodo brez strahu; kupo svojega srda sem izpil; nobeden več izmed njih ne umrje; vrhu tega naj ostane en duhovnik njihove vere, to je škof iz Nazareta, z bolniki pri moji vojski, da jim opravlja božjo službo po njihovih običajih.«

Godvin je vstal in jim povedal, kakor mu je bilo naročeno; oni pa niso dali niti besedice odgovora; izgubili so upanje in pogum.

Pozneje je vprašal Godvin, če pošlje tudi njega in brata v Damask.

Saladin je odgovoril: »Ne; pač pa vaju nameravam obdržati nekaj časa pri sebi, potem pa lahko gresta svojo pot brez odkupnine.«

Drugi dan so poslali ujetnike v Damask, in še isti dan je tudi Saladin osvojil tiberijsko trdnjavo ter dal prostost Rajmundovi ženi in njenim otrokom. Nato je odrinil proti Akri, ki jo je vzel osvobodivši štiritisoč moslemskih ujetnikov, in odtod proti drugim mestom, ki so mu vsa padla v roke, naposled je prišel do Askalona ter je obkolil mesto.

Temna je bila noč zunaj Askalona. Le kedar so jo razsvitljevali bliski iz viharja, ki je drvel z gora proti morju, je bilo videti na tisoče belih šotorov okoli mesta, zidovje in straže. Na majhnem odprtem vrtu neke prazne hiše, ki je stala zunaj zidovja, sta se pogovarjala moški in ženska, obadva zavita v temne plašče. Bila sta Godvin in Masuda.

»No,« je rekel Godvin vneto, »ali je vse pripravljeno?«

Masuda je prikimala in odgovorila:

»Vse. Jutri popoldne naskočijo Askalon; a tudi če ga zavzamejo, gotovo to noč ne odrinejo iz taborov. Vlada la bo velika zmeda in Abdullah, ki je nekaj bolan, bo poveljnik straže pri Rozamundi. Dovolil bo vojakom izmuzati se proč, da pomagajo plenit mesto, ne da bi ga izdali. Pri solnčnem zahodu bo samo en evnuh na straži — Mesro-

ur; že najdem sredstev, da zaspi. Abdullah pripelje princezinja na ta vrt preoblečeno v obleko svojega najmlajšega sina in tukaj se potem snidemo z vama.«

»In kaj potem?« vpraša Godvin.

»Ali se spominjaš starega Arabca, ki ti je pripeljal Dima in Plama, ki ni hotel vzeti plačila zanje in ki mu je bilo ime sin peska? To je moj stric in on ima še več konj tistega plemena. Vide-la sem ga; kaj zadovoljen je bil z zgodbo o Plamu in Dimu in o vitezih, ki sta ju jezdila, še bolj pa, kako sta končala, ker tudi to je bilo v čast njih starodavnemu pokolenju. Ob vznožju tega vrta je votlina, ki je bila nekdam grobnica. Tam najdemo štiri konje in pri njih mojega strica, sina peska, in ko se bo danilo, bom že kakih sto milj daleč skriti pri njegovem rodu, dokler se nam ne posreči izmuzniti se do obale ter stopiti na kako krščansko ladjo. Ali ti je načrt všeč?«

»Jako dobro. Ali kakšno plačilo pa dobi Abdullah?«

»Samo eno — čarobno zvezdo, srečo Hasanove hiše; za drugo ceno se ne poda v tolike nevarnosti. Ali mu jo bo Wulf dal?«

»Gotovo,« odgovori Godvin in se nasmeja.

»Prav. Tedaj se mora vse to še to noč zgoditi. Ko se vrnem, pošljem Abdullaha v tvoj šotor. Ne boj se; če vzame dragulje, bo nalogo tudi izvršil,

sicer mu po njegovem mnenju prinese nesrečo.«

»Ali gospica Rozamunda ve za to?« vpraša Godvin.

Ona pa je zmajala z glavo.

»Ne, ona je kar blazna radi bega; ves božji dan ne misli na nič drugega. Pa kakšen pomen ima povedati ji, dokler ne pride odločilna ura? Čim manj jih je pri takem naklepu, tem boljše, in če se nam kaj ponesreči, je kaj dobro, če je ona nedolžna, kajti potem...«

»Potem smrt pa slovo celemu svetu,« reče Godvin; »sicer pa mi ne bo nič hudo, če se poslovim od njega. Ali ti, Masuda, se podajaš v veliko nevarnost. Povej mi, prav pošteno, zakaj delaš vse to?«

Pri teh besedah se je zabliskalo in Godvin je uzrl njen obraz, ko je stala pred zelenim listjem in med rudečimi lilijami. Čuden izraz je bil na njem, izraz, ki je vzbudil v njem nekak strah, ne da bi vedel pred čem.

»Zakaj sem te vzela v svojo krčmo tam v Bejrutu, ko sta bila še romarja Peter in Janez? Zakaj sem ti našla najboljše konje v celi Siriji in ti kazala pot k Aldžebalu? Zakaj sem se tam podajala zate v nevarnost mučne smrti? Zakaj sem rešila vas tri? In zakaj sem ves ta dolgi čas jaz — ki sem na posled tudi plemenitega rodu — postala vojakom predmet zasmehovanja in hišina balbeške princezinje?

Ali naj ti dam odgovor?« je smeje nadaljevala. »Izpočetka nedvomno ra-

ditega, ker sem bila Sinanovo orodje, ko sem imela nalogo pripeljati viteze, kakor sta bila vidva, v njegove roke, pozneje pa, ker mi je srce prevzelo usmiljenje pa ljubezen — do gospice Rozamunde?»

Zopet se je zabliskalo in tačas je tisti čudni izraz prešel z Masudinega obraza na Godvinovega.

»Masuda,« je zašepetal, »ne misli, da sem nečimern trap, ali ker je nemara najbolje, da obadva dōdobra doznava, povej mi, ali radi tega, kakor sem večkrat — —.«

»Se bal?« ga prekine Masuda s porgljivim nasmehom. »Gospod Godvin, tako je. Kaj ne, tvoja vera — vera, ki sem bila v nji vzgojena, ki sem jo izgubila, ki pa je zdaj zopet moja — ker je tvoja? Da so moški in ženske proste, ali tako nekako so nekateri razlagali. Veš, ali oni nimajo prav, ali pa vse skupaj ni prav. Mi nismo svobodni. Sem li bila prosta, ko sem prvič videla tvoje oči v Bejrutu, oči, ki sem po njih hrepenela celo svoje življenje, in od tebe je prišlo nekaj do mene in jaz — zavržena Sinanova igrāča — sem ljubila tebe, — v svojo pogubo? Da in sem se radovala, da je bilo tako, in se še vedno radujem, da je tako, in si ne bi želela nobene druge osode, kajti v tej ljubezni sem spoznala, da ima to življenje nek namen in da se dobi na to odgovor v prihodnjem življenju, če ne tukaj. Ne, ne govori. Poznam tvojo prisego in nočem te zapeljati, da bi jo prelomil.

Ali, gospod Godvin, ženska, kakor je gospica Rozamunda, ne more ljubiti dveh mož,« in pri teh besedah mu je skušala Masuda brati na obrazu, kaj se je godilo v njem.

Ali Godvin ni pokazal niti presenečenja, niti bolesti.

»Torej veš, kar vem že davno,« je rekel, »tako dolgo, da se mi izgublja žalost v nadi na bratovo radost. In prav je tudi, da si je izbrala boljšega viteza.«

»Včasih,« je rekla Masuda premišljevale, »včasih sem opazovala gospico Rozamundo in si rekla: Kaj ti manjka? Lepa si, visokega rodu, mična, vrta in dobra. — Tedaj sem odgovorila: Tebi manjka jasnega pogleda, sicer ne bi izbrala Wulfa, ko bi si lahko izbrala Godvina. Ali so morda tudi tvoje oči oslepljene?«

»Ne govori tako o njem, ki je v vseh rečeh boljši od mene, prosim te,« reče Godvin z nejevoljnim glasom.

»S tem hočeš reči, čegar roka je morebiti malo močnejša in ki bi mogel za silo še nekaj Saracenov posekati. Veš, treba je nekaj več, ne samo moči, da imaš moža — pridejati moraš še duha.«

»Masuda,« je nadaljeval Godvin, ne zmenivši se za njene besede, »naša gospica še ni nič izjavila, dasi morda lahko uganemo njene misli. Vrhtega je mogoče, da Wulf pade in potem pridem jaz na njegovo mesto. Nisem prost človek, Masuda.«

»Zaljubljeni niso nikdar prosti,« je odgovorila.

»Nimam pravice ljubiti žensko, ki ljubi mojega brata; gre ji moje prijateljstvo in spoštovanje — ne več.«

»Ona še ni izjavila, da ljubi tvoje- ga brata; morda ne ugibamo prav. To so tvoje besede, ne moje.«

»Morda pa prav ugibamo. Kaj pa potem?«

»Potem,« odgovori Masuda, »je mnogo viteških redov ali samostanov za tiste, ki si žele takih krajev — kot si v srcu ti. Ne, ne govori več o vseh teh stvareh, ki so negotove. Nazaj v tvoj šotor, gospod Godvin, kamor pošljem Abdullaha za teboj po dragulje. Torej zdravstvuj!«

Prijel je njeno roko pa jo vzdignil do ustnic in poljubil. Bila je mrzla kot led in je omahnila kot da bi bila mrtva. Masuda se je umaknila med vrtnice, kakor da bi se hotela skriti pred njim in celim svetom. Ko se je Godvin na potu ozrl nazaj, se je v istem trenutku silno zabliskalo. Pri ognjenem svitu je videl Masudo, roki ste ji bili stegnjeni, obraz ji je bil bled, oči zaprte in odprta usta. Obraz ji je bil podoben obrazu mrtveca in visoke lilije, ki so se vspenjale ob njenem plašču, so bile videti kot curki sveže prelite krvi.

Godvin se je stresel po celem životu in odšel svojo pot. Masuda pa je izginila v temno, vse objemajočo noč, govoreča sama seboj:

»Če bi ga bila malo bolj prijela za dobro in usmiljeno srce, mislim, da bi mi bil dal srce — po Rozamundi kot plačilo za moje usluge. Ne, ne srce, tega nima na tem svetu, ampak roko in zvestobo. In ker je poštenjak, bi držal svojo obljubo, in jaz, ki sem že šla mimo Aldžebalovega harema, bi utegnila še postati gospa D'Arcy, bi tako živela do smrti in mu vzgajala otroke. Ne, gospod Godvin; kadar me boš ljubil — prej ne; ljubil pa me ne boš nikdar — dokler ne bom mrtva.«

Utrgala je lilijo z roko, ki jo je bil poljubil, jo pritisnila na srce, tako da je od stisnjene cvetlice ostal na njeni obleki madež kakor od rane. Nato pa je smuknila dalje in se izgubila v viharju in temi.

Dvajseto poglavje.

Sreča Hasanove zvezde.

Uro pozneje je bilo videti stotnika Abdullaha, ko je malomarno korakal proti šotoru, kjer sta brata spala. Komur bi bilo do opazovanja, bi bil še nekaj drugega videl pri medli mesečini, ker sta vihar in ploha že pojenjala. To je bil debeli evnuh Mesrour, ki se je plazil za njim, zavit v črn plašč iz kameline dlake, kakor so jih nosili služabniki od tabora in se spretno skrivali. V zatišju skrit je videl Abdullaha stopiti v šotor. Mesrour je še počakal, da je oblak zakril mesec, potem pa je

stekel k šotoru, se vrgel na severni strani na zemljo, obležal kakor kak pijanec ter prisluškoval z ušesi in usti. Ali debelo platno je bilo skozinskoz premočeno, in vrvi pa naokoli izkopani jarek mu niso dovoljevali, da bi položil glavo bliže, ne glede na to, da ni bil človek, ki bi rad ležal v vodi. Vrh tega so znotraj tako tiho govorili, da je mogel vjeti le posamezne besede, kakor: vrt, zvezda, princezinja.

Te besede so se mu pa zdele tako važne, da je naposled zlezel pod vrvi in v jarek z vodo; mraz ga je tresel, a vztrajal je in naredil z nožem prerez v napeto platno. Nato je položil nanjo oko, a pri tem je prišel do spoznanja; da mu ni mnogo pomagalo, kajti v šotoru ni bilo luči. A v temi so bili ljudje, ki so govorili.

»Pa dobro,« je dejal nek glas, bil je glas enega izmed bratov, dasi ni mogel razločevati katerega, saj se je zdel celo onim isti, ki so ju dobro poznali. »Pa dobro, potem je stvar v redu. Jutri ob dogovorjeni uri pripelješ princezino na določeni kraj preoblečeno, kakor si povedal. V plačilo za to uslugo ti izročam Hasanovo srečo, ki bi jo tako rad imel. Vzemi dragulje pa prisezi, da storiš vse, kakor dogovorjeno, sicer ti ne prinesē sreče; ubijem te namreč pri prvi priliki, ko se srečava — prav gotovo in brat tudi.«

»Prisegam pri Alahu in njegovem preroku,« odgovori Abdullah s hripavim, tresočim glasom.

»Zadostuje in pazi, da prisego držiš. Sedaj pa odtod, ni varno, če bi se dalj časa mudil tukaj.«

Nato se je začul glas nekega človeka, ko je zapuščal šotor. Oprezno je šel naokoli, se ustavil, odprl dlan, da se prepriča, da ga niso ukanili v temi. Mesrour je obrnil glavo, da bi tudi on kaj videl in je opazil medel sij draguljev, ki si jih je tudi on tolikanj požel. Pri tem pa je zadel z ного ob kamen; kakor bi trenil, je Abdullah pogledal na tla in videl nekega mrtvega ali pijanega človeka pred svojimi nogami. S hitro kretnjo je skrnil dragulje in jo mahnil dalje. Naenkrat pa se je premislil, da bi bilo dobro, če bi se prepričal, ali je bil ta človek v resnici mrtev ali je le spal; zbok tega se je obrnil, s silo sunil mirno ležečega Mesroura in obrnil na hrbet. Trikrat je tako storil in pripravil evnuha v smrtni strah.

»Dozdevalo se mi je, da sem ga videl premikati se,« je zamrmral Abdullah po tretjem sunku. »Najbolje pa bo, če se dodobra prepričam,« in odprl je noževo klino.

Če bi ne bil Mesrour od groze kakor okamenel, bi bil zakričal, na srečo pa ga je Abdullah trikrat zabodel v debela meča, predno je prišel zopet do glasu. Z naporom je Mesrour tudi to prenesel, dobro vedoč, da bi naslednji sunek veljal njegovemu srcu, če bi pokazal količkaj življenja v sebi. Abdullah je nato v prepričanju, da je ta človek ali mrtev ali pa nezavesten,

obrisal nož v oblačilo svoje žrtve in odšel dalje.

Nedolgo potem je šepal tudi Mesrour proti sultanovemu bivališču; bil je ves divji od jeze in bolečin ter venomer prisegal maščevanje.

Še tisto noč so prijeli Abdullaha ter ga dali na tezalnico. V svojih mukah je priznal, da je bil v šotoru bratov in da je dobil od enega izmed bratov dragulje, ki so jih našli pri njem, kot podkupnino, da pripelje princezino do nekega vrta zunaj tabora. Navedel pa je drug vrt. Ko so ga nadalje vprašali, kateri obeh bratov ga je podkupil, je izjavil, da ne ve, ker imata podoben glas in je bila v šotoru tema, da pa je bil mnenja, da je bil samo en človek notri — koga drugega ni niti slišal niti videl. Povedal je tudi, da ga je v šotor povabil nek Arabec, ki ga še nikoli ni videl. Tedaj se je onesvestil in zaradi tega so ga na Saladinovo povelje odnesli nazaj v ječo do jutra.

Ko je jutro napočilo, je bil Abdullah mrtev; ker si ni pozelel nadaljnje mučenja, se je požuril in se obesil. Poprej pa je še napisal na zid s kosom oglja:

»Želim, da prinese ta prokleta Hasanova zvezda, ki me je zapeljala, drugim boljšo srečo, Mesrourovo dušo pa naj vzame pekel.«

Tako je mrmral Abdullah, ki je bil tako zvest kakor je le mogel biti v takem hudem položaju; izdal ni namreč niti Masude niti svojega sina, ki sta

bila oba zapletena v naklep in je izpovedal, da je bil samo eden bratov v šotoru, dasi je dobro vedel, da sta bila oba, in kdo izmed njiju je govoril ter mu dal dragulje.

Tisto jutro navsezgodaj sta brata, ki sta ležala brez spanja, začula glasove pred šotorom, in ko sta šla pogledat, kaj da je, sta opazila, da je šotor obdan od telesnih stražnikov Saladinovih.

»Naklep je odkrit,« reče Godvin Wulfu. »Brat, ne priznaj ničesar, četudi naju mučijo, da še drugi ne umrjejo z nama.«

»Ali se hočeva boriti?« vpraša Wulf, ko sta si nadevala oklepe.

»Ne, saj bi nama nič ne pomagalo, če bi nekaj vrlih mož usmrtila.«

Tedaj stopi v šotor častnik, ki ukaže, da mu izročita meča pa gresta ž njim k Saladinu; zagovarjati se morata proti neki obtožbi, drugega ni hotel povedati. Odšla sta kot ujetnika; po kratkem čakanju so ju odvedli v veliko sobo v Saladinovem šotoru. Kmalu pride sultan in z njim razni emirji in tajniki. Pripeljali so tudi Rozamundo, ki je bila zelo vznemirjena, in z njo Masudo, mirnega obraza kakor vedno.

Brata sta se jim priklonila, a razjarjeni Saladin se ni zmenil za pozdrav. Saladin ukaže tajniku, da prečita obtožbo, ki je bila zelo krotka. Njena vsebina je bila načrt bratov, kako bi odpeljala balbeško princezinjo.

»Kje pa so dokazi proti nama?« vpraša Godvin drzno. »Sultan je pravičen in obsodi le dokazano krivdo.«

Sultan zopet namigne tajniku, ki je prebral besede Abdullahove. Zahtevala sta, da bi sama izpraševala tega stotnika, izvedela pa sta, da je že mrtev. Nato so prinesli evnuha Mesroura; radi rane, ki mu jo je Abdullah prizadejal, ni mogel hoditi. Izjavil je, kako je imel Abdullaha na sumu, šel za njim in ga slišal govoriti z enim izmed bratov v šotoru in ga pozneje videl z dragulji v rokah.

Ko je končal, ga Godvin vpraša, katerega izmed bratov je slišal govoriti z Abdullahom, in odgovoril je, da tega ne more povedati, ker sta njuna glasova tako enaka, da pa je samo en glas govoril.

Nato je prišla Rozamunda na vrsto, da poda svojo izjavo in ona je po resnici povedala, da ni ničesar vedela o celem naklepu. Tudi Masuda je prisegla, da sedaj prvič čuje o celi stvari. Po teh izjavah je tajnik oznanil, da drugih dokazov ni, ter je prosil sultana, da razsodi.

»Koga se obsodi,« vpraša Godvin, saj sta mrtva in živa priča izpovedala, da sta slišala samo en glas, čegav pa je bil ta glas, jima ni znano? Po vaši lastni postavi ne morete obsoditi tistega, proti komur ni boljših dokazov.«

»Dokazi govore proti enemu izmed vaju,« odgovori sultan resno,« in sicer od dveh prič, kakor je treba. In

ker sem vaju že često svaril, mora do-
tičnik umreti. Pravzaprav bi morala
oba umreti, ker sem prepričan, da sta
oba kriva. Ker pa se vrši razprava
strogo po postavi, je jaz kot pravičen
sodnik nočem izrabljati proti vama.
Tisti, ki je kriv, bo ob solnčnem zahodu
obglavljen, ob uri, ko je nameraval
ta zločin izvršiti. Drugi pa sme svobodno
iti z jeruzalemskimi meščani, ki
odrinejo drevi z mojim poročilom do
frankovskih poveljnikov.

»Ali kateri naju naj umrje in kateri
odide prost?« vpraša Godvin. »Povej
nama, da se obsojeni pripravi za
smrt.«

»Na to odgovori ti, ki poznaš resnico,«
reče Saladin.

»Midva ne priznava ničesar,« odvrne
Godvin; »če pa mora eden naju umreti,
zahtevam to pravico jaz, kot starejši.«

»Jaz pa kot mlajši. Dragulje je Hasan
podaril meni,« pristavi Wulf, ki se je
zdaj prvič oglasil; zbrani Saraceni,
ki so ljubili vsak viteški čin, so zamr-
mrjali in celo Saladin je rekel:

»Dobro sta govorila. Torej vse kaže,
da morata oba umreti.«

Tedaj se Rozamunda vrže na kolena
pred Saladina in vzklikne:

»Gospod, moj stric, ni taka tvoja
pravičnost, da bi morala dva umreti za
krivdo enega, če je to sploh kaka kriv-
da. Če ne veš, kateri je kriv, prizanesi
obema, prosim te.«

Iztegnil je roko, jo dvignil, rekoč:

»Ne, ne prosi, kajti krivec mora trpeti kakor zasluži, če ga še tako ljubiš. Edino Alah ve resnico v tem slučaju, zbok tega naj tudi Alah razsodi.« Podprl si je glavo z rokami in motril Wulfa in Godvina, kakor da bi jima hotel videti v dušo.

Za Saladinom je stal tisti stari, sloviti svečenik, ki je bil ž njim in Hasanom, ko je ukazal bratoma oditi iz Damaska, ki je s pikrim nasmehom ves čas pozorno poslušal vse, kar se je godilo. Zašepetal je svojemu gospodu nekaj na uho; ta je za hip razmišljal, nato pa mu odgovori:

»Dobro. Stori tako.«

Svečenik je odšel iz sodne dvorane in se kmalu zopet vrnil z dvema majhnima skrinjicama iz sandalovega lesa, ki sta bili zvezani s svilo in zapečateni, pa tako podobni druga drugi, da jih nikdo ni mogel razločevati; venomer jih je predeval iz ene roke v drugo, konečno pa jih je podal Saladinu.

»V eni teh škatelj,« je rekel sultan, »so dragulji, znani pod imenom čarobna zvezda in sreča Hasanove hiše, ki jih je princ podaril svojemu zmagovalcu. V drugem je navadni kamen enake teže. Pridi, nečakinja, pa vzemi te dve škatlji in jih podaj svojima sorodnikoma in sicer vsakemu tisto škatljo, ki jo hočeš. Dragulji, ki se jim pravi Hasanova zvezda, imajo magično moč, kakor pravijo. Oni naj razsodijo, kate-

ri vitez je zrel za smrt; tisti naj umrje, pri katerem bo v škatlji zvezda.«

»Sedaj,« je zašepetal svečenik svogemu gospodarju na uho, »bomo vendar enkrat izvedeli, kateri teh dveh vitezov je tisti, ki ga gospica ljubi.«

»To ravno nameravam dognati,« je odgovoril Saladin nato tiho.

Ko je Rozamunda slišala razsodbo, se je divje ozrla okoli sebe in prosila:

»O, ne bodi tako okruten. Rotim te, prihrani mi to nalogo. Izberi drugo roko, ki bo odločila smrt enemu teh dveh vitezov, ki sta mi v rodu in ki sem ž njima vzrastla. Ne daj, da bi bila jaz slepi slučaj usode. Prizanesi mi, rotim te.«

Saladin pa jo zelo resnobno pogleda in odgovori:

»Princezinja, dobro veš, zakaj sem te vzel na Jutrovo ter te visoko povzdignil v časteh; znano ti je tudi, zakaj me spremljaš v mojih vojskah. Radi mojih sanj, tistih sanj, ki mi je bilo v njih razodeto, da boš ti z nekim plemenitim činom tisočem in tisočem rešila življenje. A prepričan sem, da te mika pobegniti in kujejo se naklepi, da te vzamejo meni, dasi trdiš, da o vsem tem niti ti niti tvoja tovarišica ničesar ne vesta.« In mrko je pogledal na Masudo. »Ali tema dvema je znano in docela pravilno je, da mu prav ti izbereš kazen in da pride kri tistega, ki ga ti izbereš, nad tvojo glavo in nobeno drugo, saj bo prelita za tebe. Sedaj pa stori, kakor sem velel.«

Rozamunda je za hip strme zrla na škatlji, nato pa je naenkrat zamižala, jih vzela v roke, se sklonila čez rob vzvišenega prostora in jih pomolila bratoma. Mirno sta vzela vsak svojo škatljo, ki mu je bila najbližja; tisto, ki jo je držala v levici, je dobil Godvin, ono v desnici pa Wulf. Nato je zopet odprla oči, mirno obstala in opazovala.

»Sestričina,« reče Godvin, »predno pretrgam to vrstico, ki nama razodene usodo, vedi dobro, da te niti najmanj ne delamo krive, naj se zgodi kakoli hoče. Bog je, ki deluje po tebi, in ti si prav lahko nedolžna nad smrtjo enega izmed naju kakor glede naklepa, ki sva ga obdolžena.«

Nato je začel razvozljavati svilnato vrstico, ki je bila ovita okoli škatlje. Ker je Wulf vedel, da bo stvar s tem razrešena, je počakal; oziral pa se je okrog po sobi in si mislil, da nikdar več ne vidi bolj čudnega prizora. Vse oči so bile obrnjene na škatljo v Godvinovih rokah; celo Saladin je strmel vanjo, kakor da bi bila njegova lastna usoda v njej. Samo stari svečenik je upiral svoj pogled na Rozamundo; vsa lepota ji je izginila z obraza in celo odprte ustnice so bile blede kot vosek. Samo Masuda je stala pokonci in nepremično kakor da bi gledala kako igro; on pa je opazil, da so celo njena rudeča lica prebledevala in da je pritisкала pod haljo roko na srce.

»Dovolj truda za življenje človeka v deželi, kjer je življenje tako poceni!«

vzklikne Wulf, misleč glasno. Vsi navzoči so se zdrznili pri zvoku njegovega glasu, kakor da bi bilo iznenada zagr-melo na jasnem poletnem nebu. On pa se je nasmejaj, pretrgal vrvico svoje škatlje, zlomil pečat in iztresel vsebi-no po tleh. In glej, tam na tleh pred njim so se lesketali zeleni in beli smar-agdi in diamanti čarobne Hasanove zvezde!

Ko je Masuda to videla, se ji je barva zopet vrnila na bleda liča. Tudi Rozamunda je videla dogodek; a nara-va je bila premočna za njo, kajti z brid-kim krikom se ji je izvila resnica iz prsi:

»Ne Wulf! Ne Wulf!« je zaječala in se nezavestna zgrudila Masudi v na-ročje.

»Sedaj veš, gospod,« je rekel stari svečenik hehetaje, »koga izmed njiju gospica ljubi. Ker je ženska, kot po na-vadi ni dobro izbrala, kajti oni drugi je lepšega duha.«

»Da, sedaj vem,« je rekel Saladin, »in veseli me, da vem, kajti stvar mi je povzročala velike preglavice.«

Wulf je za trenotek prebledel, ko pa je slišal resnico, je zarudel od ve-selja; razumel je konec vseh njunih dvomov.

»Ta zvezda po pravici nosi ime »Sreča«,« je rekel, ko se je sklonil, jo pobral in jo pripel na plašč nad sr-cem. Nato pa se je obrnil k bratu, ki je ves bled molče stal poleg njega, in re-
kel:

»Odpusti mi, Godvin, pa taka je sreča v ljubezni in vojski. Ne zavidaj mi je, kajti ko umrjem, bo ta sreča — in vse, kar je ž njo — tvoja.«

Tak je bil konec tega čudnega prizora.

* * *

Dan se je nagibal proti večeru in Godvin je stal pred Saladinom v njegovi zasebni sobi.

»Kaj iščeš tukaj?« je rekel sultan resno.

»Majhno milost,« odgovori Godvin. Moj brat je obsojen, da umre. Prosim, da bi jaz umrl mesto njega.«

»Zakaj, gospod Godvin?«

»Iz dveh vzrokov, gospod. Kakor si danes doznal, je zagonetka rešena. Wulf je tisti, ki ga ljubi gospica Rozamunda in zbok tega bi bil zločin, da bi njega usmrtili. Nadalje sem jaz tisti in ne on, ki ga je evnuh slišal pogajati se z Abdulahom v šotoru — prisegam ti. Radi tega naj tvoje maščevanje zadene mene, njemu pa daj, da služi svoji osodi.«

Sultan si je gladil nekaj časa brado, nato pa je odgovoril:

»V tem slučaju je čas kratek, gospod Godvin. Od koga bi se rad poslovil? Praviš, da bi rad govoril z mojo nečakinjo Rozamundo, neli? Ne, prinčezinje ne boš videl in je tudi ne moreš, ker leži v svojem šotoru v nezavesti. Ali bi rad poslednjikrat videl svojega brata?«

»Ne, gospod, kajti tako bi izvedel resnico in — —.«

»Bi zavrnil žrtev, gospod Godvin, ki mu bo nemara komaj po volji.«

»Rad bi se poslovil od Masude, nje, ki je hišina od princezinje.«

»To se ne more zgoditi; vedi namreč, da ne zaupam tej Masudi in menim, da je bila ona duša vašega naklepa. Odpustil sem jo od princezinje in iz tabora, ki ga zapusti — če ga že ni — z nekimi Arabci, ki so njenega rodu. Da bi ne imela zaslug, ki si jih je pridobila v deželi morivcev in kasneje, bi jo kaznoval s smrtjo.«

»Potem,« je rekel Godvin in vzdrknil, »želim samo videti škofa Egberta, da se mu izpovem po običajih naše vere, in mu zapišem svoje poslednje želje.«

»Dobro; takoj ti ga pošljejo. Sprejemem pa tvoje priznanje, da si ti krivec in ne gospod Wulf. Sedaj me pa zapusti, kajti čakajo me velike naloge. Straža že pride ob določenem času pote.«

Godvin se prikloni in trdnih korakov odide, sultan pa gleda za njim in zamrmra:

»Svet bo težko pogrešal tako vrlega in dobrega moža.«

Dve uri pozneje so straže poklicale Godvina v zaporu in v spremstvu škofa, ki ga je bil izpovedal, je odšel iz šotora tako srečnega obraza, kakor da bi bil ženin. V enem oziru je bil v resnici srečen: konec je bil njegovega truda, malo grehov je imel obžalovati, vera

mu je bila vera otroka in dal je svoje življenje za svojega prijatelja in brata. Peljali so ga v velik šotor, kjer je bival Saladin, prostran prostor, razsvitljen od bakelj, kjer je čakal rabelj s svojimi pomočniki. Takoj nato je vstopil Saladin, se radovedno ozrl nanj in rekel:

»Ali si še vedno istih misli, gospod Godvin?«

»Sem.«

»Pa dobro. Ali jaz sem izpremenil svoje. Smeš se posloviti od sestričine, kakor si želel. Pripeljite semkaj balbeško princezinjo, naj bo bolna ali zdrava, da bo priča svojega dela. Pride pa naj sama.«

»Gospod,« je prosil Godvin, »prihrani ji ta prizor.«

A prosil je zaman, kajti Saladin je dejal: »Govoril sem.«

Čez nekoliko časa je slišal Godvin šumenje obleke, se ozrl in videl vitko postavo neke ženske stati v kotu, kjer je bila tolika tema, da ji je luč od bakelj le malo razsvitljevala kraljevski nakit.

»Povedali so mi, da ti je slabo, princezinja, slabo od tega, kar je umevno, ker bi moral radi tebe umreti mož, ki ga ljubiš,« je rekel Saladin počasi. »Jaz pa imam usmiljenje s tvojo žalostjo in njegovo življenje se je odkupilo z drugim življenjem.«

Zastrta postava se je divje zganila in zgrudila.

»Rozamunda,« se oglasi Godvin v francoskem jeziku; rotim te, bodi mir-

na in ne jemlji mi poguma z besedami ali solzami. Najboljše je tako. Ti ljubiš Wulfa kot on tebe in prepričan sem, da vaju sreča ob svojem času združi. Me ne ljubiš kot prijatelja. Da olajšam tebi muke in sebi vest, ti tudi povem, da te ne prosim več roke; moja nevesta je smrt. Prosim te, izroči moj blagoslov in slovo Wulfu in Masudi, tej najzvestejši in najljubkejši ženski sporoči ali piši, da ji darujem srce, da sem v poslednjih trenutkih mislil nanjo in da prosim Boga, da bi se zopet srečala tam, kjer se vsa neravna pota zravnaajo. Rozamunda, z Bogom! Mir in veselje bodi s teboj mnogo mnogo let in s tvojih otrok otroki. Godvina se, prosim te, spominjaj le toliko, da je živel služeč tebi in tako umrl.«

Nemo ga je poslušala in iztegnila roke, Godvin pa je stopil k njej, ne da bi mu kdo branil. Nagnila se je k njemu, ne da bi si odgrnila pajčolan, in ga poljubila, najprej na čelo, potem pa na ustnice; potem pa se je z zamolklim, ječečim vzklikom obrnila in zbežala iz tistega temnega prostora, in Saladin je ni ustavil.

Ko je Godvin stopal nazaj, se je čudil, da Rozamunda ni izpregovorila niti ene besedice. Zakaj ali čemu, ni vedel, tedaj pa mu je vstal v duhu spomin na tisto divjo ježo dol po gorskih strminah pri Bejrutu, na ustnice, ki so se ga takrat dotaknile na lica in na vonj las, ki so mu vihrali okoli prsi. Vzdihnil je, pahnil tako misel od sebe

in zarudel vzpričo misli, da mu prihajajo taki spomini, ko je bil ob robu groba; pokleknil je pred rablja, se obrnil k škofu in rekel:

»Blagoslovi me, oče, ter mu daj znamenje, da udari.«

Tedaj je začul dobro znane stopinje in ko se je ozrl, je videl Wulfa, ki je strmel vanj.

»Kaj pa ti tukaj delaš, Godvin?« vpraša Wulf. »Ali je tisti lisjak tam obadva vjel v svojo past?« in prikimal je proti Saladinu.

»Lisjak naj ti odgovori,« je rekel sultan in se nasmejalo. »Vedi, gospod Wulf, da je bil tvoj brat ravno na tem, da umrje mesto tebe in sicer po svoji lastni želji. Jaz pa ne sprejemem take žrtve; poslužil sem se je pa, da podučim svojo nečakinjo princezinjo, da vaju v resnici pahne v pogubo in, če treba, tudi samo sebe, če bo še nadalje kovala naklepe za beg ali pa dovoljevala vama, da jih kujeta. Viteza, vrla moža sta, ki vaju rajši v boju usmrtim. Dobri konji stoje zunaj; vzemita jih od mene v dar, pa odjezdita s temi nespametnimi meščani v Jeruzalem. Nema se še kdaj srečamo tam na njegovih ulicah. Ne, nobene zahvale. Jaz vaju zahvaljujem, saj sta podučila Salah-ed-dina, kako popolna mora biti bratovska ljubezen.«

Osupla sta stala brata nekaj časa, kajti res čudno je vrniti se na ta način iz grozeče smrti zopet nazaj v življenje. Obadva sta že bila prepričana, da od-

ideta v malo minutah na drugi neznan svet. Zdaj pa se je prav v zadnjem trenutku vse zasukalo. Bila sta vajena vsak dan zreti smrti v obličje; tudi sta se že izpovedala in se nadejala v kratkem videti raj.

Ker pa noben človek nima rad te poti, jima je bilo prav prijetno, da ni sta še tako daleč in da imata še vedno upanje živeti na tem svetu še dolgo vrsto let.

»Plemenito dejanje, Godvin,« reče Wulf, »a vseeno tako, da te ne bi zahvalil, če bi se bilo izvršilo, ker bi moral potem živeti po milosti tvoje žrtve. Sultan, hvaležna sva ti, ker si nama podaril življenje; ali omadeževal bi si bil dušo, če bi bil prelil to nedolžno kri. Ali se smeva posloviti od sestričine Rozamunde, predno odjezdiva?«

»Ne,« odgovori Saladin, »to je že Godvin storil — naj velja za obadva. Jutri pa izve jedro zgodbe. Sedaj pa pojdita in se mi ne vrnita več.«

»Zgôdi se, kakor hoče usoda,« odgovori Godvin, in priklonila sta se ter odšla.

Zunaj sta dobila svoje meče in dva dobra konja, ki sta jih zajahala. Odtod so jih peljali vodniki do jeruzalemskega poslanstva, ki je bilo že v sedlu in ki je bilo zelo veselo, da je moglo pozdraviti taka viteza v svoji družbi. Poslovala sta se od škofa Egberta, ki je jokal od veselja nad njuno rešitvijo, dasi je sam še nadalje ostal v ujetništvu, in spremljana nekaj časa od Sa-

ladinovih vojakov sta odjezdila v mraku izpred Askalona.

Kmalu sta si povedala vse, kar je bilo treba povedati. Ko pa je Wulf slišal o Rozamundini tugi, se je skoraj zjokal.

»Ostala sva živa,« je rekel, ali kako rešiva njo? Dokler je bila Masuda pri njej, je bilo še nekaj upanja, sedaj pa ne vidim prav nobenega.«

»In družega ni razen v Bogu,« odgovori Godvin, »ki more vse storiti — celo osvoboditi Rozamundo in ti jo dati za ženo. Če je Masuda svobodna, bomo kmalu slišali o njej; zato le pogum.«

Dasi je Godvin tako pogumno govoril, mu je dušo navdajal strah, ki ga ni mogel razumeti. Zdelo se mu je, kakor da mu preti nekaj groznega, ali pa osebi, ki mu je blizu in draga.

»Kaj pa ti je, Godvin? Ali imaš kako skrivno rano?«

»Imam, brat, rano v svojem duhu. Nesreča nam preti — velika nesreča.«

»To ni nič novega,« je rekel Wulf, »v tej deželi krvi in tuge. Prenesiva jo kot sva prenesla ostale.«

»Bojim se, da je Rozamunda v veliki nevarnosti — Rozamunda ali kdo drugi.«

»Potem,« je odgovoril Wulf in prebledel, »pa moliva, da jo kak angelj reši, ko ji midva ne moreva pomagati.«

»Tako je,« je rekel Godvin, in ko sta jezdila pod tihimi zvezdami skozi pustinje, sta molila k blaženi Materi in njenim svetnikom sv. Petru in Čedu —

molila iz dna duše. Pa molitev ni imela vspeha. Godvinov smrtni strah je postal vedno hujši, da mu je sčasoma kar duša omahovala pod težo teh duševnih bolečin in si je želel smrti, ki ji je bil ravnokar ušel.

Danilo se je in pri prvem svitanju se je oddelek Saladinovih vojakov, ki so jih spremljali, obrnil in se vrnil, rekoč da so zdaj v svoji lastni deželi in na varnem. Celo noč so hitro jezdili. Ravnina je bila za njimi in pot je zdaž držala med hribi. Naenkrat se je zavila in jim v žareči svetlobi novorojenega dneva razkrila tako krasen prizor, da je cela majhna družba ustavila konje in gledala. Pred njimi, dasi še v precejšnji daljavi, se je razprostiralo sveto mesto Jeruzalem. Tam so stali njegovi stolpi in zidovje in tam se je vzdigoval veliki križ na Omarjevi mošeji, ves rdeč kakor od krvi njegovih častilcev — tisti križ, ki je kmalu imel pasti.

Da, tam je ležalo mesto, za katero so dolge vrsto stoletij umirali ljudje na deset in stotisoč in so morali umirati, dokler ni prišla njegova usoda. Saladin je stavil ponudbo, če se podajo; pa oni niso hoteli. To poslanstvo mu je sporočilo, da so prisegli poginiti s svetimi kraji; ko so zdaj zrli na njegovo krasoto, so vedeli, da je ura blizu, in so na ves glas vzdihovali.

Tudi Godvin je vzdihoval, ali ne radi Jeruzalema. Zadnjikrat ga je obšla groza. Črna tema ga je objela, slišal je meče in nekak ženski glas, ki je

mrmral njegovo ime. Oprijemal se je sedla, omahoval sem in tja, dokler ni groza kar naenkrat minula. Nek čuden veter, se mu je zdelo, da piha okrog njega in mu vzdiguje lase; globok, ne pozemski mir mu prevzame dušo; svet se mu je zdel daleč proč in nebesa prav blizu.

»Končano je,« je rekel Wulfu. »Bojim se, da je Rozamunda umrla.«

»Če je v resnici, potem se morava požuriti, da prideva kmalu za njo,« je odgovoril Wulf in zaihtel.

Enaindvajseto poglavje.

Kaj se je Godvinu zgodilo.

Pri selu Bitir, kakih sedemnajst milj od Jeruzalema, je poslanstvo razjahalo, da se odpočije; nato pa so odri-nili zopet dalje po dolini v nadi, da pridejo do sijonskih vrat, predno začne vročina pripekati. Koncem te doline se je vzdigoval hrbet nekega griča, odkjer je bilo mogoče videti celo njegovo dolžino, in vrh tega hrbta sta se naenkrat prikazala en možki in ena ženska na krasnih konjih. Družba se je ustavila iz strahu pred mogočim sovražnim napadom misleč, da je bila ženska preoblečeni možki, da jih prevarijo. Ko so tako neodločni čakali, je dvojica na griču zasukala konje in začela vzlic veliki strmini jezdit z veliko hitrostjo proti njim. Wulf jih je radovedno ogle-doval in rekel Godvinu:

»Tole tam me spominja neke ježe, ki smo jo nekdam imeli pred bejrutskimi zidovi. Skoraj bi mislil, da je Arabec tamle prav tisti, ki je sedel za mojim sedlom, ženska pa ona, ki je jezdila pri tebi, in da sta onadva konja Plam in Dim, ki sta še enkrat prišla na svet. Poglej njihov korak in čilost.«

Komaj je končal, sta neznanca ustavila svoja konja ravno pred družbo, ki se ji je moški v pozdrav priklonil. Tedaj mu je Godvin videl v obraz in na mah spoznal v njem starega Arabca, ki mu je bilo ime sin peska, ki jima je dal Plama in Dima.

»Gospod,« je rekel Arabec k voditelju poslanstva, »prihajam prosit male usluge onaledva viteza, ki potujeta z vami; nekdam sta jezdila moje konje, zbok tega mislim, da mi je ne odrečeta. »Tale ženska,« in pokazal je na zagrnjeno postavo svoje spremljevalke, »je meja sorodnica, ki bi jo rad izročil prijateljem v Jeruzalemu v varstvo, a se je ne upam sam peljati tja radi gorskih prebivalcev, ki so sovražniki mojega rodu. Ona je krščanske vere, ni ogleduhinja, vendar ne zna vašega jezika. Pri južnih vratih jo sprejmejo sorodniki. Govoril sem.«

»To stvar naj viteza uravnata,« je dejal poveljnik, nepotrpežljivo skomizgnil z ramami in vzpodbodel svojega konja.

»Rada jo vzameva seboj,« je rekel Godvin, »dasi ne vem, kaj bi storila ž njo, če njenih prijateljev ne bo. Pojdi-

te, gospica, in jezdite v sredi med nama.«

Obrnila je glavo proti Arabcu, kakor da bi ga hotela nekaj vprašati; Godvin pa je ponovil svoje besede, nakar je zajezdila v sredo med brata, le malo bolj zadaj.

»Nemara,« je nadaljeval Arabec proti Godvinu, »znaš sedaj bolje govoriti naš jezik kakor takrat, ko sva se svoje dni srečala v Bėjrutu in jezdila po gorskem obronku na Plamu in Dimu. Vzlic temu pa se obračam do tvoje velike vljudnosti, da ne nadlegujete te ženske z besedami in da je ne pozivate, da bi si razkrila obraz, ker je to proti šegam njenega ljudstva. Samo uro hoda je do mestnih vrat, in potem ne bosta več imela sitnosti ž njo. To pa bo plačilo za tista dva dobra konja, ki vaju nista slabo nosila, kakor so mi pravili na ozkem mostu in čez gore in doline, ko sta bežala od Sinana, kjer sta samega Saladina vrgla raz sedlo in ubila Hasana.«

»Zgodi se po tvoji volji,« reče Godvin, »pa lepa hvala za tista konja, sin peska.«

»Dobro. Če želita še drugih, oznanita na trgu, da iščeta mene,« in začel je obračati svojega konja.

»Počakaj,« je rekel Godvin. »Kaj pa ti je znano o tvoji vnukinji Masudi? Ali je pri tebi?«

»Ni je,« je odgovoril Arabec z zamolklim glasom, »pozvala pa me je za določeno uro v nek vrt blizu Askalona,

ki si že slišal o njem, da pridem ponjo, ker zapusti Saladinov tabor. In tja grem sedaj. Zdravstvujta!« Pozdravil je zastrto žensko, stresel vajeti in od-dirjal kakor blisek po poti, po kateri je bil prišel.

Godvin je olajšano vzdihnil. Če je Masuda pozvala svojega strica, da pride ponjo, je gotovo na varnem. Torej ni bil njen glas, ki se mu je zdel, da mu šepeta v nočni temini njegovo ime, ko ga je obhajala groza — groza, ki jo je nemara rodilo vse, kar je pretrpel in senca smrti, skozi katero je šele pravkar šel. Nato se je ozrl in videl Wulfa strmeti v žensko za seboj; pokaral ga je rekoč, da se mora ravnati pogodbe po duhu in črki in da je tudi gledati ni dovoljeno, če ne sme govoriti ž njo.

»To je škoda,« je odgovoril Wulf, »kajti dasi je tako zvezana, mora biti vitka in plemenita, ko sedi tako na svojem konju. In tudi konj je plemenitega rodu, menim, da je celo Dimov bratranec ali brat. Morda ga proda, ko dospemo v Jeruzalem.«

Nato sta odjezdila dalje in ker sta bila mnenja, da gre za njuno čast, niti niti pogledala niti govorila ž njo, dasi bi jo bila pozorno gledala, če bi vedela, kdo je.

Naposled so dospeli do jeruzalemskih vrat, kjer je bilo vse polno ljudstva, ki je čakalo povratka svojih poslancev. Jezdili so skozi vrata v mesto, odkjer so jih spremljali velikaši, večina množice pa je šla za njimi, da

izvedo, ali so jim prinesli mir ali vojsko.

Tedaj sta se Godvin in Wulf spogledala in ugibala, kam bi se obrnila in kje bi našla sorodnike svoje zastrite spremljevalke, ki jih ni bilo nikjer videti. Iz ulice je držala nekaka veža, za njo pa se je razprostiral vrt, ki je bil videti zapuščen. Tja sta jezdila, da se posvetujeta; spremljevalka pa je šla za njima.

»V Jeruzalemu smo in sedaj jo morava nagovoriti,« je rekel Wulf, »najsi bo le toliko, da jo vprašamo, kam želi, da jo popeljeva.«

Godvin je prikimal in obrnila sta konje.

»Gospica,« je rekel v arabskem jeziku, »izvršila sva svojo nalogo. Bodite tako prijazni, pa nama povejte, kje so tisti sorodniki, kamor vas morava peljati.«

»Tukaj,« je odgovoril mil glas.

Debelo sta gledala naokoli, a na zapuščenem vrtu ni bilo drugega nego kamenje in vreče prsti, ki so jih pripravili za obleganje. Tedaj je rekel:

»Nikjer jih ni videti.«

Tedaj je ženska odgrnila plašč, dasi je še obdržala pajčolan, in razkrila pod njim svoje oblačilo.

»Pri sv. Petru!« je vzkliknil Godvin. »Dobro poznam vedenje na tej obleki. Masuda! Reci, ali si ti Masuda?«

Pri teh besedah je odpadla tudi koprena in pred njima je stala ženska, ki je bila podobna Masudi, a vseeno ne

Masuda. Lase je imela podobno počesane kakor ona, nakit in ovratnica iz krempljev leva, ki ga je Godvin ubil, so bili njeni, koža je bila iste barve, celo majhno vrojeno znamenje na licih je bilo tam; ker pa je imela glavo povešeno, ji nista mogla videti v obraz. Naenkrat jo je s tihim vzdihom vzdignila in se ozrla po njih.

»Rozamunda!« je dahnil Wulf. »Rozamunda, preoblečena kot Masuda!« Ni skočil, kar padel je raz sedla in pohitel k njej mrmrajoč: »Bog! Hvala Ti!«

Ona pa se je onesvestila in zdrknila s konja v njegovo naročje, kjer je obstala za trenotek; Godvin pa je obrnil glavo v stran.

»Da,« je rekla Rozamunda in se mu oprostila iz rok, »jaz sem in nikdo drugi. Ves čas sem jezdila z vama, a nobeden vaju me ni spoznal.«

»Mar imava oči, ki morejo prodreti kopreno in volneno oblačilo?« vpraša Wulf. Godvin pa je rekel s čudnim, prisiljenim glasom:

»Rozamunda si, preoblečena kot Masuda. Kdo pa je bila potem tista ženska, ki sem se pred Saladinovim šotorom poslovil od nje, ko je rabelj čakal name, zagrnjena ženska, ki je nosila Rozamundina oblačila in dragulje?«

»Ne vem, Godvin,« je odgovorila, »znabiti je bila Masuda v moji obleki, ko sem jo zapustila. Prav tako ne vem ničesar o kakem rablju, ki je čakal na tebe. Mislila sem — mislila sem, da je

čakal na Wulfa. Bog, tako sem si mislila!«

»Povej nama svojo zgodbo,« je rekel Godvin hripavo.

»Le kratka je,« je odgovorila. »Po vadljanju, ki ga bom pomnila do smrtne ure, sem omedlela. Ko sem se zopet zavedla, sem mislila, da moram biti blazna, kajti pred menoj je stala ženska v mojih oblačilih, ki je imela meni podoben obraz, a ne prav istega.«

»,Ne boj se', je rekla, »Masuda sem, ki sem se poleg mnogo drugih reči naučila igrati tudi več vlog. Poslušaj, niti minute časa ni izgubljati. Dobila sem ukaz, da moram oditi iz tabora; zunaj me prav zdaj čaka moj stric Arabec z dvema brzima konjema. Mesto mene pa odideš ti, princezinja. Glej, mojo obleko imaš in moj obraz — skoraj; dalje si moje velikosti in mož, ki ti bo kazal pot, ne bo spoznal razlike. Sem že vse poskrbela, kajti dasi je Saladinov vojak, je mojega rodu. Jaz pojdem s teboj do vrat, kjer se plakaje poslovim od tebe vpricho evnuhov in straž, in kdo ugane, da je Masuda balbeška princezinja, balbeška princezinja pa Masuda?'«

»,Kam pa se naj obrnem?' sem vprašala.

»,Moj stric, sin peska, te izroči poslanstvu, ki jezdi v Jeruzalem, ali te pa, če se mu to ne posreči, on popelje tja, ali te pa, če se mu še to izjalovi, skrije v gorah pri mojih ljudeh. Glej, tukaj je pismo, ki ga mora prebrati; dam ti ga v nedrije.«

»Kaj pa bo s teboj, Masuda?' sem jo vprašala dalje.

»Z menoj? O, vse se vrši po načrtu, po načrtu, ki se ne more preprečiti,' je odgovorila. »Ne boj se, ponoči pobegnem — nimam ti časa praviti kako — v dveh, treh dneh sem pa zopet pri tebi. Vrh tega mislim, da najdeš gospoda Godvina, ki te popelje domov na Angleško.'«

»Ali Wulf? Kaj pa z Wulfom?' sem vnovič vprašala. »Umreti mora in jaz ga ne zapustim.'

»Živi pa mrtvi ne morejo biti v isti družbi,' je odgovorila. »Jaz sem ga tudi videla in vse to se izvrši po njegovem izrecnem ukazu. Če ga ljubiš, ti veli, da ga poslušaj.'«

»Jaz Masude še videl nisem! Nikdar nisem govoril takih besedi! O vsem tem naklepu ne vem ničesar!« vzklikne Wulf in bledega obraza sta se brata spogledala.

»Govori dalje,« je rekel Godvin, »razgovarjamo se lahko pozneje.«

»Poleg tega,« je nadaljevala Rozamunda in povsila glavo, »je Masuda pristavila še te-le besede: »Mislim, da uteče gospod Wulf svoji usodi. Če ga hočeš zopet videti, poslušaj njegove besede, če pa jih ne poslušaj, ne moreš nikoli več upati, da bi ga še kdaj živega videla. Sedaj pa pojdi, da naju ne najdejo; to bi pomenilo tvojo in mojo smrt, če pa greš, sem na varnem.'«

»Kako pa je vedela, da utečem?« je vprašal Wulf.

»Tega ni vedela. Rekla je samo, da ve, kako so spravili Rozamundo proč,« je odgovoril Godvin z istim hripavim glasom. »In potem?«

»In potem — o! Ko sem imela izrecno Wulfovo povelje, sem šla, kakor v sanjah. Le malo se spominjam na vse. Pri vratih sva se poljubili in jokaje poslovili in med tem ko se ji je straža poklonila, me je blagoslovila s pridržano sapo. Tedaj je pristopil vojak in rekel: »Pojdi z menoj, hči Sina-nova,« in šla sem z njim; nikdo se ni zmenil zame, kajti tisto uro je čudna senca zakrila solnce — vidva tega v je-či bržkone nista videla — da se je celega ljudstva polastila velika groza, mi-sleč, da pomeni gorje bodisi za Saladi-na, bodisi za Askalon.*

»V temi smo prišli do nekega kraja, kjer smo našli med drevjem Arabca, ki je vodil dva konja za uzdo. Vojak je ogovoril Arabca ter mu izročil Masudino pismo, ki ga je prebral. Nato me je posadil na konja, in potem ko je vojak zajahal drugega, smo od-dirjali dalje. Naporno smo jezdili ves tisti večer in celo noč, v temi nas je vojak zapustil; ne vem, kam je odšel. Naposled sva dospela do tistega gorskega hrbta in se ustavila; z Arabcem sva pustila konje, da se odpočijejo, zavžila stvari, ki jih je imel seboj, tedaj pa sva

* Solnčni mrak, ki je dne 4. septembra 1187 — na dan predaje Askalona — zatemnil Palestino in povzročil v Jeruzalemu velik strah.
Pis.

uzrla poslanika in pri njem dva velika viteza.

„Glej,“ je rekel stari Arabec, tam prihajata brata, ki ju iščeš. Glej, pa zahvali Alaha in Masudo, ki te ni nagalala, jaz pa moram nazaj.«

»O, srce mi je plakalo in zjokala sem se v veselju — zjokala in blagoslavljala Masudo in Boga. Arabec, sin peska, pa mi je dejal, da moram moliti, če mi je življenje drago, da moram ostati tesno zagrnjena in preoblečena tudi pred vama, dokler ne pridemo v Jeruzalem. Kajti če bi me odnoslanci spoznali, bi kaj lahko odrekli spremstvo balbeški princezinji in Saladinovi nečakinji, ali me pa celo izročili njemu.

Obljubila sem mu to in vprašala: „Kaj pa z Masudo?“ Dejal je, da bo urno jezdil nazaj, da reši še njo, kakor je bilo dogovorjeno in da me prav iz tega vzroka sam ne popelje v Jeruzalem. Kako mu bo pa mogoče doseči svojo namero, še ni vedel. Le toliko mu je bilo znano, da je bila skrita na varnem in da se reši, če jo bo volja. Ostalo pa vesta in zdaj smo po milosti božji vsi trije zopet skupaj.«

»Smo,« je rekel Godvin, »ali kje je Masuda in kaj jo čaka, ko se je drznila izvršiti tak naklep? O, ali veš, kaj je ta ženska storila? Bil sem obsojen, da umrem mesto Wulfa — kako to, je postranska stvar, a izveš pozneje — in pripeljali so balbeško princezino, da se poslovim od mene. In prav pred Sala-

dinovimi očmi je Masuda igrala nieno vlogo in tako izborna te je posnemala, da je bil sam sultan prevarjen, in celo jaz sem bil prevarjen. Prevarjen sem bil, ko sem jo objel prvokrat in zadnjokrat, dasi sem se v resnici sam čudil. Od takrat me plaši hud strah, dasi sem bil tukaj zopet prevarjen, kajti mislil sem, da sem se bal — za tebe.

Poslušaj me, Wulf; vzemi Rozamundo in ji poišči stanovanje pri kakki gospej v mestu, ali še bolje, pelji jo v samostan redovnic svetega križa, odkjer se je nikdo ne bo upal odpeljati in tam naj obleče njihovo oblačilo. Opatinje se gotovo spominjaš, bila sva že z njo skupaj, in ona gotovo ne odreče Rozamundi zavetja.«

»Da, da, spominjam se, ko nas je vprašala po novicah iz Angleške. Pa ti? Kam pa pojdeš ti, Godvin?«

»Jaz?. Jaz odjezdim nazaj v Askalon, da najdem Masudo.«

»Zakaj?« vpraša Wulf. »Ali se Masuda ne more sama rešiti, kakor je povedala svojemu stricu Arabcu, da se bo? In ali se ta ni povrnil tja, da jo vzamè seboj?«

»Ne vem,« odgovori Godvin, »vem pa toliko, da se je Masuda podala v strahovito nevarnost radi Rozamunde in znabiti tudi radi mene. Pomisli, kakšne volje bo Saladin, ko naposled spozna, da je izginila ona, v katero je stavił toliko nade ter pustila na mestu sebe strežnico, preoblečeno v njeno obleko.«

»O!« se je oglasila Rozamunda. »Bala sem se tega, ali ko sem se zavedla iz nezavesti, sem bila že preoblečena, in ona me je pregovorila, da je vse v redu in da se vse to izvrši po Wulfovi želji, o katerem je bila prepričana, da se gotovo reši.«

»To je ravno najhujše,« je rekel Godvin. »Da izvrši svoj naklep, se ji je zdelo potrebno lagati; mislim tudi, da je govorila neresnico, ko je dejala, da je prepričana, da se obadva rešiva, dasi je zopet resnica, da se je v istini tako zgodilo. Razodeti ti hočem, zakaj je govorila neresnico. Zgodilo se je zbok tega, da bi mogla dati svoje življenje, da osvobodi tebe, da se snideš z menoj v Jeruzalemu.«

Pri teh besedah ga je Rozamunda, ki je poznala skrivnost Masudinega srca, čudno pogledala, sama pri sebi pa se je čudila, kako je mogoče, da bi se mogla v zavesti, da je Wulf mrtev ali vsaj v kratkem umrje, žrtvovati zanjo, za Rozamundo, da bi jo mogli potem izročiti Godvinovemu varstvu. Vsekakor se to ni moglo zgoditi iz ljubezni do nje, dasi sta se pristrčno ljubili. Ali znabiti iz ljubezni do Godvina? Kako čuden način, da to dokaže!

A sedaj so se ji odprle oči. Ta Masudina ljubezen je bila tako resnična in vzvišena, da je bila radi Godvina pripravljena iti v smrt, njega pa — sedaj, ko po njenih mislih tekmeca ni bilo več med živimi, — pustiti živeti ž njo, ki jo je on ljubil in izročiti ga njenemu ob-

jemu za ceno svojega življenja. O, kako plemenita je morala biti, ko je mogla narediti in izvršiti tak načrt, in kako čista in vzvišena njena duša, najsi je bila njena preteklost taka ali taka! Zares, da bi bila živela, bi zemlja ne nosila plemenitejše ženske, in če bi bila mrtva, bi nebo dobilo v njej svetnico.

Rozamunda je pogledala Godvina, Godvin je pogledal njo in razumela sta se, kajti spoznala sta resnico veliko in grozno.

»Mislim, da bi morala tudi jaz nazaj,« je rekla Rozamunda.

»To ne gre,« odgovori Wulf. »Saladin te bi dal usmrtiti radi tega pobega, kakor je bil prisegel.«

»To ne more biti,« pristavi Godvin. »Ali naj bo žrtev krvi zaman? Vrh tega je najina dolžnost, da to preprečiva.«

Rozamunda ga je vnovič pogledala in zajecljala:

»Ako — ako — se je ta strašna stvar zgodila, Godvin — ako žrtev — o, kaj bo koristila?«

»Rozamunda, ne vem, kaj se je zgodilo; grem pa pogledat. Ne brigam se za to, kaj se utegne zgoditi. Jaz grem. Jezdil pa bom skozi življenje in smrt in če treba, skozi ves peklenški ogenj, dokler ne najdem Masude in poklekнем pred njo v znak spoštovanja — — «

»In ljubezni,« je vzkliknila Rozamunda, kakor da bi ji proti volji besede ušle čez ustnice.

»Morebiti,« odgovori Godvin bolj sam pri sebi nego pa nji.

Ko pa sta onadva videla izraz njegovega obraza, odločne besede in bliskajoče se oči, ga nista hotela zadrževati.

»Z Bogom, Rozamunda,« reče Godvin, »moja vloga je doigrana. Zapuščam te v božjem varstvu v nebesih in v Wulfovem na zemlji. Če se ne vidiva več, je moja želja, da se poročita tukaj v Jeruzalemu, se vrneta domu na steepski grad in živita tam v miru, če vama je usojeno. Brat Wulf, z Bogom tudi ti! Izza rojstva sva živela skupaj in se ljubila, izvršila skupaj marsikatero delo, ki moreva zreti nanje brez sramote; danes pa se ločiva prvikrat. Radoستن hodi svojo pot z ljubeznijo in veseljem, ki ti ga je dalo nebo, živi kot dober in krščanski vitez, vedno pa misli na konec, ki se hitro približuje, in na večnost, ki pride za njim.«

»O, Godvin, ne govori,« reče Wulf, »take usodepolne besede mi trgajo srce. Tako izlahka se ne bova ločila. Najina gospica tukaj bo v samostanu popolnoma na varnem — bolj varna nego pri meni. Daj mi uro časa, da jo spremim tja, potem pa se ti pridružim. Oba sva mnogo dolžna Masudi in ni prav, da bi samo ti poplačal ta dolg.«

»Ne,« odgovori Godvin, »poglej Rozamundo pa pomisli, kaj pride nad to mesto. Ali jo moreš zapustiti v takih časih?«

Wulf povesi glavo, Godvin pa, ki si tudi ni upal govoriti dalje, je zajahal svojega konja in je odjezdil, ne da bi se sploh ozrl, v ozko ulico in skozi vežo in kmalu potem izginil v daljavi in puščavi.

Wulf in Rozamunda sta molče gledala odhajajočega; dušile so ju solze.

»Nisem pričakoval, da se bom na tak način ločil od brata,« izpregovori Wulf z debelim, srditim glasom. »Pri Kristusovih ranah! Raje bi umrl ob njegovi strani v bitki nego ga pustil oditi, da doleti usoda samega.«

»Pa prepusti mene moji usodi samo!« je zašepetala Rozamunda in pristavila: »O! Rada bi, da bi bila mrtva, ko sem živela le zato, da sem prinesla vse to gorje nad vaju in to veliko Masudino srce. Po pravici ti rečem, Wulf, da bi rada, da bi bila mrtva.«

»Kaj verjetno je, da se ti izpolni želja, predno bo vse končano,« odgovori Wulf; »v tem slučaju samo prosim, da smem umreti s teboj, Rozamunda, kajti Godvin je odšel, bojim se za vedno in samo ti si mi še ostala. Ne toživa, vse razmišljanje naše tuge nama ne more pomagati in hvaliva Boga, da sva vsaj za nekaj časa svobodna. Pojdi z menoj, Rozamunda, v samostan, da najdeva zavetja tam, če mogoče.«

Odjezdila sta po ozkih ulicah, kjer se je gnetlo preplašeno ljudstvo; raznesle so se namreč že novice, da je poslanstvo zavrglo Saladinove pogoje. Ponudil se je dati mestu živeža in do-

voliti meščanom, da utrdijo zidovje, in jih vzdržati do Binkošti, če prisežejo, da se udajo, ako ne dobe pomoči. Poslanci pa so odgovorili, da ne prepuste kraja, kjer jim je Bog umrl, dokler bo iskrica življenja v njih.

Sedaj so imeli vojsko pred seboj, vojsko na življenje in smrt. In kakšni ljudje so prišli v tem slučaju prvi v poštev? Njihovi voditelji so bili pobiti ali ujeti, kralj ujet, vojaki so pokrivali bojišče pri Hatinu. Samo ženske in otroci, starci, bolniki in ranjenci — vsega skupaj znabiti svojih osemdeset tisoč duš — so pa ostali in le majhna peščica njih je mogla nositi orožje. In vendar je hotela ta peščica braniti Jeruzalem pred silo zmagoslavnih Saracenov. Zbok tega se ni čuditi, če so tarnali po ulicah, da se je vpitje njihovega obupa vzdigovalo do neba; saj so se vsi zavedali, da je sveto mesto izgubljeno in njihovo življenje zapadlo.

In zajahala sta skozi to množico, ki se ni dosti zmenila za nju, in prišla do samostana v sveti kraj Via Dolorosa, ki sta ga obiskala z Godvinom, ko ju je bil odpustil Saladin iz Damaska. Vrata tega samostana so stala v senci tistega svoda, kjer je Rimljan Pilat izrekel do vseh rodov besede: »Glejte, človek!«

Vratar jima je povedal, da so redovnice v kapelici pri molitvi. Wulf odgovori, da mora govoriti s prednico v zadevi, ki je ni mogoče odlašati; nato ju je peljal v hladno, prostorno so-

bo. Kmalu nato so se odprla vrata in v sobo je stopila opatinja v svoji beli obleki, vitka, postavna Angležinja srednjih let, ki je tujca radovedno pogledala.

»Gospa opatinja,« reče Wulf in se globoko prikloni, »moje ime je Wulf D'Arcy. Ali se me spominjaš?«

»Da. Bili smo že skupaj v Jeruzalemu — pred bitko pri Hatinu,« je odgovorila. »Tudi meni je znano nekoliko tvoje zgodbe v teh krajih — jako čudna je.«

»Ta gospica,« je nadaljeval Wulf, »je hči in dedinja gospoda Andreja D'Arcyja, mojega strica in v Siriji balbeška princezinja in Saladinova nečakinja.«

Opatinja se je zganila in vprašala:

»Ali je potem tudi njegove vere, kakor bi se dalo soditi po njenem oblačilu?«

»Ne, častna mati,« je rekla Rozamunda, »kristjana sem, dasi grešnica, in prihajam semkaj iskat zavetja, da bi me ne izročili mojemu stricu Saladinu, ko bi spoznali, kdo sem.«

»Hči moja, kako naj rešimo tebe, ko je naše življenje samo v nevarnosti? To je samo v božjih rokah. Vseeno pa storimo z veseljem vse, kar je v naši moči; tukaj se vsaj lahko odpočiješ za nekaj časa. Dali ti bomo zavetje pred najsvetejšim oltarjem naše kapelice; potem ne sme noben kristjan položiti roke nate, kajti to bi bilo bogoskranstvo, ki bi ga stalo dušo. Nadalje ti tu-

di svetujem, da se daš vpisati kot novinka in oblečeš naša oblačila. »Ne,« je pristavila in se nasmejala, ko je opazila preplašen izraz na Wulfovem obrazu, »ni treba, da bi ga gospica Rozamunda vedno nosila, razen če bi jo bila volja. Vse novinke ne dospo do končnih slovesnih obljud.«

»Dolgo časa sem nosila z zlatom vezano svilo in neprecenljive dračulje,« je odgovorila Rozamunda, »in zdaj se mi zdi, da si bolj želim tistega vašega oblačila nego vsega na vsetu.«

Prednica je odpeljala Rozamundo v kapelico in vpričo vseh redovnic in pozvanih duhovnikov položila pred oltarjem, na tistem svetem kraju, kjer pravije, da je nekdaž Kristus odgovarjal Pilatu, roko nanjo, ji dala zavetje in ji zagrnila glavo z belim pajčolanom novinke. Wulf jo je pustil tamkaj, odjezdil in se je javil pri Balianu iz Ibelina, izvoljenem mestnem poveljniku, ki je bil vesel, da je mogel pozdraviti takega korenjaškega viteza.

* * *

Naporna je bila Godvinova ježa pod solncem, pod zvezdami. Za njim brat, ki mu je bil tovariš in najboljši prijatelj, pa dekle, ki jo je bil zaman ljubil, pred njim, ni vedel kaj. Kaj je šel iskat? Drugo žensko, ki je tvegala svoje življenje za njih vse, ker ga je ljubila. In če jo najde, kaj potem? Jo mora poročiti, ali pa je to njegova želja? Ne, on si ni želel ženske na vsetu;

ali to, kar je bilo prav, je bil pripravljen storiti. Če je pa ne najde, kaj pa potem? No, potem se hoče vsaj predati Saladinu, ki mora imeti slabo mnenje o njih, ki je z njimi dobro ravnal, ter mu povedati, da jim je bil ta naklep docela neznan. Da, k njemu hoče iti najprej, četudi samo radi tega, da ga prosi odpuščanja za Masudo, če bi bila še v njegovih rokah. Potem — upati vendar ni mogel, da bi mu verjel in v drugič prizanesel — naj pride smrt; z veseljem jo pozdravi, ker si je želel miru.

Zvečer je bilo in Godvinov utrujeni konj je počasi stopal skozi veliki Saladinov tabor pred zidovjem zajetega Askalona. Nikdo mu ni delal zaprek; ker je bil toliko časa ujetnik med njimi, so ga izvečine vsi poznali, drugi pa so bili zopet mnenja, da je eden krščanskih vitezov, ki so se podali. Tako je došel do velikega šotoru, ki je v njem bival Saladin; velel je straži oznaniti ga pri sultanu, češ, da ga prosi avdijence. Takoj je dobil dovoljenje, da vstopi, in je našel Saladina med svojimi ministri pri zborovanju.

»Gospod Godvin,« je rekel, kaj te prinaša zopet nazaj v moj tabor, ko vendar vidiš, kako si ravnal z menoj? Vama bratoma sem daroval življenje, vidva pa sta me oropala nje, ki bi je za nobeno ceno ne hotel izgubiti.«

»Midva te nisva oropala, gospod,« je odgovoril Godvin, »saj nama je bil ta naklep popolnoma neznan. Ker sem

bil prepričan, da boš imel tako mnenje o naju dveh, sem prišel iz Jeruzalema, pustivši tam brata in princezino, da ti povem resnico in se ti predam, da prejmem mesto nje vsako kazen, ki se ti zdi primerna za Masudo.«

»Pa zakaj bi jo ti prejel?« je vprašal Saladin.

»Ker je vse,« je odgovoril Godvin žalostno in s povešeno glavo, »kar je storila, naredila iz ljubezni do mene, dasi brez moje vednosti. Povej mi, ali je še tukaj, ali je pobegnila?«

»Ona je še tukaj,« je odgovoril Saladin na kratko. »Ali jo želiš videti?«

Godvin je olajšano vzdihnil. Masuda je vsaj še živel in groza, ki ga je tisto noč obšla, je bila le težka sanja, ki jo je rodila njegova bojazen.

»Želim jo videti. Imam ji marsikaj povedati.«

»Brezdvomno jo bo veselilo slišati, kako ji je naklep vspel,« je rekel Saladin s srditim nasmehom. »Bil je res zvijačno osnovan in drzovito izvršen.«

In poklical je vojaka, rekoč:

»Pelji tega viteza k Masudi. Jutri pa sodimo njega.«

Vojak je vzel s stene srebrno svetilko in namignil Godvinu, ki se je priklonil sultanu in odšel za njim. Ko je ves utrujen stopal skozi množico v sobani, se je Godvinu zdelo, da so ga zbrani emirji in poveljniki sočutno gledali. To čustvo v njem je bilo tako silno, da se je ustavil in vprašal:

»Povej mi, gospod, ali grem v smrt?«

»Vsi smo na tej poti,« odgovori Saladin, »ali Alah ni zapisal, da bi to noč prišla tvoja smrt.«

Po drugih hodnikih sta prišla do nekih vrat, ki jih je vojak, ki je krevsal pred njim, odprl.

»Torej je zastražena?« je rekel Godvin.

»Tako je,« se je glasil odgovor, »zastražena. Vstopi,« je rekel in mu podal svetilko. »Jaz ostanem zunaj.«

»Nemara spi in jo bom motil,« reče Godvin, ki se je obotavljal na pragu.

»Ali nisi dejal, da te ljubi? Najti tudi spi, ona, ki je bivala v Masijafu, ti ne bo štela obiska v zlo, ko si od tako daleč prijezdil radi nje,« je rekel vojak s porogljivim nasmehom. »Vstopi, pravim!«

Godvin je vzel svetilko in vstopil: vrata so se za njim zaprla. Ta kraj mu je bil prav dobro znan, ali ne? Semkaj so ga vendar pripeljali, da bi umrl, in skozi ista vrata je prišla nepravna Rozamunda, da se poslovil od njega, ki se je zdaj povrnil, da jo pozdravi v prav isti strašni luknji. Bila je prazna — brez dvoma pride kmalu. In čakal je, ozirajoč se proti vratam.

A niso se odprla; nobenih stopinj ni bilo slišati, nič ni motilo smrtne tišine. Obrnil se je in se strmeč oziral naokrog. Nekaj se je svetilo tam zadaj v kotu, prav tam, kjer je bil klečal pred

rabljem. Neka postava je ležala tam; ni dvoma, da je bila Masuda, speča v ječi.«

»Masuda,« je rekel, in od obokanih sten je odmevalo nazaj: »Masuda.«

Res, ona je bila, speča in še vedno je imela kraljevska Rozamundina oblačila na sebi in na prsih se ji je še vedno lesketala Rozamundina zapona.

Kako dobro je Masuda spala! Ali se nikoli ne zbudi? Pokleknil je poleg nje in iztegnil roko, da privzdigne dolge lase, ki so ji zakrivali obraz.

Dotaknil se je je in — glava se ji je odvalila.

Z grozo v srcu je Godvin posvetil s svetilko in pogledal. O! Tista oblačila so bila rdeča, tiste ustnice so bile blede. Masuda je bila, koje duh je šel mimo njega v puščavi! Masuda, umorjena od rabljevega meča! Tako slabo šalo so mu zagodli in tako — tako sta se zopet srečala!

Godvin je vstal in stal nad njeno nepremično postavo kot stoji mož v sanjah, iz srca, iz ust pa so mu privrele besede:

»Masuda, sedaj vem, da ljubim odslej tebe in edino tebe na veke, o ženska s kraljevskim srcem. Čakaj name, Masuda, kjerkoli sedaj bivaš!«

Ko so mu te šepetane besede prihajale čez ustnice, se je Godvinu vnovič zazdelo, da mu je isti čudni veter pihal okoli čela, kot takrat, ko je jezdil z Wulfom izpred Askalona ter pri našal seboj Masudino navzočnost in da

mu je isti nepozemski mir navdal dušo.

Naenkrat je vse minulo; ozrl se je in videl vojaka stati poleg sebe.

»Ali ti nisem povedal, da jo najdeš spečo?« je rekel s pikrim nasmehom. »Pokliči jo, gospod vitez, pokliči! Ljubezem, pravijo, premosti velike prepade — celo take med odsekanim vratom in prsi.«

Godvin je udaril s srebrno svetilko, ki jo je imel v roki, in vojak se je zvrnil kot pobit vol.

Godvin je obstal za hip, onemogel se je zgrudil preko Masudinega trupla in obležal kot mrtev.

Dvaindvajseto poglavje.

V Jeruzalemu.

Godvin je vedel, da je ležal bolan, ni pa se zavedal drugega, kakor da se mu je dozdevalo, da mu streže Masuda. Vsa preteklost mu je prišla iz spomina. Vedno je bila pri njem, oblečena v belo oblačilo, ga gledala z očmi polnimi neizrekljivega pokoja in ljubezni in opazil je tudi, da je imela okolo vrata tenko, rdečo črto, in se je čudil, odkod to.

Vedel je tudi, da je med boleznijo potoval; ob zori je slišal, kako so z velikim truščem podrli tabor, in čutil, kako so sužnji dvignili njegovo nosilnico, ki so ga nosili ure daleč po žgočem pe-

sku; proti večeru se je velika vojska zopet utaborila.

Ko se je zdanilo, je Godvin odprl oči, da bi zrl na Masudo, a ni je bilo več; na njenem mestu pa je sedel Egbert, bivši nazaretski škof, ki mu je podal s snegom ohlajenega šerbeta. Da, ženska je bila odšla, pri njem pa je bil duhovnik.

»Kje pa sem?« je vprašal.

»Pred jeruzalemskim zidovjem, sin moj, kot ujetnik v Saladinovem taborju,« se je glasil odgovor.

»Kje pa je Masuda, ki je vse te dneve sedela pri meni?«

»V nebesih, kakor upam,« je dejal škof, »kajti bila je vrla ženska. Jaz sem sedel pri tebi.«

»Ne,« je trdil Godvin trdovratno, »Masuda je bila.«

»Potem je bil pa njen duh, kajti jaz sem jo izpovedal in molil ob njenem odprtem grobu — njen duh, ki te je prišel iz nebes obiskat in se je zdaj vrnil nazaj, ko si ti zopet na zemlji.«

Tedaj se je Godvin spomnil na vse, kar se je zgodilo, in vzdihnil je ter zapal. Pozneje, ko je bolj okreval, mu je Egbert povedal celo zgodbo. Izvedel je, da so emirji, ki so ga našli nezavestnega ležati ob Masudinem truplu, od Saladina zahtevali, da naj ga usmrti. Sultan pa se je branil in poudarjal, da je ta Frank eden najvrlejših vitezov, ki se je povrnil, da bi prejel kazen za greh, ki ga ni storil, in da ga ljubi kot prijatelja, dasi je kristjan.

Na ta način se je zgodilo, da je dobil škof Egbert naročilo, da mu streže, in mu reši življenje, če je mogoče. In ko so naposled odkorakali proti Jeruzalemu, so mu morali vojaki nositi nosilnico ter mu pripraviti šotor. Kmalu nato se je začelo obleganje svetega mesta in na obeh straneh jih je veliko padlo.

»Ali pade?« je vprašal Godvin.

»Bojim se, da, razen če mu pridejo svetniki na pomoč,« odgovori Egbert. »Bojim se, da pade.«

»Ali ne bo Saladin usmiljeno ravnal?« vpraša Godvin.

»Zakaj bi usmiljeno ravnal, ko so odklonili njegove pogoje in mu kljubovali? Ne, prisegel je, da bo prav tako ravnal s kristjani, kakor Godfrid z mohamedani, ki jih je poklal na tisoče, ko je pred kakimi sto leti zavzel mesto. Zakaj bi jim prizanašal? Umreti morajo!« In vijoč roke je Egbert zapustil šotor.

Godvin pa je mirno ležal ter ugibal, kako se razreši ta uganka. V Jeruzalemu je bivala sultanova nečakinja Rozamunda, ki jo je gotovo hotel pred vsemi drugimi dobiti zopet v roke, ne le radi tega, ker je bila njegove krvi, ampak ker se je bal, da se potem ne uresniči njegova prikazen glede nje, da se bo namreč po Rozamundi preprečilo veliko klanje. Pa če bi bil Jeruzalem rešen, ali bi ne bilo tudi na tisoče in tisoče moslemskih in krščanskih življenj rešenih? O gotovo je bil tukaj odgovor in kak angelj ga je navdahnil s

to mislijo; in Godvin je molil in prosil Boga, da bi mu dal moč in priložnost, da vdahne to misel v Saladinovo srce.

Še tisti dan se mu je ponudila ugodna prilika. Ko je tisti večer ležal dremajoč v svojem šotoru, je opazil samega sultana stati poleg njegove postelje. Poskusil je vstati, da bi ga pozdravil, Saladin pa mu je s prijaznim glasom velel, naj mirno počiva.

»Gospod Godvin,« je rekel, »prihajam, da se pri tebi oprostim. Ko sem te poslal obiskat tisto mrtvo žensko, ki je prejela pravično kazeno za svoj zločin, sem zagrešil dejanje, ki je nevredno kralja. Ali srcé mi je bilo razjarjeno proti njej in tebi.«

»Hvala ti, gospod, bil si vedno plemenit,« je odgovoril Godvin.

»Tako praviš ti. A jaz sem storil dejanje nasproti tebi in tvojim, ki o njih pač ne moreš reči, da bi bila plemenita,« je rekel Saladin. »Odpeljal sem tvojo sestričino od doma, kakor je bila njena mati odpeljana, vrnil slabo za slabo, kar je proti postavi; in v njenem lastnem gradu so ji moji služabniki umorili očeta in vama strica, ki je bil nekdanj moj prijatelj. Pa vse te stvari sem izvršil, ker me je naganjala usoda — usoda nekkih sanj. Slišiš, gospod Godvin, ali je resnična tista zgodba, ki jo pripovedujejo po taboru, da si imel pred bitko pri Hatimu prikazen in da si posvaril poveljnike Frankov, da naj se nikar ne vzdignejo proti meni?«

»Da, resnična je,« odgovori Godvin, in popisal mu je celo prikazen.

»In kaj so ti odgovorili?«

»Smejali so se in namigavali, da sem čarovnik ali izdajavec v tvoji službi ali pa oboje skupaj.«

»Slepi bedaki, ki niso hoteli poslušati resnice, ko jim je bila poslana po čistih ustih preroka,« je zamrmral Saladin. »No, pa so bridko poplašali svojo slepoto, jaz pa sem zmagal. Ali se moreš čuditi, gospod Godvin, da tudi jaz verujem v prikazen, ki se mi je v noči trikrat prikazala ter mi pokazala pravi obraz moje nečakinje, balbeške princezinje?«

»Ne čudim se,« reče Godvin.

»Ali se tudi ne čудиš, da sem bil naravnost blazen od jeze, ko sem izvedel, da me je ta vrla ženska ukanila, pa mojo stražo in vohune, in to potem, ko sem prizanesel vašemu življenju? Ali se čudiš, da sem še sedaj silno razjarjen, ko sem mnenja, da sem s tem oropan velike sreče?«

»Ne čudim se. Ali sultan, jaz, ki sem videl prikazen, govorim k tebi, ki si tudi gledal prikazen — kot prerok k preroku. In jaz ti pravim, da ti sreča ni bila vzeta in da se je vse to zgodilo zato, da ti ona sreča v resnici posije.«

»Govori,« je rekel Saladin in resnobno zrl nanj.

»Glej, o Salah-ed-din, princezinja Rozamunda prebiva sedaj v Jeruzalemu zato, da bi mestu prizanesel radi nje in tako naredil konec prelivanju

krvi in rešil neštevilnim ljudem življenje.«

»Nikdar!« je rekel sultan in planil pokoncu. »Zavrgli so mojo naklonjenost in prisegel sem, da jih uničim vse, moške, ženske, otroke ter se tako maščujem nad celim njihovim nečistim in verolomnim rodom!«

»Ali je Rozamunda nečista, da bi se maščeval nad njo? Ali ti njeno mrtvo truplo prinese miru? Če pogine Jeruzalem pod mečem, mora tudi ona umreti.«

»Dal bom povelje, da jo rešijo — da jo jaz sodim radi njene krivde,« je pristavil srdito.

»Kako jo je mogoče rešiti, ko bodo naskakovalci kar pijani od klanja, ona pa je navadna preoblečena ženska med tisoči drugih?«

»Potem jo odkupim ali odpeljem iz Jeruzalema, predno se klanje prične.«

»To je nemogoče, mislim, dokler je Wulf tam, ki jo čuva,« je rekel Godvin mirno.

»A jaz rečem, da mora biti tako — in bo tako.«

Po teh besedah je Saladin vznemirjen odšel.

* * *

V Jeruzalemu je vladal vseskozi sam obup. V mestu je bilo na tisoče in deset tisoče beguncev, žensk in otrok, med njimi mnogo takih, kojih možje in očetje so padli v bitki pri Hatinu. Ostala peščica za orožje sposobnih mož

je imela le malo voditeljev in tako se je zgodilo, da je bil Wulf kmalu na vrhu.

Saladin je najprvo naskočil mesto od zapada med vrati sv. Štefana in Davida; a tukaj so stale močne utrdbe, pizanski grad in Tankredov stolp, odkoder so branilci vrgli napadalce nazaj. Radi tega je sultan izpremenil načrt, peljal svojo vojsko na vzhodno stran in se utaboril blizu cedronske doline. Ko so kristjani videli, da podira šotore, so mislili, da je opustil oblego in po vseh cerkvah hvalili Boga. Ali drugo jutro se je bela vrsta šotorov pojavila na vzhodni strani in tedaj so vedeli, da je njihova usoda zapečatená.

V mestu jih je bilo mnogo, ki so se hoteli podati sultanu in ljuti so bili razpori med njimi in pa onimi, ki so prisegli, da raje umrjo. Naposled so se dogovorili, da pošljejo odposlanstvo k sultanu. Saladin jih je sprejel v navzočnosti svojih emirjev in svetovalcev. Vprašal jih je, kaj žele, in odgovorili so mu, da so se prišli pogajat glede pogojev predaje. Na to jim je odgovoril:

»V Jeruzalemu biva gospica, moja nečakinja, znana med nami pod imenom balbeška princezinja, med kristjani pa Rozamunda D'Arcy, ki je pred kratkim pribežala v mesto v spremstvu viteza gospoda Wulfa D'Arcyja, ki sem ga videl hrabro se boriti v vrstah vaših bojevnikov. Izročite jo meni, da nastopim proti njej kot zasluži, po-

tem pa govorimo dalje. Dotlej vam nimam ničesar drugega povedati.«

Večina odposlancev ni ničesar vedela o tej gospici, le eden, dva sta rekla, da se jima zdi, da sta slišala o njej, da pa jima je neznanu, kje je skrta.

»Tedaj se vrnite, pa jo poiščite.« je rekel Saladin in jih odpustil.

Odposlanci so se vrnili in povedali, kaj so opravili pri Saladinu.

»V tej zadevi,« je vzkliknil patrijarh Heraklij, »lahko zadostimo Saladinovi zahtevi. Poiščite mu nečakinjo ter mu jo izročite. Kje pa biva?«

Nato je eden naznanil, da je to znano vitezu gospodu Wulfu D'Arcyju, s katerim je prišla v mesto. Poslali so nemudoma ponj. Prišel je z razbitim oklepom in krvavim mečem v roki; pravkar je bil odbil napad na zunanje utrdbe in jih vprašal, kaj želijo od njega.

»Radi bi vedeli, gospod Wulf,« je rekel patrijarh, »kje imaš skrito gospico balbeško princezinjo, ki si jo ukradel sultanu.«

»Kaj je tebi na tem, gospod?« je vprašal Wulf nakratko.

»Veliko, meni in vsem; Saladin se sploh noče pogajati z nami, dokler mu je ne izročimo.«

»Ali hoče torej zbor izročiti krščansko žensko Saracenom proti njeni volji?« je vprašal Wulf resnobno.

»Moramo,« odgovori Heraklij. »Vrh tega je ona njihova.«

»Ni,« je odvrnil Wulf. »Saladin jo je odpeljal z Angleškega in ona mu je odnekdaj skušala uiti.«

»Ne trati nam časa,« vzklikne patrijarh nepotrpežljivo. »Izvedeli smo, da si ljubimec te ženske. Najsi je to kakor hoče, Saladin jo hoče imeti in k Saladinu mora. Zatorej nam brez nadaljnega odlašanja povej, kje je, gospod Wulf!«

»Poiščite si jo sami, gospod patrijarh,« je odvrnil Wulf razkačen.

»Ni me strah, če govorim resnico,« je nadaljeval Wulf, »saj je znano vsem. Povem pa še temu človeku, da je dobro zanj, da je duhovnik, dasi nevredden; kajti če ne bi bil, bi mu razklal glavo, ko se je drznil imenovati gospico Rozamundo moja ljubimko.« Tresoč se od jeze se je veliki vitez obrnil in odšel iz zborovalne dvorane.

»Nevaren človek,« je rekel Heraklij, bled kakor zid, »jako nevaren človek. Nasvetujem, da ga zgrabite in vržete v ječo.«

»Res,« odgovori gospod Balian, ki je bil vrhovni poveljnik v mestu, »jako nevaren človek — za svoje sovražnike, to vam lahko izpričujem. V bitki pri Hatinu sem videl njega in njegovega brata, kako sta prodrla skozi celo saracensko vojsko in videl sem ga v vrzeli na zidovju. Dal Bog, da bi imeli še več tako nevarnih ljudi!«

»Ali on me je žalil!« je zavpil patrijarh, »mene in mojo sveto službo.«

»Resnica ne more biti žalitev,« je odgovoril Balian pomenljivo. »Vsekakor je zasebna zadeva med vama, radi katere pač ne moremo zavreči enega naših itak maloštevilnih poveljnikov. Kar se nadalje tiče te gospice, mi cela stvar kar nič ne ugaja — —.«

Pri teh besedah je vstopil sel, ki je oznanil, da je Rozamundino skrivališče najdeno. Vzprejeta je bila kot novica v samostan devic svetega Križa v Via Dolorosa.

»Sedaj pa mi še manj ugaja,« je nadaljeval Balian, »kajti dotakniti se je, bi bilo bogomržno.«

Tedaj je vstal drug poveljnik — eden tiste stranke, ki je bila za mir — ter dokazoval, da zdaj pač ni čas biti tankovestnim, ker jih sultan v njihovi stiski sploh poslušati ne bi hotel, dokler mu ne izroče gospice, da jo sodi radi njene krivde. Ker je njegova nečakinja, bi se ji bržkone nič hudega ne zgodilo; pa najsi bo tako ali tako, mnogo boljše je, da se enemu zgodi krivica, ali celo umrje, kakor mnogim.

S takimi in enakimi besedami jih je izvečine pregovoril, tako da so se konečno vzdignili in podali proti samostanu svetega Križa, kjer je patrijarh zahteval, da jih puste vstopiti, kar mu seve ni bilo mogoče zavriniti. Prednica jih je sprejela in vprašala, česa žele.

»Hči,« je rekel patrijarh, »v tvojem varstvu je neka gospica po imenu Rozamunda D' Arcy, s katero želim govoriti. Kje je?«

»Novica Rozamunda,« je odgovorila opatinja, »moli pred svetim oltarjem v kapeli.«

Pri tej priči je eden zamrmral: »Pod svetim varstvom je,« a patrijarh je nadaljeval:

»Povej nam, hči, ali moli sama?«

»Neki vitez jo čuva pri molitvi,« se je glasil odgovor.

»O! Sem si mislil, da nas prehitil. Tudi je disciplina pri vas bolj ohlapna, če dovoljete, da udirajo vitezi v vašo kapelo. Ali pelji nas tja.«

»Z ozirom na nevarne čase in gospico bodi,« je odgovorila opatinja.

Kmalu potem so bili v veliki, mračni kapeli, kjer so dan in noč gorele svetilke. Tam pri oltarju je klečala ženska v obleki novic, ki se je z rokami oklepala oltarja. Pred ograjo pa je klečal vitez Wulf nepremično kakor kip ob nagrobnem spomeniku. Začuvši jih, je vstal, se ozrl in izdrl svoj veliki meč.

»Vtakni meč nazaj v nožnico,« je ukazal Heraklij.

»Ko sem postal vitez,« je odgovoril Wulf, »sem prisegel, da bom varoval nedolžne pred škodo in božje oltarje pred oskrunjenjem. Radi tega ne vtaknem meča v nožnico.«

»Nanj se ni treba ozirati,« je rekel eden iz družbe in Heraklij je nagovoril Rozamundo:

»Hči,« je zavpil, »polni tuge te pridemo prosit, da se žrtvuješ za ljudstvo, kot se je naš Gospod zanj žrtvoval. Sa-

ladin zahteva tebe kot begunko in so-rodnico in dokler te mu ne izročimo, se noče pogajati z nami glede rešitve svetega mesta. Radi tega te prosimo, pojdi tja.«

Na te besede je Rozamunda vstala in rekla opirajoč se z roko na oltar:

»Sama sem se podala v nevarnost in nekdo je dal svoje življenje, da se rešim iz moslemskih rok. Radi tega se ne morem vrniti k njim nazaj.«

»Tedaj te moramo zgrabiti, kajti naša stiska je velika,« odgovori patrijarh mrko.

»Kaj!« je rekla. »Ti, patrijarh tega svetega mesta, me hočeš s silo odpeljati od Najsvetejšega. Od tukaj so na povelje nepravičnega sodnika vlekli našega Izveličarja v smrt in kmalu nato je bil Jeruzalem vzet z mečem. Ali hočete tudi mene vleči od kraja, ki so ga Njegove noge posvetile in me celo v tem oblačilu žrtvovati sovražnikom, ki mi znabiti ukažejo voliti med smrtjo in koranom? Če se to zgodi, vas zagotavljam, da bo vaša žrtev zaman, da bodo vaše ulice vse rdeče od krvi tistih, ki so me vlekli iz tega svetišča.«

Nato so se začeli posvetovati; večina pa jih je izjavila, da jo morajo izročiti Saladinu.

»Pojdi prostovoljno, prosim te,« je rekel patrijarh, »ker te ne bi radi s silo primorali.«

»Le s silo me boste mogli odpeljati,« je odgovorila Rozamunda.

Tedaj se je oglasila opatinja.

»Gospodje, ali hočete v resnici to izvršiti? Potem vam povem, da se brez kazni ne bo zgodilo. S to gospico rečem i jaz, da boste poplašali to dejanje s svojo krvjo, znabiti tudi s krvjo nas vseh. Spomnite se na moje besede, ko zajamejo Saraceni mesto in bodo klali vaše otroke.«

»Odvezujem vas tega greha,« je zavpil patrijarh, »če je sploh greh.«

»Daj odvezo samemu sebi,« mu je Wulf prestrigel besedo, »pa vedi, samo eden sem, a imam nekaj moči in izurjenosti. Ako poskusi kdo le dotakniti se novice Rozamunde z namenom, da bi jo odpeljal kot Saladinovo žrtev, predno jaz umrjem, jih je mnogo med vami, ki so danes zadnjikrat videli solnce.«

»In pridejali tako umor bogoskranstvu!« se je Rozamunda oglasila. »Gospodje! Pomislite, kaj storite — pa pomnite, da storite vse to zaman. Saladin vam ni obljubil drugega, nego da se hoče pogajati z vami, ako mu mene izročite; saj s tem še niste nič dosegli. Imejte usmiljenje z menoj, pojdite svojo pot, izid vsega pa prepustite božji roki.«

»Res je,« je vzkliknil nekdo; »Saladin ni dal nobene obljube.«

Tedaj je stopil prednje mestni poveljnik, ki je prišel za njimi v kapelo in je stoječ v ozadju slišal vse, kar se je zgodilo, ter rekel:

»Gospod patrijarh, pustite vso stvar; to nam ne more prinesti nič do-

brega. Ta oltar je najsvetejše in najslavitejše svetišče v celem Jeruzalemu. Ali se hočete drzniti siloma odpeljati od njega devo, koje edini greh je ta, da je kot kristjana pobegnila Saracenom, ki so jo ukradli z njene domačije? Ali se morete drzniti izročiti jo njim in gotovi smrti, ki jo tam čaka? To bi bil pač čin strahopetcev in bi nam prinesel osodo bojazljivcev. Gospod Wulf, vtakni meč v nožnico, pa bodi brez strahu. Če je v Jeruzalemu kaj varnosti, je tvoja gospica na varnem. Opatinja, prosim, odpeljite jo v njeno celico.«

In odšli so vsi, le Wulf je ostal pa opatinja, ki je stopila k Rozamundi, jo objela rekoč, da je nevarnost za nekaj časa odstranjena in da naj se poda k počitku.

»Pojdem, mati,« je odgovorila Rozamunda in ihtela, »ali pa sem prav storila? Ali ne bi bilo prav, če bi se izročila Saladinovi jezi, če je toliko življenj s tem morda rešenih? Znabiti pozabi na svojo prisego in prizanese mojemu življenju, dasi bi potem nikdar več ne mogla pobegniti, dokler je kak grad v Balbeku in kak zastražen harem v Damasku. In kaj težko je posloviti se od vseh, ki jih človek tako ljubi,« in ozrla se je proti Wulfu, ki je stal oddaleč.

»Res je,« je odgovorila opatinja, »težko je, saj me redovnice to najbolj vemo. Ali, hči, te bridke izbere ti niso še usilili. Kedar pa Saladin izjavi, da

prizanesse vsem ljudem v mestu, če mu izroče tebe, potem moraš sama razsoditi.«

»Da,« je ponavljala Rozamunda, »potem pa sama razsodim.«

* * *

Obleganje se je nadaljevalo, in grozota ga je spremljala. Metalni stroji so neprestano sipali kamenje, puščice so padale tako nagosto, da nikdo ni mogel stati na zidovju. Na tisoče konjenikov je krožilo okrog vrat sv. Štefana, stroji pa so obsipali mesto z ognjem in strelo, saracenski vojaki pa so rili pod zunanjimi utrdбами in ozidjem. Branivci niso mogli napasti oblegovalcev, ker so ti imeli preveč konjice, se niso mogli pokazati, sicer jih je rušila ploha puščic, in niso mogli zamašiti vrzeli v ozidju. Dan za dnevom je postajal obup večji. V vsaki ulici si srečal procesije, ki so prosile rešitve.

Mestni poveljnik je sklical viteze na posvetovanje ter jim naznanil, da je Jeruzalem izgubljen.

»Potem,« je rekel eden izmed poveljnikov, »udarimo na sovražnika in umrimo v boju!«

»Da,« je pristavil Heraklij, »pa pustimo otroke in ženske smrti in sramoti, ker ni nobenega upanja na rešitev, je taka predaja boljša.«

»Ne,« je odgovoril Balian, »mi se ne podamo. Dokler je Bog z nami, toliko časa imamo upanje.«

»Bil je z nami tudi na dan hatinske bitke, pa je pripustil, da se je zgodila tolika nesreča,« je rekel Heraklij, in posvetovanja je bilo konec, ne da bi se kaj sklenilo.

Tisti popoldan je poslal Balian še enkrat poslanca k Saladinu in ga prosil, da prizanese mestu.

Saladin ga je peljal k šotorovim vratam ter mu pokazal na rмене praporje, ki so vihrali ponekod na ozidju in na enega, ki se je pravkar pojavil na vrzeli sami.

»Čemu bi prizanašal, ko je zmaga že moja,« je vprašal; »kaj pa sem prisegel, da razdenem? Ko sem vam ponudil milost, še slišati niste hoteli o tem. Zakaj jo hočete zdaj imeti?«

Na to mu je odgovoril Balian in njegove besede bodo na veke zvene le v zgodovini:

»Zbok tega, sultan. Ako moramo umreti, umro z nami ženske in otroci, da jih obvarujemo sužnosti. Zažgali bomo mesto, zmeli sveto skalo v prah in razdejali mošejo el Aksa in druge svete kraje, da ne bo ostalo drugega od njih nego kup razvalin. Porezali bomo vratove pettisočem prerokovih vernikov, ki so v naši oblasti, potem pa se zberemo vsi izmed nas, ki še moremo nositi orožje, naredimo izpad in se borimo toliko časa, da sleherni ne pade. Tako mislim, te bo Jeruzalem kaj drago veljal.«

Sultan ga je strme poslušal in si pulil brado.

»Osemdesettisoč življenj,« je zamrmral; »osemdesettisoč življenj, ne vštrevši moje vojake, ki jih pomore in ki padejo. Velikansko klanje — in mesto razdejavano na veke. O, ali je to klanje, ki sem sanjal nekdanj o njem?«

Tedaj je Saladin sedel, nagnil glavo na prsi in nekaj časa razmišljal.

Triindvajseto poglavje.

Blažena Rozamunda.

Godvin je izza tistega dne, ko je govoril s Saladinom, polagoma okreval in z zdravjem se mu je vrnila tudi zmožnost premissljevati svoje življenje. Rozamunda je bila zanj izgubljena, Masuda je bila mrtva in včasih si je zaželel, da bi bil tudi on mrtev. Zakaj bi si želel življenja, ki je bilo tako polno tuge, borbe in prelivanja krvi? Ali naj se vrne nazaj na Angleško, da živi tam na svojih posestvih pa čaka starosti in smrti? Taka bodočnost bi mnogim ugajala, ni pa bila vseč Godvinu, ki je čutil, da mu življenje ni bilo v ta namen dano in da so veliki cilji namen njegovega življenja.

Tako je razmišljal, ko stopi v šotor sivolasi škof Egbert, ki ga je pozdravil, ter ga vpraša:

»Kaj pa ti je, sin moj?«

»Ali bi rad slišal?« je dejal Godvin.

»Mar nisem tvoj izpovednik, ki imam nekaj pravice poznati tvoje skrivnosti?« odgovori prijazni starček.

Godvin mu je pojasnoval, kako si je še kot deček skrivaj želel, da bi bil duhovnik, pa mu je stari stangatski priyor svetoval, da je premlad o tem že v teh letih sklepati. Kako ga je v mladeniški dobi navdala ljubezen do Rozamunde in da ne misli več na mladostne sanje. Povedal mu je tudi o slovesnih obljubah, ki sta jih prisegla z Wulfom ob poviteženju in kako je polagoma doznal, da Rozamunda ne ljubi njega. Naposled mu je začel praviti tudi o Masudi; ker pa je Egbert njo izpovedal, mu je bila njena zgodba že znana.

Škof je molče poslušal.

»In zdaj?« ga škof vpraša pozorno.

»Zdaj? Ne vem. A dozdeva se mi, da slišim, kako stopam po samostanskih hodnikih in da čujem svoj glas, ki se vzdiguje pred oltarjem v molitvi.«

»Premlad si še, da bi tako govoril, in dasi je Rozamunda izgubljena za te in Masuda mrtva, vendar za te še ni življenje mrtvo med svetom.«

Godvin je zmajal z glavo.

»Še vedno cveto viteški redovi, ki se lahko v njih visoko povzdigneš,« nadaljuje škof.

»Templarski in malteški sta zrušena,« odvrne Godvin. Opazoval sem jih tudi v Jeruzalemu in na bojnem polju, a niso mi všeč. Če izpremene svoje navade ali če me bodo potrebovali za boj proti nevernikom, se jim lahko pridru-

žim, kadar pride sila. Ali nasvetuj mi — kaj naj storim sedaj?»

»Sin moj,« je rekel stari škof in obraz se mu je razjasnil, »če te Bog kliče, pojdi za Njim. Pokažem ti pot.«

»Res? pojdem,« odgovori Godvin mirno. »Pojdem in če me križ iznova ne pokliče na vojsko, bom skušal porabiti življenje, kolikor mi je še danega, da služim Njemu in svojim bližnjim. Dozdeva se mi namreč, oče, da sem bil za to rojen.«

Teden dni pozneje je po pouku in svetih vajah škof Egbert posvetil Godvina za svečenika v tistem samostanu; nedaleč tam pa so neverniki, pijani zmage nad križem vpili, da je Allah velik in Mohamed njegov edini prerok.

Saladin je v šotoru vzdignil glavo in pogledal Baliana.

»Povej mi,« je rekel, »kaj pa je z balbeško princezinjo, ki ji pravite gospica Rozamunda D' Arcy? Povedal sem vam že, da ne govorim prej o predaji Jeruzalema, dokler je ne izročite meni, da jo sodim. Pa nikjer je ne vidim.«

»Sultan,« odgovori Balian, »našli smo gospico v samostanu svetega Križa v oblačilih novice ondotnega reda. Dobila je zavetje pred oltarjem, ki nam je najsvetejši in neoskrunljiv, sama pa ni hotela z nami.«

Saladin se je zasmel.

»Ali ne morejo vsi vaši vojščaki zvleči ene device od oltarskega kamena? Razen seveda, če ni stal veliki vi-

tez Wulf z mečem v roki pred njim,« je pristavil.

»Stal je,« a on nas ni oviral, dasi bi bil prav gotovo nekaj izmed nas pobil. Ali če bi se kaj takega zgodilo, bi božje maščevanje gotovo zadelo nas in naše mesto.«

»Kaj pa Saladinovo maščevanje?«

»Dasi smo v smrtni stiski, se vendar bolj bojimo Boga nego Saladina.«

»Dobro, gospod Balian, a Saladin utegne biti meč v božji roki.«

»Poslušaj me. Naj pride princeznja, moja nečakinja, k meni in me prosí za to, pa mislim, da vam bom stavil pogoje, za katere ste mi lahko hvaležni.«

»Potem se moramo drzniti storiti veliki greh in jo s silo odvesti,« odgovori Balian žalostno, »a prej bo treba usmrčiti viteza Wulfa, ki je ne bo pustil odtod, dokler bo iskrica življenja v njem.«

»Ne, gospod Balian, za to bi mi pa bilo kaj žal; tega pa tudi ne dovolim, kajti on je mož po mojem srcu, dasi kristjan. Topot sem dejal: »Naj pride semkaj«, in ne »Pripeljite jo«. Da, pride naj iz proste volje, da mi da odgovor za svoj greh; ali ve naj pa, da ji ničesar ne obljubljam, dasi sem ji nekoč veliko obetal in vselej držal svojo besedo. Prisegel sem ji, da ji ne usilim nobenega moža, da je ne prisilimo, da bi izpremenila vero. Sedaj pa prekličem prisego in če pride semkaj, pride kot ubegla krščanska suž-

nja, ki ji dam na izbero le dvoje: ali izlamska vera ali sramotna smrt.«

»Katera blagorodna gospica pa sprejme take pogoje?« vpraša Balian prestrašen. »Mislim, da raje umre po naši roki nego ob vašem rablju, ker ona se nikdar ne odpove svoji veri.«

»S tem pa vrže v pogubo osemdesettisoč drugih kristjanov, ki jo morajo spremljati v smrt,« reče Saladin resnobno. »Vedi, gospod Balian, prisegam pred Alahom in poslednjič, če moja nečakinja Rozamunda ne pride iz proste volje, ne prisiljena po nikomur, bom Jeruzalem naskočil in razrušil.«

»Usoda svetega mesta in vseh njegovih prebivalcev je tedaj odvisna od plemenitost ene same ženske?« je jeceljal Balian.

»Tako je, od plemenitosti ene same ženske, kakor mi je bilo povedano v sanjah. Če je dovolj plemenita, je še mogoče Jeruzalem rešiti. Če pa je nizkotnejša nego sem si jo mislil in kar je prav lahko mogoče, potem je mesto izgubljeno ž njo vred. Druzega nimam povedati, le z vami naj jezdijo moji odposlanci s pismom, ki naj ga lastno-ročno izroče moji nečakinji princezinji balbeški. Lahko se vrne ž njimi k meni ali pa ostane, kjer je; a tedaj bom vedel, da sem videl le lažnjivo prikažen miru in usmiljenja ter bom nadaljeval to vojsko ter jo končal s krvjo.«

Tekom ene ure je odjezdil Balian nazaj v mesto, ž njim pa Saladinovi

odposlanci s pismom, ki so ga imeli izročiti Rozamundi.

Bila je noč in redovnice svetega Križa so klečale v razsvitljeni kapeli in prepevale Miserere. Smrt in nečast sta jih čakali; iz dna srca jim je prihajalo petje in prosile so Boga in usmiljeno Mater božjo, da prizanese njim in stanovnikom svetega mesta, kjer je i On živel in trpel. Vedele so, da je konec blizu, da se je zidovje treslo, da so bili branilci utrujeni in da ne bo dolgo, ko se vsujejo divji Saladinovi vojaki po ozkih ulicah.

Žalostinke so bile končane; opatinja je vstala in nagovorila svoje sestre. Pogumno se je kazala, a glas se ji je tresel.

»Hčere moje v Gospodu,« je rekla, »usodna ura nam trka na vrata in osrčiti se moramo, da jo junaško pretrpimo. Če bodo mestni poveljniki držali svojo besedo, nam pošljejo nekaj ljudi, ki nas obglavijo; tako srečno dosežemo nebeško slavo in se na veke združimo z Gospodom. Lahko pa se nameri, da nas pozabijo, ko nas je majhna peščica med osemdesettisoč dušami. Zna biti jim tudi opešajo roke ali padejo sami, predno dospo do te hiše — kaj pa nam je tedaj storiti, hčere moje?«

Nekatere sestre so ihtele, druge pa so molčale. Samo Rozamunda se je vzravnala visoko pokonci in pogumno izpregovorila.

»Mati moja,« je rekla, »šele pred kratkim sem prišla med vas, novinka

sem med vami, a videla sem klanje pri Hatinu in dobro vem, kaj čaka krščanske ženske in otroke pri nevernikih. Radi tega prosim dovoljenja, da povem, kar mi je na srcu.«

»Govori,« je rekla opatinja.

»Sledeč je moj nasvet,« je nadaljevala Rozamunda, »kratek je in jasen. Kakor hitro udero Saraceni v mesto, zažgimo ta samostan, pa pokleknimo in umrimo v molitvi.«

Opatinja pa se je žalostno nasmejala in odvrnila:

»Izboren svet, kakor sega iz visokorojenih ust, drugačnega si nisem nadejala. Toda ne moremo ga sprejeti, kajti samomor je smrtni greh.«

»Jaz vidim malo razločka,« je rekla Rozamunda, »če zgorimo v plamenih ali pa damo vratove pod meče svojih prijateljev.«

Nato se je opatinja iznova oglasila:

»Kadar bo konec blizu, vzemite je klo v roke in vstopite se v branilno vrsto svetega mesta, upam, da tako neomadeževane odidemo kot nebeške neveste.«

Redovnice so po vrsti pred svojo prednico obljubile, da ji bodo pokorne, opatinja pa jih je zagotovila, da jih sama popelje na to strahovito pot bolečin in ran. Položile so svoje roke na oltar in prisegle Bogu zvestobo do smrti. Nato so pokleknile in zapele Te Deum!

Začulo pa se je med tem glasno trkanje na vrata kapelice. Planile so pokonci, vpijoč:

»Saraceni so tukaj! Dajte nam nože! Dajte nam nože!«

Rozamunda je izdrla bodalce iz nožnice.

»Počakajte,« zakliče opatinja. »Znabiti pa so prijatelji, ne sovražniki. Sestra Romana, pojdi k vratom in poglej, kdo je!«

Postarna sestra je omahujočih korakov prišla do težkih vrat, je odprla lino in vprašala s tresočim glasom:

»Kdo pa trka?« Redovnice pa so zadrževale sapo in napenjale ušesa, da bi vjele odgovor.

Zdajci so jim zazveneli na ušesa zvonki glasovi, ki so čudno tiho odmevali po grobnici podobni cerkvi.

»Jaz sem kraljica Sibila, pa moje dvornice.«

»In kaj želiš pri nas, kraljica? Zaveš se?«

»Ne; seboj imam Saladinove odposlance, ki bi radi govorili z gospico Rozamundo D'Arcy, ki je med vami.«

Pri teh besedah je pohitela Rozamunda h oltarju in obstala tam, še vedno držeč golo bodalo v roki.

»Nič se naj ne boji.« je nadaljeval zvonki glas, »kajti proti njeni volji se ji nič žalega ne zgodi. Odpri nam, presvetla opatinja, prosimo te v imenu Kristusovem.«

Tedaj je rekla opatinja: »Sprejmi mo kraljico z dostojanstvom.« Namignila je redovnicam zasesti svoje določene prostore, sama pa je sedla na stol

sredi njih, pri oltarju za njo je stala Rozamunda.

Vrata so se odprla in skozi nje se je vsul čuden izprevod. Prva je prišla lepa kraljica z znaki kraljevske časti, a črn pajčolan na glavi. Za njo njene dvornice, dvanajst jih je bilo, tresoč se od strahu, pa sijajno oblečene; za temi pa trije resnobni Saraceni s turbani na glavi, v oklepah in s scimitarji ob strani. Njim je sledil izprevod žensk, izvečina oblečenih v žalno obleko, ki so vodile prestrašene otroke za roko, žene, sestre in vdove plemenitašev, vitezov in meščanov jeruzalemskega mesta. Na koncu izprevoda je stopalo kakih sto častnikov in vojakov, med njimi Wulf, z Balianom na čelu in patrijarhom Heraklijem v sijajni opravi in v spremstvu duhovnikov.

Pri vstopu kraljice so opatinja in sestre vstale ter se ji poklonile, ena pa ji je ponudila prestol, ki je bil pripravljen za škofa, kedar je prišel na vizitacijo. A ona ga je odklonila.

»Ne,« je rekla, »ne žalite me s takim častnim sedežem, ko prihajam kot ponižna prosilka in hočem moliti na kolenih.«

In pokleknila je z vsemi svojimi dvornicami in ostalimi ženskami na mramornata tla; začudeni so zrli Saraceni nanjo, vitezi in plemenitaši pa so se gnetli zadaj.

»Kaj ti moremo dati, kraljica,« je vprašala opatinja, »drugega nimamo

kot svoja srca, svojo čast pa svoje življenje?»

»O!«, je odgovorila kraljica. »Žal mi je, da moram povedati! Prihajam vas prosit za življenje ene izmed vas.«

»In katere, kraljica?«

Sibila je vzdignila glavo in z iztegnjeno roko pokazala na Rozamundo, ki je stala nad vsemi pri oltarju.

Rozamunda je za trenotek prebledela, nato pa se je oglasila s krepkim glasom: »Povej, kraljica, kakšno korist ti more dati moje življenje in kdo bi ga rad imel?«

Trikrat je skušala Sibila izpregovoriti, a zaman; naposled je zamrmrala:

»Ne morem. Dajte, da ji odposlanci izroče pismo, če je zmožna njih jezika, da ga prebere.«

»Sem,« je odgovorila Rozamunda in eden saracenskih emirjev je izvlekel zvitek, ga pritisnil na čelo, nato pa ga je dal opatinji, ki ga je izročila Rozamundi. Z bodalcem je prerezala svilnato vrvico, ga odprla in ga brala z vedno istim mirnim glasom, prevajajoč ga med čitanjem:

»V imenu Alahovem, vseusmiljenem, svoji nečakinji, bivši balbeški princezinji Rozamundi D'Arcy, zdaj begunki, skrivajoči se v nekem frankovskem samostanu v mestu el Kuds Eššerif, v svetem jeruzalemskem mestu!

Nečakinja! Vse obljube, ki sem ti jih dal, sem izpolnil in še več, ko sem radi tebe prazanesel življenju tvojih bratrancev, vitezov dvojčkov. A ti si me

poplačala z nehvaležnostjo in zvižnostjo, prav po navadi pripadnikov tvoje krive vere, ter si zbežala od mene. Obljubil sem ti tudi ponovno, da je smrt tvoj delež, če poizkusiš kaj tacega. Vsled tega nisi več balbeška princezinja, ampak samo ubegla krščanska sužnja in kot taka zapadla smrti, kadar te doseže moj meč.

Moja prikazen, ki me je nagnila, da sem te pripeljal iz Angleške na Jutrovo, ti je dobro znana. Ponovi si jo v srcu, predno odgovoriš. In v tej prikazni mi je bilo povedano, da boš s svojo plemenitostjo rešila veliko življenj. Zahteval sem, da te pripeljejo nazaj k meni, a poziv so mi zavrnilo — zakaj, je brez pomena. Sedaj pa doznavam vzrok — da je bilo tako usojeno. Nič več ne zahtevam, da bi pri tem uporabljali silo. Zahtevam, da prideš iz svoje proste volje, da prejmeš bridko in sramotno plačilo za svoj greh. Ako pa želiš, pa ostani iz svoje proste volje, kjer si, in potem bodo ravnali s teboj, kakor Allah razsodi.

Ti odločiš to-le: ako prideš in me prosiš, da prizanesem Jeruzalemu in njegovim prebivalcem, sem pripravljen vpoštevati prošnjo. Ako ne boš hotela priti, dam vsakogar umoriti, izvzemši take ženske in otroke, ki se jih lahko obdrži kot sužnje. Zatorej se hitro odloči, nečakinja, ali si pripravljena vrniti se z mojimi odposlanci ali pa ostaneš tam, kjer te najdejo.

Jusuf Salah-ed-din.«

Rozamunda je prebrala do konca in pismo ji je padlo iz rok na mramornata tla. Tedaj se je oglasila kraljica in rekla:

»Gospica, prosimo te take žrtve v imenu vseh teh in ostalih v mestu,« in pokazala je na ženske in otroke.

»In moje življenje?« je rekla Rozamunda zamišljeno. »To je vse, kar imam.« In oči so ji plavale proti strani v cerkvi, kjer je stala vitka Wulfova postava.

»Znabiti bo Saladin usmiljen,« je rekla kraljica.

»Kako naj bi bil usmiljen,« odgovori Rozamunda, »ko me je vedno svāril, da moram umreti, če mu pobegnem ter me zopet vjame? Ne, on mi da na izbero Izlam ali smrt.«

»Ako pa ostaneš tukaj, moraš umreti od vojakov ali pa v najboljšem slučaju pasti v njihove roke. Gospica! Tvoje življenje je samo eno življenje, a ž njim lahko odkupiš življenje osemdeset tisoč duš.«

»Ali je to tako gotovo?« vpraša Rozamunda. »Sultan ni ničesar obljubil, pravi le, če ga jaz prosim, da prizanese Jeruzalemu in njegovim prebivalcem, da hoče mojo prošnjo upoštevati.«

»Ali — ali,« je nadaljevala kraljica, »sultan tudi izjavlja, da gotovo razdene Jeruzalem in pomori vse, ako ne prideš; gospodu Balianu pa je rekel, če se mu izročiš, dovoli on pogoje, ki jih bomo lahko sprejeli. Z ozirom na vse to te prosimo, da daš svoje življe-

nje, da rešiš življenje tisočev drugih. Ako pa za nas umrješ, ti bo v veliko čast in tvoje ime se bo po celem krščanstvu častilo kot ime svetnice in mučenice. Ne zavrzi naše prošnje, pokaži, da si zares velika, da greš junaško smrti nasproti in si s tem pridobiš blagoslov milijonov ter si zagotoviš prostor v nebesih, blizu Njega, ki je tudi umrl za ljudi. Še ve jo prosite, sestre, še ve jo prosite!«

Pri teh besedah so se vrgle ženske in otroci na kolena pred njo in jo v solzah in ihteč prosile, da bi dala zanje svoje življenje. Rozamunda se je ozrla po njih, se nasmejala ter rekla z zvonkim glasom:

»Kaj pa praviš ti, moj bratranec in zaročenec, gospod Wulf D'Arcy? Stopi sem in daj mi svet v tej zadregi.«

Nato se približa sivooki, od boja utrujeni Wulf, obstoji pri oltarjevi ograji in jo pozdravi.

»Slišal si vse,« je rekla Rozamunda. »In tvoj svet? Ali bi hotel, da umrjem?«

»O!« odgovori s hripavim glasom. »Težko je govoriti. Ali njih je veliko — ti pa si samo ena!«

Množice so šumno pozdravile te besede. Znano je bilo mnogim, da Wulf iz vsega srca ljubi svojo izvoljenko in da se je šele pred malo dnevi postavil tja, da jo brani do zadnjega dihljeja proti vsakomur, ki bi se jo drznil izročiti Saladinu.

Tedaj se je Rozamunda glasno nasmejala in čudno je odmeval nežni glas njenega smeha po onem svečanem prostoru in ob tej slovesni uri.

»O, Wulf!« je rekla. »Wulf mora vedno govoriti resnico, četudi je še tako kruta. Kraljica in vsi vi nespametni ljudje, jaz sem le izkušala vašo naravo. Ali ste sploh mogli misliti, da sem tako podla, da se bom branila dati to borno svoje življenje, če je toliko tisočev življenj odvisno od tega? Ne, ne!« Pri teh besedah je Rozamunda vtaknila bodalo, ki ga je držala ves čas v roki, v nožnico, pobrala pismo, se dotaknila ž njim čela v znamenje pokorščine in rekla odposlancem v arab-skem jeziku:

»Sužnja sem Saladinova. Majhen prah sem pod njegovimi nogami. Vedite, emirji, da izjavljam vpričo vseh tukaj zbranih, iz svoje lastne volje, jaz, Rozamunda D'Arcy, bivša balbeška princezinja, da grem z vami v sultanov tabor ter ga prosim tam, da prizanese prebivalcem jeruzalemskega mesta; jaz pa sprejemem kazen za svoj beg, kakor bo razsodil moj kraljevi stric. Le eno prošnjo imam, če ga je volja, da mi jo izpolni — da prineso moje truplo nazaj v Jeruzalem, da ga pokopljejo pred tem oltarjem, kjer se prostovoljno odpovedujem življenju. Emirji, pripravljena sem.«

Odposlanci so se ji priklonili in zahvalne molitve so donele po kapeli. Ko je stopila Rozamunda k oltarju, jo

je kraljica objela in poljubila, plemeni-
taši in vitezi, ženske in otroci pa so pri-
tiskali svoje ustnice na njene roke, na
rob njenega belega oblačila, venomer jo
nazivljajoč svetnico in rešiteljico.

»Doslej še nisem ne svetnica, ne
rešiteljica, upam pa, da se vam vaše
želje izpolnijo. Pojdimo.«

»Tako je,« je dostavil Wulf in sto-
pil poleg nje, »pojdimo.«

Rozamunda se je zganila ob teh
besedah in tudi vsi ostali so ostrmeli.

»Poslušajte, kraljica, emirji, ljud-
je,« je nadaljeval. »Sorodnik sem te
gospice in njen zaročenec; kot vitez
sem ji prisegel služiti do zadnjega dih-
ljeja. Ako je ona kriva kake krivde
proti Saladinu, sem jaz še bolj kriv in
tudi mene naj zadene njegovo mašče-
vanje. Pojdimo.«

»Wulf, Wulf,« je rekla. »Tako ne
sme biti. Eno življenje zahtevajo — ne
obeh.«

»Gospica, če sva dva, bo zadoščenje
večje in Saladin bo še bolj usmiljen.
Ne, ne prepoveduj mi. Živel sem zate
in zate umrjem.«

»O Wulf!« je vzkriknila Rozamun-
da. »Ti mi greniš moje zasluženje.«

Nato pa ji je zašepetal na uho:
»Draga Rozamunda, ne brani mi tega,
sicer me tiraš v blaznost, ko brez tebe
ne morem živeti.«

Rozamunda mu je vsa v solzah od-
govorila: »Premočen si zame. Zgodi se
božja volja!«

Pa tudi drugi ga niso skušali ustavljati.

Rozamunda je prišedši do opatinje hotela poklekniti pred njo, a opatinja poklekne pred njo in jo poljubi. Tudi ostale sestre so jo poljubile v slovo. Nato so pripeljali duhovnika, pobožnega moža.

Temu sta se pred oltarjem izpovedala svojih grehov, najprvo Rozamunda, za njo pa Wulf, ter prejela odvezo in sveti zakrament v tisti obliki, kakor so ga dajali umirajočim. Izvzemši emirjev so vsi drugi navzoči klečali in molili za nju.

Slovesni obred je bil pri koncu. Ostali so in v spremstvu dveh emirjev — tretji je namreč že poprej hitel v spremstvu k Saladinu, da ga obvesti — so odšli kraljica, njene redovnice in vsi ostali iz cerkve in skozi samostanske prostore v ozko Ulico Gorja. Tukaj je prijel Wulf Rozamundo za roko in jo vodil, kot vodi brat sestro k poroki. Prijazno je sijal mesec, svitlo kakor dan. Glas o tej čudni zgodbi se je bil bliskoma raznesel po mestu in ozke ulice so bile natlačeno polne gledalcev, ki so stali tudi pri vseh oknih, po vseh strehah.

»Gospica Rozamunda!« so klicali. »Blažena Rozamunda, ki gre v mučeniško smrt, da nas reši. Čista Rozamunda in njen vrli vitez Wulf!« In trgali so cvetlice in zelenje iz vrtov in jima posipali ž njimi pot.

Z nagnjeno glavo in vedrim oblič-

jem sta stopala po dolgih, vijočih se ulicah, spremljana od množice, vojaki so jima delali pot, in ženske so vzdigovale svoje otroke, da so se mogli dotakniti Rozamundinega oblačila in da so ji videli v obraz. Dospeli so do mestnih vrat in sprevod se je ustavil. Tedaj je gospod Balian iz Ibelina spregovoril:

»Gospica, v imenu jeruzalemskega ljudstva in vsega krščanstva ti dajem čast in hvalo, in tudi tebi, Wulf d'Arcy, najvrlejšemu in najzvestejšemu vseh vitezov.«

Približal se jima je tudi škof v spremstvu duhovnikov, ki so prepevali, ter ju slovesno blagoslovil.

»Ne slavite, ne zahvaljujte naju, marveč molite za naju,« odgovori Rozamunda, »da doseževa namen, ki mu z veseljem darujeva življenje; po najini smrti pa molite za mir in pokoj najinih grešnih duš. Ako pa ne bi imela uspeha, kar se prav lahko zgodi, tedaj se le spominjajte naju, da sva storila, kar je bila nama sveta dolžnost. Strašna tuga je prišla nad to deželo in Kristusov križ je obdan od sramote. Ali iznova se zasveti in potem bodo ljudje na veke pripogibali pred njim kolena. O da bi živeli! Da bi se rešili! To je poslednja prošnja, združena z željo, da bi se videli zopet v nebesih, ko naposled umrjete i vi! Sedaj pa: z Bogom!«

Odšla sta skozi vrata sama, množica pa je jokala ob Saladinovem taboru.

Rozamundi so ponudili nosilnico, a jo je odklonila. Stopali so peš po griču vkreber in dospeli do velikega štirioglatega odprtega prostora sredi tabora na Oljski gori, onstran sivega drevja getzemanskega vrta. Tamkaj jih je pričakoval Saladin v velikem blesku, okrog njega pa so stali tisoči in tisoči njegovih vojakov, ki so jih molče gledali.

Dospevši pred sultana sta pokleknila pred njim; Rozamunda v snežnobeli obleki redovnice-novice, Wulf pa z razbitim oklepom.

Štiriindvajseto poglavje.

Dokončano.

Saladin se je ozrl vanje brez pozdrava rekoč:

»Ženska, moje poročilo si prejela. Dobro veš, da ti je dostojanstvo vzeto in da so ž njim ugasnile vse obljube. Veš pa tudi, da prihajaš sem, da umrješ smrt verolomnih žensk. Je-li tako?«

»Znano mi je vse to, veliki Salah-ed-din,« odgovori Rozamunda.

»Povej mi tedaj, ali prihajaš iz svoje proste volje, neprisiljena, in zakaj kleči poleg tebe vitez gospod Wulf, ki sem mu prizanesel življenje?«

»Prihajam prav iz svoje lastne volje, kakor ti potrdijo tvoji emirji. Mój sorodnik pa naj odgovori sam.«

»Sultan,« je rekel Wulf, »prišel sem z gospico Rozamundo kot sorodnik in obdolženec, kajti njen greh proti tebi je tudi moj greh. Njena usoda je moja usoda.«

»Proti tebi nimam ničesar, saj sem ti že odpustil. Zato si moraš že izbrati svojo lastno pot.«

»Brez dvoma,« odgovori Wulf; »ker sem edini kristjan med mnogoštevilnimi prerokovimi sinovi, pač ne bo težko najti prijateljskega scimitarja, ki mi pomaga na tej poti naprej. Prosim pa tvojo dobroto, da bodi njena usoda moja usoda.«

»Kaj!« je rekel Saladin. »Pripravljen si umreti ž njo, dasi si mlad vitez in se ti svet smehlja in vabi v svoje razkošje?«

Wulf se nasmehne.

»Dobro. Kdo pa sem jaz, da bi se postavljaj med norca in njegovo nespamet? Dovoljujem ti to milost. Tvoja usoda bodi njena usoda. Wulf D'Arcy, izpil boš kupo s sužnjo Rozamundo do zadnje in najgrenkejše usedline.«

»Druzega si ne želim,« reče Wulf hladno.

Nato se Saladin ozre na Rozamundo in reče:

»Zakaj si prišla sem, da izzoveš moje maščevanje? Govori!«

»Prišla sem, mogočni vladar, da te prosim za jeruzalemsko ljudstvo, ker mi je bilo rečeno, da si pripravljen poslušati edino glas te svoje sužnje in nikogar drugega. Glej, pred veliko me-

seci si imel prikazen. Trikrat se ti je sanjalo, da bom jaz, tvoja nečakinja, ki me nikdar nisi videl, rešila veliko življenj in ugladila pot do miru. Zbok tega si me odtrgal mojemu domu, provzročil krvavo smrt mojega očeta, kakor jo hočeš zdaj provzročiti njegovi hčeri. Po mnogem trpljenju in velikih nevarnostih sem prišla tebi v roke in obsipal si me z velikimi častmi. Vzlic temu pa sem jaz, ker sem bila kristjana in sita klanja in nasilja nad mojimi rojaki, skušala pobegniti od tebe, dasi si me bil posvaril, da je plačilo za to smrt. In končno se mi je s pomočjo bistrumnosti in žrtvovanja Masude v resnici posrečilo pobegniti. Sedaj se vračam, da prejmem to plačilo; glej, tvoja prikazen je izpolnjena — ali vsaj ti jo lahko izpolniš, če ti Bog navda srce z milostjo in če spoznaš, da sem prišla prav iz svoje lastne volje, da prosim tebe, Salah-ed-edin, da prizaneseš mestu. O gospod, velik si; bodi tudi velik v usmiljenju. Kaj ti bo pomagalo, ko pride i zate sodnji dan, če pridodeneš osemdeset tisoč mrtvih milijonom od tebe pomorjenih in ž njimi novih tisočev svojih lastnih rojakov, kajti bojevniki iz Jeruzalema nočejo umreti nemaščevani? Daj jim življenje, daj jim prostost in pridobi si s tem hvaležnost celega človeštva in odpuščanje pri Bogu, ki je nad nami.«

Tako je govorila Rozamunda, iztegnila roke proti njemu ter umolknila.

»Vse to sem jim že ponudil, a oni so pogoje zavrgli,« odgovori Saladin. »Zakaj bi sedaj sprejemal pogoje, ko so premagani?«

»Mogočni vladar,« je rekla Rozamunda, »ali šteješ ti, ki si sam tako hraber, onim vitezom in vojakom v zlo, ker so se obupno bojevali proti toliki premoči? Ali jih ne bi imenoval bojazljivce, če bi predali mesto, kjer jim je umrl Izveličar, ne da bi darovali vse svoje sile v njegovo obrambo? Utrujena sem! Ne morem več govoriti. Samo še enkrat te najponižnejše na kolenih prosim, da izpregovoriš besedo usmiljenja in ne pripustiš, da bi se tvoje zmagoslavje omadeževalo s krvjo žensk in nedolžnih otrok.«

Rozamunda se je vrgla nato na obraz, prijela z rokami za rob njegovega kraljevskega oblačila in si ga pritislila na čelo.

Tako je ležala tam v mesečini in smrtna tišina je legla na vso ogromno vojsko, ki so čakali iz njegovih ust razsodbe o njeni usodi. Saladin pa je sedel nepremično kot kip ter zrl na kupole in stolpe jeruzalemskega mesta, ki so se videli ostro začrtani ob temnomodrem nebu.

»Vstani,« je dejal naposled, »in vedi, nečakinja, da si igrala svojo vlogo na način, ki je vreden mojega rodu, in da sem jaz, Salah-ed-din, ponosen nate. Vedi tudi, da bom uvaževal tvojo prošnjo kakor ne bi uvaževal nobenega drugega. Sedaj pa se moram posveto-

vati s svojim lastnim srcem in jutri ti jo uslišim — ali zavrnem. Tebi pa, ki te smrt čaka, in vitezu, ki si je izvolil umreti s teboj, dajem po starodavni postavi in običaju na izbero islamstvo in ž njo življenje pa čast.«

»Jo zavračava,« sta odgovorila Rozamunda in Wulf hkrati.

Sultan je nagnil glavo, kakor da ne bi bil pričakoval drugega odgovora in se ozrl kakor da zaukaže rabljem izvršiti svojo dolžnost. Rekel pa je stotniku:

»Odvedi ju; loči ju, pa skrbno straži, dokler ne dobiš povelja. S svojim življenjem si odgovoren zanju. Daj jima jesti in piti in ne pripusti, da bi se jima kaj žalega zgodilo.«

Stotnik se je priklonil in se približal s svojo stotnijo vojakov. Ko sta se pripravljala, da bi odšla ž njimi, je Rozamunda vprašala:

»Bodi tako dober pa mi povej, kaj je z mojo prijateljico Masudo.«

»Umrla je zate; išči jo onstran groba,« odgovori Saladin; Rozamunda pa si je zakrila obraz z rokami in vzdihnila.

»Kaj pa z mojim bratom Godvonom?« vzklikne Wulf; a na svoje vprašanje ne dobi odgovora.

Rozamunda se zgrudi Wulfu na prsi. In vpričo neštevilne vojske sta se poljubila v slovo. Izpregovorila nista besedice, le Rozamunda je pred odhodom vzdignila roko in pokazala proti nebu.

Tedaj se je vzdignilo glasno šumenje med množico in njegovi glasovi so se zdeli, da se zlivajo v eno samo besedo: »Usmiljenje!«

Pa Saladin ni dal nobenega znamenja in odpeljali so ju v ječo.

Med tisoči, ki so opazovali ta čudni in pretresujoči prizor, sta bila tudi dva moža, zavita v dolge plašče — Godvin in škof Egbert. Trikrat se je poizkusil Godvin približati prestolu. Pa videti je bilo, da imajo vojaki okrog nje ga dana povelja, ker mu niso dovolili niti da bi se ganil niti izpregovoril. In ko je ob Rozamundinem odhodu skušal prodreti skozi njihove vrste, so ga zgrabili in trdno držali. Vseeno pa se mu je posrečilo zavpiti, kò je šla mimo:

»Nebeški blagoslov tebi, svetnica božja, — tebi pa tvojemu zvestemu vitezu«!

Rozamunda je vjela njegove glasove kljub velikemu hrušču, se ustavila in se ozrla; a videla ni nikogar, ker jo je straža potisnila dalje. Tako je šla naprej ugibajoč, ali ni bil to Godvinov glas, ki ga je slišala, ali pa je morda govoril kak angelj ali pa le kak frankovski vitez.

Godvin je sklepal roke, škof pa ga je skušal potolažiti rekoč, da naj se ne žalosti, kajti smrt Rozamunde in Wulfa je častna nad vse in vredna, da si jo človek poželi, bolj nego sto življenj.

»Res, res,« odgovori Godvin, rad bi, da bi mogel ž njima.«

»Njuno delo je dokončano, tvoje

pa še ni,« je rekel škof prijazno. »Pojdiva v šotor in poklekniva. Bog je močnejši od sultana in znabiti najde On še vedno pot, da ju reši. Če bosta jutri zjutraj še živa, se oglasiva pri Saladinu za avdijenco, da ga prosiva milosti zanje.«

In šla sta v šotor in molila, kakor so jeruzalemski prebivalci molili za svojimi omajanimi in razbitimi zidovi, da bi bilo Saladinovo srce ganjeno, da bi vsem prizanesel. Ko sta klečala, vtopljena v molitev, odgrne se zavesa in nek emir je stal pred njima.

»Vstanita,« je rekel, »pa pojdita z menoj. Sultan ukazuje, da prideta predenj.«

Egbert in Godvin sta začudena odšla; peljali so ju skozi paviljon do sultanove spalnice, ki so jo straže za njimi zaprle. Na svilnatem ležišču je ležal Saladin, luč od svetilke pa mu je padala na bronasti, zamišljeni obraz.

»Poslal sem po vaju, Franka,« je rekel, »da poneseta moje izporočilo gospodu Balianu iz Ilulina in jeruzalemskim prebivalcem. Poročilo se glasi: Sveto mesto se podaj jutri in vsi njegovi prebivalci se naj priznajo kot moji ujetniki. Nato jim dam štirideset dni časa, da se odkupijo in ves ta čas se nikomur nič žalega ne zgodi. Vsak možki, ki plača deset zlatov, sme svobodno oditi, in dve ženski ali deset otrok štejejo kot en možki. Izmed revežev jih sedem tisoč tudi lahko svobodno odide, če plačajo trideset tisoč bizan-

tinskih zlatov. Oni pa, ki še preostanejo ali nimajo denarja ali za odkupnino — pa v Jeruzalemu je še vedno veliko zlata — postanejo moji sužnji. Tako se glase moji pogoji, ki jih dovoljujem na poslednjo prošnjo moje nečakinje gospice Rozamunde in sicer edino na njeno prošnjo. Izporočita jih gospodu Balianu ter mu velita, da me čaka ob zori s svojimi prvimi uglednimi možmi ter mi odgovori, ali ga je volja sprejeti te pogoje v dobrobit ljudstva. Ako ne, se napad nadaljuje, dokler ne bo mesto kup razvalin, ki bodo krili kosti njegovih otrok.«

»Blagoslavljam te radi tvojega usmiljenja,« reče škof Egbert, »ter pohitiva, da ti izpolniva željo. A povej, sultan, kaj naj midva storiva? Ali naj se vrneva z gospodom Balianom v tabor?«

»Ako sprejme moje pogoje, ne, kajti v Jeruzalemu bosta na varnem; dajem vama pa prostost brez odkupnine.«

»Vladar,« je rekel Godvin, »predno grem, usliši mi prošnjo ter dovoli, da se poslovim od brata in sestrične Rozamunde.«

»Da bi še tretji pot pobegnili mojemu maščevanju?« reče Saladin. »Ne, ostani v Jeruzalemu, pa čakaj na mojo besedo. Tik pred smrtjo jih boš videl, a prej ne.«

»Gospod,« je prosil Godvin, »bodi usmiljen; plemenito je bilo njuno življenje.«

»Res,« odgovori Saladin, »plemenito sta se vedla. Zato sta toliko bolj pripravljena za nebesa, če pridejo namreč tudi kristjani tja. Nehaj; njuna usoda je pisana in mojega sklepa ni mogoče ovreči; tudi ju ne boš videl prav do zadnjega, kot sem rekel. Ako pa ti je drago pisati jima pismo v slovo in ga poslati po odposlanstvu, ga bosta dobila. Sedaj pa pojdi, kajti vrše se važnejše stvari nego kaznovanje dveh ljubimcev. Zunaj čaka straža, da vaju spremi.«

Odšla sta in tekom ure sta bila pri Balianu ter mu izročila Saladinovo poročilo. Mestni poveljnik je takoj klical svoje svetovalce iz spanja in naročil svojim služabnikom osedlati konje; Godvin pa je na pergament napisal v naglici to-le pismo:

»Svojemu bratu Wulfu in svoji sestrični, njegovi zaročenki Rozamundi! Jaz živim, dasi bi bil malone umrl poleg mrtve Masude. Jezus, daj mir in pokoj njeni pogumni in ljubljeni duši! Saladin mi ne dovoli, da bi vaju obiskal, dasi mi je obljubil, da vaju vidim na poslednji poti; torej me pričakujta tedaj. Še vedno upam, da oblaži Bog sultanu srce in da vama prizanese. Če se to zgodi, prosim Boga in želim, da bi se vidva kar najhitreje poročila in se podala domov na Angleško, kjer vaju upam kmalu obiskati, če bom živ. Dotelej me ne iščita; za nekaj časa si želim samote. Ako pa bi usoda drugače naklonila, vaju poiščem, potem ko bodo

moji grehi očiščeni, med svetniki, kajti s svojim plemenitim činom sta si brez dvoma zagotovila milost božjo.

Poslanstvo odhaja. Nimam več časa, dasi bi še marsikaj rad povedal. Z Bogom! Godvin.«

Saladinovi pogoji so bili sprejeti z veseljem, ker je ljudstvu prizanesel, a z žalostjo, ker je sveto mesto padlo v roke nevernikom. Jeruzalemsko ljudstvo se je pripravljalo, da zapusti njegovo zidovje in si poišče novo domovje. Z mošeje el Aksa so odstranili veliki zlati križ in na vsakem stolpu in ozidju so plapolali rmeni Saladinovi praporji. Vsi, ki so imeli denar, so plačali odkupnino, oni pa, ki ga niso imeli, so si ga izprosili in izposodili, kakor so pač mogli; če pa niso mogli, so vsi obupani odšli v sužnjost.

Tedaj se je Saladin pokazal milostnega; dal je svobodo vsem postarnim ljudem brez vsakega odplačila in plačal iz lastnega žepa odkupnino stotero ženskam, kojih možje in očetje so padli v boju ali vzdihovali po drugih mestih v ječah.

Štirideset dni je stopal ta žalostni sprevod premaganih skozi vrata in mnogo jih je bilo med njimi, ki so se pred zmagovalcem ustavili in ga prosili za tiste, ki so ostali zadaj. Nekateri so se spomnili tudi Rozamunde ter ga milo prosili, da bi prizanesel njej in njenemu vrlemu vitezu, če sta še živa.

Pogoji so bili izpolnjeni in Saladin je vzel mesto v svojo last. Osnažil je ve-

liko mošejo z rožno vodo, molil v njej po svojem običaju ter razdelil vse tiste, ki niso mogli plačati nikakoršne odkupnine kot sužnje med svoje emirje in častnike. Tako je polumesec obhajal zmago nad križem v Jeruzalemu.

Celih teh štirideset dni sta bivala Rozamunda in Wulf vsak v svoji ječi in čakala smrti. Godvinovo pismo so v resnici prinesli Wulfu, ki ga je prebral in se iz srca radoval, da mu je brat še živ. Nato so ga dali tudi Rozamundi, ki pa se je, dasi vesela, zjokala nad njim in začudena ugibala, kaj utegne pomeniti. O eni stvari pa je bila prepričana iz njegovega besedila, da nista imela nobenega upanja, da bi bila rešena. Vedela sta, da je Jeruzalem padel, saj sta slišala zmagoslavno vpitje moslemov in videla skozi okna svoje ječe oddaleč neskončno množico beguncev, ki so prihajali obloženi s prtljago skozi starodavna vrata in vodili za roko otroke, da si poiščejo pribežališča v obrežnih mestih. Rozamunda se je čutila srečno, saj se je zavedala, da zdaj ne bo trpela zaman.

Saladin zapusti s svojo vojsko tabor in se poda v mesto; uboga jetnika sta pa še vedno ginila v temni ječi, narejeni iz starih grobnic. Nekega večera, ko je Rozamunda ravno molila večerno molitev pred počitkom, so se odprla vrata in vstopil je častnik z oddelkom straže, ki jo je pozdravila, ter ji velel, da naj mu sledi.

»Pride zdaj konec?« je vprašala.

»Gospica,« je odgovoril, »zdaj pride konec.«

Na te besede je ponižno povescila glavo in odšla za njim. Zunaj je bila pripravljena nosilnica, v katero so jo posadili ter jo nesli po svetli mesečini v mesto Jeruzalem in po Via dolorosa, ustavili so se pred velikimi vrati, ki jih je takoj spoznala, kajti poleg njih je stal starodavni svod.

»Prinesli so me nazaj v samostan svetega Križa, da bi me usmrtili na kraju, kjer sem jih prosila, da bi me pokopali,« je vzdihnila, ko je stopila iz nosilnice.

Nato so odprli vrata in stopila je na veliko samostansko dvorišče ter opazila, da je bilo svečanostno okrašeno, kajti krožinkrog in po hodnikih so visele mnogobrojne svetilke. In po hodnikih in na prostoru spredaj je bila množica saracenskih velikašev v praznični opravi, tam na drugi strani pa je sedel Saladin s svojim dvorom.

»Lepo so se pripravili, da bi bili priča moje smrti,« je rekla Rozamunda. Pri teh besedah pa se ji je zadušen krik izvil iz ust; tam pred Saladinovim prestolom je stal vitek krščanski vitez in mesečina in luč svetilk se je lesketala na njegovem oklepu. Vzpričo tega krika se je ozrl in ona si je bila svesta, da je bil to Wulf, dasi upadel in bled.

»Torej bova skupaj umrla,« si je mislila, nato pa je ponosnih korakov stopila naprej, se poklonila pred Sala-

dinom, prišla Wulfa za roko ter jo obdržala.

Sultan se je ozrl in rekel:

»Dan usode je nastopil. Povejta, Franka, ali sta pripravljena izpiti kupo do dna, kakor sem jo vama obljudil?«

»Pripravljena sva,« sta odgovorila obenem.

»Ali je vama žal, da sta dala svoje življenje, da rešita Jeruzalem?« vpraša nadalje.

»Ne,« odgovori Rozamunda, ozrši se na Wulfa, »pač pa se iz dna srca radujeva, da nama je bil Bog tako dober.«

»In tudi jaz se radujem,« je rekel Saladin, »in tudi jaz hvalim Alaha, ki mi je v davnih dneh poslal prikazen, ki mi je predala sveto jeruzalemsko mesto brez prelivanja krvi. Sedaj se je vse zgodilo, kakor je bilo usojeno. Odpeljite ju.«

Za trenotek sta se objela, nato pa so odpeljali emirji Wulfa na desno, Rozamundo pa na levo; vsa blede, a pokonci je šla ž njimi rabljem naproti, ugibajoč medpotoma, ali bo mogla še enkrat videti Godvina, predno umrje. Peljali so jo v sobano, kjer so jo čakale ženske, in zaprli za njo vrata; a rabljev ni bilo videti nikjer.

»Znabiti pa me te ženske zadavijo,« si misli Rozamunda, ko so se ji približale, »da ne bodo prelivali kraljeve krvi.«

Prijazno, a molče so jo slekle, jo umile z blagodišečo vodo in ji spletle

kito, v katero so vpletle bisere in dragulje. Nato so jo oblekle v fine tančice in ji dale še krasna, vezana oblačila in kraljevsk plašč iz škrlata, pa njene dragulje, ki jih je nosila prejšnje čase, poleg njih pa še druge, še krasnejše, čez glavo pa so ji dale prozorno tenčico z uvezanimi zlatimi zvezdicami. Bila je prav podobna tisti, kakor jo je bil Wulf podaril nekoč, ki jo je nosila tisto noč, ko jo je bil Hasan odpeljal iz steeplskega gradu. Opazila je to in se nasmejala vzpričo žalostnega spomina; nato pa je rekla:

»Ženske, ali naj s temi krasnimi oblačili zasmehujem svojo usodo?«

»Sultan tako hoče,« so odgovorile, »a radi njih ne boš drevi nič manj srečno počivala.«

Vrata so se odprla in Rozamunda je kakor kraljica stopila iz sobe na hodnik. Tedaj so se oglasile trobente in glasnik je zaklical: »Prostor! Prostor! Prostor za visokorodno gospico in balbeško princezinjo.«

V spremstvu častitih žensk, ki so ji stregle, je stopila Rozamunda na dvorišče in se še enkrat priklonila pred Saladinom in začudena obstala.

Iznova so se oglasile trobente in na desni je glasnik zaklical: »Prostor! Prostor za vrlega in plemenitega frankovskega viteza gospoda Wulfa D'Arcy!«

In v spremstvu emirjev in velikašev je prišel Wulf v sijajnem, z zlatom vložnim oklepom in ogrnjen s plaščem, posutim z dragulji; na prsih pa

se mu je lesketala zvezda Hasanove sreče. Približal se je Rozamundi in obstal, opirajoč roke ob svoj dolgi meč poleg nje.

»Princezinja,« je rekel Saladin, »vračam ti dostojanstvo in naslove, ker si pokazala tako plemenito srce. Pa tudi tebe počastim, gospod Wulf, po najboljših močeh, ali svojega sklepa se hočem držati. Odpeljite ju, da izpijeta kupo svoje usode do dna!«

Zopet so se oglasile trobente in glasniki so klicali ter ju odpeljali do kapelinih vrat, ki so se jima odprle. Od znotraj so se glasili glasovi ženskega petja, a ni bilo žalostno petje, ki so ga prepevale.

»Sestre našega reda so še vedno tukaj,« je rekla Rozamunda Wulfu, »in naju hočejo vzpodbujati na poti v nebesa.«

»Morda,« je odgovoril; »ne vem. Ali kar osupnjen sem.«

Pri vratih je moslimsko spremstvo odstopilo, a ostalo je tam, da vidi, kaj se zgodi. Po dolgi ladji jima je prišla naproti opatinja.

»Kaj nam je storiti, mati?« je vprašala Rozamunda.

»Pojdita z menoj,« je rekla in stopala sta ž njo do oltarjeve ograje, kjer sta na njeno znamenje pokleknila.

Tu sta opazila, da je na vsaki strani oltarja stal po en krščanski duhovnik. Duhovnik na desni — bil je škof Egbert — je stopil naprej ter jima začel čitati poročni obred.«

»Poročiti naju hočejo pred smrtjo,« je zašepetala Rozamunda Wulfu.

»Bodi,« odgovori Wulf.

Cerkveno opravilo se je nadaljevalo — kakor v sanjah — belo oblečene sestre pa so sedele na svojih izrezljanih sedežih ter molile.

Nato se je stari škof vrnil k oltarju, na njegovo mesto pa je stopil menih s kapuco na glavi, ki je govoril nad njima blagoslov s krepkim, razločnim glasom, ki jima je čudno segel v srce, kakor mehak odmev od onstran groba. Blagoslavljajoč je držal roki nad njima in zrl kviško, proseč blagoslova novoporočencema, pri tem pa mu je kapuca padla naprej in mu je luč svetilke z oltarja razsvetlila obraz.

Bil je Godvinov obraz.

Še enkrat sta stala pred Saladinom in v njenem spremstvu je bila zdaj tudi opatinja s sestrami svetega Križa.

»Gospod Wulf D'Arcy,« je rekel sultan, »in ti Rozamunda, moja nečakinja, balbeška princezinja, svojo kupo grenkosladko sta izpila. Usoda, ki sem jo vama določil, se je izpolnila in vidva sta po svojih lastnih obredih mož in žena, dokler vama Alah ne pošlje smrti, ki sem jo jaz zadržal. Ker sta se izkazala usmiljena napram onim, ki jim je bilo usojeno umreti in sta bila orodje usmiljenja, vama tudi jaz izkažem usmiljenje in ž njim svojo ljubezen in čast. Ostanita tukaj, če je vama drago, v popolni prostosti in vživaj-

ta dostojanstvo in bogastvo, ali pa pojedita, če je vama tako všeč, odtod in živita za morjem. Alahov blagoslov vaju spremljaj in pripelji vajine duše v večno veselje! Tako se glasi sklep Jusufa Salah-ed-dina, vladarja pravovernih, zmagalca in Kalifa Jutrovega.«

Trepetajoč od veselja in začudenja sta pokleknila predenj ter mu poljubila roko. Nato je Rozamunda rekla:

»Gospod, Bog kristjanov, Bog celega sveta ti plačaj za ta tvoj kraljevski čin. A poslušaj najino prošnjo. Znabiti jih je še mnogo v Jeruzalemu, ki se še niso odkupili. Vzemi moja posestva in dragulje, daj jih ceniti in z njihovo vrednostjo si naj potem kupijo svobodo ubogi sužnji. To je najin ženitovanjski dar. Kar se pa naju dveh tiče, želiva oditi v domače kraje.«

»Pa bodi,« odgovori sultan. »Zemljišča vzamem in vporabim vsoto v namen, kakor želiš — vso, do zadnjega beliča. Tudi dragulje naj cenijo, a dajem ti jih nazaj kot svatbeno darilo. Nadalje dovoljujem tem redovnicam, da ostanejo tukaj v Jeruzalemu, da strežejo nenadlegovane, v popolni varnosti krščanskim bolnikom, ako jih je volja, in to radi tega, ker so dale tebi zavetja. Klicarji, spremite ženina in nevesto na kraj, ki so ga zanje pripravili.«

Osupla in še vedno tresoč sta se obrnila, da bi odšla, ko je iznenada stal pred njima Godvin, jih poljubil na

lica ter jih nazival »dragi brat in sestra«.

»In ti, Godvin?« je zajecjlala Rozamunda.

»Tudi jaz, Rozamunda, sem našel svojo nevesto; ime ji je Cerkev Kristusova.«

»Ali se ne povrneš na Angleško, brat?« je vprašal Wulf.

»Ne,« je odgovoril Godvin z žarečimi očmi. »Križ je padel, a ne za vedno. Ta križ še hranijo Rihard Angleški in še mnogi drugi služabniki za morjem in oni pridejo, kedar jih Cerkev pokliče. In tedaj, brat, se utegneva zopet videti. Dotlej pa z Bogom!«

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000076393

